

Programmabegroting 2014

Programmabegroting 2014

Provincie Zeeland

Inhoud

1.1	Hoofddijnen programmabegroting	7
1.2	Uitgangspunten financieel beleid	11
1.3	Begroting in één oogopslag	13
1.4	Leeswijzer	17

2	Beleidsbegroting	21
	Beleid	21
	Schema Beleidsnota's (PS) en Uitvoeringsnota's (GS)	23
2.1	Inleiding programma's	25
2.2	Programmaplan	
	Programma 01 – Leefbaarheid	31
	Programma 02 – Jeugdzorg	35
	Programma 03 – Cultuur	39
	Programma 04 – Bestuur	43
	Programma 05 – Milieu	51
	Programma 06 – Ruimtelijke omgeving	57
	Programma 07 – Watermanagement	65
	Programma 08 – Natuur en landschap	69
	Programma 09 – Economie	73
	Programma 10 – Toerisme en recreatie	81
	Programma 11 – Landbouw en visserij	85
	Programma 12 – Onderwijs	89
	Programma 13 – Mobiliteit	91
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	103

	Paragrafen	113
2.3.1	Paragraaf Provinciale heffingen	117
2.3.2	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	121
2.3.3	Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	123
2.3.4	Paragraaf Financiering	131
2.3.5	Paragraaf Bedrijfsvoering	137
2.3.6	Paragraaf Verbonden partijen	141
2.3.7	Paragraaf Grondbeleid	159

3	Financiële begroting	163
3.1	Overzicht baten en lasten per programma	165
3.2	Overzicht baten en lasten per programma meerjarig	167
3.3	Toelichting mutaties reserves	169
3.3.1	Toelichting op de reserve mutaties per programma	173
3.4	Staat van incidentele baten en lasten	175
3.5	Uiteenzetting van de financiële positie	181

4	Bijlagen	187
4.1	Staat van activa	188
4.1.1	Toelichting staat van activa	193
4.2	Staat van verloop investeringskredieten	194
4.2.1	Toelichting staat van verloop investeringskredieten	197
4.3	Staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva	199
4.3.1	Toelichting op balansmutaties per reserve, voorzieningen en overlopende passiva	205

1.1 Hoofdpijnen programmabegroting

Inleiding

Jaarlijks bieden we u de begroting aan voor het komend jaar, inclusief een meerjarenperspectief. In de begroting geven we weer welke uitgaven we bij de verschillende programma's willen doen en welke inkomsten we ontvangen. Per programma geven we de hoofdpunten van het beleid en de te behalen resultaten weer.

De laatste jaren konden we bij het presenteren van de begroting ook steeds een aantal nieuwe voor-nemens benoemen en daarvoor financiële middelen beschikbaar stellen.

De financiële omstandigheden bij het opstellen van de begroting 2014 zijn echter minder gunstig dan voorgaande jaren. De belangrijkste reden daarvoor is dat de besluitvorming naar aanleiding van de kerntakendiscussie uit 2012 pas later rekenen oplevert dan aanvankelijk gepland, terwijl we al wel een start maken met de invulling van onze nieuwe ontwikkelende rol.

Daarnaast moeten we er rekening mee houden dat het Rijk genoodzaakt is om te bezuinigen. In het voorjaar lag daarvoor nog een bezuinigingspakket van € 4 miljard gereed. Hoewel dit pakket nog niet is doorvertaald naar gemeente- en provinciefonds, maakt het ons extra behoedzaam bij het aangaan van nieuwe verplichtingen.

Na afronding van de kerntakendiscussie en de reorganisatie zetten we in 2014 volop in op het realiseren van ons collegeprogramma. Daarvoor hebben we dan ook financiële middelen gereserveerd. Ook voor onze investeringsagenda zijn binnen de begroting middelen beschikbaar. Financiële ruimte voor aanvullende zaken komt er alleen als we verschuivingen binnen de bestaande begroting aanbrengen.

Collegeprogramma

In het collegeprogramma hebben we gekozen voor een centrale focus, gericht op economische ontwikkeling en innovatie. In 2011 hebben we besloten een bedrag van ruim € 82 miljoen in te zetten voor de uitvoering van ons collegeprogramma. Ook in 2014 zetten we een deel van die € 82 miljoen in, zodat we de voornemens uit ons collegeprogramma kunnen uitvoeren.

In hoofdstuk 2 van deze begroting gaan we op de hoofdpunten van dat beleid nader in.

Investeringsagenda

Bij de kerntakendiscussie in 2012 hebben we gekozen voor een nieuw bestuurlijk profiel om meer ruimte te maken voor onze rol als ontwikkelaar en investeerder. Op basis van het verdeelmodel provinciefonds zetten we minder in op beheerstaken. Sociale taken behoren primair bij de gemeenten. Om die nieuwe rol als ontwikkelaar te kunnen invullen hebben we gekozen voor een andere aanwending van financiële middelen en vermindering van subsidies aan instellingen. De komende jaren zal de reductie in de subsidies aan instellingen nog moeten plaatsvinden, een proces dat we zorgvuldig willen uitvoeren.

In 2014 geven we al wel uitvoering aan de investeringsagenda. Zo geven we een impuls aan de woningbouw in Zeeland, investeren we in de economie via de economische agenda en zetten we in op natuurontwikkeling. Ook aan grote infrastructurele projecten zoals de Sluiskiltunnel en de marinierskazerne wordt in 2014 volop gewerkt.

Voor enkele andere projecten is in deze begroting nog geen financiële ruimte. In de voorjaarsnota 2013 hebben we die benoemd (spoormaatregeleu Goes, Roode Vaart, ontsluiting ziekenhuis Middelburg, extra middelen N62 Tractaatweg, Dak Zeeuwse Bibliotheek). In de najaarsnota 2013 komen we hierop terug.

Reserve

Er zijn ook risico's en tegenvallers. We houden er rekening mee dat de provinciale reserve zakt onder de bij de vorming van het college wenselijk geachte ondergrens van € 25 miljoen. Daar komt nog bij dat van het Rijk verdere bezuinigingen te verwachten zijn. We verhogen echter de lasten voor de burger niet. Daartegenover staat dat we het te verwachten Delta-dividend in de periode vanaf 2016 als vrij besteedbaar hebben kunnen oormerken. Het benodigde weerstandsvermogen brengen we in de najaarsnota afzonderlijk in beeld.

Vormgeving organisatie

Met de per 1 januari 2013 aangepaste en afgeslankte organisatie hebben we meer focus op de kerntaken van de provincie aangebracht. Het jaar 2014 (en 2015) staat in het teken van de verdere implementatie van de organisatieontwikkeling, waarvoor in het laatste kwartaal een programma 2013 wordt opgesteld; dit programma borduurt voort op de doelstellingen die eerder geformuleerd zijn (versterken externe resultaatgerichtheid, versterken in- en externe samenwerking enzovoorts). Hierin worden belangrijke ontwikkeltrajecten gestart, zoals het nieuwe werken en het werken aan een cultuur die sterker gericht is op samenwerking en externe oriëntatie om de eerdergenoemde doelen te realiseren.

Begroting 2015

De focus op onze kerntaken, de vormgeving van de investeringsagenda en de start van een nieuwe organisatiestructuur vormen aanleiding om opnieuw te kijken naar de planning- en controlcyclus en naar de indeling van de programma's. Onderdeel hiervan is ook te kijken naar de beheer- en ontwikkeltaken van de Provincie. Dat zult u terugzien bij de begroting 2015.

In de begroting 2014 is rekening gehouden met de ontwikkelingen tot de meicirculaire van 2013. Ontwikkelingen van ná die datum worden opgenomen in de najaarsnota en vertaald in een eerste wijziging van de begroting 2014.

Meerjarenperspectief

De afgenomen personeelsformatie en de bezuinigingen op de instellingen leveren pas op termijn de volledige besparing op. Als gevolg daarvan is er de komende jaren weinig ruimte voor intensiveringen. Pas vanaf 2017 ontstaat in de huidige prognoses weer enige ruimte.

Het meerjarenperspectief ziet er als volgt uit:

	(Bedragen in € miljoen)				
Budgettaire ruimte	2013	2014	2015	2016	2017
Stand voorjaarsnota 2013	9,1	6,5	4,0	0,7	5,4
Boeggolf 2012	-1,0	-0,2	-1,4	-0,1	0
Bezuinigingstaakstelling	-0,7	0	0	0	0
Roosevelt Study Center	-0,1	0	0	0	0
Juridische advisering Thermphos	-0,3	-0,3	0	0	0
Aanbesteding Maaibestek	-0,1	0	0	0	0
Decentralisatie IBT-taak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overheveling Provinciefonds	-1,5	0	0	0	0
Overheveling budget Zeeland 2040	-0,1	0	0	0	0
Europese cofinanciering	-0,9	0	0	0	0
Subtotaal	4,3	6,1	2,6	0,6	5,3
Toevoeging algemene reserve	4,3	6,1	2,6	0,6	5,3
Budgettaire ruimte	0	0	0	0	0

De ontwikkeling van de algemene reserve ziet er als volgt uit:

(Bedragen in € miljoen)					
Algemene reserve	2013	2014	2015	2016	2017
Beginstand	47,8	29,2	19,8	21,2	21,5
Onttrekkingen	-48,2	-23,2	-10,7	-2,4	-0,5
Toevoegingen	29,6	13,8	12,1	2,7	5,8
Eindstand algemene reserve	29,2	19,8	21,2	21,5	26,9

De programmabegroting 2014 voldoet meerjarig aan de criteria van duurzaam financieel evenwicht.

1.2 Uitgangspunten financieel beleid

Aan het begin van de nieuwe collegeperiode zijn de uitgangspunten van financieel beleid voor de komende vier jaar geactualiseerd en vastgesteld door Provinciale Staten in de voorjaarsnota 2011. Centraal uitgangspunt daarbij is het zorgen voor een situatie waarbij vanuit een gezonde financiële positie op een transparante en integrale wijze een goede afweging gemaakt kan worden voor het in stand houden van voorzieningen in een verdere ontwikkeling van de Provincie Zeeland.

De volgende uitgangspunten van financieel beleid worden gehanteerd:

1. De Provincie hanteert bij het opstellen van de begroting en meerjarenraming het criterium van een duurzaam financieel evenwicht. Dit houdt in dat de meerjarenbegroting geen structurele tekorten heeft en er voldoende middelen aanwezig zijn om risico's op te vangen.
2. Incidentele en structurele meevallers vloeien terug naar de algemene middelen; de zogenaamde 'budgettaire ruimte'.
3. Alleen in uiterste noodzaak nieuwe structurele verplichtingen aangaan, die de looptijd van het collegeprogramma en/of de beleidsnota's overschrijden. Bij het aangaan van deze verplichtingen zal de dekking voor de gehele looptijd geregeld moeten worden.
4. Het resultaat na bestemming (de budgettaire ruimte) wordt zoveel als mogelijk ingezet voor incidentele zaken dan wel voor de dekking van extra inzet gedurende de gebruikelijke looptijd van de beleidsnota's van vier jaar.
5. Bij het overnemen van taken van andere overheden zal de Provincie Zeeland alleen dan deze nieuwe taken op zich nemen, indien de kosten volledig worden vergoed. Bij het afstoten of verminderen van provinciale taken worden de betreffende budgetten verlaagd.
6. In verband met de beperking van langdurige risico's worden geen nieuwe garanties of geldleningen verstrekt.
7. Voor het realiseren van gewenste ontwikkelingen binnen de Provincie Zeeland, al dan niet met cofinanciering van provinciale middelen, zoveel mogelijk extra externe middelen aantrekken. De beschikbare externe middelen worden zoveel mogelijk eerst aangewend en daarna de provinciale middelen.
8. Jaarlijks wordt aan de hand van een analyse van risico's de minimaal noodzakelijke weerstandscapaciteit vastgesteld en daarmee de minimaal vereiste hoogte van de algemene reserve. Dit is aanvullend op de eisen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Zoals in *Stuwende krachten* is opgenomen willen wij de 'vrije' stand van de algemene reserve in de collegeperiode 2012-2015 op tenminste € 25 miljoen te houden per ieder jaareinde voor het opvangen van risico's en het benutten van kansen.
9. De hoogte en de noodzaak van handhaving van de bestemmingsreserves zal jaarlijks worden beoordeeld.
10. Binnen de begroting is een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 250.000 per jaar. Voornemens tot bestedingen boven de € 25.000 ten laste van deze post dienen met een apart statenvoorstel aan Provinciale Staten voorgesteld te worden, voor deze opgenomen worden in een begrotingswijziging.
11. De uitgangspunten financieel beleid worden tenminste eenmaal per jaar geëvalueerd bij de analyse van de jaarrekening en zo nodig aangepast.

De hierboven genoemde uitgangspunten worden gehanteerd in de uitvoering van het financiële handelen van de Provincie Zeeland. Dit sluit aan en is opgenomen in de interne en externe wet- en regelgeving, onder meer:

- Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
- Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten
- Wet Fido
- Financiële Verordening Provincie Zeeland
- Regeling budgetbeheer, inclusief de richtlijnen overboeken budgetten
- Treasurystatuut.

1.3 Begroting in één oogopslag

Financiële positie

De financiële positie heeft te maken met de beoordeling van het provinciale vermogen op de balans in relatie tot de exploitatie met inachtneming van de risico's. De financiële positie is een breder begrip dan het vermogen dat kan worden afgeleid van de balans. Voor inzicht in de financiële positie zijn alle onderdelen van de begroting van belang.

In deze programmabegroting zijn de financiële consequenties naar aanleiding van bestaand en nieuw beleid verwerkt. Dit reguliere principe is in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Hieronder worden beknopt de belangrijkste onderdelen die invloed hebben op de financiële positie opgesomd:

- De meerjarenbegroting is structureel sluitend (zie 3.2 overzicht baten en lasten meerjarig).
- Provinciale Staten hebben besloten dat het dividend van Delta vanaf 2012 wordt inzet voor het collegeprogramma en dat beiden als incidenteel beschouwd worden.
- Er zijn voldoende reserves aanwezig om de risico's op te vangen. Voor de risico's en de weerstandscapaciteit en de relatie er tussen wordt verwezen naar de paragraaf 'weerstandsvermogen en risicobeheersing'.
- Het risico op onvoorzien achterstallig onderhoud is zeer klein. Alle vervangingsinvesteringen worden direct in de exploitatie meerjarig geraamd en onderhoud kapitaalgoederen wordt uitgevoerd en meerjarig geraamd conform de actuele beheersplannen (zie 2.3.3).
- Er worden geen structurele lasten gedekt met incidentele baten. Dit blijkt uit de meerjarige bijlage 3.4 staat van incidentele baten en lasten.

Conclusie

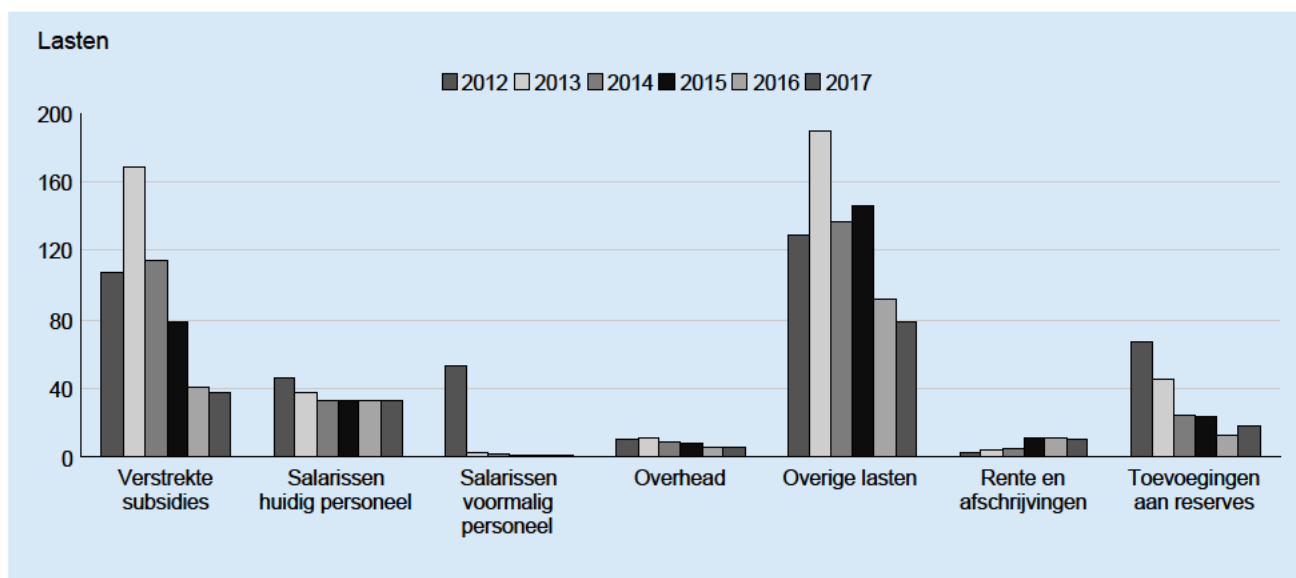
De provinciale begroting voldoet meerjarig aan de criteria van duurzaam financieel evenwicht of structureel en reëel evenwicht.

In het onderdeel 3.5 Uiteenzetting van de financiële positie wordt verder ingegaan op balanszaken.

Lasten

Van de lasten van de Provincie bestaan de subsidies uit twee onderdelen: subsidies waarvoor van het Rijk zogenaamde doeluitkeringen worden verkregen ten behoeve van specifieke beleidstaken, zoals openbaar vervoer via de brede doeluitkering, jeugdzorg en investering landelijk gebied. Daarnaast worden op velerlei gebied subsidies verleend in het kader van onder andere natuurbescherming, economische en toeristische ontwikkeling, infrastructuur en gebiedsprojecten.

De provinciale lasten muteren als volgt:		(bedragen x €1 mln)
	2014	%
Verstrekte subsidies	114	35,3
Salarissen huidig personeel	33	10,2
Salarissen voormalig personeel	2	0,6
Overhead	9	2,7
Overige lasten	137	42,4
Rente en afschrijvingen	5	1,5
Toevoegingen aan reserves	24	7,3
Totaal	324	100,0

- De subsidies lopen in 2012 en 2013 op. In 2014 dalen de subsidies in verband met fasering in de Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG)-projecten.
- De salarissen nemen af per 2013 in verband met de reorganisatie naar 512 formatieplaatsen. Vanaf 2014 nemen ze af in verband met de oprichting van de RUD.
- De overhead neemt vanaf 2013 af in verband met bezuinigingsstelposten en in 2016 door het wegvallen van het reorganisatiebudget.
- Salarissen voormalig personeel betreft onder andere de rentetoevoeging van de non activiteitsregeling en uitkeringen aan voormalig personeel.
- De overige lasten laten een stijgende lijn zien in de jaren tot en met 2013. Deze worden met name veroorzaakt door de uitgaven voor de aanleg van de N62 en de aanleg van de Sluiskiltunnel en de uitvoering van gebiedsprojecten zoals NPW en Waterdunen. Tot en met 2015 worden nagenoeg al deze projecten afgerond en vallen die uitgaven weg na 2015. De structurele bezuiniging is vanaf 2011 gerealiseerd, maar wordt niet zichtbaar in de grafiek door bovengenoemde projecten.
- De rente en afschrijvingslasten laten een oplopende lijn zien tot en met 2015. Dit wordt veroorzaakt doordat de Provincie rentedragende lening aan moet trekken voor het project Sluiskiltunnel. Daarnaast wordt vanaf 2015 jaarlijks een bedrag van € 5 miljoen afgeschreven op investering in de Sluiskiltunnel.

Baten

De baten van de Provincie bestaan uit twee onderdelen: de uitkering van het Rijk en eigen baten zoals opcenten op motorrijtuigenbelasting, dividend, rente en overige baten.

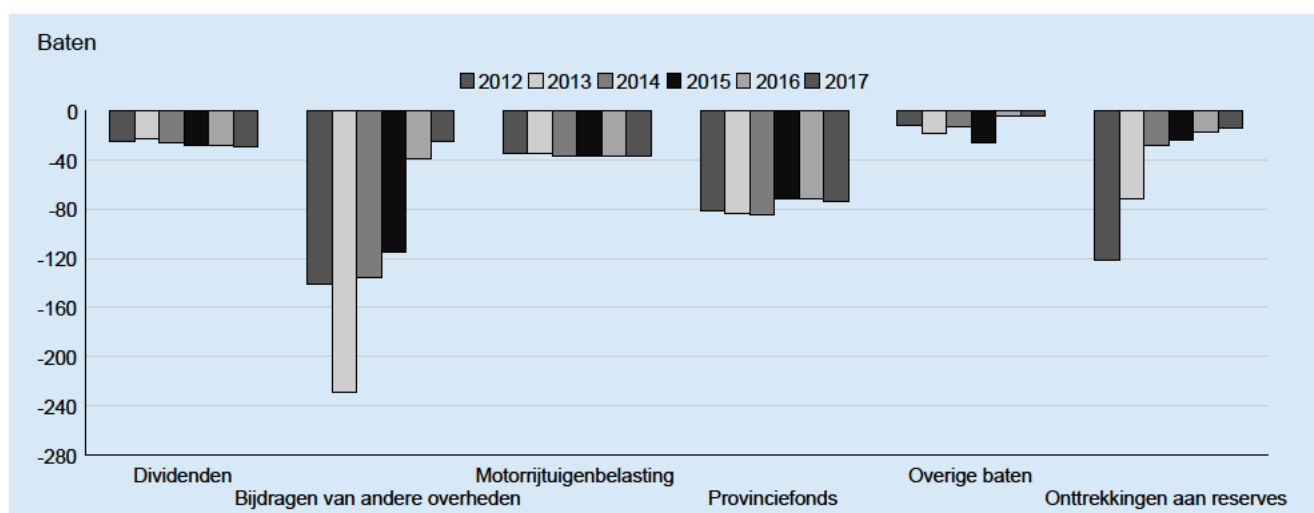
In de uitkeringen van het Rijk wordt een onderscheid gemaakt tussen de uitkering uit het provinciefonds, die vrij besteedbaar zijn en doeluitkeringen, die verkregen worden ter besteding aan een bepaalde beleidstaak, zoals openbaar vervoer & infrastructuur, jeugdhulpverlening en investering landelijk gebied.

N.B. Bij de doeluitkeringen zijn er ook baten op projecten gesubsidieerd door de EU.

De provinciale baten muteren als volgt:

(bedragen x €1 mln)

	2014	%
Dividenden	-26	8,0
Bijdragen van andere overheden	-136	41,8
Motorrijtuigenbelasting	-36	11,0
Provinciefonds	-84	26,0
Overige baten	-14	4,3
Onttrekkingen aan reserves	-29	9,0
Totaal	-324	100,0

- In 2013 ontvangen we meer doeluitkeringen van het Rijk vanwege navenant hogere uitgaven voor natuurcompensatie Westerschelde (NPW inclusief Waterdunen, ILG, de aanleg van de N62 en de Sluiskiltunnel.
- De uitkering provinciefonds fluctueert door tijdelijke decentralisatieuitkeringen: deze worden toegelicht bij Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.
- Opcenten motorrijtuigenbelasting deze stijgen vanaf 2012 structureel in verband met verhoging van het tarief met negen cent.
- De dividend opbrengsten betreffen met name het Delta-dividend en de dividenduitkering Westerscheldetunnel.
- Rente en overige baten: in de overige baten zitten ook incidentele baten in verband met verkoop gronden Perkpolder en Waterdunen en incidentele bijdragen derden op projecten die de Provincie uitvoert.

Begroting 2014 per programma

(bedragen in € 1 mln)

Programma	Lasten	Baten	Toevoeging reserve	Onttrekking reserve	Resultaat
1 Leefbaarheid	8	0	0	0	7
2 Jeugdzorg	32	-31	0	0	1
3 Cultuur	27	-3	0	0	24
4 Bestuur	8	0	0	0	8
5 Milieu	11	0	0	0	11
6 Ruimtelijke omgeving	22	-2	1	-4	17
7 Watermanagement	3	0	0	0	3
8 Natuur en landschap	64	-41	-1	-5	18
9 Economie	11	0	1	-1	10
10 Toerisme en recreatie	2	0	0	0	2
11 Landbouw en visserij	2	0	0	0	2
12 Onderwijs	2	-1	0	0	1
13 Mobiliteit	100	-70	2	-2	30
Totaal beleid programma's	293	-149	3	-13	134
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	8	-146	21	-16	-134
Totaal lasten en baten	300	-295	24	-29	0

1.4 Leeswijzer

Inhoud en opbouw programmabegroting

De programmabegroting is gericht op de kaderstellende en controlerende taak van Provinciale Staten. Met de begroting vragen Gedeputeerde Staten om toestemming om conform deze planning uitvoering te geven aan de beleidsdoelstellingen uit de beleidsnota's in het begrotingsjaar. Provinciale Staten stellen de begroting vast.

Het zwaartepunt van de programmabegroting ligt bij de planning van beleidsrealisatie op korte termijn. Dertien beleidsprogramma's en zeven paragrafen zijn vooral inhoudelijk van aard en weerspiegelen een volledig beeld van het provinciaal beleid. De begroting volgt de beleidscyclus. De beleidsnota's vormen de basis voor de programmabegroting. De beleidsnota's uit de beleidscyclus zijn aan het begin van hoofdstuk 2 Beleid aangegeven in het schema beleid en uitvoeringsnota's. Hier zijn de vaststellingsmomenten van de beleidsnota's vermeld met hun looptijd en de (tussentijdse) rapportage momenten. Bij de doelstellingen wordt uitgegaan van de stand van zaken uit de laatste jaarrekening (2012). Hierin wordt de door Provinciale Staten vastgestelde actuele beleidsnota de SMART einddoelstelling vermeld (middellange termijn) en voor het begrotingsjaar worden door Gedeputeerde Staten de daarvan SMART afgeleide doelstelling voor 2014 voorgesteld (korte termijn).

De programmabegroting bevat ook de verdeling van de provinciale middelen over de diverse beleidsprogramma's. Provinciale Staten autoriseren voor ieder programma de budgetten. Dit houdt in dat Provinciale Staten volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) via zesentwintig begrotingsposten (de baten en lasten van de dertien beleidsprogramma's) en daarbij behorende doelstellingen autorisatie aan Gedeputeerde Staten verlenen om uitvoering te geven aan de beleidsprogramma's. In de meerjarenbegroting worden de cijfers steeds in een zesjarige periode getoond conform het BBV, zie toelichting bij onderdeel 2. 'Wat mag het kosten'.

Terminologie

De programmabegroting, bevat enkele termen die herhaaldelijk voorkomen. Hieronder staan enkele termen nader toegelicht.

BBV staat voor het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Een beleidsprogramma is een samenhangend geheel van activiteiten.

Een maatschappelijk effect is datgene wat de Provincie Zeeland uiteindelijk wil bereiken in de (Zeeuwse) maatschappij, door het leveren van een positieve bijdrage (lange termijn). Maatschappelijke effecten worden niet SMART omschreven in de programmabegroting, dit wordt gedaan op doelstelling niveau.

Een doelstelling is een SMART formulering (Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden) van de bijdrage van de Provincie Zeeland aan een maatschappelijk effect (de eind doelstelling van de beleidsnota is middellange termijn, de doelstelling voor het begrotingsjaar is de korte termijn doelstelling).

Een indicator is een praktisch meetpunt, waaraan kun je zien of de uitvoering van het provinciale beleid succesvol bijdraagt aan de doelrealisatie.

Een activiteit is een grootboeknummer waarop een of meerdere projecten financieel geraamd worden om de doelstellingen te realiseren.

1. Inleiding

De programmabegroting begint met een korte inleiding van Gedeputeerde Staten. Daarna zijn de provinciale uitgangspunten financieel beleid (1.2) aangegeven die toegepast worden in deze meerjarenbegroting. Dan komt 1.3 de begroting in een oogopslag, waarin kerngegevens gebundeld en overzichtelijk worden weergegeven. Deze leeswijzer (1.4) is toegevoegd om inzicht te bieden in de opbouw van het boek en de plaats in de planning & control cyclus en de relatie met de beleidscyclus. In 1.5 worden de ramingen van eventueel nieuw beleid per programma aangegeven en geplaatst in het perspectief van de uitvoering van het collegeprogramma Stuwende Krachten.

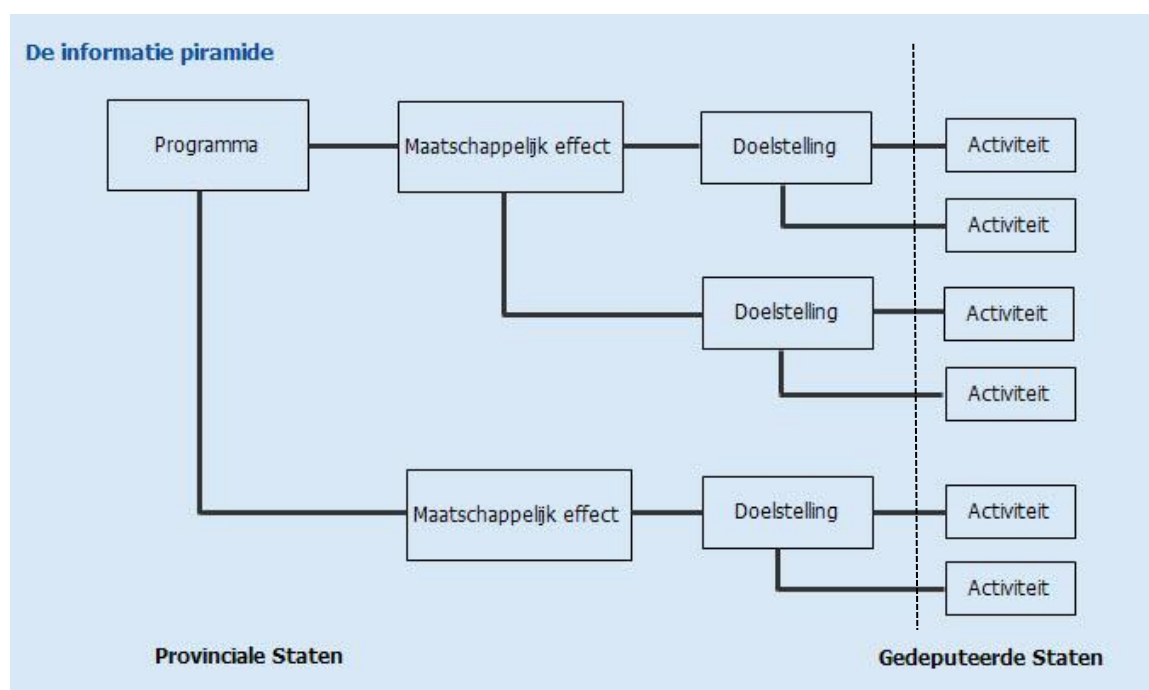
2. Beleidsbegroting

2.1 Beleid

Hier wordt de beleidscyclus toegelicht en in een schema de beleidsnota's (PS) en uitvoeringsnota's (GS) op een tijdbalk weergegeven.

2.2 Programmaplan

De programmabegroting is gebaseerd op de dertien beleidsprogramma's zoals Provinciale Staten deze in juli 2011 hebben vastgesteld, in principe voor de zittingsperiode van de Staten. Provinciale Staten stellen vast in welke mate de Provincie wat wil bereiken, in effecten en doelstellingen en welke baten en lasten zij daarvoor per programma beschikbaar stellen. De opbouw van de programma's is gebaseerd op de structuur uit de beleidsnota's in een jaar gebonden programmahiërarchie. De informatie piramide is hieronder schematisch weergegeven.

Programma verantwoording

Alle beleidsprogramma's hebben de volgende indeling:

- A. Inleiding
- B. Wat willen we bereiken?
- C. Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?
- D. Wat mag het kosten?

A. Inleiding

In de inleiding van ieder programma wordt gerefereerd aan het wettelijk kader en de vastgestelde provinciale beleidsnota('s) waarop het programma in de programmabegroting gebaseerd is. Van iedere beleidsnota wordt vastgelegd de periode waarop deze van toepassing is en het moment van de tussentijdse rapportage. De eindrapportage spreekt voor zich aan het eind van de nota voor het opstellen van een nieuwe beleidsnota. Voor beleidsnota's die nog tussentijds vastgesteld moeten worden na het opstellen van deze programmabegroting is de praktische oplossing gekozen, dat er een tekstuele begrotingswijziging wordt voorgelegd. Hierdoor worden de teksten in de beleidsprogramma's geactualiseerd.

en wordt er in de jaarstukken gerapporteerd ten opzichte van het door Provinciale Staten geactualiseerde beleid.

B. Wat willen we bereiken?

In dit onderdeel worden de door de Provincie Zeeland beoogde **maatschappelijke effecten** voor de lange termijn beschreven. Op de maatschappelijke effecten zijn er meerdere factoren en ontwikkelingen die invloed hebben op het realiseren van de gewenste effecten zoals deze in de Programmabegroting zijn weergegeven. De uitwerking naar de Provinciale invloed wordt in de doelstellingen weergegeven.

C. Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

In dit onderdeel staan de **doelstellingen** voor de korte termijn centraal. Er wordt overzichtelijk weergegeven welke doelstellingen bijdragen aan een maatschappelijk effect.

Bij het formuleren van een provinciale doelstelling is de rol van de Provincie van belang en de mate waarin de Provincie invloed heeft met haar beleid op doelstellingsniveau om het gewenste maatschappelijk effect te bereiken. Aan de rol van de Provincie is de mate van invloed op de doelstelling af te meten. Deze rol kan verschillen per doelstelling. Zo heeft de Provincie een uitvoerende rol op het gebied van infrastructuur terwijl op het gebied van economie meer sprake is van een stimulerende rol. De rol van de Provincie wordt grotendeels expliciet opgenomen in de beleidsnota's.

Bij een doelstelling kunnen één of meer **indicatoren** genoemd worden om de doelstelling SMART te maken en in te spelen op de actualiteit in de beleidsperiode.

Een indicator is een praktisch meetpunt, dat tijdig en voor een groot deel (bijvoorbeeld 80%) aangeeft of de realisatie van de doelstelling op koers ligt (een soort dashboard sturing). Met andere woorden waaraan kun je zien of de uitvoering van het provinciale beleid succesvol bijdraagt aan de doelrealisatie. Het SMART omschrijven van de indicatoren is nog steeds in ontwikkeling binnen de Provinciale organisatie. Er zijn meerdere factoren die invloed kunnen hebben op het realiseren van de indicatoren, zoals externe invloeden en afhankelijkheid van derde partijen.

Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande metingen die de Provincie zelf doet of via externen aangeleverd worden.

Bij een indicator dient altijd het vertrekpunt als referentie genoemd te worden met de dan geldende waarde (=nulpunt). Als de nulmeting er nog niet is, dient aangegeven te worden de datum dat de nulpuntmeting gereed is en in gebruik genomen kan worden. Daarna kan ook de streefwaarde bepaald worden. Er zijn twee streefwaaarden aangeven; de streefwaarde voor het begrotingsjaar (korte termijn) en de streefwaarde uit de beleidsnota (middellange termijn).

D. Wat mag het kosten?

In dit onderdeel zijn lasten en baten en de mutaties op de reserves van een programma in het meerjarenperspectief opgenomen. Provinciale Staten stellen het financiële kader voor het begrotingsjaar vast op programmaniveau. De toelichting wordt gegeven op verschillen in de meerjarenraming in historisch perspectief en in toekomstperspectief ten opzichte van het begrotingsjaar.

De vergelijkbare cijfers 2012 zijn de cijfers uit de jaarrekening. De vergelijkbare cijfers van de begroting 2013 zijn de wijzigingen tot en met de door Provinciale Staten vastgestelde 3^e begrotingswijziging. Het jaar 2014 is het begrotingsjaar, waarvoor wij u vragen deze vast te stellen. De jaren 2015 tot en met 2017 plaatsen 2014 en haar beleid in het toekomstperspectief.

Een programmabudget bevat directe lasten (materiële lasten (inclusief subsidies) en personele lasten) en indirecte lasten (materiële lasten en personele lasten). Alle ramingen zijn geactualiseerd en getoetst aan de meerjarige verplichtingen voor het opstellen van deze meerjarenbegroting. In de paragraaf bedrijfsvoering (2.3.5) worden de lasten van ondersteuning gespecificeerd weergegeven.

De Provincie gebruikt subsidies aan derden als middel om haar doel te bereiken. We schrijven dan alsof we het zelf doen. Er is een SMART doelomschrijving in de subsidiebeschikking opgenomen in lijn met het te bereiken Provinciale doel.

2.3 Paragrafen

In de voorgeschreven paragrafen worden thema's gebundeld die in de begroting in meerdere programma's vermeld staan. Het is een dwarsdoorsnede van de programma's. Doormiddel van onderlinge verwijzingen wordt herhaling van dezelfde tekst zoveel mogelijk voorkomen. Veel van de paragrafen zijn een belangrijke aanvulling op de informatie over de (meerjarige) financiële positie van de Provincie. Het gaat vooral om beleidslijnen van het beheersproces waarbij sprake kan zijn van een grote financiële impact, een grote politieke betekenis of een aanzienlijk belang voor de realisatie van de programma's. Het EMU-saldo is in de paragraaf financiering (2.3.4) als bijlage opgenomen.

3. Financiële begroting

De financiële begroting omvat het overzicht van de baten en lasten van het begrotingsjaar en het begrotingsjaar in meerjarenperspectief. Daarna worden de mutaties op de reserves toegelicht per programma en daarbinnen per reserve (3.3).

Daarna volgt de uiteenzetting van de financiële positie (3.5), waarop de begroting gebaseerd is. Het BBV vereist geen volledige presentatie van de meerjarige balans mutaties, maar bij de uiteenzetting van de financiële positie komen wel balanszaken aan de orde die van belang zijn om het duurzaam financieel evenwicht te onderbouwen. Onder andere het eigen vermogen met de algemene reserve als 'buffer' en het overgehouden 'resultaat na bestemming' per jaar wat nog niet bestemd is.

De begroting is opgesteld met inachtneming van de boekhoudkundige principes zoals toegepast in de financiële administratie. In de weergave uit exploitatie zijn lasten een positief (+) en baten negatief (-) getal. Op de balans is een activa een positief (+) getal en een passiva een negatief (-) getal. Bijlage 4.1, 4.2 en 4.3 zijn balansoverzichten, de andere cijfers betreffen exploitatiecijfers.

4. Bijlagen

De bijlagen in de programmabegroting voldoen minimaal aan de eisen van het BBV en geven een toelichting op relevante balans informatie. De staat van activa (4.1) en de staat van verloop investeringskredieten (4.2) geven inzicht in het verloop van die activa van de balans. De staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva (4.3) geeft het verloop weer van die passiva van de balans. Deze overzichten geven inzicht in de financiële positie van de Provincie. De staat van incidentele baten en lasten (4.4) toont aan dat er geen structurele lasten gedekt worden door incidentele baten. Naast de mutaties op de reserves door verschuiving over de jaren, zijn het Delta dividend vanaf 2012 en de daaraan gerelateerde uitgaven voor het collegeprogramma als incidenteel aangemerkt. Incidentele lasten mogen wel structureel gedekt worden door structurele baten, andersom mag het niet structureel in verband met duurzaam financieel evenwicht.

Beleidsbegroting

Begroting 2014

Beleidsnota's (PS) en Uitvoeringsnota's (GS)

	Vast- stelling	2012				2013				2014				2015				2016				2017				2018			
		1 ^a	2 ^a	3 ^a	4 ^a	1 ^a	2 ^a	3 ^a	4 ^a	1 ^a	2 ^a	3 ^a	4 ^a	1 ^a	2 ^a	3 ^a	4 ^a	1 ^a	2 ^a	3 ^a	4 ^a	1 ^a	2 ^a	3 ^a	4 ^a	1 ^a	2 ^a	3 ^a	4 ^a
Startnota	PS																												
Kadernota	PS																												
Beleidsnota	PS																												
Uitvoeringsnota	GS																												
Toekomstvisie Zeeland 2040										PS																			
Programma 1 Leefbaarheid																													
Voortgangrapportage Rijksconvenant Bevolkingsontwikkeling "Koersvast voor Zeeland" 2011-2014										V																			
Interimbeleid leefbaarheid (incl. integraal jeugdbeleid en sport)																													
Startnota en kadernota Leefbaarheid en Bevolkingsontwikkeling 2013-2016						PS																							
Beleidsnota Leefbaarheid & Bevolkingsontwikkeling 2013-2016							PS							V							E								
Uitvoeringsnota Leefbaarheid & Bevolkingsontwikkeling 2013-2016						V			V				V				V			V									
Uitvoeringsnota Jongerenparticipatie 2013-2016							PS						V				V			E									
Programma 2 Jeugdzorg																													
Beleidskader Jeugdzorg 2013-2015						PS								V				E											
Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg Zeeland 2013-2015								V				V					E												
Programma 3 Cultuur																													
Nota Omroep Zeeland in een veranderend medialandschap 2009-2014														E															
Beleidsnota cultuurbeleid 2013-2016							PS							V						E									
Uitvoeringsnota cultuurbeleid 2013-2016								V		V			V				V			E									
Programma 4 Bestuur																													
Zeeuws bestuurlijk profiel						PS														E									
Programma 5 Milieu, 6 Ruimtelijke omgeving, 7 Watermanagement en 8 Natuur en landschap																													
Nota omgevingsplan Zeeland 2012-2018 (V+E=Omgevingsbalans)						PS	PS						V													E			
Uitvoeringsjaarplan omgevingsplan Zeeland 2012-2018							PS		PS			PS			PS			PS			PS			PS		E			
Programma 5 Milieu																													
Beleidsnota Energie 2013-2016							PS					V					V				E								
Meerjarenprogramma bodemsanering 2010-2014 (RUD)								V		V			E																
T Zeeuws bodemvenster								V		V			E																
Kaderrichtlijn Bodem 2014									GS				V				V			V				V		E			
Handhavingbeleid Oog op Zeeland (02/2007) (RUD)								V		E																			
Provinciale Milieu Verordening								V		V			V				V			V				V		E			
Programma Aanpak Stikstof (PAS)								V				V					V			V				V		E			
Programma 6 Ruimtelijke omgeving																													
Provinciale ruimtelijke verordening Zeeland 2012-2018							V		V			V		V			V			V			V			E			
Programma 7 Watermanagement																													
Zeeuws Kustbeleidplan 2010-2015								V		V			V				E												
Integrale voortgangrapportage Waterbeheer Zeeland, incl. herziening Regionale								V		V			V				V												
Klimaat agenda								V		E																			
Klimaatprogramma								V		E																			
Waterverordening 2009								V		E																			
Waterverordening 2014										GS			V				V			V			E						
Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta 2010-2015 + "veilig, veerkrachtig, vitaal" KRW									V				V				E												
Planherziening omgevingsplan EU KRW 2015-2020										PS				V			V			V			V						V
Programma 8 Natuur en landschap																													
Natuurbeheerplan Zeeland 2009-2013								V		E																			
Natuurbeheerplan Zeeland 2013-2018									V				V				V			V			V		E				
Nota toegankelijkheid natuurgebieden								V		E																			
Nota fietsen "daarbij de waterkant"								V		V			V				V			V			V					V	
Faunabeleid Zeeland								V		V			V				V			V			V					V	
Beheerplan "Natura 2000" 2008-2014								V		PS																			
Uitvoeringsnota werk in uitvoering Natuur 2013 (realisatie natuur)									V			V		V			V			V			V					V	
Programma 9 Economie, 10 Toerisme en recreatie, 11 Landbouw en visserij en 12 Onderwijs																													
Economische agenda 2013-2016							PS	PS	PS				V					E											
Jaarplan economische agenda							PS		PS			PS					PS			E									
Start en Kadernota Beleidsplan Marketing en Promotie Strategie									PS																				
Programma 13 Mobiliteit																													
Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan Zeeland 2009-2015									V				E																
Actieplan PVVP (incl. MIZ)								V				V																	
Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan Zeeland 2016-2020 ?																	PS	PS					V						
Actieplan PVVP (incl. MIZ) 2016-2025																													
Beleidsplan Openbaar Vervoer 2006-2014								E											V			V							V
Start en Kadernota Beleidsplan Openbaar Vervoer 2015-2025									PS																				
Beleidsplan Openbaar Vervoer 2015-2025									PS																				
Beleidsplan Actieplan Fiets 2005-2015										V							E												
Kadernota Goederenvervoer 2012-2016								PS																					
Beleidsplan Goederenvervoer 2012-2016									PS											E									
Beleidsplan Veerkrachtigheid 2010-2020																													
Werkplan en monitorplan Veerkrachtigheid									V			V		V			V			V			V					V	
Integraal Beheersplan Provinciale Infrastructuur													V																
Beleidsplan categorisering wegennet 2010-2020																													
Categoriseringsplan Zeeland 2014-2024													PS																

* Onder Provinciaal Meerjaren programma landelijk gebied en de bestuursovereenkomst ILG vallen de volgende kaders: Milieu, Natuur & Landschap, Recreatie, Landbouw, Water, Bodem en Lopende verplichtingen en grondzaken. Alle kaders hebben een looptijd van 2007 en zijn in 2012 overgegaan in het Omgevingsplan.

Index

De kolommen per kalenderjaar zijn opgesplitst in kwartalen; de letters zijn ingevuld in de kwartalen indien vastgesteld.

V = Voortgangrapportage.

E = Evaluatie.

PS = Vastgesteld in PS.

GS = Vastgesteld in GS.

2.1 Inleiding programma's

Beleidscyclus

De doelstellingen die in de beleidsprogramma's zijn gebaseerd op vastgestelde beleidsnota's door Provinciale Staten.

In het schema op de voorgaande bladzijden is aangegeven wat de huidige beleidsnota's zijn, op welke datum ze zijn vastgesteld, wanneer voortgangsrapportages volgen en wanneer de nota's vernieuwd worden.

In de schema's zijn ook de uitvoeringsnota's van Gedeputeerde Staten opgenomen als een van de sturingsinstrumenten om beleidsdoelen te halen.

SMART-formulering

Alle programma's hebben een uniforme presentatie van SMART-formulering en van doelstellingen (met de streefwaarde uit de beleidsnota's, eventueel ondersteund met indicatoren). In de jaarrekening wordt gerapporteerd over de stand van zaken en aangegeven of de doelstelling gerealiseerd is. Specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden formuleren van beleid is een gezamenlijk en continu proces van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. Verhoging van het niveau van SMART formuleren rekenen we ook in 2014 tot onze doelstelling.

Provinciale Staten stellen het niveau van SMART-formulering van beleid vast bij de vaststelling van de beleidsnota voor de gehele beleidsperiode en daarmee ook voor alle programmabegrotingen en jaarrekeningen in deze periode. Zij doen dit door concrete duidelijke keuzes te maken vanuit de beleidskaders (startnotitie en kadernotitie) bij het vaststellen van de beleidsnota's.

Beleidsnota's voor Provinciale Staten

In juni 2011 hebben Provinciale Staten bij de aanbevelingen uit het rapport van de Rekenkamer Zeeland 'Sturen op afstand' het volgende amendement aangenomen:

1. In de beleidsnota's vanuit bestuursopdracht, één maal per twee jaar evaluatiemomenten opnemen, om te kunnen beoordelen of de inzet van de gekozen beleidsinstrumenten effectief is, dan wel aanpassing van het beleid nodig is; daartoe dienen Gedeputeerde Staten zorg te dragen voor een adequate monitoring.
2. Zoveel mogelijk meetbare en heldere doelen formuleren als dé basis om de kwaliteit van de prestatieafspraken te verbeteren en de geleverde prestaties beter te kunnen beoordelen.
3. Gedeputeerde Staten opdragen Provinciale Staten bijtijds en actief te informeren, met name wanneer er sprake is van een breuk met het bestaande beleid.

Uitvoeringsnota's voor Gedeputeerde Staten

Er zijn twee type nota's: de uitvoeringsnota als uitwerking van de beleidsnota en het (meerjarige) beheersprogramma.

Uitvoeringsnota's hebben het karakter van een jaarlijks actieprogramma voor het begrotingsjaar om beleidsdoelen te realiseren of ze beschrijven algemene meerjarige uitgangsprincipes om richting en consistente gedragslijn in beleidsuitvoering vast te leggen.

De meerjarige beheersprogramma's gaan over de beheersing en onderhoud van vaak activa-gerelateerde zaken. De minimale tijdshorizon van een beheersprogramma is die van de meerjarige programmabegroting plus één jaar (bijvoorbeeld 4e kwartaal actieprogramma 2013-2016 + 2017). Op die manier kan het beheersplan direct gebruikt worden voor de planning van de volgende meerjarenbegroting (2014-2017). De actieprogramma's en de beheersplannen worden jaarlijks in het 4e kwartaal of het 1e kwartaal geactualiseerd, meerjarig doorgerekend en in de meerjarenbegroting geraamd. Ze dienen ook voor het onderbouwen en beoordelen van de prioriteiten in de voorjaarsconferentie.

Voorjaarsnota 2013

In de voorjaarsnota, op 21 juni 2013 vastgesteld door Provinciale Staten, zijn de speerpunten voor het beleid van 2014 vastgesteld. Deze zijn verwerkt in de begroting 2014. Hieronder volgt een toelichting.

Sinds 2011 werken wij aan de uitvoering van het collegeprogramma Stuwende Krachten, gericht op economische groei, ontwikkeling en innovatie. Als focus is gekozen voor het concept LAND IN ZEE!, een concept dat helpt bij het maken van keuzes, vanuit de eigenheid en het DNA van Zeeland. In beleidsmatige zin zijn de vaststelling van de Economische Agenda en het nieuwe Omgevingsplan (IOP) belangrijk om de nieuwe koers vast te leggen. In de beleidsprogramma's zijn deze nota's uitgewerkt naar de te behalen resultaten in 2014. Ook in de afzonderlijke jaarplannen 2014 komen deze resultaten weer terug.

Bij de kerntakendiscussie heeft de provincie geld vrijgemaakt voor een sterkere inzet op de rol van investeerder en ontwikkelaar. Er is geen sprake van een apart budget voor de investeringsagenda: de middelen die beschikbaar komen zijn opgenomen in de 'gewone' beleidsprogramma's van de begroting. Voor deze collegeperiode is de ruimte die daadwerkelijk beschikbaar was uit deze ombuigingen, grotendeels ingevuld met de realisatie van de marinierskazerne en – via het omgevingsplan – met herstructurering, transformatieprojecten, afstemming bedrijventerreinen en gebiedsontwikkeling.

Ook in 2014 jaar werken we actief verder aan de uitvoering van het collegeprogramma. Daarom hebben we een strategische uitvoeringsagenda geformuleerd. Het gaat om de uitvoering van projecten die voor de komende jaren essentieel zijn, waar belangrijke kansen in zitten, of waar extra aandacht op zijn plaats is vanwege afbreukrisico of complexiteit; die projecten hebben bestuurlijke prioriteit.

De nadruk ligt op het uitvoeren van het bestaande collegeprogramma. Voor het daar bovenop formuleren van nieuw beleid is alleen ruimte door middelen elders uit de begroting te halen. We zijn daarmee dan ook zeer terughoudend.

Leefbaarheid

Nota leefbaarheid

Gelet op de kenmerken van Zeeland, het ontbreken van een centrale stad en de bevolkingsontwikkeling (vergrijzing, afname bevolkingsomvang) hebben we ook aandacht voor de leefbaarheid. Voor de bevolkingsontwikkeling bereiden we een programmatische opzet voor.

Leefbaarheidsbeleid vraagt een brede en integrale aanpak, samen met gemeenten en andere partijen zoals de woningcorporaties. De gemeenten, voor wie de grote decentralisatieoperaties prioritair zijn, hebben de wettelijke taak op lokaal niveau. In ons leefbaarheidsbeleid richten wij ons op het behoud en doorontwikkeling van de maatschappelijke voorzieningen en de (gezonde) woonomgeving.

Aanvullend op de gemeenten zetten we in op het verbinden van initiatieven en opgaven en op innovatie.

Decentralisatie jeugdzorg

Uitgangspunt is nog steeds dat per 1 januari 2015 de jeugdzorgtaak wordt overgeheveld naar de gemeenten. Daarom besteden wij samen met de gemeenten veel aandacht aan de voorbereiding van een adequate overdracht. Kennis over de jeugdzorg is van belang, maar de gemeenten moeten ook belangrijke keuzes maken, bijvoorbeeld over de te hanteren methodieken, over de schaal van samenwerking, over de vraag of er één zorgaanbieder wordt gecontracteerd, of en hoe de expertise van Bureau Jeugdzorg wordt ingezet enzovoort.

De doelgroep van de jeugdzorg is per definitie kwetsbaar. Daarnaast zijn met deze taak omvangrijke middelen gemoeid (circa € 30 miljoen). Daarom volgen wij dit dossier met extra aandacht en inzet, ook al steken we daar geen autonome provinciale financiële middelen in.

Als de gemeenten verantwoordelijk worden voor de jeugdzorg zullen zij onderling robuuste samenwerkingsverbanden moeten vormen. Onze inzet rond de bestuurlijke organisatie richt zich ook op het stimuleren van die samenwerking.

Cultuur en topsport

Cultuur

Op basis van het collegeprogramma steken we in deze periode € 2,4 miljoen extra in de versterking van het culturele profiel van Zeeland. Zo is onder meer voorzien dat we de aansprekende Zeeuwse festivals (Zeeland Nazomerfestival, Concert at Sea, festival van Zeeuws Vlaanderen en het Filmfestival) ondersteunen met meerjarige subsidies. Met eenmalige subsidies wordt dat Zeeuws culturele profiel in 2014 verder versterkt. Met gemeenten sluiten wij op regionaal niveau cultuurarrangementen. Met de restauratiesubsidies voor rijksmonumenten heeft de provincie een krachtig instrument om samen met gemeenten restauraties mogelijk te maken.

Topsport

De provincie werkt met de aanwijzing en de ontwikkeling van drie kernsporten (wielersport, watersport en beachsport) aan de verdere profilering van Zeeland. In 2014 en 2015 wordt een aantal aansprekende evenementen georganiseerd waaraan ook de provincie financieel zal bijdragen.

Bestuur

Via bestuurlijke debatten streven we naar gemeentelijke samenwerkingsverbanden die in staat zijn de komende decentralisaties adequaat op te vangen. Met onze partners buiten Zeeland werken we intensief samen waar dat van belang is voor de ontwikkeling van de Zuidwestelijke Delta. Die positie is wat ons betreft bepalend voor de opstelling in vraagstukken rondom de bestuurlijke organisatie.

Promotie

De komende twee jaar geven we prioriteit aan het vergroten van de slagkracht/uitvoeringskracht van de sector recreatie en toerisme en, daarmee samenhangend, de ontwikkeling van een externe toeristische uitvoeringsorganisatie. De nieuw te vormen organisatie moet zich, samen met partners uit alle velden van natuur tot cultuur, en van kennisinstellingen tot ondernemers, richten op de ontwikkeling van onderscheidende en innovatieve concepten, producten, kwaliteiten en promotietools die passen bij het DNA van Zeeland en die zorgen voor een hogere waardering, meer bestedingen en meer overnachtingen (en dus werkgelegenheid).

Daarnaast is er via een programmatische aanpak aandacht voor de promotie van Zeeland als vestigingsregio en versterking van de bestuurlijke kracht van Zeeland in Den Haag en Brussel.

Ruimte, natuur en leefomgeving

Deltawateren

Doel van het programma Zuidwestelijke Delta is een economisch vitale, een ecologisch gezonde en een veilige en klimaatbestendige Delta. In 2014 worden in het kader van het Nationaal Deltaprogramma zogenoemde Deltabeslissingen genomen. De implementatie daarvan moet daarna ook in het provinciaal beleid terecht komen. Voor de grote investeringen heeft het Rijk een Deltafonds opgericht, dat vanaf 2020 gevuld zal worden met circa € 1 miljard per jaar. De provincie draagt soms bij aan Rijksprojecten, of voert zelf projecten uit. Verder betalen we mee aan het programmabureau dat een uitvoeringsprogramma voor de korte en middellange termijn opstelt.

Er is een akkoord bereikt met de Brabantse partijen, ondersteund door het Rijk over de zoetwateraanvoer (Roode Vaart) die nodig is om de zoetwatervoorziening voor West Brabant, Tholen en St. Philipsland te waarborgen wanneer het Volkerak-Zoommeer op termijn zout wordt.

Plattelandontwikkeling en natuurbeleid

Aanleg, beheer en bescherming van natuur is een kerntaak van de provincies. Binnen het bredere plattelandbeleid kunnen we ook de economische en agrarische belangen optimaal dienen. Dat gebeurt dan met name door aankoop en ruil van gronden en door inzet van Europese subsidies. Om die reden heeft de mogelijke aankoop van gronden van het Rijk een strategisch karakter. In 2011 heeft het Rijk via de decentralisatieuitkering extra middelen aan provincies beschikbaar gesteld. Met het Rijk is een akkoord bereikt over de hoofdlijnennotitie natuur, waaruit ook een verplichte eigen bijdrage van provincies voortvloeit. Wel hebben we tot doel zo weinig mogelijk aanvullende eigen middelen in te zetten.

Natuurherstel

Op basis van het Verdrag Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium en het convenant tussen de Provincie Zeeland en het Rijk realiseren we 600 hectare nieuwe estuariene natuur in en langs de Westerschelde. Het project Waterdunen combineert in het gebied tussen Breskens en Groede de verbetering en verhoging van de kustveiligheid (het is één van de acht Zwakke Schakels aan de Nederlandse kust) met innovatie van het toeristisch product en een versterking van natuur en landschap. Dit is een sociaal-economische impuls voor de streek.

Economie en werkgelegenheid

Biobased economy

We vinden het van belang om de leidende positie van de Zuidwestelijke Delta bij activiteiten in de biobased economy vast te houden en te verbeteren. In de komende jaren besteden we € 1,5 miljoen per jaar aan projecten binnen de thema's ontwikkeling, teelt en verwerking van groene grondstoffen, ontwikkeling en productie van biobased bouwstenen voor de chemische industrie en het verduurzamen van processen/sluiten van kringlopen.

Kanaalzone inclusief maintenance value park

Met het programma Kanaalzone koppelen we economische groei aan de verbetering van de woon- en leefomgeving. Dat levert dus een impuls voor zowel de werkgelegenheid als de leefkwaliteit in het gebied. Voor deze aanpak is in deze collegeperiode € 6 miljoen beschikbaar. In 2014 wordt gestart met de realisatie van het maintenance value park in Terneuzen, onder meer met een bijdrage van het ministerie van EZ.

Nieuwe duurzame werkgelegenheid

De werkloosheid in Zeeland stijgt. Het is belangrijk voor Zeeland dat tij te keren. Het gaat niet alleen om voldoende werkgelegenheid, maar ook om het maken van de omslag naar duurzame werkgelegenheid. Acquisitie vindt plaats door Economische Impuls Zeeland Zeeland Seaports.

Energiewinning

De Provincie stimuleert de omschakeling van de kolencentrale van EPZ naar biomassa, door middel van inzet van menskracht en het organiseren van lobbywerkzaamheden. Voor de ontwikkeling van getijdencentrales worden momenteel technische en economische mogelijkheden verkend voor de bouw en exploitatie van een getijdencentrale.

Realiseren foodport

De stichting Foodport Zeeland ziet kansen om de samenwerking tussen producenten, verwerkers, handelaren en vervoerders te versterken om zo meer groei en toegevoegde waarde te realiseren. Inmiddels zijn ongeveer twintig grote bedrijven aangesloten bij deze stichting; dit aantal groeit. In het kader van de Economische Agenda is er een businesscase gericht op Foodport.

Realiseren Visserij experience

De visserij experience is een van de 'landmarks' waarmee Zeeland zich op de kaart kan zetten als LAND IN ZEE!. Het gaat om het realiseren van een toeristisch-recreatief en educatief centrum waar de visserijsector in alle facetten positief voor het voetlicht wordt gebracht.

Marinierskazerne

De komst van de marinierskazerne naar Zeeland staat niet meer ter discussie. Met de vestiging van deze kazerne is voor Defensie een investeringsbedrag rond de € 150 miljoen à € 200 miljoen gemoeid. De regio (provincie en gemeente) is verantwoordelijk voor het aanbieden van de bouwrijpe grond en de planologische procedure. De provincie zal vanuit de regio naast de gemeente Vlissingen bijdragen. De kosten voor de provincie zijn voor de komende jaren gemaximeerd op € 1 miljoen per jaar. Uiteraard zullen we in het proces zoveel mogelijk aansturen op maximale positieve effecten voor Zeeland, zowel economisch als sociaal-maatschappelijk.

Containerisatie

Voor het verder doorgroeien van de Zeeuwse havens is het cruciaal om containeroverslag mogelijk te maken. Het doel is een groei te realiseren van het aantal overgeslagen containers, zowel in het Sloegebied als in de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone. Binnen het Sloegebied ligt de nadruk op de zeevaart en in de Zeeuws Vlaamse Kanaalzone op de binnenvaart.

Wielingen

De haven van Vlissingen staat van oudsher te boek als een 16,5 m haven. De tendens in het vervoer van natte en droge bulk is echter dat steeds grotere schepen worden gebruikt met een standaard diepgang van 17,5 m. Deze schepen worden voor Vlissingen dus niet volledig beladen. In de afgelopen jaren komt het echter regelmatig voor dat ook schepen met een diepgang van 16,5 m soms enkele dagen moeten wachten. Onze inzet is om een bemiddelende rol te spelen tussen Zeeland Sea-

ports en de Vlaamse en Nederlandse overheden, om zo een bijdrage te leveren aan herstel van de situatie dat Vlissingen zich weer als 16,5 m haven kan presenteren.

Mobiliteit en bereikbaarheid

Wegenprojecten

De Sluiskiltunnel is in uitvoering, terwijl de start van de verbetering van de Sloeweg wordt voorbereid. Speciaal aandachtspunt is de verbetering van de zuidelijke N62. De van het Rijk ontvangen middelen lijken onvoldoende, maar kunnen mogelijk worden opgevangen uit extra inkomsten in het dossier Hedwigepolder.

Openbaar Vervoer (OV) concessie/flexnet

Het OV vormt voor een plattelandspovincie als Zeeland een belangrijk middel voor ontsluiting en het gebruik kunnen maken van voorzieningen. Dit geldt vooral voor scholieren en studenten en voor degenen die niet beschikken over zelfstandig vervoer ('vervoersarmen').

In de nieuwe concessie maken wij onderscheid tussen een vast busnet voor de zware vervoersrelaties en een flexnet dat buiten het vaste net een mobiliteitsgarantie biedt. Voor het flexnet sluiten we aan bij het gemeentelijk WMO-vervoer.

Programma 1

Leefbaarheid

Inleiding

Inleiding

De primaire focus van het college ligt op economische ontwikkeling, groei en innovatie. Het college richt zich op concurrerende en duurzame economische ontwikkeling, met behoud en versterking van ruimtelijke kwaliteiten en leefbaarheid. Het verhogen van de kwaliteit van de leefomgeving is belangrijk om burgers, bezoekers en bedrijven te binden aan een regio. Aandacht voor leefbaarheid ziet het college als een investering in een aantrekkelijk woon-, werk- en vestigingsklimaat en daarmee in de economische ontwikkeling van Zeeland.

Het concept van de Beleidsnota Leefbaarheid en Bevolkingsontwikkeling 2014-2015 wordt in het najaar aan de Staten voorgelegd. In deze nota richten wij ons op (het creëren van) kansen, zoals de gezondste provincie van Nederland. We zetten menskracht en middelen gericht in op een beperkt aantal onderwerpen. Hierbij zullen we ons concentreren op het regionale niveau, zoals past bij de provinciale rol in het sociale domein. De (intensieve) samenwerking met gemeenten (en organisaties) is hierbij essentieel. Bij het opstellen van de nota wordt rekening gehouden met de bevolkingsontwikkeling in onze provincie. Verder worden jongeren (12-23 jaar) betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van het provinciaal beleid. Dit belang hebben wij vastgelegd in de Uitvoeringsnotitie jongerenparticipatie 2013, die ook ter informatie naar de Staten is gezonden.

Wat willen we bereiken?

Het maatschappelijk effect dat we met het beleid beogen is het vergroten van de ervaren leefbaarheid in Zeeland.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0101

Het vergroten van de ervaren leefbaarheid in Zeeland.

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

In de inleiding staat vermeld dat de Staten in het najaar van 2013 nieuw beleid voor leefbaarheid vaststellen. Gelijktijdig wordt dan een tekstuele begrotingswijziging voorgelegd.

Effect

Het vergroten van de ervaren leefbaarheid in Zeeland.

Doelstelling(en)

010101 Bevorderen van leefbaarheid en sociale samenhang

Indicatoren:

1. Jouw Zeeland organiseert ten minste zes bijeenkomsten met minimaal tien deelnemers.
2. Jouw Zeeland bestaat uit 50 actieve deelnemers.

010102 In Zeeland doen mensen mee

010103 Zeeland, de beste provincie om groot te worden

010104 Mensen in Zeeland zijn gezond, actief en sportief

010106 Innovatie/projectuitvoering/onderzoek

010107 Duurzame oplossing bevolkingsdaling

De Beleidsnota Leefbaarheid en Bevolkingsontwikkeling 2014-2015 wordt in het najaar aan de Staten voorgelegd samen met een tekstuele begrotingswijziging. Middels deze begrotingswijziging zullen de hierboven genoemde doelstellingen aangepast worden aan de beleidsnota.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	10.147	9.652	7.504	6.732	5.385	5.392
Baten	-175	-200	-25	-15	0	0
resultaat voor bestemming	9.972	9.452	7.479	6.717	5.385	5.392
toevoeging reserve	1.511	0	0	0	0	0
onttrekking reserve	-1.037	-140	0	0	0	0
resultaat na bestemming	10.445	9.312	7.479	6.717	5.385	5.392
Per Doelstelling						
010101 Bevorderen van leefbaarheid en sociale samenhang	1.891	998	501	445	391	391
010102 In Zeeland doen mensen mee	1.652	1.447	674	315	0	0
010103 Zeeland, de beste provincie om groot te worden	266	141	92	71	0	0
010104 Mensen in Zeeland zijn gezond, actief en sportief	1.288	1.198	918	856	275	275
010106 Innovatie/projectuitvoering/onderzoek	4.234	3.910	3.330	3.111	2.892	2.892
010107 Duurzame oplossing bevolkingsdaling	517	0	0	0	0	0
019999 Ambtelijke inzet en overhead	124	1.758	1.964	1.918	1.828	1.835
Totaal	9.972	9.452	7.479	6.717	5.385	5.392

Toelichting

010101

Budgetten WMO zorg en welzijn meer dan 50% afgenomen. Tevens prioriteit Leefbaarheid beëindigd in 2013.

010102

Realisatie van de bezuinigingen bij de gelieerde en gesubsidieerde instellingen (Klaverblad Zeeland) van bijna € 0,8 miljoen ten opzichte van 2013.

010103

Geen budget in 2014 voor jeugdparticipatie. Beleidsnota wordt in najaar 2013 aan de Staten voorgelegd.

010404

Realisatie van de bezuinigingen bij de gelieerde en gesubsidieerde instellingen ten opzichte van 2013.

010106

Realisatie van de bezuinigingen bij de gelieerde en gesubsidieerde instellingen ten opzichte van 2013 met name Scoop.

Voor doelstelling waarbij er verschillen zijn van minder dan € 50.000 wordt er standaard geen analyse uitgevoerd.

019999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Programma 2

Jeugdzorg

Inleiding

Het beleidskader Jeugdzorg 2013 (en verder) borduurt voort op het vorige beleidskader Jeugdzorg 2009-2012. Verder staat het nieuwe beleidskader in het teken van de transitie van de jeugdzorg, waarbij het van belang is de verworvenheden van de afgelopen beleidsperiode te borgen en af te ronden. Belangrijke nieuwe beleidswijzigingen worden alleen doorgevoerd op verzoek van, dan wel in overleg met de gemeenten. Daarnaast houden we ons aan landelijke afspraken.

De uitvoering van onze wettelijke taken tot aan de transitie past binnen de doeluitkering die het Rijk hiervoor beschikbaar heeft gesteld.

Transitie van de jeugdzorg

De overdracht van de wettelijke taak op de jeugdzorg en van het bijbehorende takenpakket naar de gemeentes is voorzien voor 1 januari 2015. Tot op het moment van de overdracht voeren wij onze taak kwalitatief goed uit.

Van het landelijk beleidskader 2013-2015 is inmiddels een ontwerp gereed. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport (VWS) heeft met ingang van 2013 een korting op de doeluitkering doorgevoerd van 2,65 procent. Het Ministerie van Veiligheid & Justitie (V&J) heeft een korting van 1,4 procent aangekondigd die ingaat vanaf 2014. Tegen beide kortingen is door alle provincies bezwaar ingediend.

De overheveling van het takenpakket op het gebied van jeugdzorg van de provincies naar de gemeenten gaat volgens het ontwerp-bestuursakkoord gepaard met een korting op het provinciefonds. Die bedraagt met ingang van 2016 € 90 miljoen.

De doeluitkering jeugdzorg aan de provincies stopt met ingang van 1 januari 2015. Dat blijkt uit de herijking van het takenpakket van de provincies door het Rijk. Inkomsten en uitgaven zijn daarom vanaf 2015 niet meer opgenomen in de begroting.

Wat willen we bereiken?

Het jeugdzorgbeleid van de Provincie Zeeland is erop gericht hulp te bieden in een zo licht mogelijke vorm, in een zo vroeg mogelijk stadium en zo dicht mogelijk bij huis. Bovendien heeft het hulpaanbod als doel de eigen mogelijkheden van cliënten en mensen in hun naaste omgeving te benutten, te activeren en te versterken opdat zij zelf aan problemen het hoofd te bieden.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:
0201

Het voorkomen en wegnemen van opgroei- en opvoedingsproblemen.

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

Bij de jeugdzorg zijn we gebonden aan de kaders van de Wet op de jeugdzorg en het daarbij behorende financiële kader.

Effect

Het voorkomen en wegnemen van opgroei- en opvoedingsproblemen.

Doelstelling(en)

020101 Cliënten in de jeugdzorg snel, effectief en efficiënt helpen

Indicatoren:

- Aantal kinderen / ouders op de wachtlijst voor geïndiceerde jeugdzorg (Zeeland):

referentiewaarde per 1-1-2013	streefwaarde per 1-1-2014	streefwaarde per eind 2014
0	0	0

Vanaf eind 2010 zijn in Zeeland de wachttijden voor geïndiceerde jeugdzorg teruggebracht tot maximaal vier weken. Deze lijn zetten we onverkort voort. Op deze wachtlijst staan kinderen /ouders die langer dan negen weken moeten wachten op zorg. Volgens de landelijke norm moet de geïndiceerde jeugdzorg binnen negen weken worden verleend. Door het afschaffen van buitenprovinciale zorgverkeer wordt nu kritisch gekeken naar de houdbaarheid van de Zeeuwse streefnorm. Als gevolg van die afschaffing krijgen Zeeuwse kinderen krijgen geen zorg meer van een instelling buiten Zeeland en krijgen kinderen van buiten Zeeland geen zorg meer van een Zeeuwse instelling.

- Wachtlijst Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK) voor onderzoek:

referentiewaarde per 1-1-2013	streefwaarde per 1-1-2014	streefwaarde per eind 2014
0	0	0

Wachtlijsten AMK van Bureau Jeugdzorg: Volgens de (landelijke) norm moet een onderzoek starten binnen vijf werkdagen na melding van het vermoeden van kindermishandeling. De wachtlijst bij het AMK bestaat uit het aantal meldingen waarbij het onderzoek na vijf dagen nog niet is gestart.

020102 Het reguleren van de instroom van jongeren in de jeugdzorg.

Indicatoren:

- 24-uurs bereikbaarheid van Bureau Jeugdzorg Zeeland (BJZ).
BJZ is ook in 2014 zeven dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar via een crisisdienst
- Doorlooptijd tussen instroom en vestiging eerste aanspraak (vrijwillig kader).
De streefwaarde voor 2014 is dat 87% binnen twaalf weken vestiging eerste aanspraak heeft
- Er zijn in 2014 geen wachtlijsten bij het Advies en Meldpunt Kindermishandeling

020103 Zorgen voor gestructureerd preventief jeugdbeleid

Indicatoren:

- In 2014 werken de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's) in alle gemeenten in Zeeland met (bewezen) effectieve methodieken bij het ondersteunen van en hulp aan opvoeders
- De door de Provincie Zeeland in 2012 aangestelde transitie-manager is samen met de transitie-manager voor de dertien gemeenten verantwoordelijk voor de daadwerkelijke afronding van de transitie van de jeugdzorg in Zeeland met ingang van 1 januari 2015. In 2014 begeleiden de transitie-managers het proces van de transitie verder zodat de transitie per 1 januari 2015 een feit is. De feitelijke datum is afhankelijk van besluitvorming in de Tweede Kamer.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	31.405	32.818	32.137	32.097	714	717
Baten	-30.770	-31.814	-31.324	-31.321	0	0
resultaat voor bestemming	635	1.003	812	776	714	717
toevoeging reserve	80	0	0	0	0	0
onttrekking reserve	-49	-80	0	0	0	0
resultaat na bestemming	666	923	812	776	714	717
Per Doelstelling						
020101 Cliënten in de jeugdzorg snel, effectief en efficiënt helpen	167	20	23	26	0	0
020102 Het reguleren van de instroom van jongeren in de jeugdzorg.	239	65	22	0	0	0
020103 Zorgen voor gestructureerd preventief jeugdbeleid	214	232	0	0	0	0
029999 Ambtelijke inzet en overhead	14	687	768	750	714	717
Totaal	635	1.003	812	776	714	717

Toelichting

020101

De per saldo lasten op deze doelstelling betreffen de rentetoerekening aan de rijksbijdrage voor de jeugdzorg. Vanaf 2016 worden de taken voor de jeugdzorg overgedragen aan de gemeenten.

020102

Het project kindertelefoon en de jeugdmonitor lopen beiden af in 2014, waardoor de lasten in 2014 per saldo afnemen. Vanaf 2015 worden de taken voor de jeugdzorg overgedragen aan de gemeenten.

020103

De hogere lasten in 2013 betreffen de transitie jeugdzorg. Vanaf 2015 worden de taken voor de jeugdzorg overgedragen aan de gemeenten.

029999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Programma 3

Cultuur

Inleiding

Cultuur is een kerntaak van de Provincie. Het is een van de beeldbepalende onderwerpen als het gaat om het vestigingsklimaat, de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht van Zeeland. Dat hebben Provinciale Staten vastgesteld.

Om deze kerntaak goed uit te voeren, hebben wij de afgelopen periode, zowel in kwantitatief als in kwalitatief opzicht en met menskracht én middelen ingezet op een versterking van de Zeeuwse culturele infrastructuur. Met de culturele infrastructuur bedoelen wij het geheel van organisaties en activiteiten die het Zeeuwse cultuuraanbod verzorgen en/of ondersteunen en daardoor cultuurparticipatie mogelijk maken. Met name de samenwerking met de Zeeuwse gemeenten op dit gebied is steeds intensiever geworden. De komende periode zijn minder middelen beschikbaar en hebben we te maken met demografische ontwikkelingen zoals vergrijzing, ontgroening en krimp. Dit is voor ons een uitdaging. Wij hebben als ambitie om te kunnen blijven beschikken over een duurzame en kwalitatief sterke culturele basisinfrastructuur in Zeeland, die toegankelijk is voor een breed publiek.

Keuzes maken

Om dit doel te realiseren gaan wij duidelijke keuzes maken. Wij gaan sommige zaken in mindere mate of zelfs helemaal niet meer doen. Om ook op de langere termijn te zorgen voor een sterke culturele basisinfrastructuur is afstemming en samenwerking met in ieder geval gemeenten onontkoombaar. De Zeeuwse (culturele) organisaties en het bedrijfsleven in Zeeland hebben eveneens een taak in het onderhouden van de culturele basisinfrastructuur. Wij bouwen niet alleen de samenwerking met externe partners uit, wij gaan intern meer afstemmen met de verschillende provinciale beleidsterreinen.

Kortom, het cultuurbeleid 2013-2015 is erop gericht om samen met interne en externe partners te werken aan een breed toegankelijke en toekomstbestendige culturele basisinfrastructuur die past bij de schaal van Zeeland en bij onze eigen verantwoordelijkheid, rol en inzet daarbij. Deze kaders zijn eerder door Provinciale Staten vastgesteld via de Kadernotitie uitgangspunten provinciaal cultuurbeleid 2013-2016 en zijn uitgewerkt in de Nota provinciaal cultuurbeleid 2013-2015. Deze beleidsnota is vastgesteld in Provinciale Staten op 21 december 2012.

Wat willen we bereiken?

Cultuur is een kernwaarde bij de bepaling en ervaring van de Zeeuwse identiteit.

In samenwerking met interne en externe partners realiseert de Provincie Zeeland een toekomstbestendige culturele basisinfrastructuur die toegankelijk is voor een breed publiek en dienstbaar is aan het vestigingsklimaat, de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht van Zeeland.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:
0301

Cultuur is een kernwaarde bij de bepaling en ervaring van de Zeeuwse identiteit.

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

De hierna genoemde doelstellingen dragen bij aan het maatschappelijk effect.

Effect

Cultuur is een kernwaarde bij de bepaling en ervaring van de Zeeuwse identiteit.

Doelstelling(en)

030101 Cultuurnota:

030102 Cultuurhistorie en monumenten:

Tot het cultureel erfgoed rekenen wij de deelgebieden aardkunde, archeologie, gebouwd erfgoed, immaterieel erfgoed, archieven en musea. De Provincie heeft binnen deze deelgebieden verschillende taken uit te voeren voortkomend uit wetgeving en (inter)nationale verdragen. Tegelijk passen we een meer integrale benadering toe, passend bij zowel het rijksbeleid als het ruimtelijk en economisch beleid van de provincie en gericht op verduurzaming van behoud, beheer en ontsluiting. Wij sluiten waar mogelijk aan bij het gebiedsgerichte erfgoedbeleid van het Rijk zoals verwoord in Kiezen voor karakter, beleidsvisie erfgoed en ruimte en inhoudelijke samenhang aanbrengen via realisering van de culturele biografie van Zeeland.

Indicatoren:

- In 2014 verlenen we aan ten minste drie rijksmonumenten subsidie voor restauratie
- In 2014 dragen we samen met het Rijk bij aan het Restauratie Opleidingsproject (ROP), waaraan ten minste vijftien leerlingen deelnemen

030103 Bibliotheekwerk:

Om onze wettelijke taak goed te kunnen uitvoeren is samenwerking en afstemming met gemeenten noodzakelijk. Samen met gemeenten zetten we in op het verder vormgeven van bibliotheekwerk in Zeeland zodat burgers, bedrijven en onderwijs zo veel mogelijk kunnen profiteren van de kennis en informatie die bij bibliotheken aanwezig is. Als Provincie ondersteunen wij de openbare bibliotheekfunctie zodanig dat alle basisbibliotheken kunnen beschikken over alle informatie binnen het Zeeuwse bibliotheeknetwerk.

Indicator:

- In 2014 via de prestatieafspraken met de Provinciale Service Organisatie (PSO) van de Zeeuwse Bibliotheek (ZB) uitvoering geven aan de ondersteuningstaken zoals deze zijn opgenomen in de nieuwe bibliotheekwetgeving per 1 januari 2014 voor alle basisbibliotheken in Zeeland.

030104 Museumbeleid:

Wij zetten het cultuureducatiebeleid van de voorafgaande jaren voort. Wij blijven inzetten op het vergroten van de samenwerking tussen scholen en culturele instellingen en verankering van die samenwerking in netwerken. Daarbij maken we gebruik van matching met rijksmiddelen en blijven we de doorgaande leerlijn stimuleren, zowel binnen als tussen de onderwijssoorten primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), middelbaar beroepsonderwijs (mbo), hoger beroepsonderwijs (hbo) en universitair onderwijs via de University College Roosevelt Academy (UCR).

Indicatoren:

- In 2014 bevorderen dat culturele instellingen een op de kerndoelen afgestemd aanbod voor scholen in het primair onderwijs verzorgen. Dat doen we door gebruik te maken van de matchingsregeling van het Rijk Cultuureducatie en Kwaliteit en door een gericht subsidiebeleid te hanteren; daarvoor zijn prestatieafspraken gemaakt met SCOOP, de Zeeuwse Bibliotheek (ZB) en de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ). Verder is er een jaarprogramma 2014 regioarrangementen met gemeenten ontwikkeld.
- In 2014 bijdragen aan een doorgaande culturele activiteitenlijn voor leerlingen in het voortgezet onderwijs, op het mbo, het hbo en de universiteit. Dat doen we door de Hogeschool Zeeland te ondersteunen bij HZ-Cult.

030105 Mediabeleid:

Het provinciaal beleid voor de media is tot en met 2014 vastgelegd in de Medianota 2009-2014. Deze afwijkende periode heeft te maken met de periode van zendmachtiging van Omroep Zeeland (oktober 2009 tot en met oktober 2014). We gaan in de nota met name in op onze relatie met Omroep Zeeland. De mediawet kent ons alleen een bekostigingsrelatie toe met de omroep; wij mogen geen inhoudelijke voorwaarden stellen. Het niveau van bekostiging is vastgelegd via de zogenoemde Zorgplicht (artikel 2.170). Die bepaalt dat de Provincie de regionale omroep in staat moet stellen het activiteitsniveau van 2004 zowel kwalitatief als kwantitatief te handhaven. Onze directe relatie met en verantwoordelijkheid voor Omroep Zeeland komt te vervallen zodra het Rijk zijn voornemen om de regionale omroepen per 1 januari 2014 te centraliseren (inclusief uitname uit het Provinciefonds) inderdaad doorzet.

Opmerking:

Vanaf 2014 wijzigen de lasten in verband met uitname Provinciefonds wegens centralisatie regionale omroepen.

030106 Kunstenbeleid:

Meer dan voorheen kijken wij naar positie van kunsten in het geheel van het culturele veld en de maatschappelijke context. Tot de kunsten rekenen wij zowel de amateurkunsten als de professionele kunsten, inclusief de grote culturele evenementen en festivals. Wij brengen onze inspanningen op het terrein van kunst terug tot een aantal zaken die binnen onze verantwoordelijkheid vallen en die een belangrijke rol in de basisinfrastructuur spelen. Wij kiezen op het terrein van de professionele kunsten voor ondersteuning van de vier grote festivals – Zeeland Nazomerfestival, Film by the Sea, het Festival van Zeeuwsch-Vlaanderen en Concert at Sea. Daarnaast zetten wij in op de totstandkoming van nieuwe organisaties voor 'serieuze' muziek en beeldende kunst. Bij de amateurkunsten beperken we onze directe inzet tot trajecten voor (talent)ontwikkeling voor jongeren.

Indicatoren:

- In 2014 subsidiëren van het Zeeland Nazomerfestival, Film by the Sea, het Festival van Zeeuwsch-Vlaanderen, Concert at Sea en het Bevrijdingsfestival Zeeland
- In 2014 wordt via de prestatieafspraken met Scoop (Kunstbende en Pop aan Zee) en Cavak (Filmstarz) uitvoering gegeven aan de trajecten voor (talent)ontwikkeling op gebied van popmuziek en film

030108 Archeologiebeleid:

Voor de toelichting bij deze doelstelling verwijzen wij naar doelstelling 030102 (cultuurhistorie en monumenten).

Indicator:

- In 2014 worden ten minste drie projecten die voldoen aan de doelstellingen van de Provinciale Onderzoeksagenda Archeologie Zeeland (POAZ) uitgevoerd

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	26.659	27.798	27.404	26.098	21.856	21.836
Baten	-1.310	-2.275	-3.299	-1.255	-1.255	-1.255
resultaat voor bestemming	25.348	25.523	24.105	24.843	20.601	20.581
toevoeging reserve	1.962	39	39	39	39	0
onttrekking reserve	-792	-354	-354	-354	-354	-354
resultaat na bestemming	26.519	25.208	23.790	24.528	20.286	20.227
Per Doelstelling						
030101 Cultuurnota:	1.787	1.366	1.049	843	1.183	1.183
030102 Cultuurhistorie en monumenten:	4.100	4.844	4.484	5.771	3.595	3.532
030103 Bibliotheekwerk:	5.382	5.075	4.267	3.966	3.666	3.704
030104 Museumbeleid:	2.388	2.238	2.270	2.257	2.244	2.244
030105 Mediabeleid:	8.524	8.613	8.613	8.613	8.613	8.613
030106 Kunstenbeleid:	2.573	2.210	2.118	2.118	154	154
030108 Archeologiebeleid:	374	75	71	71	0	0
039999 Ambtelijke inzet en overhead	221	1.103	1.233	1.204	1.148	1.152
Totaal	25.348	25.523	24.105	24.843	20.601	20.581

Toelichting

030101

De totale lasten op deze doelstelling nemen af door de realisatie van ombuigingen op het budget voor gelieerde en gesubsidieerde instellingen zoals Terra Maris. Voor het jaar 2014 heeft het project 200 jaar Zeeland prioriteit toegekend gekregen.

030102

De lasten gaan voornamelijk over de instandhouding van cultureel erfgoed in Zeeland en de restauratie van rijksmonumenten.

030103

Realisatie van de ombuigingen bij de gelieerde en gesubsidieerde instellingen zoals de Zeeuwse Bibliotheek.

030104

De lasten op deze doelstelling zijn de subsidie aan het Zeeuws Museum.

030105

De lasten op deze doelstelling zijn de subsidie aan Omroep Zeeland.

030106

De afname van de lasten vanaf 2015 betreffen de afloop van het uitvoeringsprogramma cultuur 2013-2015

030108

De afname van de lasten vanaf 2015 betreffen de afloop van het uitvoeringsprogramma cultuur 2013-2015

039999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Programma 4

Bestuur

Inleiding

Het programma Bestuur draagt bij aan een goed functionerend bestuurlijk bestel voor Zeeland (provincie, gemeenten, waterschappen) en is daarmee voorwaardenscheppend voor (de uitvoering van) andere programma's. Daarnaast faciliteert het programma de Haagse en de Brusselse lobby, grensoverschrijdende samenwerking en het benutten van Europese programma's en middelen.

Het programma Bestuur bevat de baten en lasten die horen bij:

- de ondersteuning van het intern en extern functioneren van de eigen bestuursorganen Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de Commissaris van de Koning (CdK)
- de toezichtfunctie op de Zeeuwse gemeenten, waterschap en gemeenschappelijke regelingen
- het inzichtelijk maken van het Zeeuwse provinciaal beleid voor burgers, belangengroepen en andere belangstellenden in interprovinciaal, nationaal en Europees verband

Het programma omvat de onderwerpen Provinciale Staten en overige bestuursorganen, bestuurlijke samenwerking en financieel toezicht, promotie en openbare orde en veiligheid.

Provinciale Staten en overige bestuursorganen

De Provincie Zeeland streeft naar een grotere betrokkenheid van de samenleving bij het provinciebestuur en de provinciale politiek. Daar draagt een goed, betrouwbaar en duaal Zeeuws provinciaal bestuur aan bij. Dit vraagt om een heldere profilering van het provinciebestuur. Provinciale Staten hebben drie rollen: volksvertegenwoordiger, kadersteller en controleur. Gedeputeerde Staten richten zich op de beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Ook de concentratie van de besturende en uitvoerende taken bij Gedeputeerde Staten zijn gericht op een grotere inbreng van Provinciale Staten. De Commissaris van de Koning heeft een zelfstandige rol als Rijksorgaan en is daarnaast de schakel tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten.

Bestuurlijke samenwerking en financieel toezicht

Sterke gemeenten en een sterk waterschap, zowel bestuurlijk als financieel, zijn van essentieel belang voor het functioneren van de Zeeuwse samenleving. Tussen de verschillende overheidslagen is sprake van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling. De gemeenten moeten zelfstandig zaken oppakken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid; zij moeten dat vooral oplossen via onderlinge samenwerking. De Provincie draagt taken over als zij daartoe goede redenen heeft vanuit de focus op kerntaken en doelmatigheid. Uitgangspunt is dat de Provincie Zeeland de belangen van de Zeeuwen behartigt en dat gezamenlijk met de andere Zeeuwse overheden doet, ook buiten de provinciegrenzen.

Ten aanzien van dit onderwerp zijn een aantal documenten relevant:

- Bestuursafspraken VNG, IPO, UvW en Rijk van 21 april 2011;
- Zeeuws Bestuurlijk Profiel, vastgesteld door Provinciale Staten van 22 juni 2012;
- Voor het financieel toezicht is het Gemeenschappelijk Financieel toezichtkader Zichtbaar toezicht relevant. Dit is een in februari 2008 voor onbepaalde tijd vastgesteld beleidskader van alle provincies gezamenlijk en van het Ministerie van BZK;
- Uitvoeringsnota Verantwoordelijkheid kwaliteit lokaal bestuur (GS) van 7 februari 2012;
- Uitvoeringsnota Interbestuurlijk toezicht (GS). In deze nota zijn de uitgangspunten voor de coördinatie van het interbestuurlijk toezicht van de provincie op de gemeenten vastgelegd;
- Beleidsnota Europa Provincie Zeeland, vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 12 december 2006, looptijd: onbepaald;
- Afsprakenregeling Scheldemondfonds, vastgesteld door Provinciale Staten op 16 mei 2008, looptijd: onbepaald.
- Strategische nota structuurfondsen: het identificeren van strategische beleidsopties voor programma's en projecten na 2013, het positioneren van Zeeland voor de nieuwe periode structuurfondsen vanaf 2013.

Promotie

Hieronder valt de Zeelandbrede marketing gericht op het promoten van de provincie als aantrekkelijke

- toeristische bestemming
- vestigingsplaats voor bedrijven, werknemers en inwoners
- regio voor andere overheden (met name Den Haag en Brussel) om geld en aandacht in te investeren dan wel mee samen te werken

Openbare Orde en Veiligheid

Binnen hun bevoegdheden en met het (beperkte) beschikbare instrumentarium, zoals toezicht, stimuleringsprogramma's en communicatie, beogen de Commissaris van de Koning en Gedeputeerde Staten de veiligheid in Zeeland en de beleving daarvan positief te beïnvloeden, in het besef dat vele actoren en factoren van invloed zijn op die veiligheid en de beleving ervan.

De CdK en Gedeputeerde Staten hebben verschillende (wettelijke) taken op het gebied van openbare orde en veiligheid. Om deze taken goed te kunnen vervullen zijn hun bevoegdheden vastgelegd in wet- en regelgeving, zoals de Wet op de Veiligheidsregio's en de Ambtsinstructie CdK en protocollen die daaraan uitvoering geven. De taken die zijn omschreven in de Ambtsinstructie zijn rijkstaken, waarover de CdK verantwoording aflegt aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Gedeputeerde Staten en de CdK zijn, in hun onderscheidende rollen, schakels in de veiligheidsketen; zij zijn erop gericht om de kwaliteit van (de organisatie van) die keten te verhogen.

Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0401

Een democratisch provinciaal bestuur dat effectief en transparant is.

0402

De Zeeuwse maatschappelijke opgaven worden behartigd door overheden met een eigen regionale/lokale identiteit, op de juiste schaal met de juiste middelen en een duidelijke onderlinge verantwoordelijkheidsverdeling.

0403

Een optimale algemene behartiging van de Zeeuwse belangen in interprovinciaal, nationaal en Europees verband.

0404

het promoten van Zeeland als aantrekkelijke:

toeristische bestemming

vestigingsplaats voor bedrijven, werknemers en inwoners

regio voor andere overheden (met name Den Haag en Brussel) om geld en aandacht in te investeren dan wel mee samen te werken.

0405

Een veilige provincie waarin veiligheid als kernvoorwaarde voor het vestigingsklimaat en de woon- en werkkwaliteit (leefbaarheid) wordt beschouwd en het behoud en de ontwikkeling van kennis en innovatie in het veiligheidsbeleid.

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

Of de hiervoor genoemde effecten ook bereikt kunnen worden is af te meten aan de daarvan afgeleide doelstelling(en) en de daarbij behorende indicatoren. Per maatschappelijk effect zijn deze hierna verder uitgewerkt.

Effect

Een democratisch provinciaal bestuur dat effectief en transparant is.

Doelstelling(en)

040101 Een goed, betrouwbaar en duaal provinciaal bestuur

Dit vergt een heldere profilering van het provinciebestuur, haar producten en diensten en een deugdelijke toepassing van wetgeving.

Indicatoren:

1. Op basis van duidelijke meetbare doelen worden producten en diensten gedefinieerd.
2. Integraal uitzenden van de vergaderingen van (de commissies van) Provinciale Staten.
3. Het via startnotities en oplegnotities Provinciale Staten faciliteren bij de uitvoering van het dualisme. Zo worden Provinciale Staten van meet af aan meer betrokken bij de planning en controlcyclus.

Effect

De Zeeuwse maatschappelijke opgaven worden behartigd door overheden met een eigen regionale/lokale identiteit, op de juiste schaal met de juiste middelen en een duidelijke onderlinge verantwoordelijkheidsverdeling.

Doelstelling(en)

040201 Continuering duurzaam financieel beleid waterschap-gemeenten

Financieel toezicht heeft tot doel een gezonde financiële situatie bij gemeenten en waterschappen te bevorderen. Door het uitoefenen van wettelijk toezicht door de Provincie Zeeland draagt zij zorg voor de continuering van een duurzaam financieel evenwicht in de meerjarenbegrotingen van de Zeeuwse gemeenten (13) het waterschap en gemeenschappelijke regelingen (20).

Indicator:

1. In 2014 alle gemeenten en gemeenschappelijke regelingen onder repressief toezicht houden (in 2013 staan er geen gemeenten onder preventief toezicht).

040202 Inspectie archieven:

De Provincie Zeeland draagt in 2013 zorg voor toegankelijke en kwalitatief goed beheerde papieren en digitale archieven van de provincie, de dertien gemeenten, het waterschap en twintig gemeenschappelijke regelingen. Dat houdt in dat beheer van die archieven voldoet aan wettelijke eisen. Uit de tweejaarlijkse rapportage over de inspecties blijkt dat nog niet alle instellingen volledig voldoen aan de wettelijke eisen. De archiefinspectie blijft deze verbeterpunten nauwlettend volgen.

Indicator:

1. In 2014 is het horizontaal toezicht door gemeenten en waterschap geïmplementeerd; de provinciale toezichtstaak richt zich op een beperkt aantal Kritische Prestatie Indicatoren (KPI). Deze informatie wordt gebruikt voor onze risicoanalyse en is bepalend voor de intensiteit van het archieftoezicht jegens specifieke gemeenten.

040203 Samenhang provincie, gemeenten en waterschap behouden

Kwaliteit lokaal bestuur

Naast gemeenten hebben ook provincies een eigen verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokale en bovenlokale bestuur. Als bijvoorbeeld sprake is van bestuurlijke en/of financiële problemen van gemeenten, kan de rol van het provinciebestuur gelegen zijn in het stimuleren en faciliteren van versterking van de kwaliteit van het lokale bestuur. Jaarlijks worden in een beleidsnota de volgende ontwikkelingen geïnventariseerd met gevolgen voor de benodigde bestuurskracht van gemeenten: decentralisaties, lopende en nieuwe samenwerkingsinitiatieven, gemeentefonds, grote projecten en het zogenoemde IBT-totaalbeeld per gemeente, het beeld vanuit de toezichtstaak in het kader van interbestuurlijk toezicht.

Uitgangspunt is de huidige combinatie van schaal en identiteit van de Provincie en dertien gemeenten in 2014 te behouden zolang de gemeenten in staat zijn het steeds groter wordende takenpakket uit te voeren, al dan niet via intergemeentelijke samenwerking.

Indicatoren:

1. Lokaal bestuur voldoet aan alle bestuurskrachtnormen.
2. Samenwerkingsverbanden rondom decentralisaties Jeugdzorg, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en participatie bieden voldoende uitvoeringskracht.

040204: Coördinatie Interbestuurlijk toezicht (IBT)

Om een afweging te kunnen maken over de intensiteit van de interventie is een totaalbeeld nodig van de uitvoering van medebewindstaken door de gemeenten. Bij de Provincie Zeeland is ervoor gekozen het IBT-toezicht binnen de beleidsafdelingen te organiseren met een coördinatiefunctie buiten de beleidsafdelingen (bij de Concernstaf). De beleidsafdelingen adviseren de portefeuillehouder als bestuurlijk partner van de gemeenten en blijven primair verantwoordelijk voor het sectorale toezicht.

In 2012 zijn op basis van een risicoanalyse de volgende toezichtvelden vastgesteld en is een systeem ontwikkeld voor de bepaling van een totaalbeeld:

- Ruimtelijke Ordening
- Vergunningverlening
- Handhaving
- Financieel toezicht gemeenten
- Archieven

Het totaalbeeld is ook van belang voor het bepalen van de bestuurskracht van de gemeenten.

Indicator:

- Jaarlijks wordt een integraal totaalbeeld van de gemeenten vastgesteld.

Effect

Een optimale algemene behartiging van de Zeeuwse belangen in interprovinciaal, nationaal en Europees verband.

Doelstelling(en)

040301 Handhaving bestaande netwerk:

Vanuit Zeeuws perspectief is vroegtijdige beïnvloeding en signalering van besluitvormingstrajecten over nieuwe Europese regelgeving en overig beleid cruciaal. De Provincie Zeeland draagt zorg voor een goede positionering van de Zeeuwse belangen ten opzichte van het Rijk en Europa. Hiervoor is handhaving en uitbreiding van het bestaande netwerk noodzakelijk. De Provincie Zeeland probeert daarbij nog gericht te participeren in overlegorganen.

Het versterken van de Zeeuwse positie in Den Haag en Brussel door het beïnvloeden van beleidsontwikkeling en besluitvorming; daarbij is het belangrijk om vroegtijdig op de hoogte te zijn van

bepalende factoren in het proces, het krachtenveld en de planning.

Indicatoren:

1. Voor 2014 geldt handhaving van het bestaande netwerk door vertegenwoordigd te zijn in de volgende overlegvormen of organisaties:
 - Interprovinciaal Overleg (IPO)
 - Raad van Europa (CLRAE)
 - Comité van de Regio's
 - Scheldemondraad
 - Conferentie van Perifere en Maritieme Regio's (CPMR)/North Sea Commission)
 - Huis Nederlandse Provincies (HNP) in Brussel
 - Werkgemeenschap van Europese grensgebieden (WVEG)
2. uitvoering lobbyplan Brusselse lobbyist
3. uitvoering lobbyplan Haagse lobbyist
4. uitvoering lobbydoelstellingen van de stuurgroep IJzendijke

040302 Het versterken van grensoverschrijdende samenwerking

Versterking van de transnationale en grensoverschrijdende samenwerking met andere regio's in Europa, maar vooral in Euregionaal verband (Euregio Scheldemondd).

Indicatoren:

- Benutten (rest)budgetten Europese programma's met deelname van Zeeuwse partijen in projecten en het actief participeren in de voorbereiding van de nieuwe operationele programma voor de programmaperiode 2014-2020
- Stimuleren van investeringen in Zeeland vanuit Europese middelen, breder dan alleen subsidies
- Verbinden van gestelde Zeeuwse doelstellingen (Collegeprogramma, Strategische Agenda) binnen de nieuwe Operationele Programma's
- Uitvoering jaarplan 2014 Scheldemondraad
- Consulteren en informeren van stakeholders voor de volgende programmaperiode
- Binnenhalen van EU-middelen naar Zeeland, breder dan de tot nu toe aangeboorde subsidiebronnen zoals de bekende structuurfondsen
- Het sluiten en onderhouden van strategische (grensoverschrijdende) partnerschappen

Effect

het promoten van Zeeland als aantrekkelijke:

toeristische bestemming

vestigingsplaats voor bedrijven, werknemers en inwoners

regio voor andere overheden (met name Den Haag en Brussel) om geld en aandacht in te investeren dan wel mee samen te werken.

Doelstelling(en)

040401 Vergroten van de promotiekracht van Zeeland.

Bij het vergroten van de promotiekracht van Zeeland is de samenhang van drie speerpunten van belang.

- Voor de marketing & promotie van Zeeland als toeristische bestemming gaat het om de uitvoering van de strategie LAND IN ZEE! biedt zeeën van tijd & ruimte voor jezelf;
- Voor de marketing & promotie van Zeeland als vestigingsplaats voor bedrijven, werknemers en inwoners gaat het om de uitvoering van de strategie LAND IN ZEE! biedt ruimte voor pioniers;
- Voor de lobby en promotie van Zeeland als regio voor andere overheden (met name Den Haag en Brussel) om geld en aandacht in te investeren dan wel om daarmee samen te werken, moet nog

een strategie ontwikkeld worden. De basis hiervoor is het Zeeuws Lobbydossier, waarin ook al LAND IN ZEE! als basis is gebruikt

Indicator:

De doelstellingen en uit te voeren acties worden opgenomen in een Uitvoeringsnota promotie dat eind 2013 aan PS wordt voorgelegd.

Effect

Een veilige provincie waarin veiligheid als kernvoorwaarde voor het vestigingsklimaat en de woon- en werkkwaliteit (leefbaarheid) wordt beschouwd en het behoud en de ontwikkeling van kennis en innovatie in het veiligheidsbeleid.

Doelstelling(en)

040501 Verbetering (integrale) veiligheid in Zeeland

Verbetering van de (integrale) veiligheid in Zeeland (als kernvoorwaarde voor economische ontwikkeling en leefbaarheid) met de partners in de veiligheidsketen door middel van toezichtwerking, kennisuitwisseling en innovatie.

Als rijksorgaan houdt de commissaris van de Koning (CdK) toezicht op de Veiligheidsregio en de politie en bevordert de bestuurlijke samenwerking in Zeeland. De CdK overlegt daarom regelmatig formeel en informeel met de burgemeesters en andere partijen binnen het veiligheidsspectrum, zowel in Zeeland als grensoverschrijdend. Jaarlijks brengt de CdK ook rapport uit aan de Minister van Binnenlandse Zaken (BZK).

Gedeputeerde Staten werken binnen hun mogelijkheden en bevoegdheden mee aan de gezamenlijke en geïntegreerde criminaliteitsbestrijding. Gedeputeerde Staten ondersteunen medeoverheden bij de bewustwording van risico's en bij de uitvoering en regionale aanpak van en kennisuitwisseling over hun (integrale) veiligheidsbeleid.

Gedeputeerde Staten en de CvdK (als rijksorgaan) stimuleren informatie-uitwisseling en samenwerking, ook in grensoverschrijdend en Europees verband, tussen overheden op het gebied van (innovaties in) het veiligheidsbeleid, zodat ook het kennisniveau op het gebied van veiligheid bij de Provincie op peil blijft.

Indicatoren:

- In 2014 continueert de Provincie haar participatie in het Regionaal Informatie Expertise Centrum door vertegenwoordiging in de stuurgroep, maar ook in financiële en personele ondersteuning. Dit centrum is erop gericht te voorkomen dat criminelen door de overheid worden gefaciliteerd en dat er vermenging van onder- en bovenwereld ontstaat. Daarnaast is het de bedoeling om economische machtsposities te doorbreken die zijn opgebouwd met kapitaal dat met criminele activiteiten is verdiend
- In 2014 toetst de Provincie alle aanvragen die daarvoor in aanmerking komen aan de Wet BIBOB (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur)
- In 2014 stellen wij over 2013 een compacte jaarrapportage op over het beheer en de kwaliteit van de Risicokaart. Op basis daarvan zetten wij eventuele verbeteracties in
- Eind februari 2013 zijn alle onderdelen van het Europese project Flood Aware (Interregprogramma 2 Zeeën) gerealiseerd, inclusief het opzetten van een informatiecentrum kustoverstromingen met de partners binnen de budgetten
- Vanuit het project Samenwerken & Slagkracht, dat erop gericht is de veiligheid op de Westerschelde te vergroten, zijn eind 2013 specialistische teams opgezet die bij incidenten op het water snel en adequaat kunnen optreden. Voor dit project neemt de provincie deel aan het Europees project MIRG (Maritime Incident Response Groups), ook in het interregprogramma 2 Zeeën. In het voorjaar 2014 wordt MIRG afgerond met een grootschalige oefening

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	14.031	11.667	8.497	8.220	7.515	7.410
Baten	-1.393	-1.049	-239	-186	-186	-186
resultaat voor bestemming	12.637	10.618	8.258	8.034	7.329	7.224
toevoeging reserve	3.293	53	87	0	0	0
onttrekking reserve	-1.909	-50	0	0	0	0
resultaat na bestemming	14.022	10.621	8.345	8.034	7.329	7.224
Per Doelstelling						
040101 Een goed, betrouwbaar en duaal provinciaal bestuur	5.818	1.759	1.515	1.463	1.467	1.396
040201 Continuering duurzaam financieel beleid waterschap-gemeenten	244	0	0	0	0	0
040202 Inspectie archieven:	125	2	2	2	2	2
040203 Samenhang provincie, gemeenten en waterschap behouden	351	0	0	0	0	0
040301 Handhaving bestaande netwerk:	876	526	719	596	596	596
040302 Het versterken van grensoverschrijdende samenwerking	1.050	91	100	100	155	100
040401 Vergroten van de promotiekracht van Zeeland.	548	504	438	516	0	0
040501 Verbetering (integrale) veiligheid in Zeeland	1.971	94	114	114	112	112
049999 Ambtelijke inzet en overhead	1.655	7.641	5.370	5.244	4.998	5.018
Totaal	12.637	10.618	8.258	8.034	7.329	7.224

Toelichting

040101

Het begrotingsjaar 2013 laat een hoger saldo zien dan de daaropvolgende jaren. Dit verschil ontstaat door de opgenomen prioriteit Zeeland 2040 op deze doelstelling in 2013.

040301

De lasten in 2014 zijn per saldo hoger doordat in dat jaar de kosten voor het IPO-jaarcongres 2014 zijn opgenomen.

040401

De lasten vanaf 2016 nemen af doordat in 2015 de toegekende prioriteit Zeeland Promotie afloopt.

049999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Programma 5

Milieu

Inleiding

Voor een krachtig Zeeland zijn economische groei, ontwikkeling en innovatie nodig. De Provincie Zeeland draagt daar actief aan bij als regionaal bestuur met eigen taken en verantwoordelijkheden. De Provincie zet in het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 in op een sterke economie, een goed woon- en werkklimaat en kwaliteit van water en landelijk gebied. In de Beleidsnota Energie & Klimaat hebben wij de provinciale inzet ten aanzien van energie- en klimaatdoelstellingen uitgewerkt. Deze beleidsnota fungeert als businesscase Energie onder de vlag van de Economische Agenda.

Het Omgevingsplan is het provinciaal beleidsplan voor ruimte, milieu, water en natuur en heeft een wettelijke basis in de Wet ruimtelijke ordening (artikel 2.2), Wet Milieubeheer (artikel 4.9) en Waterwet (artikel 4.4). Daarnaast ondersteunt het plan economische, sociale en mobiliteitsdoelen. Het beleid en de financiering van die onderwerpen hebben wij uitgewerkt in de aparte beleidsplannen en beleidsagenda's. Integrale doelstellingen op het gebied van milieu, ruimtelijke omgeving, watermanagement en natuur en landschap komen terug bij andere programma's zoals 01 leefbaarheid, 03 cultuur, 09 economie en 13 mobiliteit.

Ontwikkeling in beleid

Het milieubeleid is vastgelegd in het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018. Europese en landelijke regelgeving en normen zijn de basis voor het provinciaal milieubeleid, dat primair door de Provincie en gemeenten wordt uitgevoerd. Het provinciaal beleid is gericht op het optimaal faciliteren van de economische ontwikkeling van Zeeland in combinatie met een gezonde en veilige leefomgeving. Behoud van de leefomgevingskwaliteiten vraagt met name aandacht rond de haven- en industriegebieden in de Kanaalzone en het Sloegebied.

Wij hebben een aantal doelstellingen uit het omgevingsplan nader uitgewerkt in specifieke uitvoerings- en actieplannen. Halverwege 2013 wordt een nieuwe beleidsnota energie en klimaat vastgesteld voor de periode 2013-2015. Hierin zijn acties voor de opwekking van duurzame energie en het terugdringen van uitstoot van broeikasgassen uitgewerkt. Onderdeel van de beleidsnota is een uitvoeringsprogramma voor 2013. In 2014 zal een nieuw uitvoeringsprogramma worden opgesteld. In 2013 geeft een actieplan richting aan maatregelen om te voldoen aan de EU richtlijn omgevingslawaa. Dit plan wordt eens in de vijf jaar vastgesteld. Het streven is maatregelen te treffen bij woningen met een hogere geluidbelasting dan 65 dB(A); een mogelijke maatregel is 'stil asfalt' aanbrengen. In 2013 / 2014 zal een begin worden gemaakt met uitvoering van het programma. Een concreet doel voor 2014 kan nog niet worden bepaald.

Op 15 januari 2013 is de "Nulmeting" voor het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 vastgesteld. In deze nulmeting zijn voor de subdoelen en indicatoren de beginwaarden aangegeven bij de start van de uitvoering van het Omgevingsplan. De uitvoering van het omgevingsbeleid wordt gemonitord en in 2015 en 2018 wordt een actuele omgevingsbalans opgesteld.

De RUD Zeeland wordt de uitvoeringsorganisatie van de provincie Zeeland en gaat op 1 januari 2014 van start. Vanuit de afdeling Ruimte binnen de provincie zal het opdrachtgeverschap en het accounthouderschap worden vormgegeven. Ook het provinciale beleid op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) zal binnen de provincie worden vormgegeven. Uitvoeringsbeleid op gebied van VTH-taken en specialistisch beleid zal door de RUD worden opgesteld. De oprichting van de RUD is verwerkt in de Programmabegroting vanaf 2014.

Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0501

Een gezonde en veilige leefomgeving waarin geen ernstige hinder vanwege bedrijvigheid en transportactiviteiten optreedt.

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

Een gezonde en veilige leefomgeving waarin geen ernstige hinder vanwege bedrijvigheid en transportactiviteiten optreedt.

Effect

Een gezonde en veilige leefomgeving waarin geen ernstige hinder vanwege bedrijvigheid en transportactiviteiten optreedt.

Doelstelling(en)

050101 Beperken van de risico's en hinder

De Provincie Zeeland is samen met gemeenten verantwoordelijk voor een goede milieukwaliteit. Bij de milieukwaliteit gaat het vooral om bewaken van een optimale scheiding van woningen en bedrijven die geluid produceren, veiligheidsrisico's geven of verontreinigingen uitstoten.

Indicatoren

Minimale milieuoverlast voor burgers

- Het aantal klachtensituaties over de milieusituatie is in 2018 lager dan in 2012. De omgevingsbalans 2012 geeft als nulsituatie 628 klachten bij 460 klachtensituaties. Een concreet doel voor 2014 kan niet worden bepaald. Wel kan worden vermeld dat als gevolg van een wetwijziging per 1 januari 2014 de Provincie voor minder bedrijven 'bevoegd gezag' zal zijn. Daarnaast zal het beëindigen van (onderdelen van) de productie bij enkele grote bedrijven in het Sloegebied naar verwachting het aantal klachten beïnvloeden
- Het aantal geconstateerde overtredingen met overlast als gevolg is in 2018 afgenomen ten opzichte van 2012. In 2012 werden bij 21% van de gecontroleerde bedrijven overtredingen geconstateerd. Een concreet doel voor 2014 kan niet worden bepaald. Het is ook bij het aantal overtredingen relevant dat de Provincie per 1 januari 2014 voor minder bedrijven 'bevoegd gezag' zal zijn. De beëindiging van de productie bij enkele grote bedrijven zal naar verwachting ook van invloed zijn op het aantal geconstateerde overtredingen

Vermindering milieubelasting in Kanaalzone en Sloegebied

- Milieubelasting van bestaande bedrijven is in 2018 verminderd ten opzichte van 2006 (waarden uit omgevingsbalans 2006).

stoffen	doelwaarden	nulwaarden
	omgevingsbalans 2006	omgevingsbalans 2012
fluoriden	0,18 µg/m ³	ca. 0,05 µg/m ³
etheen	2 µg/m ³	geen nieuwe gegevens
ethyleenoxide	niet bepaald	< 0,01 µg/m ³
fijn stof	22-28 µg/m ³	21-27 µg/m ³
koolmonoxide	< 900 µg/m ³	< 900 µg/m ³
benzo(a)pyreen	ca. 0,2 ng/m ³	0,05-0,23 ng/m ³
benzeen	0,2-0,5 µg/m ³	0,5-1,0 µg/m ³
cadmium	ca. 0,9 ng/m ³	0,3 ng/m ³
lood	5-12 ng/m ³	6,8 ng/m ³
chrom (3+)	ca. 0,06 ng/m ³	1,1 ng/m ³
chrom (6+)	niet bepaald	niet bepaald
koper	ca. 1,4 ng/m ³	5,6 ng/m ³
kwik	2-3 ng/m ³	2 ng/m ³
zink	ca. 30 ng/m ³	22,2 ng/m ³
ozon (AOT40)	7200 µg uur/m ³	4840 µg uur/m ³

Betere milieu-communicatie

- De communicatie met omwonenden van het Sloegebied en de Kanaalzone is vanaf 2013 verbeterd en blijft tot 2018 goed. In de Kanaalzone zal in het kader van de uitvoering van het Kanaalzone-project een nieuw leefomgevingsonderzoek plaatsvinden. In het Sloegebied en de Kanaalzone wordt de luchtkwaliteit gemonitord en in samenwerking met de GGD gepresenteerd in 2013. Overeenkomstig de INSPIRE richtlijn publiceren wij milieuinformatie op internet - informatie over handhaving is op de provinciale website te vinden.

Goede akoestische kwaliteit

- In 2013 wordt een geluidbelastingkaart gemaakt voor 120 km provinciale weg en een actieplan opgesteld voor de woningen met een geluidsbelasting van meer dan 65 dBL. Het actieplan loopt tot 2018. Een concreet doel voor 2014 kan nog niet worden aangegeven.
- In 2013 zijn voor alle regionale industrieterreinen beleidsregels opgesteld, waardoor de geluidsruijnte optimaal wordt verdeeld. Deze beleidsregels worden ieder jaar geëvalueerd (in februari) en iedere vijf jaar herzien.
- Knelpunt geluidsoverlast (overschrijding geluidscontour) in de Kanaalzone is uiterlijk in 2018 opgelost. Er vindt overleg plaats met het gemeentebestuur. Voor 2014 wordt de oplossing van het knelpunt nog niet voorzien.

Goede luchtkwaliteit

- Bedrijven voldoen in 2018 aan de wettelijke normen en streefwaarden voor luchtkwaliteit (o.a. fluoriden, zware metalen, fijn stof, ozon en koolmonoxide). Voor 2014 kan geen concreet doel worden bepaald.

Minder ernstige geurhinder

- Gemeten en gemelde ernstige geurhinder (hedonische waarde gelijk aan -2 of negatiever) is in 2018 afgenomen ten opzichte van 2012. In 2012 lag het aantal klachten al enkele jaren rond de 140 per jaar. Daarbij is niet inbegrepen het aantal klachten naar aanleiding van geurhinder bij Thermphos, waarover in 2011 237 klachten werden geregistreerd. Het doel is de klachten tot nihil terug te dringen.

Minder lichthinder

- Bij vergunningverlening worden de best beschikbare verlichtingstechnieken verplicht gesteld. In iedere vergunning wordt aangegeven welke maatregelen moeten worden getroffen om te voldoen aan de best beschikbare technieken (BBT) en indien wordt voldaan aan BBT en er geen maatregelen nodig zijn, wordt dit tevens in de vergunning vermeld. De Nederlandse informatiedocumenten over BBT staan in de bijlage van de Regeling omgevingsrecht. Dit zijn onder andere circulaires, handreikingen, richtlijnen, oplegnotities en de publicatiereeks gevaarlijke stoffen (PGS). Ook Europese richtlijnen zijn hierbij van belang.

Minder risico's voor burgers

- In de periode 2012-2018 blijven de risico's door bedrijf- en transportactiviteiten waaraan de burgers zijn blootgesteld beperkt tot de maximaal vastgestelde wettelijke grenswaarde (PR 10-6).

Goede afvalverwerking en toename hergebruik

- Afvalverwerkers voldoen in de periode 2012-2018 aan de wettelijke eisen.
- Het percentage hergebruik van afval is in 2018 toegenomen ten opzichte van 2012. Voor 2014 en later kan geen concreet doel worden bepaald. Daadwerkelijk hergebruik van afval is afhankelijk van marktpartijen. De Provincie probeert, waar mogelijk, hergebruik te stimuleren.

Veilige zwemlocaties

- Alle bad- en zwemgelegenheden voldoen in de periode 2012-2018 aan de veiligheidseisen. (zie nulmeting zoals vermeld onder kopje Ontwikkeling beleid; voldoen aan veiligheidseisen geldt voor ieder jaar; dus geen afzonderlijk doel voor 2014).

Reguleren luchtvaartterreinen

- In 2013 zijn er beleidsregels voor gebruik van luchtvaartterreinen vastgesteld en is de handhaving geregeld. De beleidsregels worden ook in 2014 en daaropvolgende jaren toegepast. Wet- en regelgeving op het gebied van luchtvaart worden in 2014 en daaropvolgende jaren gehandhaafd (onder de vlag van regionale uitvoeringsdienst, RUD).
- Gemeentelijke bestemmingsplannen geven in de periode 2012-2018 geen beperkingen voor vliegverkeer, zend- en ontvangststations en radiobakens.

Professionele vergunningverlening en handhaving

- Alle handhavingpartners voldoen in de hele periode aan de wettelijke kwaliteitscriteria.

Goed naleefgedrag bedrijven

- Bedrijven houden zich beter aan de milieuregels, waardoor het aantal geconstateerde overtredingen in 2018 is afgenomen ten opzichte van 2012. In 2012 werden bij 21% van de gecontroleerde bedrijven overtredingen geconstateerd. Door middel van toezicht en handhaving wordt ingezet op het terugdringen van overtredingen. De concrete invulling van het provinciale toezicht en de handhaving is opgenomen in de nota "Oog op Zeeland". Een concreet doel voor 2014 kan niet worden bepaald.

050102 Een gezonde bodem nastreven

De bodem en de diepere ondergrond moeten op duurzame (goede balans tussen beschermen, versterken en benutten) en integraal afgewogen wijze ingezet worden bij ruimtelijke ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven zoals klimaatverandering, energiehuishouding, inrichting en functietoekenningen in landelijk en stedelijk gebied, de identiteit en herkenbaarheid van de leefomgeving en een schone en gezonde leefomgeving.

Indicatoren:

Saneren spoedlocaties en overige gevallen

- Uiterlijk in 2015 zijn alle spoedeisende locaties gesaneerd of beheersbaar gemaakt. Overige gevallen worden voor 2030 door eigenaren of initiatiefnemers aangepakt. In 2014 is de sanering van alle spoedeisende locaties gestart. Deze locaties zijn halverwege 2013 in beeld.

Oppakken kennis-, beleids- en uitvoeringsvragen naar aanleiding van de Bodemagenda

- Vanaf 2012 wordt actuele bodeminformatie beschikbaar gesteld via www.zeeuwsbodenvenster.nl en worden samen met derden pilotprojecten en studies uitgevoerd.

Goede naleving bodemsanering

- De Provincie ziet toe op juiste uitvoering van bodemsaneringen en nazorgverplichtingen.

Geen ongewenst gebruik diepe ondergrond

- Er vindt in de periode 2012-2018 geen ongewenst gebruik van de diepere ondergrond in Zeeland plaats voor permanente opslag van radioactief afval, permanente opslag van CO₂ in combinatie met methaanwinning en winning van schaliegas. In 2012 vond geen ongewenst gebruik van de diepere ondergrond plaats.

050103 Realiseren klimaatdoelstellingen

Benutten van kansen voor een duurzame energieproductie en een betrouwbare energievoorziening met efficiënt gebruik en een toenemend aandeel van duurzame energie in de totale productie. In de periode

2012-2018 wordt gestreefd naar 2% energiebesparing per jaar en een evenredige reductie van CO2-uitstoot.

Indicatoren

Meer duurzame energie

- In 2018 is zeker gesteld dat in 2020 in Zeeland ten minste 500 MW windenergie wordt geproduceerd (2012: 251 MW).
- Vanaf 2016 kan de kolencentrale van EPZ (Bio- Energie Centrale Zeeland) op 100% biomassa gestookt worden, met een eenheid van 350 MW (businesscase Energie).
- Via een stapsgewijze benadering zal de provincie bijdragen aan het opschalen van initiatieven inzake restwarmtekoppelingen. In 2014 zijn de businesscases Sloegebied (Zeeland Refinery <> Martens Cleaning) en Kanaalzone opgeleverd, en wordt een pilotproject gestart voor mobiele warmte voor grote objecten (containers) (businesscase Energie).

Reductie CO2 uitstoot

- In 2018 is de CO2 uitstoot gedaald ten opzichte van 2012. De nulmeting is de totale emissie van broeikasgassen in 2010, deze was 14,6 Mton CO2-equivalent.

Getijdencentrale

- Via het gebiedsproject Zuidwestelijke Delta zijn uiterlijk in 2018 de technische en economische mogelijkheden bekend voor de aanleg van een getijdencentrale in de Brouwersdam. Halverwege 2014 moet er voldoende zicht zijn op de bouw en de exploitatie van een getijdencentrale door een consortium van private partijen.

Energieneutraal bouwen

- De Provincie draagt actief bij aan het energieneutraal bouwen van de marinierskazerne Vlissingen (eind 2017 gereed) en beweegt de ziekenhuisdirectie ertoe het nieuwe ziekenhuis op Walcheren energieneutraal te bouwen (businesscase energie).

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	15.300	16.911	11.207	8.784	8.518	8.534
Baten	-1.757	-455	-162	-115	-115	-115
resultaat voor bestemming	13.543	16.456	11.045	8.669	8.403	8.419
toevoeging reserve	669	47	21	54	0	0
onttrekking reserve	-840	-431	-124	-171	-94	-94
resultaat na bestemming	13.371	16.072	10.942	8.552	8.309	8.325
Per Doelstelling						
050101 Beperken van de risico's en hinder	9.239	4.253	6.943	6.145	6.485	6.496
050102 Een gezonde bodem nastreven	1.502	1.247	849	305	275	275
050103 Realiseren klimaatdoelstellingen	2.552	1.492	1.971	965	481	481
059999 Ambtelijke inzet en overhead	249	9.463	1.283	1.253	1.163	1.167
Totaal	13.543	16.456	11.045	8.669	8.403	8.419

Toelichting

050101

Op deze doelstelling is de prioriteit Omgevingsplan opgenomen. Deze prioriteit is toegekend tot en met 2018 waardoor de lasten vanaf 2018 afnemen.

050102

Op deze doelstelling zijn in 2014 voor het laatst lasten geraamd van het bodemsaneringsprogramma 2010-2014.

050103

In 2014 nog lasten geraamd voor energietransitie en in 2015 ook nog voor meerkosten aardgasbussen, waarna deze lasten vervallen.

059999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Programma 6

Ruimtelijke omgeving

Inleiding

Voor een krachtig Zeeland zijn economische groei, ontwikkeling en innovatie nodig. De Provincie Zeeland draagt daar als regionaal bestuur met eigen taken en verantwoordelijkheden actief aan bij. De Provincie zet in het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 in op een sterke economie, een goed woon- en werkklimaat en kwaliteit van water en landelijk gebied.

Het Omgevingsplan is het provinciaal beleidsplan voor ruimte, milieu, water en natuur en heeft een wettelijke basis in de Wet ruimtelijke ordening (artikel 2.2), Wet Milieubeheer (artikel 4.9) en Waterwet (artikel 4.4). Daarnaast ondersteunt het plan economische, sociale en mobiliteitsdoelen. Wij hebben het beleid en de financiering van die onderwerpen ook uitgewerkt in de aparte beleidsplannen en agenda's. Integrale doelstellingen op het gebied van milieu, de ruimtelijke omgeving, watermanagement en natuur en landschap komen daarom ook terug bij andere programma's zoals 01 leefbaarheid, 03 cultuur, 09 economie en 13 mobiliteit.

Ontwikkeling in beleid

Het ruimtelijk beleid is vastgelegd in het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018. Het provinciaal beleid is gericht op het optimaal faciliteren van de economische ontwikkeling van Zeeland in combinatie met een gezonde en veilige leefomgeving. Behoud van de leefomgevingskwaliteiten vraagt met name aandacht rond de haven- en industriegebieden in de Kanaalzone en het Sloegebied. In het beleid is dit onder meer uitgewerkt door toepassing van de duurzaamheidsladder. Voorts krijgt de kwaliteit van de leefomgeving uitdrukkelijk aandacht in programma 5 milieu.

In hoofdstuk 5 van het Omgevingsplan hebben Provinciale Staten alle doelen, indicatoren, acties en prestaties van het Omgevingsplan kort samengevat weergegeven (in een schema).

Op 15 januari 2013 is de nulmeting voor het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 vastgesteld. In deze nulmeting zijn de beginwaarden aangegeven voor de subdoelen en indicatoren bij de start van de uitvoering van het Omgevingsplan. De uitvoering van het omgevingsbeleid wordt gemonitord en in 2015 en 2018 wordt een actuele omgevingsbalans opgesteld.

Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0601

Een gezonde en veilige leefomgeving waarin geen ernstige hinder vanwege bedrijvigheid en transportactiviteiten optreedt.

0602

Nieuw toekomstperspectief voor gebieden

Waar aan kunnen we zien of alles bereikt is?

Duurzame ruimtelijk-economische ontwikkeling

Effect

Een gezonde en veilige leefomgeving waarin geen ernstige hinder vanwege bedrijvigheid en transportactiviteiten optreedt.

Doelstelling(en)

060101 Duurzame ruimtelijk-economische ontwikkeling

Het bevorderen van een gezonde regionale economie is een van de kerntaken van de Provincie Zeeland. In de Economische Agenda zijn de door Zeeland gekozen topsectoren verder uitgewerkt. Het ruimtelijk beleid geeft voldoende ruimte aan economische ontwikkelingen en bevordert een duurzame groei.

Indicatoren:

Groei Biobased Economy

Zie ook de doelen in Programma 09 - Economie (businesscase Biobased Economy).

- In de jaren 2012-2018 is voldoende planologische ruimte aan haventerrein beschikbaar (meer dan honderd procent van de vraag). Doel voor 2014 is dat de voorraad aan zeehaventerrein voldoende is om in de vijfjarige behoefte te voorzien.

Voldoende planologische ruimte voor havens en bedrijven

- Alle gemeenten zorgen voor zorgvuldig ruimtegebruik door de duurzaamheidsladder (aantonen van behoefte, inbreiding voor uitbreiding, nieuwe locaties zijn goed bereikbaar) vanaf 2013 in alle bestemmingsplannen toe te passen. Dit wordt in 2014 voortgezet. Bij bestemmingsplannen die in procedure worden gebracht besteden wij in het reguliere overleg onder meer aan dit onderdeel aandacht.
- Alle regio's (Schouwen-Duiveland, Tholen, Bevelanden, Walcheren, Zeeuws-Vlaanderen) baseren hun planning in 2014 op een actueel en realistisch regionaal bedrijventerreinprogramma.
- Er is voldoende kwantitatief aanbod aan bedrijventerrein in alle regio's, maar er is geen overaanbod als gevolg waarvan kwaliteit en vestigingsklimaat afnemen.

Verbetering van kwaliteit en concentratie van bedrijventerreinen

- Er is (kwantitatief en kwalitatief) voldoende aanbod aan bedrijventerrein in alle regio's (te meten in de jaarlijkse IBIS-enquête). Het benodigde aanbod voor heel Zeeland is 131 hectare voor de komende tien jaar.
- In 2018 is ten minste 100 hectare bedrijventerrein in herstructurering genomen (ten opzichte van 2010 – de start van de uitvoering convenant bedrijventerreinen) op basis van jaarlijkse IBIS-enquête. In 2014 wordt hiervoor al het beschikbare provinciale budget beschikt. Uitvoering van deze projecten loopt vervolgens door tot uiterlijk 2018.
- Vanwege schaalvoordelen, een betere bereikbaarheid en een optimaal economisch nut, wordt ten minste tachtig procent van nieuw oppervlak aan bedrijventerrein gerealiseerd op de (in het Omgevingsplan) aangewezen grootschalige bedrijventerreinen. Zie ook programma 9, doelstelling 090105 Fysieke ruimte.

Meer transport via buisleidingen

- Het aandeel transport van stoffen per buisleiding is in 2018 toegenomen ten opzichte van 2012. Nulmeting en monitoring vindt plaats door middel van de voortgangsrapportages van het Beleidsplan Goederenvervoer. Zie hiervoor 130401 in Programma 13 – Mobiliteit.

Benutten kansrijke locaties voor recreatie

Zie ook de doelen in Programma 10 – Toerisme en recreatie (businesscase Hotspots).

- De recreatiekansenkaart geeft kansrijke gebieden en ontwikkelingen aan. In 2018 is een zo groot mogelijk deel van deze kansen benut. In de Economische Agenda en het jaarprogramma Economische Agenda is dit nader uitgewerkt in de businesscases Breskens en recreatieve infrastructuur. Hierover rapporteren wij in Programma 10
- Het aantal kampeereenheden in Zeeland mag in 2018 niet zijn toegenomen ten opzichte van 2012. In 2012 waren er op basis van de CBS gegevens 283 kampeerterreinen in Zeeland met 17538 kampeereenheden (standplaatsen; vaste standplaatsen in de CBS gegevens niet meegerekend). In totaal betreft dit 87690 slaapplaatsen
- Het gebiedsproject Natuurlijk Vitaal wordt in 2016 afgerond, met als effect de realisatie van

kavelruil, kwaliteitsverbetering van de verblijfsrecreatie, aanleg van recreatienatuur en landschapsverbetering. Het project wordt in 2013 geëvalueerd. Uit deze evaluatie moet blijken of het project in 2014 wordt voortgezet en zo ja, in welke vorm

Voldoende voorzieningen per regio

Zie ook de doelen in programma 01 – Leefbaarheid.

- In 2013 hebben alle regio's een regionaal Masterplan Voorzieningen. Daarin is een adequaat voorzieningenniveau vastgesteld en wordt beschreven hoe dat kan worden behouden. Voor Zeeuws-Vlaanderen is een masterplan vastgesteld. Voor 2014 kan geen concreet doel worden bepaald
- Voorzieningen voor de detailhandel worden vooral gerealiseerd in de kernwinkelgebieden. Detailhandel in volumineuze en gevaarlijke goederen wordt in de periode 2012-2018 geconcentreerd op de aangewezen Perifere Detailhandelsvestigingslocaties (PDV)
- In overleg met de gemeenten wordt gestreefd naar het verbeteren van de kwaliteit van het voorzieningenniveau in Zeeland

Groei van watersport binnen de kaders

Zie ook Programma 10 – Toerisme en recreatie (onderhoud sector recreatie- en toerisme).

- Het aantal ligplaatsen en watersportvoorzieningen is in 2018 toegenomen ten opzichte van 2012. In 2012 waren er in Zeeland een totaal van 11553 ligplaatsen, op basis van de Deltagids 2012. De daadwerkelijke groei van het aantal ligplaatsen en watersportvoorzieningen is afhankelijk van marktontwikkelingen.
- Watersportontwikkelingen hebben geen significant negatief effect op de natuur of de beroepsscheepvaart. Het effect op de natuur wordt aangetoond door toetsing aan de doelen van de Natura 2000 beheerplannen. Het effect op de beroepsscheepvaart wordt beperkt door rekening te houden met de bestaande scheepvaartroutes. Voor de Westerschelde worden watersportontwikkelingen getoetst aan het nautisch toetsingskader dat door de vaarwegbeheerder is opgesteld.

Ondersteuning van verbreding en schaalvergroting in de landbouw

Zie ook Programma 11 – Landbouw en visserij (onderhoud sector landbouw).

- In het kader van het programma plattelandsontwikkeling speelt de provincie in op de mogelijkheden die geboden worden het in ontwikkeling zijnde Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2014-2020. Dit geldt ook voor het in voorbereiding zijnde POP-3 steunkader
- De landinrichtingsprojecten Maelstede-Dekker en Oost-Zeeuws-Vlaanderen worden in 2013 geëvalueerd. Uit deze evaluatie moet blijken of de projecten in 2014 worden voortgezet en zo ja, in welke vorm

Stimuleren aquacultuur

Zie ook de doelen in Programma 11 – Landbouw en visserij (businesscase ontwikkeling binnendijkse aquacultuur).

- Alle gemeenten bieden in 2014 ruimte voor aquacultuur in de bestemmingsplannen, conform het provinciaal beleidskader
- Het aantal en de oppervlakte aan bedrijven in de aquacultuur in clusteringsgebieden is in 2018 toegenomen ten opzichte van 2012. De nulwaarde 2012 is vastgelegd in het document 'Omgevingsbalans 2012 – nulmeting'. In 2014 wordt planologische ruimte geboden voor een ruimtelijk verantwoorde uitbreiding binnen de categorie clusteringsgebieden in de gemeente Noord-Beveland

Verduurzaming van de intensieve veehouderij (IV)

- In de periode 2012-2018 is er geen nieuw vestiging van IV-bedrijven.
- Bestaande IV bedrijven voldoen aan de wettelijke eisen op het gebied van milieu en dierenwelzijn.

Concentreren glastuinbouw

- Het areaal glastuinbouw in het ontwikkelingsgebied Kanaalzone is in 2018 toegenomen ten opzichte van 2012. In 2012 was 20 hectare ingevuld. In 2013 is in het ontwikkelingsgebied Kanaalzone 33 hectare bebouwd met kassen. Daarnaast hebben de nu al gevestigde bedrijven voor 23 hectare optie genomen in verband met mogelijke uitbreiding (uitgangspunt is dat in het ontwikkelingsgebied 200 hectare netto aan kassen zal worden gebouwd, bruto omvang gebied: 300 hectare). Een concreet en realistisch doel voor 2014 kan niet worden bepaald (is afhankelijk van economische ontwikkelingen/marktpartijen).
- Het areaal solitaire glastuinbouw in Zeeland is in 2018 niet toegenomen ten opzichte van 2012.

Vernieuwing visserijsectoren

Zie ook de doelen in programma 11 – Landbouw en visserij (onderhoud sector visserij).

- De Alliantie Oosterschelde werkt toe naar een duurzaam ruimtegebruik in de Oosterschelde. Inzet is om via gebiedsontwikkelingen en innovaties de ecologie en economie van de Oosterschelde te versterken en tot een optimalere ruimtelijke indeling te komen. Vanaf 2018 start de implementatie van de optimale inrichting. Er is een Oosterscheldevisie 2012-2018, gericht op duurzaam ruimtegebruik en de ontwikkeling (ecologie en economie) van de Oosterschelde. In 2014 is de uitvoeringsagenda gereed en vindt een evaluatie plaats.

Evenwichtige ontwikkeling kwaliteit en aantal woningen

- In 2013 hebben alle regio's regionale woningbouwafspraken gemaakt over het aantal en de typen te bouwen woningen in de komende tien jaar. De omvang van deze woningbouwprogramma's vormt de nulmeting en de basis voor verdere monitoring van de woningbouw. De regio's ronden deze regionale woningbouwafspraken op 1 juli 2013 af. Vanaf 2014 investeert de Provincie via de Provinciale Impuls Woningbouw in projecten op de Zeeuwse woningmarkt op basis van de gemaakte regionale woningafspraken. Dit onderwerp wordt ook betrokken bij het beleid inzake bevolkingsontwikkeling (programma 1 Leefbaarheid)
- Alle gemeenten zorgen voor zorgvuldig ruimtegebruik door de duurzaamheidsladder vanaf 2013 in alle bestemmingsplannen toe te passen. Dit wordt in 2014 voortgezet.

Effect

Nieuw toekomstperspectief voor gebieden

Doelstelling(en)

060201 Nieuwe projecten gebiedsontwikkeling

Start en uitvoering van recente programma's en projecten.

Gebiedsontwikkeling is een integrale benadering, waarbij binnen een gebied diverse opgaven van verschillende partijen met elkaar worden verbonden en gezamenlijk worden aangepakt.

Gebiedsontwikkeling voorkomt het blijven hangen in plannen en geeft een impuls aan de uitvoering ervan. Binnen de gebiedsontwikkeling is sprake van verschillende typen programma's en projecten. Bij een programma is er een samenhangend geheel van activiteiten en projecten zoals het gebiedsprogramma Kanaalzone en het gebiedsprogramma Natuurlijk Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen. Bij projecten is er sprake van een op uitvoering gerichte oplossing zoals bij de projecten Waterdunen en Perkpolder. De meeste programma's en projecten beginnen met weinig structuur in verkenning en incubatietijd om vervolgens in een ordelijk proces te komen van planvorming naar uitvoering. Bij uitvoering is de Provincie Zeeland meestal niet zelf de trekker, maar zorgt zij voor toezicht op de uitvoering.

Het programma Integrale Gebiedsontwikkelingen wordt elk jaar bij de begrotingsbehandeling geactualiseerd op het gebied van bestuurlijke en ambtelijke inzet.

Indicatoren: Kanaalzone

- In dit gebiedsprogramma werken Zeeland Seaports, de gemeente Terneuzen en de Provincie

Zeeland samen. Het programma is gericht op de economische ontwikkeling en de leefbaarheid (waaronder ook de landschappelijke ontwikkeling) van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone. In 2014 wordt het interregproject Grenzeloze Kanaalzone afgesloten met een slotconferentie, wordt gestart met de aanleg van het thematische bedrijventerrein Maintenance Value Park en worden er in het kader van het Landschapsuitvoeringsplan (minimaal) 3 projecten uitgevoerd.

Gebiedsontwikkeling Sloegebied/Vlissingen

- De belangrijkste onderdelen van dit programma zijn de realisatie van een Westerschelde Containerterminal, de realisatie van een estuarien natuurgebied Welzinge- en Schorerpolder in combinatie met de functie van stedelijk uitbreidings- en uitloopegebied. Het initiatief ligt bij Zeeland Seaports. Voor 2014 worden geen concrete ontwikkelingen voorzien. Wel wordt via de businesscase containerisatie (programma 9) ingezet op groei van de containeroverslag in Zeeland.

Stedelijke gebiedsontwikkeling Middelburg / Vlissingen

- In de stedelijke ontwikkelingszones van de gemeenten Middelburg en Vlissingen zijn twee ruimtelijke ontwikkelingen voorzien die van provinciaal belang worden geacht. De eerste is de inpassing van een marinierskazerneterrein omdat de Provincie de regionale initiatiefnemer en de uitvoerder is en grondaankopen doet. Daarnaast heeft het Admiraal de Ruyterziekenhuis (ADRZ) het plan zich op een centrale plek op Walcheren te vestigen. In 2014 wordt een voorstel gedaan voor vaststelling van een inpassingsplan voor de marinierskazerne. Wat het ADRZ betreft is de voortgang van het project afhankelijk van besluitvorming door de directie van het ADRZ en de betrokken gemeente (besluitvorming over vestigingslocatie). In 2014 wordt definitieve duidelijkheid verwacht over de voortgang van het project.

Zuidwestelijke Delta en de daarbij behorende gebiedsallianties

- Binnen dit samenwerkingsverband van het Rijk en de Provincies Zuid-Holland, Noord-Brabant en Zeeland staat de driehoek vitaal, veerkrachtig, veilig centraal. Het doel hiervan is de integrale ontwikkeling van de economie, natuur- en waterkwaliteit, visserij en recreatie. Uitvoering vindt plaats conform het Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta 2010-2015+. Het programma wordt jaarlijks (ook in 2014) geactualiseerd (voortschrijdend uitvoeringsprogramma).

Alliantie Oosterschelde

- Gebruikers van het gebied, zoals organisaties op het gebied van recreatie, visserij, natuur het Nationaal Park Oosterschelde en overheden hebben samen de Alliantie Oosterschelde opgericht. Dit is een samenwerkingsverband met als kader de Oosterscheldevisie 2012-2018, gericht op duurzaam ruimtegebruik en de ontwikkeling (ecologie en economie) van de Oosterschelde. In 2014 is de uitvoeringsagenda gereed en vindt een evaluatie plaats.

Landinrichting

- De belangrijkste opgaven in de Landinrichtingsprojecten Maelstede-Dekker en Oost Zeeuws-Vlaanderen zijn het verbeteren van de landbouwstructuur in combinatie met het realiseren van wateropgaven. Deze projecten worden in 2013 geëvalueerd. Uit deze evaluatie moet blijken of de projecten in 2014 worden voortgezet en zo ja, in welke vorm.

Revitalisering en ontwikkeling van verblijfsrecreatie

- De gemeenten, de Provincie Zeeland, Economische Impuls Zeeland en Dienst Landelijk Gebied (DLG) werken samen aan de revitalisering en ontwikkeling van de verblijfsrecreatie op Schouwen-Duiveland en van de Jachthaven van de Toekomst (Brouwersdam). In 2013 wordt een 'midterm-review' opgesteld. De inzet is in 2014 en 2015 de revitalisering van de verblijfsrecreatie op Schouwen-Duiveland tot uitvoering te brengen. Het project Jachthaven van de Toekomst is in voorbereiding. Het gemeentebestuur zal eind 2013 de benodigde procedures starten. Deze procedures worden in 2014 voortgezet en mogelijk afgerond.

060202 Lopende projecten gebiedsontwikkeling afronden

Door de lopende gebiedsontwikkelingen uit te voeren worden deze gerealiseerd en afgerond.

Indicatoren:

Natuurlijk Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen

- Bij Natuurlijk Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen wordt de natuuropgave beëindigd vanwege de herijking van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het accent verschuift enerzijds naar kavelruil, herstructurering van de verblijfsrecreatie, de aanleg van recreatienatuur en landschappelijke ontwikkelingen. Anderzijds moet uitdrukkelijk afstemming gezocht worden met het programma leefbaarheid/krimp in deze regio. Dit betekent dat de opgave voor het gebied moet worden aangepast. Het project wordt in 2013 geëvalueerd. Uit deze evaluatie moet blijken of het project in 2014 wordt voortgezet en zo ja, in welke vorm.

Waterdunen

- Binnen het gebiedsproject Natuurlijk Vitaal valt ook het project Waterdunen. Realisatie hiervan is voorzien in 2016. In 2014 zal een belangrijk deel van de door publieke partijen (Provincie en waterschap) uit te voeren werken worden gerealiseerd. Dit betreft met name de aanleg van de getijdenduiker, de aanleg van de kustversterking in de vorm van een breed binnendijks duingebied en de aanleg van het zogenaamde randbestek (de benodigde infrastructurele aanpassingen in de randzone van Waterdunen).

Perkpolder

- Het project Perkpolder bestaat uit een buitendijks estuarien deel waarvoor Rijkswaterstaat verantwoordelijk is en een binnendijks recreatief deel waarvoor het projectbureau Perkpolder BV verantwoordelijk is; in het projectbureau participeren de Provincie en de gemeente Hulst. Realisatie loopt tot 2024. Doel in 2014 is de eerste tranche in de gronduitgifte van Veerplein en Westelijke Perkpolder te realiseren.

Landinrichting

- De projecten Schouwen-West, Schouwen-Oost, en Philippine worden in 2013 geëvalueerd. Uit deze evaluatie moet blijken of het project in 2014 wordt voortgezet en zo ja, in welke vorm.

Grensoverschrijdende gebiedsontwikkeling

- Linieland van Waas en Hulst is een grensoverschrijdend gebiedsontwikkelingsproject. De Provincie Zeeland participeert hierin. In 2014 wordt dit heroverwogen.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	20.452	21.600	22.236	35.803	9.663	9.678
Baten	-2.225	-2.842	-2.041	-20.856	0	0
resultaat voor bestemming	18.226	18.758	20.195	14.947	9.663	9.678
toevoeging reserve	2.342	1.923	791	32	0	0
onttrekking reserve	-2.971	2.029	-4.225	-407	0	-425
resultaat na bestemming	17.597	22.710	16.761	14.571	9.663	9.253
Per Doelstelling						
060101 Duurzame ruimtelijke-economische ontwikkeling	11.680	12.045	13.303	7.916	4.555	4.555
060201 Nieuwe projecten gebiedsontwikkeling	5.311	2.229	1.356	1.257	1.133	1.134
060202 Lopende projecten gebiedsontwikkeling afronden	1.478	1.013	1.657	1.986	425	425
069999 Ambtelijke inzet en overhead	-243	3.471	3.879	3.788	3.550	3.564
Totaal	18.226	18.758	20.195	14.947	9.663	9.678

Toelichting

060101

Op deze doelstelling is de prioriteit Omgevingsplan opgenomen. Deze prioriteit is toegekend tot en met 2018 waardoor de lasten vanaf eind 2018 afnemen. Tevens zijn voor 2014 en 2015 hogere lasten geraamd voor herstructurering stadshavens Vlissingen en vitaal platteland Zeeland.

060201

Voor de projecten Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone, Marinierskazerne, Veerse Dam en Natuur- en recreatieschap De Grevelingen zijn lasten geraamd.

069999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Programma 7

Watermanagement

Inleiding

Voor een krachtig Zeeland zijn economische groei, ontwikkeling en innovatie nodig. De Provincie Zeeland draagt daar als regionaal bestuur met eigen taken en verantwoordelijkheden actief aan bij. De Provincie zet in het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 in op een sterke economie, een goed woon- en werkklimaat en kwaliteit van water en landelijk gebied.

Het Omgevingsplan is het provinciaal beleidsplan voor ruimte, milieu, water en natuur en heeft een wettelijke basis. Daarnaast ondersteunt het plan economische, sociale en mobiliteitsdoelen; wij hebben het beleid en de financiering van die onderwerpen ook uitgewerkt in de aparte beleidsplannen en agenda's. Integrale doelstellingen op het gebied van milieu, de ruimtelijke omgeving, watermanagement en natuur en landschap komen daarom ook terug bij andere programma's zoals 01 leefbaarheid, 03 cultuur, 09 economie en 13 mobiliteit.

Ontwikkeling in beleid

Het waterbeleid is vastgelegd in het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018.

Op 15 januari 2013 is de nulmeting voor het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 vastgesteld. In deze nulmeting zijn voor de subdoelen en indicatoren de beginwaarden aangegeven bij de start van de uitvoering van het Omgevingsplan. De uitvoering van het omgevingsbeleid wordt gemonitord en in 2015 en 2018 wordt een actuele omgevingsbalans opgesteld.

Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0701

Land duurzaam beveiligd tegen overstroming

0702

Ecologisch en economisch gezonde wateren, Hieronder valt:

Uitvoering Europese Kaderrichtlijn Water: Alle regionale binnenwateren voldoen uiterlijk 2027 aan de gestelde waterkwaliteitseisen, het bereiken van het goede ecologische potentieel.

Vermindering wateroverlast, uitvoering Waterbeheer 21ste eeuw: Uiterlijk 2020 voldoen de binnendijkse gebieden aan de gestelde WB21 normering zoals deze in de waterverordening zijn vastgelegd.

Waar aan kunnen we zien of alles bereikt is?

Land duurzaam beveiligd tegen overstroming

Effect

Land duurzaam beveiligd tegen overstroming

Doelstelling(en)

070101 Land duurzaam beveiligd tegen overstromingen

Bescherming tegen overstromingen om veilig te kunnen wonen, werken en recreëren. Kans op schade en slachtoffers bij doorbraak van een waterkering zoveel mogelijk beperken.

Indicatoren:

Bescherming tegen overstromingen

- Alle gemeenten beschermen de regionale waterkeringen via het bestemmingsplan
- Het stelsel van regionale waterkeringen en de nieuwe normen worden uiterlijk in 2015 vastgelegd in de waterverordening
- Resultaten van de vierde ronde toetsing (2016) op veiligheid van de primaire waterkeringen
- Afronding van het Project zeeweringen en Zwakke Schakels. Het Project Zeeweringen realiseert voor 2014 en 2015 nog acht, respectievelijk vijf trajecten met een totaal van 59 km, voornamelijk rond de Oosterschelde. De versterking van 4 km Zwakke Schakel aan de Zeeuws Vlaamse kust wordt voor 2015 gerealiseerd
- Uiterlijk in 2015 wordt in het kader van meerlaagsveiligheid bepaald welke maatregelen op het gebied van de ruimtelijke inrichting (de tweede laag) een zinvolle bijdrage kunnen leveren aan het beperken van de gevolgen van een overstroming. Waar nodig worden deze maatregelen in 2015 of 2016 verwerkt in de Waterverordening

Meer medegebruik waterkeringen

- Bij kustversterkingen in de periode 2012-2018, waaronder Zwakke Schakels maar ook maatregelen uit het HWBP-2 en nHWBP, worden tegelijkertijd uiteenlopende doelen gediend. Deze doelen, op het gebied van recreatie, natuur, wonen, landschap en cultuurhistorie, zijn opgenomen in het Omgevingsplan
- Het Nationaal Deltaprogramma bereidt een aantal deltabeslissingen voor, waaronder ook voor waterveiligheid. Deze deltabeslissingen werken door in het Nieuwe Nationaal Waterplan (2015). Inzet is om, naast het waarborgen van veiligheid tegen overstromingen, verruimde mogelijkheden te bieden voor multifunctioneel gebruik van waterkeringen. Hierdoor kunnen dijk- en kustzones beter benut worden voor onder meer (recreatief) wonen
- Zeeuwse bedrijven profiteren van de kennisontwikkeling in het Deltaprogramma

Effect

Ecologisch en economisch gezonde wateren, Hieronder valt:

Uitvoering Europese Kaderrichtlijn Water: Alle regionale binnenwateren voldoen uiterlijk 2027 aan de gestelde waterkwaliteitseisen, het bereiken van het goede ecologische potentieel.

Vermindering wateroverlast, uitvoering Waterbeheer 21ste eeuw: Uiterlijk 2020 voldoen de binnendijkse gebieden aan de gestelde WB21 normering zoals deze in de waterverordening zijn vastgelegd.

Doelstelling(en)

070201 Ecologisch en economisch gezonde wateren

Voor zowel de oppervlaktewaterlichamen vermeld in de Kaderrichtlijn Water (KRW) als de overige binnendijkse oppervlaktewateren gelden specifieke inspanningsdoelen; die zijn vastgelegd in de planherziening Europese Kaderrichtlijn Water. Onze inzet is gericht op een goede kwaliteit van grondwater, oppervlaktewater en waterbodem en een aanvaardbaar risico op wateroverlast dat is afgestemd op bestaande en toekomstige functies.

Indicatoren:

Goede ecologische en chemische kwaliteit oppervlaktewater en grondwater

Kaderrichtlijn water

- Vanaf 2012 wordt op basis van een convenant de samenwerking met de partners in de waterketen verbeterd. Einddoel is om in 2020 dankzij intensieve samenwerking een regionale bezuinigstaakstelling te bereiken van 8,8 miljoen overeenkomstig het nationaal bestuursakkoord water

- Vanuit KRW-synergiegelden zijn uiterlijk in 2015 door het waterschap uitgevoerd: project Veerse Kreek en vesten en project KRW vispassages

KRW maatregel	eenheid	totale opgave			
		2010-2015	01-01-2011	01-01-2012	01-01-2013
Vispassages (stuwen en gemalen)	stuks	31	1	5	6
Natuurvriendelijke oevers	aantal km	100	2	8	21
Uitvoeren actief visstandbeheer	hectare	111	25	25	32
Uitvoeren onderzoek	aantal	5	0	0	0

De genoemde vijf onderzoeken zijn in uitvoering en betreffen:

1. Provincie: Proeftuin KRW (KRW-pilot Dreischor)
2. Provincie: Bronnenonderzoek nutriënten grondwater
3. Provincie: Peilgestuurde drainage
4. Waterschap: Aangepast peilbeheer
5. Waterschap: Waterkwaliteitsspoor

Behoud zoete grondwatervoorraad

- De zoete grondwatervoorraad zijn beschermd en nemen in omvang niet af.

Minder wateroverlast

- Eind 2020 voldoen alle binnendijkse gebieden aan de waterbeheernormen voor de 21ste eeuw en zijn de binnendijkse gebieden voorzien van geactualiseerde peilbesluiten.

070202 Uitvoering kaderrichtlijn water

Minder wateroverlast

- In 2021 voldoen alle binnendijkse gebieden aan de waterbeheernormen voor de 21ste eeuw en zijn de gebieden voorzien van geactualiseerde peilbesluiten. Op 1 januari 2013 voldeed 38% van het oppervlak van de binnendijkse gebieden aan de waterbeheer 21ste eeuw normen en had 13% een geactualiseerd peilbesluit.

Minder verdroging natuurgebieden

- Verdroging van natuurgebieden is gekoppeld aan de oude afspraken in het kader van Impuls Landelijk gebied (ILG). De prestatieafspraken tussen het Rijk en de Provincie Zeeland, vastgelegd in de ILG-overeenkomst, omvat een verdrogingsopgave van 1.549 hectare Natura 2000 gebied en 1.643 hectare overige Ecologische Hoofdstructuur (EHS), in totaal 3.192 hectare. Door de vroegtijdige afronding van ILG zijn verdrogingsprojecten stopgezet en zijn er in 2013 geen herstelmaatregelen uitgevoerd. Per 1 januari 2013 waren, evenals in 2012, voor 1424 hectare herstelmaatregelen uitgevoerd.
- Vanwege de bezuinigingen van het Rijk op het ILG en de daaraan gerelateerde stop op het aangaan van nieuwe verplichtingen (brief van staatsecretaris Bleker, oktober 2011) zijn alleen lopende projecten tot uitvoering gekomen. Het gaat daarbij om de deelgebieden acht en negen in de Zuidkust Schouwen en een klein plagproject in de duinen bij Biggekerke. Sinds februari 2012 ligt er een nieuw Natuurakkoord. De verdrogingsprestaties worden in 2014 bijgesteld zodra de financiële consequenties van dat Natuurakkoord in nadere regelingen vervat zijn en mogelijkheden bieden.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	6.161	3.475	3.499	3.434	3.251	3.261
Baten	-587	-161	-15	-15	-15	-15
resultaat voor bestemming	5.574	3.314	3.484	3.419	3.236	3.246
onttrekking reserve	-519	0	0	0	0	0
resultaat na bestemming	5.055	3.314	3.484	3.419	3.236	3.246
Per Doelstelling						
070101 Land duurzaam beveiligd tegen overstromingen	2.496	40	16	16	16	15
070201 Ecologisch en economisch gezonde wateren	1.895	689	585	585	585	585
070202 Uitvoering kaderrichtlijn water	894	50	52	53	0	0
079999 Ambtelijke inzet en overhead	289	2.534	2.832	2.765	2.636	2.646
Totaal	5.574	3.314	3.484	3.419	3.236	3.246

Toelichting

070101

De afname van de lasten in 2014 ten opzichte van 2013 heeft te maken met het jaar van het water, afronding zwakke schakels West Zeeuws Vlaanderen en kennis netwerk deltawater. Daarnaast structureel budget tot en met 2017 voor ondersteuning waterkeringszorg en samenwerkingsorgaan waterbeheer.

070201

Op deze doelstelling is de prioriteit Omgevingsplan opgenomen. Deze prioriteit is toegekend tot en met 2018 waardoor de lasten vanaf 2018 afnemen.

070202

Er zijn nog lasten geraamd voor controle zwemwater in 2014 en 2015.

079999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Programma 8

Natuur en landschap

Inleiding

Voor een krachtig Zeeland zijn economische groei, ontwikkeling en innovatie nodig. De Provincie Zeeland draagt daar als regionaal bestuur met eigen taken en verantwoordelijkheden actief aan bij. De Provincie zet in het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 in op een sterke economie, een goed woon- en werkklimaat en kwaliteit van water en landelijk gebied.

Het Omgevingsplan is het provinciaal beleidsplan voor ruimte, milieu, water en natuur. Daarnaast ondersteunt het plan economische, sociale en mobiliteitsdoelen, maar het beleid en de financiering van die onderwerpen wordt ook uitgewerkt in de aparte beleidsplannen en agenda's. Integrale doelstellingen op het gebied van milieu, de ruimtelijke omgeving, watermanagement en natuur en landschap komen daarom ook terug bij andere programma's zoals 01 leefbaarheid, 03 cultuur, 09 economie en 13 mobiliteit.

Natuur is één van de kerntaken van de Provincie. Om de internationale natuurdoelen te halen dient voor 2027 de Robuuste Ecologische Hoofdstructuur (EHS) te worden gerealiseerd. De Provincie is verantwoordelijk voor een goed beheer van de bestaande natuurgebieden en agrarisch natuurbeheer; hier is uitdrukkelijk de toegankelijkheid van natuurgebieden in beeld. Verder is de Provincie verantwoordelijk voor een goede wettelijke bescherming van natuurgebieden (inclusief Natura2000). Faunabeheer, inclusief soortenbeleid en ganzenproblematiek, behoort ook tot de kerntaken van de Provincie. Tot slot wordt ingezet op een goede bescherming, beheer en ontwikkeling van de landschappelijke kwaliteiten van Zeeland.

Ontwikkeling in beleid

Het beleid voor natuur en landschap is mede vastgelegd in het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018.

Op 15 januari 2013 is de nulmeting voor het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 vastgesteld. In deze nulmeting zijn voor de subdoelen en indicatoren de beginwaarden aangegeven bij de start van de uitvoering van het Omgevingsplan. De uitvoering van het omgevingsbeleid wordt gemonitord en in 2015 en 2018 wordt een actuele omgevingsbalans opgesteld.

In het najaar van 2013 zal duidelijk worden of er extra financiële middelen via het provinciefonds voor natuur beschikbaar komen (Jansen 2). Indien dat het geval is zal er voor 2014 een nieuw bestedingsplan komen. In 2014 wordt ingezet op een verdere versterking tussen recreatie en natuur. Daarnaast zullen de beheerplannen voor de N2000 gebieden afgerond of geactualiseerd worden. De provincie is verantwoordelijk voor de beheerplannen op het land, rijkswaterstaat voor het Beheerplan Deltawateren. De PAS (programmatische aanpak stikstof) speelt in de beheerplannen een belangrijke rol. In 2014 zet de provincie daarom in op verdere implementatie van de PAS, waarbij de middelen uit Jansen 2 bepalend zijn voor realisatie.

Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0801

Meer en betere natuur- en landschapswaarden

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

Meer en betere natuur- en landschapswaarden

Effect

Meer en betere natuur- en landschapswaarden

Doelstelling(en)

080101 Natuurontwikkeling herijkte EHS

De herijking van beleid over de Ecologische-Hoofdstructuur (EHS) is medio 2013 afgerond en wordt vastgelegd in een wijziging van het Natuurbeheerplan Zeeland. De herijking is bepalend voor de doelstelling ontwikkeling EHS tot 2027. Hieruit volgt ook de oppervlakte te verwerven en in te richten EHS. Waarschijnlijk wordt de nieuwe robuuste EHS ongeveer 1000 hectare kleiner dan de oorspronkelijk beoogde oppervlakte. Inmiddels is 4564 hectare verworven. Voor de nieuwe EHS resteert er dan nog een opgave om ongeveer 1150 hectare te verwerven. Van de al verworven gronden moet vervolgens nog ongeveer 800 hectare worden ingericht (pijplijnprojecten). In 2014 ligt het accent vooral op het afronden van de pijplijnprojecten (ongeveer 400 hectare inrichting). Verdere ontwikkelingen rondom het beschikbaar komen van extra middelen (Jansen 2) bepaalt in grote mate de toekomstige ontwikkeling van de EHS.

Indicatoren:

Aanleg EHS-gebieden

- In 2027 is de EHS afgerond. In het natuurbeheersplan dat in 2013 wordt vastgesteld wordt de EHS herijkt. Van de opgave zal 80% gerealiseerd (4654 hectare) zijn op 1 januari 2014. In 2014 zal terughoudendheid betracht worden bij nieuwe aankopen. Wel zullen kansen die zich voordoen worden opgepakt.

Optimalisatie EHS: Minder verdroging natuurgebieden

- Verdroging van natuurgebieden is gekoppeld aan de oude ILG-afspraken. De prestatieafpraak tussen het Rijk en de Provincie Zeeland, vastgelegd in de Impuls Landelijk Gebied (ILG)-overeenkomst, omvat een verdrogingsopgave van 1.549 hectare. Natura 2000 gebied en 1.643 hectare overige Ecologische Hoofdstructuur (EHS), in totaal 3.192 hectare. Per 1 januari 2012 waren herstelmaatregelen uitgevoerd in een gebied van 1424 hectare.
- Vanwege de bezuinigingen van het Rijk op het ILG en de daaraan gerelateerde stop op het aangaan van nieuwe verplichtingen (brief van staatsecretaris Bleker, oktober 2011) zijn alleen lopende projecten tot uitvoering gekomen. Het gaat daarbij om de deelgebieden acht en negen in de Zuidkust Schouwen en een klein plagproject in de duinen bij Biggekerke. Het areaal is dus niet toegenomen ten opzichte van 2012.

080102 Goed beheer natuurgebieden

Alle bestaande EHS-natuurgebieden worden in de periode 2012-2018 goed en efficiënt beheerd op basis van de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL). In 2012 betrof het hier een totaal van 22794 hectare in beheer bij de Zeeuwse natuurbeheerders Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, het Zeeuwse Landschap en particulieren.

Alle EHS-gebieden worden in de periode 2012-2018 bekeken op mogelijkheden om de toegankelijkheid te verbeteren. Op basis daarvan wordt in 2013 een streefbeeld voor medegebruik opgesteld en via de SNL en inrichtingsmaatregelen uitgevoerd.

Indicatoren:

ILG-afronding (investeringsbudget landelijk gebied)

- ILG wordt in 2013 afgerond. Dit betreft de afrondingsovereenkomst 2011 (vastgesteld door Provinciale Staten eind 2012) en het financieel afronden van het interimjaar. Voor 2014 dient een bestedingsvoorstel gemaakt te worden voor de eigen provinciale middelen en de resterende bestemmingsreserve ILG.

080103 Bescherming natuurgebieden

Alle bestaande EHS-natuurgebieden zijn planologisch via de provinciale verordening ruimte,

gemeentelijke bestemmingsplannen en handhaving beschermd.

Indicatoren:

Zeeuwse Natura 2000-gebieden

- Voor de Zeeuwse Natura 2000-gebieden geldt een wettelijke bescherming. De Provincie werkt in 2013 verder aan de afronding van de vijf provinciale beheerplannen Natura 2000 en bijbehorende handhavingsplannen, die vertraging hebben opgelopen als gevolg van de PAS-problematiek. In 2014 is dit afgerond. Na de vaststelling van de beheerplannen zal de uitvoering van de daarin opgenomen maatregelen worden opgepakt. De beheerplannen hebben een looptijd van zes jaar.

Minder overtreding wet- en regelgeving natuur

- Voor alle activiteiten binnen het N2000-gebied wordt een beoordeling gemaakt of er een vergunning moet worden afgegeven. Dit zal 100% worden gerealiseerd. Alle verleende vergunningen op basis van een risicobeoordeling worden gehandhaafd.

080104 Bescherming en ontwikkeling landschap

Alle provinciale gebiedsprojecten besteden in de periode 2012-2018 aandacht aan verbetering van landschapskwaliteiten.

Indicatoren:

Bescherming landschappelijke waarden

- Alle gemeenten beschermen uiterlijk in 2016 de landschappelijke waarden van provinciaal belang conform de verordening ruimte. In 2014 zal dit voor 100% gerealiseerd worden.

Beheer en ontwikkeling landschappelijke waarden

- In het najaar van 2013 is bekend welke alternatieve dekkingsmogelijkheden er zijn voor behoud en ontwikkeling van landschapskwaliteiten in Zeeland (Jansen 2). Afhankelijk van deze middelen zullen doelstellingen voor beheer en ontwikkeling bijgesteld moeten worden; datzelfde geldt voor het bestedingsplan 2014 voor plattelandsontwikkeling.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	34.558	131.277	64.286	16.605	10.720	10.743
Baten	-34.646	-101.923	-40.935	-3.588	-6	-6
resultaat voor bestemming	-89	29.353	23.350	13.017	10.714	10.737
toevoeging reserve	25.201	22.161	-574	-500	0	0
onttrekking reserve	-19.740	-18.174	-4.755	-2.064	0	0
resultaat na bestemming	5.372	33.341	18.021	10.453	10.714	10.737
Per Doelstelling						
080101 Natuurontwikkeling herijkte EHS	12.243	5.393	11.454	5.940	3.846	3.846
080102 Goed beheer natuurgebieden	-15.667	2.873	5.619	1.149	1.139	1.139
080103 Bescherming natuurgebieden	2.063	265	74	74	74	74
080104 Bescherming en ontwikkeling landschap	1.144	15.376	116	-91	0	0
089999 Ambtelijke inzet en overhead	128	5.448	6.088	5.945	5.655	5.678
Totaal	-89	29.353	23.350	13.017	10.714	10.737

Toelichting

080101

Ramingen voor het project Natuur Pakket Westerschelde worden momenteel beoordeeld en zullen nog leiden tot gewijzigde ramingen van lasten en baten tot en met 2019. Een bestedingsplan wordt ook voor plattelandsontwikkeling voor de periode 2014-2020 vormgegeven (afloop van ILG en prioriteit ILG nieuw).

080102

Vanaf 2015 geen lasten en baten meer voor het project Waterpoort naar Waterdunen.

080104

Voor het landschapsuitvoeringsplan zijn lasten geraamd tot en met 2015.

089999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Programma 9

Economie

Inleiding

In deze collegeperiode ligt de centrale focus op economische ontwikkeling, groei en innovatie. Om de gewenste economische groei te realiseren wil het college dat het Zeeuwse bedrijfsleven de ruimte krijgt om te ondernemen en te groeien. De provinciale rol is dan vooral te omschrijven als stuwende kracht. We stimuleren en faciliteren economische ontwikkelingen en ondernemerschap, maken deze planologisch mogelijk met het Omgevingsplan, doen aan promotie en nemen onnodige en ongewenste belemmeringen in de regelgeving waar mogelijk weg. Daarnaast zetten we in op een toekomstgerichte samenwerking tussen bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en de Zeeuwse overheden.

Primaire focus

De primaire focus van dit college op economische ontwikkeling, groei en innovatie past bij de provinciale kerntaak, ook al heeft de Provincie geen wettelijke taken op het gebied van economie. Het provinciebestuur heeft namelijk de taak van regisseur van het regionaal ruimtelijk-economisch beleid inclusief cultuur, terwijl de gemeenten verantwoordelijk zijn voor het sociaal beleid, inclusief voorzieningen.

Economie, waar gaan we naar toe?

De genoemde uitgangspunten tezamen met de focus LAND IN ZEE! geven richting aan de economische visie van de Provincie. De strategische ligging van Zeeland in het Deltagebied, omringd door de Randstad, de Brabantse stedenrij en de Vlaamse Ruit, biedt de regio interessante kansen voor de toekomst. We zijn een provincie waar het goed wonen, werken en recreëren is. Dit vereist een gezonde economie die werk biedt aan ieder die kan en wil werken. De Zeeuwse economie heeft van oudsher een aantal sterke sectoren, zoals havens, industrie, recreatie, landbouw en visserij. Die bouwen we verder uit en versterken we. Hoe we dat gaan doen beschrijven we in de Economische Agenda 2013-2015 (EA).

Het beoogde maatschappelijke effect van het economisch beleid is:

Economische ontwikkeling, groei en innovatie.

Dit maatschappelijk effect realiseren we door:

Het gezamenlijk met medeoverheden, het bedrijfsleven en kennisinstellingen uitvoeren van een ambitieuze Economische Agenda.

Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- De Economische Agenda is een dynamisch document. Het geeft de gewenste richting aan en heeft oog en oor voor ontwikkelingen in de samenleving op alle niveaus. Op die manier werken we van buiten naar binnen en van grof naar fijn.
- De Economische Agenda is extern én intern in samenspraak (integraal) opgesteld; het wordt uitgevoerd door ondernemers, overheden, onderwijs- en kennisinstellingen en inhoudelijk deskundigen/specialisten op de verschillende disciplines.
- Het economisch beleid is vraaggestuurd: de vraag of behoefte van het bedrijfsleven/de sector is leidend bij het maken van de keuze welke concrete ambities met businesscases worden opgepakt. Het economisch beleid voorziet dus in een behoefte van het bedrijfsleven of biedt een oplossing voor een maatschappelijk probleem.
- De Economische Agenda verhoudt zich in belangrijke mate tot de doelstellingen van de Rijksoverheid en Europa. Het Rijk kiest ervoor zich te concentreren op de sectoren waarin Nederland kan excelleren (topsectoren) en zet investeringen met name in op gebieden waar verschillende topsectoren samenkomen. In Zeeland zijn de topsectoren Chemie, Logistiek, Water, AgroFood en Energie uitdrukkelijk aanwezig. De Europese doelstellingen uit de EU 2020 agenda zijn minstens zo bepalend. Europa zet in op een optimale mix van slim, groen en sociaal om de concurrentiekracht in de lidstaten naar een hoger plan te tillen. Europa is meer dan financieringsbron: de Europese Unie streeft inhoudelijke en thematische prioriteiten na op het gebied van innovatie en ondernemerschap die effect hebben op het regionale beleid. Tegelijkertijd worden de regio's van wezenlijk belang geacht voor het bereiken van de

Europese doelen. De aanpak die op dit moment in de Economische Agenda gekozen is, beoogt deze wederzijds versterkende effecten te benutten (synergie). Zo leggen we de focus op onderscheidende sterktes (smart specialisation strategie) en hanteren we een businesscase-gerichte aanpak met daarin gekwantificeerde investeringsprioriteiten.

- De Economische Agenda kent beleidsmatige en uitvoerende componenten. De uitvoerende delen staan centraal, met businesscases als zwaartepunt. Een businesscase is een samenhangend publiek-privaat arrangement met een duidelijke focus; de partijen werken deze gezamenlijk uit aan de hand van een aantal (deels van tevoren) benoemde concrete projecten. Private partijen investeren minimaal 50% (met middelen of inzet van personeel) over de gehele periode. Deze periode kan opgedeeld worden in fasen, waarbij het mogelijk is dat in de eerste fase de overheid 80% in de kosten bijdraagt en in de laatste fase 20% (glijdende schaal). De businesscases worden vanuit de verschillende sectoren vastgesteld. In het beleidsmatig deel van de EA wordt een korte beschrijving gegeven van economische thema's en sectoren die voor Zeeland belangrijk zijn. Daarnaast geven wij in dit deel aan wat het onderhoud omvat (wat is nodig om het thema actueel te houden) en wat de specifieke ambitie van een sector of thema is.
- Naast de businesscases voor de speerpuntsectoren, worden er ook acties op de agenda gezet die betrekking hebben op het vestigingsklimaat (waaronder bedrijventerreinen en human capital) en de generieke ondersteuning van de Zeeuwse sectoren.
- De Economische Agenda draagt bij aan een duurzame ontwikkeling van Zeeland door aan te sluiten op de behoeften van het heden, zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen. De Provincie Zeeland vertaalt dit in een lange termijn perspectief door te kiezen voor een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van economie, vestigingsklimaat en ruimtelijke kwaliteit.
- De Economische Agenda is een integraal plan dat richting en uitvoering geeft aan de ambities van het College op economisch terrein. De EA omvat zowel het huidige economisch beleid als het arbeidsmarkt- en onderwijsbeleid. Het opstellen van de EA is gedeeltelijk synchroon gelopen met de voorbereiding van het Integraal Omgevingsplan 2012-2018, de nota Leefbaarheid, de voortgangsrapportage van het Provinciale Verkeers- en Vervoers Plan 2009-2015 en de beleidsnota Energie en Klimaat. Hierdoor zijn de verschillende beleidsambities van de Provincie Zeeland van het begin af aan zoveel mogelijk op elkaar afgestemd.

Wat willen we bereiken?

Het maatschappelijk effect van het economische beleid is lastig meetbaar, zoals ook geldt voor andere maatschappelijke effecten. De provinciale invloed op de regionale economie is dermate klein dat het effect op indicatoren (zoals werkgelegenheid) klein is. De Zeeuwse economie is voor een groot deel afhankelijk van factoren die buiten de invloedssfeer van de Provincie Zeeland liggen, zoals de nationale en de wereldeconomie en de bereidheid van het bedrijfsleven om te investeren. De hoofdindicatoren zoals we die hieronder noemen zijn dan ook meer indicatief en geven een beeld van de regionale ontwikkeling. We toetsen de onderliggende projecten en programma's op hun verwachte bijdrage aan deze doelstelling.

Werkgelegenheid:

De werkgelegenheid blijft gelijk in de beleidsperiode 2013-2016. Nulwaarde eind mei 2011: 173.230

Werkloosheid:

Het aantal werklozen neem niet toe in de periode 2013-2016. Nulwaarde eind 2011: 7793

De toegevoegde waarde:

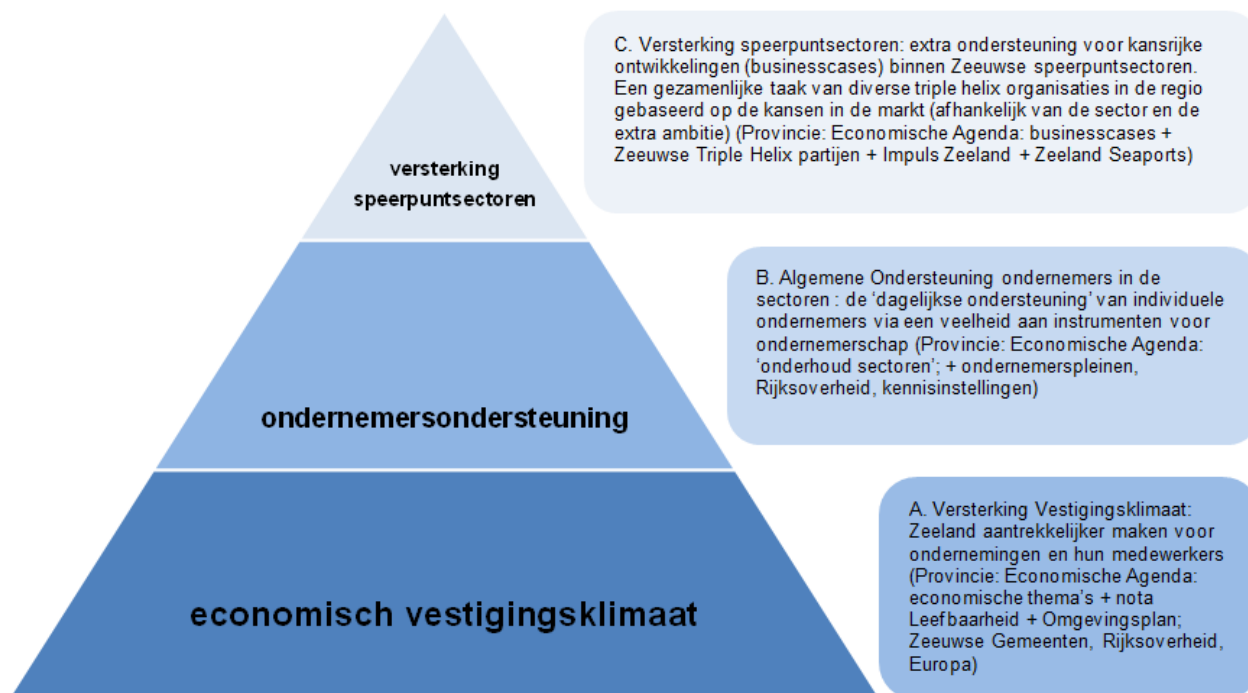
De toegevoegde waarde blijft gelijk in de beleidsperiode 2013-2016. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) meet jaarlijks de volumegroei. In 2011 was dat : 0,2 %

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:
0901

Economische ontwikkeling, groei en innovatie

Waarom kunnen we zien of alles bereikt is?

De Economische Agenda beschrijft hoe we de hoofddoelstelling en haar indicatoren zo goed mogelijk trachten te realiseren. Hierbij houden we rekening met onze beperkte invloed op de regionale economie. De Economische Agenda is opgebouwd rondom een beleidspiramide; die wordt hieronder weergegeven.

Economisch vestigingsklimaat Laag A

Voor een stevige economische infrastructuur is het belangrijk dat de economische thema's 'staan'. Het gaat hier om de taken en onderwerpen waar de overheid een belangrijke verantwoordelijkheid heeft maar die niet specifiek voor één bepaalde sector of ondernemer benoemd zijn. Denk aan bedrijven-terreinen of human capital.

Topsectoren LAAG B

Het in de praktijk toepassen van de onder A genoemde economische thema's is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de ondernemers en sectoren zelf. In deze laag spelen ook partijen als NV Economische Impuls Zeeland (Impuls), de Kamer van Koophandel (KvK) en Syntens een rol. De (provinciale) overheid speelt hierbij een beperkte rol: zij legt verbindingen en stelt expertise, netwerken, relaties en – in beperkte mate – financiële middelen beschikbaar.

Businesscases LAAG C

Mede aan de hand van de lijst van landelijke topsectoren hebben we, samen met externe partijen (ondernemers, andere overheden, onderwijsinstellingen en jongeren) vastgesteld welke economische sectoren het meest bij Zeeland passen en daarom het meest kansrijk zijn. Daarnaast hebben we beschreven welke sectoren het meest bijdragen aan de economische groei, ontwikkeling en innovatie in Zeeland. Voor iedere sector geven we aan wat de gezamenlijk te realiseren ambitie is; dat maken we concreet in de vorm van een businesscase. De businesscase is de top van de piramide.

Kortom: wij werken aan onze hoofddoelstelling met verschillende economische thema's en passen die toe in de Zeeuwse topsectoren. We werken met businesscases, ambitieuze programma's waarin verschillende partijen gezamenlijk optrekken.

Hieronder beschrijven we bij de doelstellingen:

1. Vijf van de zes thema's uit de EA. Het thema onderwijs wordt beschreven in programma 12 en
2. Vijf van de negen sectoren met businesscases waarbij we opmerken dat drie sectoren nog in aparte programma's als doelstelling worden vermeld (5 - energie, 10 - recreatie en toerisme en 11 - landbouw en visserij).

Effect

Economische ontwikkeling, groei en innovatie

Doelstelling(en)

090101 Innovatie en ICT

Het doel is vergroting van het innovatievermogen van het Zeeuwse bedrijfsleven.

Indicator:

- Innovatievermogen is lastig te meten. De meest duidelijke indicator is het aantal bedrijven dat actief betrokken is bij innovatieprojecten. Deze bedrijven zijn bovengemiddeld veel bezig met groei en vernieuwing en dragen daardoor bij aan de hoofddoelstelling.

Nulwaarde 2011: 544 bedrijven zijn actief betrokken bij innovatieprojecten

Doel voor 2014: minimaal 550 bedrijven zijn actief betrokken bij innovatieprojecten

090102 Ondernemerschap/MKB

Doel is het bevorderen van ondernemerschap. Daardoor ontstaat meer economische bedrijvigheid, met name in de Zeeuwse speerpuntsectoren. Starters zijn vaak bovengemiddeld vernieuwend bezig en dragen daardoor meer dan gemiddeld bij aan groei en werkgelegenheid. Het aantal starters is een benadering voor het ondernemerschapsgehalte in de provincie.

Indicator:

Nulwaarde 2011: 2267 starters in Zeeland (bron Kamer van Koophandel)

Doel voor 2014: minimaal 2000 starters in Zeeland

090103 Arbeidsmarkt

Doel is in Zeeland is een goed functionerende arbeidsmarkt, waarbij vraag en aanbod goed op elkaar aansluiten. Er zijn voldoende gekwalificeerde krachten om de groei van de Zeeuwse economische sectoren te ondersteunen. Dit is een voorwaarde voor economische groei.

Indicatoren:

- In iedere businesscase is een human capital paragraaf opgenomen; daarin is een programma opgenomen waarin is aangegeven hoeveel arbeidskrachten met welke kwalificaties nodig zijn om de doelstelling van de businesscase te realiseren. Op basis daarvan wordt een plan van aanpak opgesteld om daadwerkelijk tot het beoogde aantal gekwalificeerde krachten te komen.
- Voor 2014: programma 12 van de begroting is in uitvoering genomen en voor de helft gerealiseerd. Voor gedetailleerde acties en SMART-doelstellingen voor 2014 verwijzen we naar het Jaarplan Economische Agenda 2014, dat eind 2013 aan Provinciale Staten wordt voorgelegd.

Op 21 november 2012 is het faillissement van Thermphos uitgesproken. Als gevolg daarvan zijn alle 418 werknemers van Thermphos ontslagen. Zeeuwse, bij de arbeidsmarkt betrokken partijen hebben de krachten gebundeld om gezamenlijk de ontslagen werknemers via één loket (front-office) als werknemer

of zelfstandige aan werk te helpen. Dat gebeurt met gerichte begeleiding, scholing en of training. Het mobiliteitscentrum Thermphos (MC Thermphos) loopt tot 1 mei 2014.

Indicator:

- het realiseren van het MC Thermphos. Dit houdt in het realiseren van de doelstellingen en van de ambities zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst van het MC Thermphos.

090104 Promotie en acquisitie

Doel is het promoten van Zeeland als:

- aantrekkelijke toeristische bestemming (op basis van de strategie LAND IN ZEE! biedt zeeën van tijd & ruimte voor jezelf)
- aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven, werknemers en inwoners (op basis van de strategie LAND IN ZEE! biedt ruimte voor pioniers)
- aantrekkelijke regio voor andere overheden (met namen Den Haag en Brussel) om geld en aandacht in te investeren of om mee samen te werken

Indicatoren:

- Het aantal nieuw in Zeeland gevestigde bedrijven. Voor de acquisitie van nieuwe bedrijven is Impuls verantwoordelijk. Voor 2014 is het doel minimaal vijftien nieuwe bedrijven met samen tenminste 150 arbeidsplaatsen.
- In 2014 wordt het 'Plan van aanpak promotie en acquisitie' uitgevoerd. Voor gedetailleerde acties en SMART-doelstellingen voor 2014 verwijzen we naar het Jaarplan Economische Agenda 2014, dat eind 2013 aan Provinciale Staten wordt voorgelegd.

090105 Fysieke ruimte

Het doel is het ruimtelijk optimaal faciliteren van economische ontwikkeling zonder dat dit ten koste gaat van het leefklimaat. Hierdoor wordt het voor bedrijven en hun werknemers aantrekkelijk zich in Zeeland te vestigen. Bedrijven kunnen makkelijk passende ruimte vinden, zowel fysieke ruimte als milieuruimte.

In het provinciale Omgevingsplan worden de kaders voor ruimtelijke ontwikkeling beschreven; daarin zijn ook de kaders op het gebied van milieu opgenomen. In de Economische Agenda verwijzen we voor deze onderwerpen daarom naar dit document en proberen we de aanpak van werklocaties (bedrijventerreinen) te koppelen aan andere economische projecten en uitgaven. Zie hiervoor ook programma 6, doelstelling 060101 Duurzame ruimtelijke-economische ontwikkeling.

Indicator: Verbetering van kwaliteit en concentratie van bedrijventerreinen

- Er is kwantitatief en kwalitatief voldoende aanbod aan bedrijventerrein in alle regio's. Dit is met de jaarlijkse IBIS-enquête meetbaar. Het benodigde aanbod voor heel Zeeland is 131 hectare voor de komende tien jaar.
- In 2018 is ten minste 100 hectare bedrijventerrein in herstructurering genomen op basis van jaarlijkse IBIS-enquête (de uitvoering convenant bedrijventerreinen is in 2010 gestart). In 2014 wordt hiervoor al het beschikbare provinciale budget ingezet. Uitvoering van deze projecten loopt vervolgens door tot uiterlijk 2018.
- Ten minste 80% van nieuw oppervlak aan bedrijventerrein wordt gerealiseerd op de (in het Omgevingsplan) aangewezen grootschalige bedrijventerreinen. Dat gebeurt vanwege schaalvoordelen, een betere bereikbaarheid en een optimaal economisch nut. Zie ook programma 6, Doelstelling 060101.

090106 Zeeuwse economische sectoren

De eerder beschreven economische thema's vinden hun uitwerking in de economische sectoren. We zetten in op de sterke Zeeuwse sectoren, omdat zij het meest kunnen bijdragen aan het beoogde maatschappelijk effect. We onderscheiden de onderstaande sectoren. Zoals eerder gesteld werken we

met ambitieuze plannen, businesscases. Dit is dan ook de voornaamste doelstelling binnen elke sector.

Businesscases

Businesscases zijn begin 2013 van start gegaan; daarbij wordt gewerkt met SMART indicatoren. De voortgang en aanpak van de businesscases wordt via het jaarplan Economische Agenda jaarlijks door PS vastgesteld. Hierin wordt in detail op de uitgevoerde acties ingegaan, en wordt een planning gemaakt van de uitgaven voor het daaropvolgende jaar. In deze begroting wordt dit daarom niet herhaald.

De business cases zijn:

1. Biobased Economy
2. Containerisatie op het knooppunt van zee- en binnenvaart
3. Zeeland Care
4. Recreatieve infrastructuur (zie programma 10, Toerisme en recreatie)
5. Leisure Hotspots (zie programma 10, Toerisme en recreatie)
6. Foodport Zeeland (zie programma 11, Landbouw en visserij)
7. Nieuwe teelten en technieken in de landbouw (zie programma 11, Landbouw en visserij)
8. Ontwikkeling binnendijkse aquacultuur (zie programma 11, Landbouw en visserij)
9. Energie (zie programma 5, Milieu)

Ad 1. Businesscase Biobased Economy

Binnen het programma Biobased Delta werken Zeeland, West-Brabant en in toenemende mate ook Zuid-Holland samen aan het versterken van het biobased cluster. Daarnaast wordt er samengewerkt met partijen in Vlaanderen. Kernthema's van Biobased Delta zijn:

- de ontwikkeling en teelt van groene grondstoffen
- de vergroening van de procesindustrie
- de ontwikkeling en fabricage van zogenoemde 'biobased building blocks' voor de chemische sector

Zeeland concentreert zich op de eerste twee thema's en zal hierin onder andere samenwerken met Wageningen Universiteit en Research Center (WUR). Op specifieke terreinen wordt ook met andere kennisleveranciers samengewerkt. Het uitvoeringsbureau Biobased Zeeland is verantwoordelijk voor de uitvoering van de activiteiten. Het richt zich op bestaande bedrijven die de overstap naar groene grondstoffen en gebruik van reststoffen willen maken, maar ook op nieuwe bedrijven die hun producten in Zeeland willen ontwikkelen. Bedrijven worden gefaciliteerd bij hun transitie, worden gestimuleerd om samen te werken en worden ondersteund bij de uitwerking van strategieën. Financiële middelen en menskracht worden ter beschikking gesteld bij het aanboren van externe bronnen bij het Rijk en in Europa. Op deze manier maakt de wereld kennis met wat Zeeland doet; de Biobased Delta regio wordt bekend als dé biobased hotspot!

Met deze businesscase zorgen we voor het behoud van werkgelegenheid in het midden- en kleinbedrijf en in de procesindustrie en creëren we nieuwe werkgelegenheid in deze sectoren. Door innovaties en productontwikkeling stijgt de toegevoegde waarde. Bijkomend voordeel is dat het bedrijfsleven bespaart door slim gebruik van reststromen.

Indicatoren:

- We verwachten op korte termijn (voor 2016) 125 extra banen in Zeeland.
- Biobased versterkt de economie in de breedte en zal de werkgelegenheid en toegevoegde waarde op langere termijn (tot 2035 en verder) aanzienlijk versterken; 1000 extra banen in 2035, met name in het midden- en kleinbedrijf (MKB).
- Voor gedetailleerde acties en SMART-doelstellingen voor 2014 verwijzen we naar het Jaarplan Economische Agenda 2014, dat eind 2013 aan PS wordt voorgelegd.

Ad 2. Businesscase Containerisatie op het knooppunt van zee- en binnenvaart

Het inspelen op de mondiale trend van containerisatie staat centraal in de ambities van deze businesscase over de zee- en binnenvaart. Een complete haven moet nu eenmaal containerfaciliteiten kunnen aanbieden. Een haven die dat niet kan, zal op lange termijn een steeds minder belangrijke rol gaan spelen. Daarom is het van essentieel belang dat maximaal wordt ingezet op de mogelijkheden voor containerafhandeling. Met deze businesscase wordt ingezet op containeroverslag in het Sloegebied en

wordt ingespeeld op kansen in de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone voor containerstromen in de doorgang Rotterdam-Parijs.

Het doel is dat zowel in het Sloegebied als in de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone het aantal overgeslagen containers de komende jaren groeit. Binnen het Sloegebied ligt de nadruk op de zeevaart en in de Zeeuws Vlaamse Kanaalzone op de binnenvaart.

Indicatoren:

- Een stijging van minimal 400.000 TEU in 2020 van het totale volume overgeslagen containers zeevaart en binnenvaart (TEU - Twenty-feet Equivalent Unit, een eenheidsmaat)
- Het realiseren van de zeven shuttleverbindingen per week tussen Rotterdam en Antwerpen
- Containerisatie brengt een groei in werkgelegenheid met zich mee; er zijn 400 extra arbeidsplaatsen gecreëerd in 2020. Bedrijven die ondersteunend zijn aan containeractiviteiten zullen zich vestigen en zowel toegevoegde waarde als extra arbeidsplaatsen opleveren. Distributiecentra zijn hiervan een voorbeeld.
- Voor gedetailleerde acties en SMART-doelstellingen voor 2014 verwijzen we naar het Jaarplan Economische Agenda 2014, dat eind 2013 aan Provinciale Staten wordt voorgelegd

Ad 3. Businesscase Zeeland Care

Aanleiding voor deze businesscase zijn de kansen die er liggen voor het genereren van (nieuwe) zorgactiviteiten en daarmee ook voor de versterking van de Zeeuwse zorginfrastructuur en werkgelegenheid. De businesscase behelst het bieden van:

- kort verblijf zorg
- planbare niet-complexe medische ingrepen, al dan niet in combinatie met een recreatief verblijf aan Zeeuwen en niet-Zeeuwen
- het vergroten van instroom van niet-Zeeuwen in de Zeeuwse zorg en het verkleinen van uitstroom van Zeeuwen

Indicatoren:

- Extra werkgelegenheid in de zorg en recreatiesector
- Aantrekkelijkheid voor professionals om in Zeeland te (komen) werken
- Kansen voor de gevestigde Zeeuwse zorgvoorzieningen op het gebied van effectiviteit en efficiency. Dat heeft tot gevolg dat het rendement van bestaande investeringen in de zorginfrastructuur toeneemt
- Voor gedetailleerde acties en SMART-doelstellingen voor 2014 verwijzen we naar het Jaarplan Economische Agenda 2014, dat eind 2013 aan Provinciale Staten wordt voorgelegd

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	7.129	13.691	10.679	10.463	6.158	6.691
Baten	-63	-1.602	-81	-123	0	0
resultaat voor bestemming	7.066	12.090	10.598	10.339	6.158	6.691
toevoeging reserve	2.639	500	500	500	0	0
onttrekking reserve	-507	-483	-1.000	-1.500	-1.000	-1.500
resultaat na bestemming	9.198	12.107	10.098	9.339	5.158	5.191
Per Doelstelling						
090101 Innovatie en ICT	5.255	4.786	4.100	4.597	1.648	1.648
090103 Arbeidsmarkt	366	288	0	0	0	0
090104 Promotie en acquisitie	0	0	17	17	17	17
090105 Fysieke ruimte	77	692	1.181	510	0	0
090106 Zeeuwse economische sectoren	1.410	3.000	1.586	1.588	1.036	1.556
099999 Ambtelijke inzet en overhead	-42	3.323	3.714	3.627	3.456	3.470
Totaal	7.066	12.090	10.598	10.339	6.158	6.691

Toelichting

090101

In 2013 loop het programma Pieken in de Delta af. Daarom zijn er in 2014 per saldo lagere lasten in de begroting opgenomen. In 2016 loopt de toegekende prioriteit Grote projecten af. Daardoor laat de begroting in 2016 en verder per saldo lagere lasten zien.

090102

Geen toelichting

090103

In de begroting 2012 zijn de lasten voor het mobiliteitscentrum Zalco nog opgenomen. Vanaf 2013 vallen deze lasten weg in de begroting.

090105

In de jaren 2013 tot en met 2015 zijn de lasten voor de herstructurering van bedrijventerreinen opgenomen in de provinciale begroting. Vanaf 2016 vallen deze lasten weg.

090106

Op deze doelstelling is Biobased Economy voor de jaren 2012 tot en met 2015 opgenomen. Vanaf 2016 loopt dit af. Vanaf 2016 is de bijdrage voor de Zeesluis opgenomen in de begroting.

099999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Programma 10

Toerisme en recreatie

Inleiding

De algemene inleiding op het programma vanuit de Economische Agenda (EA) staat in programma 9. De toeristische promotie is beschreven in programma 4, Bestuur en onderdeel van programma 9. Voor de realisatie van de zes thema's (doelstellingen) van de EA behandelen we in dit programma de sector Recreatie en toerisme, met veel aandacht voor de twee businesscases, Recreatieve infrastructuur en Leisure Hotspot Breskens.

Tevens wordt er gewerkt aan de vorming van de 'Toeristische Uitvoeringsalliantie Zeeland' die werkt aan het versterken van de toeristische sector en het toeristisch product van Zeeland (tevens genoemd in hoofdstuk 2.1 Inleiding programma's).

Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1001

Economische ontwikkeling, groei en innovatie

Waar aan kunnen we zien of alles bereikt is?

Economische ontwikkeling, groei en innovatie

Effect

Economische ontwikkeling, groei en innovatie

Doelstelling(en)

100101 Zeeuwse economische sectoren: Recreatie en Toerisme

De algemene toelichting op de businesscases Zeeuwse economische sectoren staat in programma 9 Economie bij doelstelling 090106 beschreven.

6. RECREATIE EN TOERISME

Wij hanteren de volgende doelstellingen voor de EA Vrijtijdseconomie:

1. Werkgelegenheid in de vrijetijdssector behouden. Het aandeel bedraagt in 2015 minimaal 8,5 %
2. Gelijkblijvende bestedingen in de vrijetijdssector door Nederlandse en buitenlandse verblijfstoeristen (inclusief vaste gasten) in Zeeland. Het doel is dat deze bestedingen in 2015 minimaal gelijk zijn aan de bestedingen in 2012
3. Profileren van Zeeland als toeristische en recreatieve bestemming. Het gaat hier om de bijdrage aan de waardering en de beleving van het product 'Zeeland' volgens de strategie 'Land in Zee! biedt zeeën van tijd en ruimte voor jezelf' - waardering, beleving (onder andere natuur), herkenbaarheid)

kengetallen recreatie en toerisme		in % Zeeuwse economie
horeca	7.688	
logiesverstrekking	3.984	
overig	3.066	
totaal	14.738	
toegevoegde waarde (CBS) 2009 (miljoen euro)		9%
horeca en logiesverstrekking	400	3%

Businesscase Recreatieve infrastructuur

Het doel van deze businesscase is om te komen tot een kwalitatief hoogwaardige, innovatieve en duurzame toeristisch recreatieve infrastructuur; dat draagt bij aan behoud van werkgelegenheid en bestedingen in de recreatiesector. De recreatieve infrastructuur vormt een basisvoorwaarde voor ondernemers en overheden voor investeringen in de Zeeuwse vrijetijdseconomie. Met deze businesscase creëren we ruimte om toeristisch ondernemerschap in de regio mogelijk te maken. Verder zetten we in op recreatieve routenetwerken zoals wandelen, fietsen en varen, en op duurzame mobiliteit, informatievoorziening en recreatieve voorzieningen die een aanvulling zijn op de toeristische omgeving. De activiteiten die binnen deze businesscase ontwikkeld worden dragen bij aan de ontsluiting van het platteland en de natuur van Zeeland.

Doelstellingen:

- Versterking van routenetwerken voor wandelen, fietsen en varen
- Stimuleren van duurzame mobiliteit
- Ontwikkelen van de (toeristische) informatievoorziening
- Mogelijkheden creëren voor recreatieve voorzieningen die de omgeving versterken

Indicatoren:

- De routenetwerken worden versterkt door de realisatie van ten minste één project per type routenetwerk. Bijvoorbeeld:
 - herziening van het LAW Deltapad
 - ontwikkelen wielerroutes
 - realisatie van ten minste één nieuwe aanlegsteiger voor het pontjes netwerk
- Duurzame mobiliteit wordt gestimuleerd door de opzet van de Zeelandpas die in 2015 in minimaal 4 regio's in Zeeland beschikbaar is
- Het Zeeuws Informatie Distributie Systeem is in 2015 over de hele provincie uitgerold
- De invulling van de doelstelling waarbij er mogelijkheden worden gecreëerd voor recreatieve voorzieningen die de omgeving versterken is in 2015 tot minimaal één tastbaar resultaat gekomen

Businesscase Leisure Hotspot Breskens

Om te komen tot een verdere toeristische ontwikkeling van Breskens zetten we in op de realisatie van een aantal projecten in en rond het havengebied van Breskens. Centrale thema's zijn de zeezeilvaart en de visserij.

Doelstellingen:

- uitbreiding van de jachthaven Breskens
- implementatie van een Visserijexperience
- opzet van een kenniscentrum/opleidingslocatie voor de zeezeilvaart
- ontwikkeling van nieuwe (watersportgerelateerde) bedrijvigheid.
- bijdragen aan de profilering van de bestemming Zeeland

Indicatoren:

- In 2015 heeft de jachthaven van Breskens meer ligplaatsen dan in 2012
- In 2015 is in Breskens een Visserijexperience opgestart
- In 2015 is in Breskens een kenniscentrum/opleidingslocatie voor de zeezeilvaart opgestart
- In 2015 is in Breskens nieuwe (watersportgerelateerde) bedrijvigheid ontstaan.

Zie hiervoor ook programma 6, doelstelling 060101 Duurzame ruimtelijke-economische ontwikkeling.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	3.441	8.222	2.222	2.210	1.151	1.153
Baten	-828	-5.917	-67	0	0	0
resultaat voor bestemming	2.613	2.305	2.155	2.210	1.151	1.153
toevoeging reserve	79	0	0	0	0	0
onttrekking reserve	-91	0	0	0	0	0
resultaat na bestemming	2.601	2.305	2.155	2.210	1.151	1.153
Per Doelstelling						
100101 Zeeuwse economische sectoren: Recreatie en Toerisme	2.459	1.768	1.555	1.624	592	592
109999 Ambtelijke inzet en overhead	154	537	600	586	559	561
Totaal	2.613	2.305	2.155	2.210	1.151	1.153

Toelichting

100101

Doordat het beleidsprogramma De Economische Agenda afloopt in 2016 nemen per saldo de lasten op deze doelstelling per 2016 af.

109999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Programma 11

Landbouw en visserij

Inleiding

De algemene inleiding op de doelstellingen vanuit de Economische Agenda staat in programma. De sector Agro & Food en Landbouw is een belangrijke sector die door het stimuleren van innovatie kan blijven vernieuwen en kan groeien. Voor de realisatie van de doelstellingen uit programma 9 die betrekking hebben op landbouw en visserij worden in dit programma drie businesscases besproken: Foodport Zeeland, Nieuwe teelten en technieken in de landbouw en Ontwikkeling binnendijkse aquacultuur.

Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1101

Economische ontwikkeling, groei en innovatie

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

Effect

Economische ontwikkeling, groei en innovatie

Doelstelling(en)

110101 Zeeuwse economische sectoren: Landbouw

De algemene toelichting op de businesscases Zeeuwse economische sectoren staat in programma 9 Economie bij doelstelling 090106 beschreven.

Doel: De landbouw en food sector doorloopt de transitie van traditioneel naar innovatief en ontwikkelt zich als een gezonde economische sector met een hogere toegevoegde waarde.

Businesscase Foodport Zeeland

Stichting Foodport Zeeland is een regionaal economisch samenwerkingsverband met als doel het bevorderen van de groei in productie, handel, innovatief vermogen, toegevoegde waarde en duurzaamheid in de foodsector in Zuid-West Nederland.

Van elke euro die een consument besteedt, komt ongeveer 10 à 20% bij de primaire producent terecht; de overige 80 à 90% komt in de rest van de keten terecht: van collecterende groothandel, be- en verwerking, tot uiteindelijk de detailhandel. In de keten liggen dus grote mogelijkheden voor extra waardecreatie. Samenwerking in deze stichting kan bedrijven ondersteunen in de ontwikkeling van hun technologie, in ketenintegratie, in opbrengstenmaximalisatie en in kostenreductie door kennis en faciliteiten te delen. Foodport Zeeland is voor ons vooral een organisatie door en voor ondernemers. Doelstelling en indicatoren: Wij streven ernaar aan het einde van de beleidsperiode (2015) tenminste acht initiatieven te presenteren. Het doel voor 2014 is om halverwege te komen. Voor gedetailleerde acties en SMART-doelstellingen voor 2014 verwijzen we naar het Jaarplan Economische Agenda 2014, dat eind 2013 aan Provinciale Staten wordt voorgelegd.

Businesscase Nieuwe teelten en technieken in de landbouw

Binnen het economisch beleidscluster Agro en Food schenken we extra aandacht aan een aantal ontwikkelingskansen en aan een aantal knelpunten voor de ontwikkeling. Onder de primaire landbouw

worden verstaan: alle agrarische bedrijven, hun producten voor de consumptie ten behoeve van mens en dier, alsook de producten voor de non-food markten (bio-energie, materialen etc.) en de verwerking daarvan op die primaire bedrijven. Vooralsnog lijken er kansen te liggen op het vlak van onder andere doorontwikkeling precisielandbouw, verbetering waterhuishouding en de nieuwe- en vernieuwde teelten, verbindingen agro met biobased en nieuwe technieken.

Doelstelling: Aan het einde van de beleidsperiode wordt een hogere en meer duurzame productie gerealiseerd.

Indicatoren:

- Eind 2015 is in ieder geval een slag gemaakt met de geïntegreerde toepassing van GPS-navigatie in de landbouw (GPS = global positioning system). Het precisiewerken kan leiden tot een saldoverbetering van €200 per hectare. Een groei in het areaal dat bewerkt wordt met GPS systemen tot 50% kan leiden tot een opbrengstverhoging van €12 miljoen aan het einde van de beleidsperiode, uitgaande van een totale oppervlakte cultuurgrond van ongeveer 120.000 hectare
- Voor de teelt van nieuwe gewassen, bijvoorbeeld voor het gebruik in de biobased economy of zilte gewassen gaan we uit van een extra opbrengst van €300 per hectare. Uitgaande van een oppervlakte met 'nieuwe gewassen' van 1500 hectare aan het einde van de beleidsperiode (2015) komen we op een extra opbrengst van €450.000 per jaar
- Voor gedetailleerde acties en SMART-doelstellingen voor 2014 verwijzen we naar het Jaarplan Economische Agenda 2014, dat eind 2013 aan Provinciale Staten wordt voorgelegd

Zie ook programma 6, doelstelling 060101 Duurzame ruimtelijke-economische ontwikkeling.

110102 Zeeuwse economische sectoren: Visserij

De algemene toelichting op de businesscases Zeeuwse economische sectoren staat in programma 9 Economie bij doelstelling 090106 beschreven.

Doel: de sector aquafood doorloopt de transitie van traditioneel naar innovatief en ontwikkelt zich als een gezonde economische sector met een sterk toegevoegde waarde.

Businesscase Ontwikkeling binnendijkse aquacultuur

Onder binnendijkse aquacultuur wordt verstaan: de teelt van aquatische producten op binnendijkse locaties alsmede de verwerking en de afzet ervan. Het gaat hierbij specifiek om de intensieve en extensieve kweek van vis, de kweek van schaal- en schelpdieren, algen, zilte gewassen en zagers, al dan niet in de vorm van een gecombineerde teelt. Op dit gebied vinden momenteel op een tiental locaties verspreid over de provincie activiteiten plaats in de vorm van pilotprojecten (Zeeuwse Tong, Zeeland Aquacultuur, Wilhelminapolder) dan wel op bedrijfsmatig niveau (viskweek in bedrijfsgebouwen, teelt van zeekraal en zagers).

Indicatoren:

- eind 2015 zijn vijftien nieuwe bedrijven opgestart die een gezamenlijke omzet genereren van € 15 miljoen en die werk bieden aan 50 personen
- Voor gedetailleerde acties en SMART-doelstellingen voor 2014 wordt verwezen naar het Jaarplan Economische Agenda 2014, dat eind 2013 aan PS wordt voorgelegd.

Zie ook programma 6, doelstelling 060101 Duurzame ruimtelijke-economische ontwikkeling.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	2.823	1.533	1.554	1.516	522	443
Baten	-1.517	0	0	0	0	0
resultaat voor bestemming	1.305	1.533	1.554	1.516	522	443
toevoeging reserve	0	0	0	29	0	0
resultaat na bestemming	1.305	1.533	1.554	1.544	522	443
Per Doelstelling						
110101 Zeeuwse economische sectoren: Landbouw	722	578	539	540	24	24
110102 Zeeuwse economische sectoren: Visserij	531	554	566	538	81	0
119999 Ambtelijke inzet en overhead	52	401	448	438	417	419
Totaal	1.305	1.533	1.554	1.516	522	443

Toelichting

110101

Doordat het beleidsprogramma De Economische Agenda afloopt in 2016 nemen per saldo de lasten op deze doelstelling per 2016 af.

110102

Doordat het beleidsprogramma De Economische Agenda afloopt in 2016 nemen per saldo de lasten op deze doelstelling per 2016 af.

119999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Programma 12

Onderwijs

Inleiding

De algemene inleiding op het programma vanuit de Economische Agenda (EA) staat in programma 9 Economie. Voor de realisatie van de zes thema's (doelstellingen) van de EA wordt in dit programma het thema als doelstelling 'Onderwijs' behandeld.

Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:
1201

Economische ontwikkeling, groei en innovatie

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

Economische ontwikkeling, groei en innovatie

Effect

Economische ontwikkeling, groei en innovatie

Doelstelling(en)

120101 Onderwijs

Doel: In Zeeland is kwalitatief goed en betaalbaar onderwijs; het Zeeuwse onderwijsaanbod ondersteunt de groei van de Zeeuwse economische sectoren. Onderwijs is een voorwaarde voor een goed opgeleide beroepsbevolking en daarmee voor groei en innovatie.

Onderdeel van iedere businesscase is een 'Human Capital Paragraaf' waarin wordt aangegeven welke kwalificaties nodig zijn om de doelstelling van de businesscase te realiseren. Op basis hiervan wordt, in samenwerking met het (Zeeuwse) onderwijs, een scholings- trainingsplan opgesteld om daadwerkelijk tot het beoogde aantal gekwalificeerde krachten te komen.

Indicator:

- In iedere businesscase is een human capital paragraaf opgenomen met daarin een onderwijs-/scholings-trainingsplan voor nieuwe en binnen de sector reeds werkzame arbeidskrachten.
- Voor 2014: dit programma is in uitvoering genomen en voor de helft gerealiseerd. Voor gedetailleerde acties en SMART-doelstellingen voor 2014 verwijzen we naar het Jaarplan Economische Agenda 2014, dat eind 2013 aan Provinciale Staten wordt voorgelegd.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	2.348	1.964	1.848	1.286	254	254
Baten	-298	-590	-590	-26	-26	-26
resultaat voor bestemming	2.050	1.373	1.258	1.259	228	228
toevoeging reserve	500	0	0	0	0	0
onttrekking reserve	-39	0	0	0	-28	0
resultaat na bestemming	2.511	1.373	1.258	1.259	200	228
Per Doelstelling						
120101 Onderwijs	2.030	1.373	1.258	1.259	228	228
129999 Ambtelijke inzet en overhead	20	0	0	0	0	0
Totaal	2.050	1.373	1.258	1.259	228	228

Toelichting

120101

Vanaf 2016 nemen per saldo de lasten af, dit ontstaat doordat in 2016 de toegekende prioriteit Economische Agenda afloopt.

129999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Programma 13

Mobiliteit

Inleiding

Mobiliteit hoort bij de samenleving. Mensen verplaatsen zich om uiteenlopende redenen en op verschillende manieren. De kwaliteit van deze vervoersmogelijkheden en de verbindingen zijn dan ook van groot belang voor de Zeeuwse economie en voor de participatie aan het sociaal-culturele leven binnen en buiten Zeeland.

Mobiliteit heeft echter ook een keerzijde. Met name de groei van het verkeer over de weg veroorzaakt problemen: files, waardoor steden en bedrijventerreinen minder goed bereikbaar zijn, uitstoot van schadelijke uitlaatgassen, versnippering van natuur en landschap door de aanleg van infrastructuur en een nog steeds te hoog aantal verkeersongevallen, te vaak met dodelijke afloop. Als wegbeheerder en als mobiliteitsregisseur probeert de Provincie zo goed mogelijk om te gaan met dit spanningsveld.

Het programma Mobiliteit richt zich op uitvoering van het provinciale mobiliteitsbeleid, en het kwaliteitsbeleid voor de provinciale (vaar)wegen; dit gebeurt op basis van het Provinciaal Verkeer- en Vervoersplan Zeeland (PVVP) en aan de hand van landelijk geformuleerd beleid.

De planstructuur op het gebied van verkeer en vervoer bestaat uit twee hoofdonderdelen, een beleidskader en een uitvoeringskader. Het beleidskader bestaat uit het Provinciaal Verkeer- en Vervoersplan Zeeland (PVVP) en de uitwerking daarvan in beleidsplannen: Wegencategoriseringsplan, Actieplan Fiets, Beleidsplan Openbaar Vervoer, Beleidsplan Goederenvervoer en Beleidsplan Verkeersveiligheid.

Het huidige PVVP is in het najaar van 2008 door Provinciale Staten vastgesteld en heeft een looptijd tot 2015. Sinds 2008 hebben de nodige ontwikkelingen plaats gevonden. In het voorjaar van 2011 is het nieuwe collegeprogramma Stuwende krachten vastgesteld. Een goede infrastructuur en een goede bereikbaarheid voor Zeeland acht het college van groot belang. Daarnaast wil het college investeren in het onderhoud van wegen. Naast bereikbaarheid staat verkeersveiligheid centraal in het provinciale mobiliteitsbeleid.

Nieuw beleid op deelterreinen van het PVVP is geformuleerd voor verkeersveiligheid (beleidsplan Verkeersveiligheid 2010-2020), goederenvervoer (beleidsplan Goederenvervoer 2012-2018) en recent is de kadernota Openbaar Vervoer vastgesteld als aanzet naar een nieuw beleid voor het openbaar vervoer in Zeeland. Dit plan vormt de beleidsmatige basis voor de volgende concessieperiode.

Voor het wegenbeheer wordt vergaande samenwerking met het Waterschap Scheldestromen en andere wegbeheerders nagestreefd, mits deze samenwerking (financiële) voordelen oplevert. In dat kader is van belang wat de evaluatie van de Wet Herverdeling Wegen oplevert voor Zeeland; die wordt naar verwachting in 2013 ingediend. Ook op Rijksniveau is nieuw beleid geformuleerd met het uitbrengen van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) als opvolger van de nota Mobiliteit. Voorts is een nieuw omgevingsplan vastgesteld en een economische agenda.

In het kader van de beleidscyclus is in 2012 een voortgangsrapportage PVVP opgesteld. Nieuwe ontwikkelingen en nieuw beleid nopen tot het kritisch bekijken van de uitvoering van het PVVP en de in het PVVP opgenomen doelstellingen. Geconstateerd is dat de doelstellingen voor een deel zijn behaald, voor een deel zijn aangescherpt en voor een deel meer aandacht behoeven. Het PVVP biedt de komende jaren voldoende basis om met het mobiliteitsbeleid daarin geformuleerd invulling te geven aan nieuwe ontwikkelingen.

In de tweede helft van 2015 zal een nieuw PVVP aan Provinciale Staten worden voorgelegd. In de tussentijd vindt een accentverschuiving in de zin dat scherpere afwegingskaders worden ontwikkeld om de schaarser wordende middelen in te zetten. Dit vindt plaats langs de lijnen netwerken, gebiedsprofielen en reiziger/gedrag. Op basis van de uitgewerkte pijler netwerken (netwerken zijn er voor auto, fiets, OV en goederenvervoer) kunnen toekomstige investeringen beter worden afgewogen.

De instandhouding van de provinciale infrastructuur wordt in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen behandeld.

Wat willen we bereiken?

De uitvoering van het PVVP en de sectornota's gebeurt langs drie verschillende lijnen:

1. Actieprogramma PVVP Zeeland
2. Werkplan Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Zeeland (ROVZ)
3. Integraal Beheerplan Provinciale Infrastructuur

1. Actieprogramma PVVP Zeeland

De uitvoering van het provinciale mobiliteitsbeleid vloeit voort uit het PVVP en de beleidsplannen; in de meeste gevallen via meerjarenprogramma's die aan deze beleidsplannen zijn gekoppeld.

Het Actieprogramma PVVP Zeeland geeft jaarlijks een totaaloverzicht van deze eigen provinciale activiteiten, met een onderscheid tussen meer beleidsmatige acties en infrastructurele projecten. Voor de infrastructurele projecten mondt dit uit in een Meerjarenprogramma Infrastructuur Zeeland 2014-2018 (MIZ).

1.1 Bereikbaarheid

Het provinciale bereikbaarheidsbeleid is gericht op een vlotte en veilige doorstroming van het (vracht)verkeer op het hoofdwegennet. Knelpunten die deze doorstroming in de weg staan, worden opgelost. Bijzondere aandacht is er ook voor eventuele (toekomstige) bereikbaarheidsknelpunten, plekken waar de doorstroming van het verkeer dat Zeeland binnenrijdt en verlaat wordt belemmerd. Voorbeelden zijn de A4 bij Bergen op Zoom, de N59 richting Hellegatsplein en de aansluiting van de Tractaatweg op het Vlaamse hoofdwegennet. Uitgangspunt is en blijft dat de reistijd gelijk is aan de zogeheten 'free flow'-reistijd (reistijd bij vrije doorstroming).

1.2 Openbaar vervoer (OV)

Het openbaar vervoer in Zeeland heeft vooral een functie voor de zogeheten 'basismobiliteit', voor mensen die niet over een auto of een ander vervoersalternatief beschikken. Daarvoor is een kwalitatief goed OV-netwerk nodig dat vraaggericht is ontwikkeld en in afstemming met belangenorganisaties, gemeenten, instellingen en OV-aanbieders. Wij ondersteunen experimenten die hieraan bijdragen. Blijvende aandacht is er voor het handhaven van de betrouwbaarheid van de fiets-voetveer verbinding tussen Vlissingen en Breskens.

Begin 2013 is de kadernota voor Openbaar Vervoer in Provinciale Staten behandeld op basis waarvan een nieuw beleidsplan Openbaar Vervoer wordt uitgewerkt. De daarop gebaseerde aanbesteding voor de nieuwe concessie 'Bus Zeeland' zal eind 2013, begin 2014 plaatsvinden. De start van de nieuwe concessie is 1 januari 2015.

1.3 Fiets

Het streven is om de vraag naar het fietsen te versterken of, anders gezegd, om de fiets beter te 'verkopen' en de gebruiker het fietsen te laten 'beleven'. Op verschillende manieren moet de consument (bezoekers en inwoners van Zeeland) in aanraking komen met de fiets en de mogelijkheid krijgen om gebruik te maken van de fiets. Dit vergt voldoende en adequate fietsvoorzieningen, waarbij met name de veiligheid van fietsers een belangrijk onderwerp is.

Het huidige fietsbeleid is vigerend tot 2015. In 2012 is in het kader van de kerntakendiscussie gekozen voor een verminderde inzet op de uitvoering van het fietsbeleid. De nieuwe ambitie staat in het teken van het op de agenda houden van de fiets bij andere partijen (waaronder de gemeenten) en het afronden van lopende projecten. Het ontwikkelen van nieuwe projecten en innoveren is beperkt mogelijk. Halverwege 2014, na de afronding van het project Bike Friendly Cities, ontstaat enige ruimte om nieuwe projecten op te pakken. Enkele projecten die in 2014 worden uitgevoerd, zijn:

- Afronden van Bike Friendly Cities
- Opschalen van het leenfietsensysteem
- Verder ontwikkelen van de fietsrouteplanner
- Stimuleren van de ontwikkeling van pleisterplaatsen

1.4 Goederenvervoer

Met het nieuwe beleidsplan Goederenvervoer werken we aan 'Het leveren van een belangrijke bijdrage aan de realisatie van een duurzaam goederenvervoernetwerk in Zeeland, en daarbij de randvoorwaarden

scheppen voor de verdere versterking van de Zeeuwse economie met inachtneming van de kwaliteit van het milieu en landschap'. Het goederenvervoerbeleid geeft daarbij invulling aan drie elementen:

- Met het (infrastructurele) goederenvervoernetwerk het mogelijk maken van een efficiënte afhandeling van goederenstromen
- Het versterken van het economische vestigingsklimaat
- Het beperken van negatieve effecten van goederenvervoer voor mens en milieu

Vanuit de Zeeuwse kwaliteiten en kansen om toegevoegde waarde te creëren, richten we ons op het versterken van drie ontwikkelingen:

1. Verbinden en Verknopen: de ontwikkeling van de zeehavens, de Kanaalzone en het Sloegebied, waarbij de verbindingen van en naar de zeehavens de belangrijkste voorwaarde vormen, met daarnaast de kansen die het verknopen van de waterassen Rotterdam-Parijs en Antwerpen-Londen biedt
2. Profileren en Samenwerken: het benutten van de eigen sterktes van bovengenoemde combinatie van zee- en binnenvaart, de waardetoevoegende combinatie in de havens van havenoverslag, industrie en logistieke bedrijvigheid en de agrologistieke stromen die verband houden met Foodport Zeeland
3. Versterken en Verduurzamen: Zeeland als gebied om logistieke ontwikkelingen en innovaties in de praktijk toe te passen, waarbij betrokken partijen elkaar makkelijker kunnen versterken en door efficiënte logistiek de duurzaamheid toeneemt

2. Verkeersveiligheid

Het verbeteren van de verkeersveiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle partners in Zeeland. Het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid (ROVZ) stimuleert, coördineert en initieert deze samenwerking. In de praktijk krijgt de samenwerking vooral gestalte bij het uitvoeren van de programma's uit het werkplan van het ROVZ en bij de programma's die elke partner gaat opstellen.

In het PVVP 2009-2015 is de Zeeuwse ambitie: 'Op weg naar nul vermijdbare ernstige verkeersslachtoffers' opgenomen, aangevuld met: 'in 2020 is Zeeland de meest verkeersveilige provincie'.

Vermijdbaar zijn ongevallen waarvan wij met een grote mate van waarschijnlijkheid weten wat gedaan moet worden om ze te voorkomen, aangevuld met een positieve maatschappelijke baten/kosten verhouding.

Het Provinciaal Overleg Verkeer en Vervoer (POVV) en het ROVZ Plenair zijn de bestuurlijke kaders waarbinnen de programma's worden besproken en goedgekeurd. In het POVV participeren de wegbeheerders; in het ROVZ participeren naast de wegbeheerders ook Politie Zeeland, Openbaar Ministerie en diverse verkeersorganisaties. Voor de infrastructuur ligt het primaat bij het POVV; voor gedragsbeïnvloeding en handhaving bij het ROVZ.

In het afspraken document 'Op weg naar nul vermijdbare ernstige verkeersslachtoffers' is de basis gelegd voor de uitvoeringsprogramma's van alle Zeeuwse partnerorganisaties; dit document is op 26 april 2012 door 28 Zeeuwse organisaties ondertekend, waaronder de Provincie. Voor de Provincie staan de komende jaren de uitvoering van de voor ons geldende afspraken en de monitoring van alle afspraken centraal.

2.1. Werkplan en monitorplan

De uitvoering van het beleidsplan Verkeersveiligheid Zeeland 2011-2020 wordt jaarlijks vertaald in een werkplan en loopt via vier programma's: Duurzaam Veilige Infrastructuur (opvolger van Verkeersveiligheid op Maat), Verkeerseducatie en Voorlichting, Sensibilisering en Verkeershandhaving. Bij deze programma's gaat het om de beïnvloeding van onbedoeld en bedoeld onveilig verkeersgedrag. Kernbegrippen zijn doelmatigheid, effectiviteit, efficiëntie van maatregelen, integrale samenwerking met partners in de regio en een integrale benadering van infrastructuur en gedragsbeïnvloeding. Naast deze inhoudelijke programma's is er het programma Organisatie, dat zich bezig houdt met het opstellen van jaarlijkse werkplannen, vernieuwing, draagvlak voor het Zeeuwse verkeersveiligheidsbeleid en kennismanagement. Jaarlijkse monitorrapportages geven uitsluitsel over de uitvoering en effecten van werkplanactiviteiten.

3. Integraal beheerplan provinciale infrastructuur

In haar rol als wegbeheerder is de Provincie belast met het aanbieden, beheren en onderhouden van een functioneel (vaar)wegennet dat goed ingepast is in de omgeving. Beleidsthema's daarbij zijn: veiligheid, bereikbaarheid, comfort, aanzien, leefbaarheid en milieu. Hieraan geven we invulling door onder meer het kwaliteitsbeleid infrastructuur. Op het gebied van de uitvoering van beheer en onderhoud, met name op de beheerstaken 'groen' en 'klein onderhoud', wordt waar mogelijk de samenwerking gezocht met andere overheden. Concreet is er een samenwerkingsverband Gladheidsbestrijding waarin diverse overheden participeren. Daarnaast besteden wij met het Waterschap Scheldestromen het calamiteitenbestek al gezamenlijk aan. Momenteel wordt overleg gevoerd met het Waterschap Scheldestromen over samenwerking over bindingsdiensten.

3.1 Kwaliteitsbeleid infrastructuur

Het kwaliteitsbeleid voor de (vaar)wegen onderscheidt de thema's bereikbaarheid, veiligheid, comfort, leefbaarheid, aanzien en milieu. Voor elk beleidsthema is een kwaliteitsniveau vastgesteld door Provinciale Staten. Op het gebied van de droge infra wordt positief afgeweken van het kwaliteitsniveau op het gebied van gladheidsbestrijding en groenvoorzieningen. De natte infra wijkt positief af voor de beleidsthema's veiligheid en bereikbaarheid. Het beheerplan Provinciale Infrastructuur fungeert als vertaling van de gewenste kwaliteitsniveaus naar de daaraan te koppelen doelstellingen en de uit te voeren onderhoudsmaatregelen.

Aan de hand daarvan is een berekening uitgevoerd naar de kosten die gemoeid zijn met het in stand houden van het gewenste kwaliteitsniveau. Onderzocht zal worden wat de gevolgen van voorgenomen bezuinigingen op het kwaliteitsniveau van de infrastructuur zullen zijn en hoe eventuele bezuinigingen geëffectueerd kunnen worden. In 2014 wordt onderzocht of de kwaliteitsvisie zoals deze is vastgesteld, aangepast moet gaan worden. Daarnaast willen wij in 2014 een vervolg geven aan de visie op het beheer en onderhoud van het Kanaal door Walcheren en de Zeelandbrug. Daarnaast zal er in 2014 gestart worden met het opstellen van een toekomstvisie voor de Fast Ferry. Ter voorbereiding daarop willen wij in 2014 een evaluatie- en startnota voorleggen aan Provinciale Staten. Deze zal dienen als basis voor de aanbesteding van de nieuwe concessie (2016).

3.2 Gladheidsbestrijding

Op 15 december 2011 hebben veertien wegbeheerders een overeenkomst gesloten over samenwerking op het gebied van uitvoering van de gladheidsbestrijding. Het doel van deze overeenkomst is om gezamenlijk een uniforme en efficiënte gladheidsbestrijding in Zeeland te realiseren.

In 2013 is een onderzoek uitgevoerd naar de effecten van de samenwerking. Eventuele operationele aandachtspunten worden meegenomen in de uitvoering van de gladheidsbestrijding vanaf de winter van 2013-2014. Efficiencyvoordelen worden in de samenwerking tussen de partners meegenomen.

Voor de uitvoering van de gladheidsbestrijding is een gezamenlijk bestek met een looptijd van vier jaar op de markt gebracht voor ter beschikking stellen van tractie (vrachtauto's, trekkers), ingedeeld in zeven verschillende strooigebieden. Opdrachtnemers waren gelimiteerd aan drie percelen, één en ander met name om het midden- en kleinbedrijf meer mogelijkheden te bieden. De routes in deze kavels zijn door de wegbeheerders zelf opgesteld. Hiermee is een efficiëntere inzet van het materieel haalbaar.

De Provincie Zeeland treedt op als aanbestedende dienst en verleent namens deelnemende partijen opdracht. De directe kosten hiervan worden naar rato verrekend tussen de samenwerkende partners.

Tevens zijn er afspraken gemaakt over een evenredige verdeling van de indirecte kosten (gladheidsmeldsysteem, inzet uitvoerende medewerkers, steunpunten, materieel) tussen de deelnemende partners. Deze kosten zijn in de voorgaande overeenkomst niet verrekend. De overeenkomst is opgezet tot en met 2020 met een evaluatiemoment in 2016.

Voor de winter 2013-2014 is met betrekking tot het dooimiddelenbestek besloten een éénjarig bestek op de markt te brengen in samenwerking met tien wegbeheerders.

Vanaf het winterseizoen 2014-2015 wordt toegewerkt naar een bestek voor twee jaar met een optie deze te verlengen met twee jaar, met een startdatum in oktober 2014. De wegbeheerders in Zeeland zijn gevraagd hierin te participeren en het bestek wordt opgemaakt om de aanbestedingsprocedure te doorlopen.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1301

Er is in Zeeland een basis bereikbaarheidskwaliteit over de weg: het hoofdwegennet voorziet in een vlotte en veilige doorstroming, waardoor de belangrijkste functies en voorzieningen goed bereikbaar zijn met de (vracht)auto.

1302

Er is in Zeeland een kwalitatief optimaal openbaar vervoer netwerk, dat georganiseerd is volgens een Zeeuws Model vanuit de wensen van de reiziger en bijdraagt aan meer sociaal-culturele en economische mobiliteit. De openbaar vervoer verbinding tussen Vlissingen en Breskens is betrouwbaar en kwalitatief hoogwaardig.

1303

Er is in Zeeland een integraal fietsklimaat, dat de concurrentiepositie van de fiets, vooral ten opzichte van de auto, utilitair en recreatief versterkt.

1304

Met het (infrastructurele) goederenvervoernetwerk het mogelijk maken van een efficiënte afhandeling van goederenstromen ter ondersteuning van het economische verstigingsklimaat met zo min mogelijk negatieve effecten voor mens en milieu.

1306

Zeeland is 'verkeersleefbaar': de negatieve effecten van het autoverkeer en de infrastructuur worden zoveel mogelijk beperkt.

1307

Door een consequente inrichting van het wegennet en voldoende kennis, vaardigheden en een juiste houding bij de weggebruikers, zijn de kansen om in Zeeland betrokken te raken bij een verkeersongeval zo klein mogelijk. Als er sprake is van een verkeersongeval dan zijn de gevolgen beperkt. Hiervoor moeten wij komen tot een intrinsiek veilige infrastructuur en een duurzaam veilig systeem van educatie en gedragsprikkelers. Daarbij wordt ook gekeken of er specifiek Zeeuwse componenten zijn die van invloed zijn op het voorgaande.

1308

Het aanbieden van een functioneel (vaar)wegennet wat goed is ingepast in zijn omgeving en voor die omgeving zo weinig mogelijk overlast veroorzaakt.

1309

Er is sprake van een kostenneutrale ordening van het beheer van het landelijk en regionaal hoofdwegennet volgens het beginsel:

- Nationale stroomwegen in beheer bij het Rijk;
- Regionale stroomwegen en gebiedsontsluitingswegen in beheer bij de Provincie;
- Erftoegangswegen in beheer bij de waterschappen.

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

Er is in Zeeland een basis bereikbaarheidskwaliteit over de weg: het hoofdwegennet voorziet in een vlotte en veilige doorstroming, waardoor de belangrijkste functies en voorzieningen goed bereikbaar zijn met de (vracht)auto.

Effect

Er is in Zeeland een basis bereikbaarheidskwaliteit over de weg: het hoofdwegennet voorziet in een vlotte en veilige doorstroming, waardoor de belangrijkste functies en voorzieningen goed bereikbaar zijn met de (vracht)auto.

Doelstelling(en)

130101 Een optimaal bereikbaar wegennetwerk

De hoofddoelstelling is een optimaal bereikbaar netwerk waarbij:

- Vanuit héél Zeeland het hoofdwegennet binnen maximaal tien kilometer te bereiken blijft
- Op het hoofdwegennet geen structurele vertraging optreedt. Indicator: de verhouding tussen intensiteit en capaciteit in de spits is niet hoger dan 0,8
- Uitvoering van diverse projecten om de belangrijkste knelpunten in de bereikbaarheid op te lossen

In 2014 staan de volgende bereikbaarheidsprojecten voor het provinciale wegennet gepland om te worden uitgevoerd:

- N62 Sloeweg: start uitvoering begin 2014, voltooiing 2015
- N62 Sluiskiltunnel: in uitvoering, voltooiing 1e helft 2015
- N62 Tractaatweg: aanbesteding 1e helft 2014, voltooiing 2016
- N256 Deltaweg Goes-Bruinisse: in uitvoering, voltooiing 2014
- N254, kruispunt A58-Schroeweg, in uitvoering, voltooiing 1e helft 2014

Verder zal in 2014 een nieuw wegencategoriseringsplan worden vastgesteld, waarbij met een gedifferentieerd stelsel van normen wordt gewerkt, waarbinnen een naasthogere categorie weg moet kunnen worden bereikt. Enerzijds is de grootte van de kern uitgangspunt en anderzijds het aantal minuten reistijd dat nodig is een gebiedsontsluitingsweg of stroomweg te bereiken.

Effect

Er is in Zeeland een kwalitatief optimaal openbaar vervoer netwerk, dat georganiseerd is volgens een Zeeuws Model vanuit de wensen van de reiziger en bijdraagt aan meer sociaal-culturele en economische mobiliteit. De openbaar vervoer verbinding tussen Vlissingen en Breskens is betrouwbaar en kwalitatief hoogwaardig.

Doelstelling(en)

130201 Een voor iedereen toegankelijk openbaar vervoer

Er is in Zeeland 100 procent dekkingsgraad van Openbaar Vervoer in de kernen met minimaal oproepafhankelijk vervoer.

Het streekvervoer is in 2016 integraal toegankelijk. De dienstverlening wordt voor de grote bussen uitgevoerd door lagevloerbussen. De acht-persoonsbussen zijn rolstoeltoegankelijk. De knooppunten en vitale halten van het streekvervoer worden zo snel mogelijk aangepast. Daarna worden de overige halten uit het halteplan aangepast.

Indicator:

- Aandeel toegankelijke bussen volgens het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water-, en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW)-normen en klantwaardering toegankelijkheid OV. Doelstelling 2014: handhaven minimaal 8,0 (referentiewaarde laatste meting 2012: 8,4).
- Afvaarten van de Fast Ferry Vlissingen-Breskens vinden plaats volgens de vastgestelde dienstregeling. De betrouwbaarheid van de dienstverlening over een geheel jaar gemeten bedraagt tenminste 97 procent.

NB: Het nieuwe beleidsplan Openbaar Vervoer is momenteel in voorbereiding en zal leiden tot nieuwe doelstellingen en indicatoren. Deze zullen gelden met ingang van 2015.

Effect

Er is in Zeeland een integraal fietsklimaat, dat de concurrentiepositie van de fiets, vooral ten opzichte van de auto, utilitair en recreatief versterkt.

Doelstelling(en)

130301 Het realiseren van een integraal Zeeuws fietsklimaat

Het realiseren van een integraal Zeeuws fietsklimaat, dat de concurrentiepositie van de fiets - vooral ten opzichte van de auto - op korte afstanden (< 7,5 kilometer) en in de recreatieve gebieden versterkt, waardoor inwoners en bezoekers van Zeeland méér gaan fietsen.

Het Zeeuwse fietshelmproject is in 2010 gestart en kent geen gekwantificeerd einddoel. Opgave is zoveel mogelijk basisschoolleerlingen een helm te verstrekken met de bijbehorende voorlichting. Voor het helmproject is er een monitoringstraject dat tot 2015 loopt; een eerste tussenmeting in 2011 laat een helmgebruik van ongeveer 15% zien. Er zijn nog geen recentere metingen.

Indicatoren:

- Handhaving van het aandeel dat de fiets heeft in ritten korter dan 7,5 kilometer op minimaal 35%
- Realisering ontbrekende fietspaden bij provinciale 80 km/uur wegen terugbrengen in 2015 naar 0 kilometer: N665, restant Nisse tot N666 (2014), N 656, Oud Vossemeer - Broeksedijk (2014) en N286 restant St. Maartensdijk – Stavenisse (2015)
- Reconstructie in beton van kwalitatief onvoldoende provinciale fietspaden : N665, Sloedam – Arnemuiden (2014), N258, Zeverkorting – Zeverkorting (2014), N290, Zaamslagveer – Terneuzen (2015), N665, Heinkenszand – Lewedorp (2015)
- Gerealiseerde fietsinfrastructuur bij andere wegbeheerders met behulp van BDU-subsidie
- Gebruik fietshelmen door doelgroep (groep 1 t/m 4 basisschoolleerlingen)
- Het aantal fietsers (via een index getal) op het permanente fietsmeetnet dient, bij vergelijkbare weersomstandigheden, minimaal te worden gehandhaafd op het niveau van voorgaand jaar (2010 Jaar van de Fiets is de nulmeting)

	2007	2008	2009	2010	2011
werkdagen	100,0	98,9	99,5	98,0	97,5
zaterdagen	100,0	94,3	100,0	92,4	93,8
zondagen	100,0	89,2	85,8	82,4	87,1

Effect

Met het (infrastructurele) goederenvervoernetwerk het mogelijk maken van een efficiënte afhandeling van goederenstromen ter ondersteuning van het economische vestigingsklimaat met zo min mogelijk negatieve effecten voor mens en milieu.

Doelstelling(en)

130401 Vergroten aandeel goederenvervoer per spoor, water en buis

Het realiseren van een duurzaam goederenvervoernetwerk in Zeeland en daarbij de randvoorwaarden scheppen voor de verdere versterking van de Zeeuwse economie met inachtneming van de kwaliteit van milieu en landschap.

Indicatoren:

1. Uitbreiding van de infrastructuurle capaciteit op ten minste twee van de vier modaliteiten (weg, water, spoor en buisleiding) voor 2018. De nulmeting is de in 2012 aanwezige infrastructuurle capaciteit).
2. Behoud van aandeel vervoer over water van zeehavenoverslag op minimaal 65% (gebaseerd op tonnage).
3. Een dagelijkse binnenvaartshuttle vanaf één multimodaal knooppunt van en naar Rotterdam en Antwerpen in 2018.
4. In 2018 is de overslag in de Zeeuwse binnenhavens (buiten de zeehavengebieden Sloegebied en Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone) met 20% gegroeid ten opzichte van de huidige situatie (2012, gebaseerd op tonnage).*

5. Versterking van de bekendheid van de Zeeuwse havens en de Zeeuwse agro/foodlogistiek in Nederland en in Noordwest Europa.*
6. Vermindering van het percentage leeg rijden en varen (binnenvaart) met 3% ten opzichte van de uit te voeren nulmeting 2012.*
7. Groei van het aandeel schone schepen (green award binnenvaartschepen en zeeschepen met 20 of meer punten op de Environmental Ship Index) met 2% per jaar in de Zeeuwse havens.

* Toelichting: Voor indicatoren 4 en 6 wordt in 2013 een nulmeting uitgevoerd. Indicator 5 wordt in 2013 nader uitgewerkt. Voor de indicatoren 1 en 3 is geen tussendoel aan te geven (dat is niet gedefinieerd in de projectopzet).

Effect

Zeeland is 'verkeersleefbaar': de negatieve effecten van het autoverkeer en de infrastructuur worden zoveel mogelijk beperkt.

Doelstelling(en)

130601 Minimaliseren negatieve effecten autoverkeer&infrastructuur

De verkeersleefbaarheid is te vertalen in beleid gericht op luchtkwaliteit, geluid, duisternis, ontsnippering en landschappelijke inpassing.

Indicatoren:

- Concentraties fijn stof en NO₂ (stikstof) langs het hoofdwegennet in Zeeland. Op dit moment worden nergens de grenswaarden voor fijn stof en NO₂ overschreden. Het beleid is erop gericht te zorgen dat dit zo blijft, maar ook om ervoor te zorgen dat de concentraties de komende jaren niet toenemen. Het doel voor 2014 is om bij projecten die hun invloed hebben op de leefomgeving in een vroegtijdig stadium de luchtkwaliteit mee te nemen. Voor de provinciale wegen vindt de monitoring plaats op basis van de verkeerstellingen.
- Geluid: zie doelstelling 050101 in programma milieu.
- Licht: Voor de toepassing van verlichting op provinciale wegen voert de Provincie een terughoudend beleid, zeker bij de verlichting van wegen die door grootschalige natuurgebieden heen lopen. Wel worden de landelijke richtlijnen voor verlichting gevolgd. Bij de renovatie van bestaande verlichting zal gebruik gemaakt worden van de nieuwste verlichtingstechnieken waarbij de verlichtingssterkte in de nachtperiode met 50% wordt gedimd, wat ook positief is voor het energieverbruik.

Effect

Door een consequente inrichting van het wegennet en voldoende kennis, vaardigheden en een juiste houding bij de weggebruikers, zijn de kansen om in Zeeland betrokken te raken bij een verkeersongeval zo klein mogelijk. Als er sprake is van een verkeersongeval dan zijn de gevolgen beperkt. Hiervoor moeten wij komen tot een intrinsiek veilige infrastructuur en een duurzaam veilig systeem van educatie en gedragsprikkelers. Daarbij wordt ook gekeken of er specifiek Zeeuwse componenten zijn die van invloed zijn op het voorgaande.

Doelstelling(en)

130701 Voorkomen & verminderen aantal verkeersslachtoffers & -doden

Streefwaarden voor 2020

Voor de vier inhoudelijke programma's van het verkeersveiligheidsbeleid worden de volgende streefwaarden voorgesteld.

1. Duurzaam Veilige Infrastructuur

Zeeland beschikt over een duurzaam veilige verkeersinfrastructuur: een uniforme en herkenbare categorisering en bijbehorende inrichting van wegen.

Indicatoren

- Uitvoering Kwaliteitstoets Wegencategorisering van het totale netwerk binnen en buiten de bebouwde kom
 - Medio 2014 afronden van opstellen uniforme regionale en lokale verkeersplannen
 - Voor eind 2014 een kwaliteitstoets per weg uitvoeren (duurzaam veilig scan)

2. Permanente verkeerseducatie en voorlichting

Iedere Zeeuw heeft mogelijkheden om basiskennis, basisvaardigheden en basisattitudes aan te leren die nodig zijn voor een veilige verkeersdeelname.

Indicatoren:

- Alle Zeeuwse basisscholen beschikken uiterlijk in 2020 over het Zeeuws Verkeersveiligheidslabel (ZVL) (2011 = 71 van de 230 scholen)
- Alle Zeeuwse middelbare scholen nemen deel aan het programma Verkeerseducatie Voortgezet Onderwijs (VEVO) (2011 = 24 van 25 scholen nemen deel)
- 30% (=5000) van de beginnende automobilisten volgt de terugkomcursus Trials

3. en 4. Sensibilisering en verkeershandhaving

Bewust en onbewust risicovol verkeersgedrag wordt gecorrigeerd door de inzet van verkeershandhaving en campagnes.

Indicatoren:

Rijden onder invloed van alcohol:

- Het aantal overtreeders is met 50% gedaald tot maximaal 1,15% van alle automobilisten (2011 = 2,4%)

Snelheid:

- 90% van de automobilisten houdt zich aan de snelheidslimiet op onveilige wegvakken en kruispunten op alle typen wegen (percentage van de automobilisten die zich houden aan de maximumsnelheid in 2011: 50 km wegen = 70%, 60 km wegen = 30%, 80 km wegen = 60% en 100 km wegen = 80%)
- Bij overschrijding van de maximumsnelheid rijdt men gemiddeld niet meer dan tien km te hard.

Effect

Het aanbieden van een functioneel (vaar)wegennet wat goed is ingepast in zijn omgeving en voor die omgeving zo weinig mogelijk overlast veroorzaakt.

Doelstelling(en)

130801 Beheer en onderhoud conform beleids- en kwaliteitsprofiel

Beheer en onderhoud uitvoeren conform het door Provinciale Staten gekozen beleids- of kwaliteitsprofiel.

Indicator:

- Eind 2013 is bekend of overgestapt kan worden naar een nieuw beheersysteem, hoeveel dit gaat kosten en wat het oplevert. Het nieuwe systeem omvat de in 2012 opgestelde systematiek voor de monitoring van het beheerplan, tezamen met het provinciale areaal. Einddoel is een systeem waarmee op kwaliteitsdoelstellingen gemonitord kan worden.

130802 Samenwerking diverse overheden optimaliseren mbt onderhoud

Het optimaliseren van het Zeeuwse wegbeheer met de verschillende wegbeheerders.

Naast het lopende samenwerkingsverband op gebied van gladheidbestrijding en inkoop dooimiddelen, wordt de samenwerking op gebied van verkeersmanagement en calamiteiten verder uitgebouwd.

Indicator:

- Opstellen verkeersmanagementplannen binnen het Regionaal Verkeersmanagement Team, samen met RWS en Waterschap Scheldestromen
- De mogelijkheden voor samenwerking inzake bindingsdiensten met Waterschap Scheldestromen zullen verder worden opgepakt na de implementatie van de reorganisatieplannen bij het waterschap

Effect

Er is sprake van een kostenneutrale ordening van het beheer van het landelijk en regionaal hoofdwegennet volgens het beginsel:

- Nationale stroomwegen in beheer bij het Rijk;
- Regionale stroomwegen en gebiedsontsluitingswegen in beheer bij de Provincie;
- Erftoegangswegen in beheer bij de waterschappen.

Doelstelling(en)

130901 Ordening van beheer van wegstelsel met andere overheden

Alle regionale stroomwegen, uitgezonderd die het Rijk in beheer wil hebben, en gebiedsontsluitingswegen in beheer bij de Provincie. In principe geen erftoegangswegen in beheer bij de Provincie, met uitzondering van doorgaande parallelwegen behorend tot provinciale wegen. Hierdoor wordt het Zeeuwse wegstelsel op een dusdanige manier vormgegeven dat recht wordt gedaan aan zowel de bereikbaarheid als aan de verkeersveiligheid. In 2013 is er de landelijke evaluatie Wet herverdeling wegenbeheer; als gevolg daarvan kunnen er wijzigingen in de huidige ordening van het wegstelsel ontstaan.

Indicator:

- 100% voldoen aan het Categoriseringsplan Wegen (2011; 95%).

Opmerking: Momenteel (2013) wordt er via het programma Infrastructuur van het ROVZ gewerkt aan een kwaliteitstoets op het totale wegstelsel. Het doel is dat er één wegencategoriseringsplan komt voor alle wegbeheerders buiten de bebouwde kom. Het is de opzet om dat plan in 2014 door de wegbeheerders buiten de bebouwde kom bestuurlijk te laten vaststellen.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	109.661	128.021	99.654	116.724	77.661	58.400
Baten	-76.774	-96.902	-69.820	-83.317	-41.979	-27.590
resultaat voor bestemming	32.887	31.119	29.834	33.407	35.682	30.810
toevoeging reserve	2.202	525	2.155	831	1.258	40
onttrekking reserve	-2.909	-1.574	-2.322	-8.337	-9.386	-6.865
resultaat na bestemming	32.180	30.069	29.667	25.901	27.554	23.985
Per Doelstelling						
130101 Een optimaal bereikbaar wegnennetwerk	3.023	1.044	349	6.375	9.105	6.861
130201 Een voor iedereen toegankelijk openbaar vervoer	2.963	1.949	1.966	471	530	760
130301 Het realiseren van een integraal Zeeuws fietsklimaat	369	85	86	86	-16	-16
130401 Vergroten aandeel goederenvervoer per spoor, water en buis	348	1.109	1.133	1.134	0	0
130601 Minimaliseren negatieve effecten autoverkeer&infrastructuur	74	0	0	0	0	0
130701 Voorkomen & verminderen aantal verkeersslachtoffers & -doden	5.066	728	3.113	675	3.610	-132
130801 Beheer en onderhoud conform beleids- en kwaliteitsprofiel	19.615	13.732	9.247	11.053	9.480	10.312
130802 Samenwerking diverse overheden optimaliseren mbt onderhoud	91	0	0	0	0	0
139999 Ambtelijke inzet en overhead	1.338	12.473	13.940	13.613	12.973	13.025
Totaal	32.887	31.119	29.834	33.407	35.682	30.810

Toelichting

130101

Op deze doelstelling zijn opgenomen de investeringen in de N62 Sloeweg Tractaatweg, de bouw van de Sluiskiltunnel en de investering eigen middelen MIZ. Vanaf 2015 is in de begroting de afschrijving van de Sluiskiltunnel opgenomen in de provinciale begroting. Hierdoor neemt het saldo vanaf 2015 toe.

130201

Vanaf 2015 neemt het saldo af doordat vanaf dat jaar de ombuigingen kerntaken wordt gerealiseerd op de fast ferry.

130401

Op deze doelstelling is de prioriteit goederenvervoer opgenomen. Deze prioriteit is toegekend tot en met 2015 waardoor de lasten vanaf 2016 afnemen.

130701

De fluctuering in de lasten ontstaat met name door de investeringen in de verschillende infrastructurele werken zoals N256 Deltaweg Goes-Bruinisse en logistieke landbouwroutes.

130801

In 2013 laat de begroting een toename zien in de lasten ten opzichte van andere begrotingsjaren; dit wordt veroorzaakt door het project nieuwe draaibrug Souburg.

In 2013 wordt het project reductie openbare verlichting afgerond.

In 2014 wordt gestart met de bouw van het wegsteunpunt 's-HeerArendskerke. De dekking bestaat uit de verkoop van een aantal andere wegsteunpunten waardoor de lasten in 2014 lager zijn opgenomen in de begroting.

Vanaf 2016 is de prioriteit renovatiebestek niet meer in de provinciale begroting opgenomen.

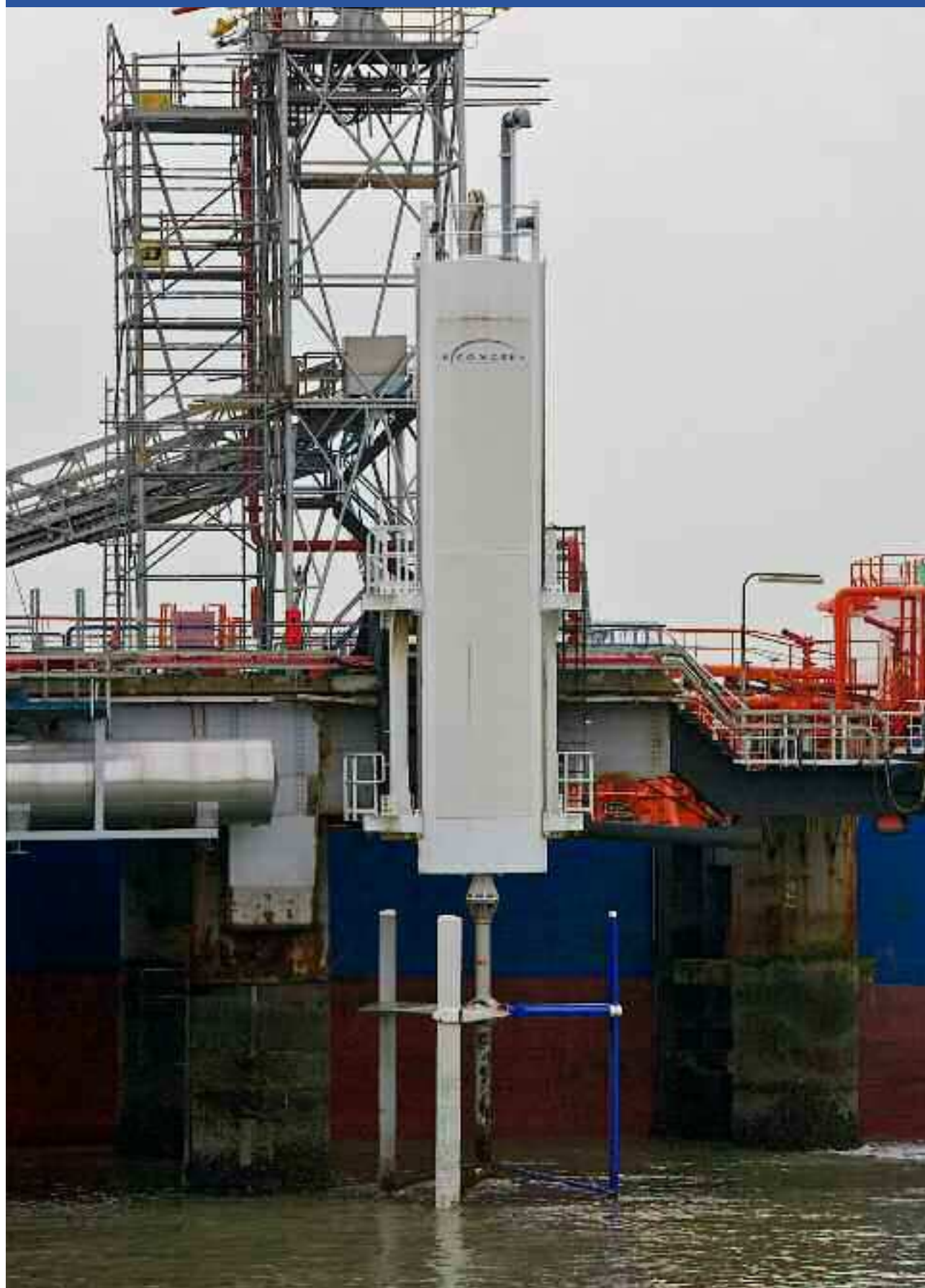
Overige verschillen ontstaan door fasering onderhoudsplanning Kanaal door Walcheren, Zeelandbrug en wegen.

139999

De verschillen in de lasten betreffende de ambtelijke inzet in 2012 ten opzichte van de overige jaren is te verklaren doordat met ingang van 2013 de lasten niet langer per afzonderlijke doelstelling geraamd worden maar per programma.

Algemene dekkingsmiddelen

Begroting 2014

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Inleiding

In het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien worden de provinciale baten verantwoord. De Provincie heeft de vrijheid om deze in te zetten voor ieder willekeurig beleidsprogramma. Deze baten zijn niet direct aan een beleidsprogramma toe te rekenen, ook niet als vergoeding voor een deel van de provinciale lasten. Uitzondering hierop zijn de decentralisatie-uitkeringen. Hieraan zijn beleidstaken en prestaties verbonden die wel toe te rekenen zijn aan een beleidsprogramma. Met de integratie in het provinciefonds van deze doeluitkeringen worden de administratieve lasten tussen Provincie en het Rijk verminderd. Er hoeft geen aparte financiële verantwoording afgelegd te worden.

Bij 'Wat willen we bereiken' lichten we de actuele ontwikkelingen van het provinciefonds toe.

De opcenten motorrijtuigenbelasting zijn baten uit de autonome provinciale belastingheffing. Voor de actuele ontwikkelingen en verdere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf Provinciale heffingen (2.3.1).

Provinciale Staten hebben besloten dat het DELTA dividend vanaf 2012 structureel bestedingsvrij is gemaakt per collegeperiode en beschouwd dient te worden als een incidentele bate. Deze incidentele bate wordt gebruikt voor dekking van de incidentele lasten voortvloeiend uit het collegeprogramma.

Het dividend van de N.V. Westerscheldetunnel is conform Statenbesluit niet vrij inzetbaar. Hierover hebben Provinciale Staten besloten om deze 100% toe te voegen aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel (zie 4.3.1. toelichting op de mutaties per reserve).

Het saldo van de financieringsfunctie is onderdeel van algemene dekkingsmiddelen. De afgelopen jaren is er steeds een liquiditeitsoverschot geweest met daaruit voortkomende rente opbrengsten. Vanaf 2012 moet de Provincie geld lenen. De omvang van de lening in verband met de financiering van de bouwkosten van de Sluiskiltunnel zal de komende jaren eerst oplopen en rentelasten geven. De rentelasten in verband met de Westerscheldetunnel en de Sluiskiltunnel worden in dit programma onttrokken aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel, zodat dit jaarlijks neutraal is voor de provinciale exploitatie.

Tenslotte ramen we in dit programma specifieke algemene lasten als onvoorzien en als stelposten, die niet toegewezen zijn aan een beleidsprogramma.

Wat willen we bereiken?

Ontwikkelingen provinciefonds

Het provinciefonds is de belangrijkste inkomstenbron binnen de algemene dekkingsmiddelen. Op 29 maart 2011 is een nieuw verdeelmodel voor het provinciefonds gepresenteerd door het Rijk. Deze herijking was ingegeven door bezuinigingen en de herziening van verdeling van de takenpakketten tussen de Rijksoverheid en de drie decentrale overheidslagen: Provincies, Gemeenten en Waterschappen (aard en omvang). Om de actuele situatie van taken- en budgetverdeling in lijn te brengen met deze kerntakenverdeling, zijn er vanaf 2012 maatregelen genomen of in voorbereiding om taken en budgetten over te dragen aan een andere overheidslaag. Hierbij kunnen herverdeeleffecten optreden tussen overheidslagen en tussen de provincies onderling op basis van de nieuwe verdeelsleutels.

Kortingen

Het provinciefonds is structureel gekort met € 300 miljoen vanaf 2012 en vanuit hetzelfde bestuursakkoord 2011 vanaf 2016 nog eens structureel met € 90 miljoen in verband met de overdracht van Jeugdzorg naar de gemeenten.

Vanuit het Financieel akkoord 2013 gesloten tussen het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen is in verband met de op Rijksniveau ingeboekte bezuiniging (BTW-compensatiefonds of BCF, wat niet doorgegaan is) een structurele korting toegepast in twee stappen op het gemeente- en provinciefonds van totaal € 550 miljoen (€ 200 miljoen vanaf 2014 en € 350 miljoen extra vanaf 2015). In de meicirculaire is

aangegeven dat de voorlopige inschatting van het aandeel provinciefonds ongeveer € 66 miljoen betreft. Op de effecten van de maatregelen van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën en verplicht schatkistbankieren wordt ingegaan in de paragraaf financiering (4.4). Deze twee zaken maken ook onderdeel uit van het Financieel akkoord 2013.

Daarnaast zijn er andere structurele kortingen: per 2015 landelijk € 10 miljoen in verband met vermindering politieke ambtsdragers en vanaf 2015 jaarlijks met € 5 miljoen oplopend tot €75 miljoen in verband met minder provincies.

Kortingen op het provinciefonds op basis van Kabinetsvoorstellen die door de Tweede Kamer vastgesteld zijn of worden en in de circulaire van BZK meerjarig verwerkt zijn, worden in de begroting geraamd als vermindering inkomsten. De bezuinigingstaakstelling wordt toegewezen aan het betreffende beleidsveld en waar nodig op een stelpost geraamd in het beleidsprogramma totdat die taakstelling ingevuld is.

- Voor Zeeland resulteert de algemene korting met ingang van 2012 in een structurele korting van € 11 miljoen op de uitkering van het provinciefonds.
- De verantwoordelijkheid voor jeugdzorg gaat van de provincies over naar de gemeenten. Vanaf 2016 is de korting Jeugdzorg als algemene structurele korting opgenomen van ongeveer € 2,5 miljoen met een taakstellende bezuiniging in dit programma (Het beleidsprogramma Jeugdzorg is vanaf 2016 opgeheven). De verdeling over de provincies wordt uiterlijk in 2015 definitief vastgesteld op basis van de verdeelsleutel 'jongeren' van dat moment).
- Voor de vermindering van het aantal politieke ambtsdragers is een wetsvoorstel in voorbereiding om bij de aanloop naar de verkiezingen Provinciale Staten hierover duidelijkheid te hebben. Het effect per provincie zal in 2014 in detail berekend worden, maar is wel geraamd vanaf 2015 op ongeveer 0,5 miljoen. Dit leidt tot een bezuinigingstaakstelling in het programma Bestuur.
- De oplopende korting vanaf 2015 in verband met de vermindering van het aantal provincies overeenkomstig het streven van het Kabinet Rutte II: vijf landsdelen in 2025 op basis van vrijwilligheid. De verdeling van de oplopende korting over de provincies is nog niet duidelijk en de vrijwillige besprekingen zijn nog gaande. Daarom is deze korting nog niet opgenomen.

Verdeelmodel provinciefonds heeft beheer- en ontwikkeltaken

De provinciale kerntaken zijn vanuit het Rijk ingedeeld in 7 beheer- en 6 ontwikkeltaken. In het nieuwe verdeelmodel is daarom onderscheid gemaakt tussen beheer- en ontwikkeltaken.

Bij het honoreren van taken wordt uitgegaan van de kerntaken van de provincies zoals die beschreven zijn in het rapport van de commissie Ladders. In het nieuwe verdeelmodel worden Sociale taken niet of nauwelijks financieel gehonoreerd, omdat deze niet langer tot de kerntaken van de provincies worden gerekend.

De genormeerde beheertaken sluiten aan bij het 'historische' takenpakket van de provincies. Dit betreft het in stand houden/onderhouden of vervangen van bestaand 'areaal' (bijvoorbeeld het beheer en vervanging van wegen, natuurbeheer, beleid, inclusief de bijbehorende ambtelijke capaciteit).

De ontwikkeltaken passen binnen het provinciale profiel, waarin de provincies een rol krijgen als gebiedsregisseur in het ruimtelijke domein, zoals ook het regeerakkoord Rutte II dat aangeeft. Bij de genormeerde ontwikkeltaken baseert het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) zich op het takenpakket volgens het landelijk gewenste beleid, zoals dat met de beheerders van het provinciefonds en de vakdepartementen is afgestemd. Dit betreft het aanleggen van nieuw areaal of het aanbrengen van structuurveranderingen in bestaand areaal (zoals aanleg van nieuwe wegen, aanleg rotondes/ongelijkvloerse kruisingen, verwerven/inrichten van nieuwe natuur, bodemsaneringen, herstructureren bedrijventerreinen, inclusief de bijbehorende ambtelijke capaciteit).

Verdeelmodel provinciefonds heeft nieuwe verdeelsleutels vanaf 2012

Beheer- en ontwikkeltaken vragen andere verdeelcriteria. Dit onderscheid zorgt ervoor dat beter kan worden aangesloten bij het uitgangspunt dat het verdeelmodel kostengeoriënteerd moet zijn. De nieuwe verdeelsleutels vanaf 2012 zijn zoveel mogelijk gebaseerd op jaarlijks geactualiseerde gegevens. Ze worden meerjarig toegepast met inschatting van de ontwikkelingen als dat mogelijk is. Het Centraal Plan Bureau (CPB) heeft zogenoemde 'sleutels' ontwikkeld om de actuele ontwikkeling van statistieken en normbedragen te volgen. Mutaties op de sleutels in het model beïnvloeden continu de uitkering uit het provinciefonds per jaar, zodat de verdeling per taak meegroeit met de actuele ontwikkelingen.

Verdeelmodel provinciefonds heeft drie gewogen inkomstenonderdelen per provincie

Het Rijk gaat ervan uit dat de provincies de eigen inkomsten inzetten voor de ontwikkelopgaven in hun

eigen gebied, inkomsten uit de opcenten motorrijtuigenbelasting en de dividendopbrengsten van deelnemingen en de rentebaten van de vermogens (onder andere uit de verkoop van de aandelen van energiebedrijven). Het model voor de berekening van het provinciefonds heeft landelijk drie onderdelen voor de provincies:

1. Landelijke omvang van de uitkering aan de provincies in het Provinciefonds,
2. Landelijke inkomsten (maatstaf) motorrijtuigen belasting (MRB) door de provincies en
3. Landelijke (maatstaf)berekening van de autonome rendementsinkomsten uit overige eigen middelen (OEM).

In het verdeelmodel van BZK (in IPO verband vastgesteld) worden de landelijke totaal (norm)inkomsten verdeeld over de provincies op basis van de sleutels per provinciaal taakveld. Voor de berekening van de uitkering per provincie uit het provinciefonds wordt het provinciale totaal van de taken verminderd met de berekende norm-inkomsten uit MRB van die provincie en de berekende norminkomsten uit OEM van die provincie. Dat bedrag wordt via de (mei)circulaire uitgekeerd aan de betreffende provincie.

Van de twaalf provincies heeft de provincie Zeeland de minste MRB (Zeeland 25% ten opzichte van 47% landelijk) en OEM is gelijk aan landelijk gemiddelde (9%). Daarmee is het relatieve aandeel uitkering provinciefonds het hoogst (Zeeland 66% ten opzichte van landelijk 44%). Dit maakt dat wij meer afhankelijk zijn van deze uitkering dan de andere provincies. Verandering van sleutels heeft voor de provincie Zeeland relatief de meeste invloed. Hierin worden we gedeeltelijk gecompenseerd via de uitkering demografische ontwikkelingen.

De actualisering is een doorlopend proces van periodiek onderhoud op elementen. De evaluatie van het verdeelmodel is in 2016 voorzien, met daarbij specifiek eventuele herijking van de middelen.

Provinciefondsuitkering in de provinciale begroting

Vanuit het stabiliteitsprogramma gaan de provincies meedelen in de bezuinigingen van het Rijk, door het effect van 'samen de trap af of samen de trap op' via het accres vanaf 2012.

Voorlopig is de indexering 2014 niet meegenomen in de begroting, maar apart gezet op een stelpost. In de najaarsnota zal de raming aangepast worden. De reden daarvoor is dat het Kabinet het voornemen tot het nemen van bezuinigingsmaatregelen (€ 6 miljard) heeft uitgesteld tot het najaar van 2014. Inmiddels heeft Europa wel de 3% begrotingsnorm voor Nederland tijdelijk verruimd, maar het is niet duidelijk waar het kabinet de extra bezuinigingsmaatregelen zal inzetten. Als ze ingezet worden als vermindering van rijksuitgaven heeft dat via het accres effect voor de decentrale overheden. De meicirculaire geeft naar onze opvatting een te hoge schatting voor 2014 weer. Naar verwachting geeft de septembercirculaire meer duidelijkheid.

De totale uitkering uit het provinciefonds aan de gezamenlijke provincies bedraagt voor 2014 € 1.133 miljoen volgens de meicirculaire. Hiervan ontvangt de Provincie Zeeland ruim € 81 miljoen. Beide zijn inclusief decentralisatieuitkeringen van het Rijk van € 236 miljoen, waarvan de Provincie Zeeland € 14 miljoen ontvangt in 2014.

Naast de algemene uitkering worden er via het provinciefonds ook incidentele decentralisatieuitkeringen toegekend op projectbasis. Het bedrag van decentralisatieuitkeringen wordt per regeling op het vakministerie berekend. Deze berekening staat los van de sleutels in het provinciefondsmodel en de uitkering uit het provinciefonds. In de financiële analyse is toegelicht welke (meerjarige) decentralisatieuitkeringen wij ontvangen, met vermelding van de bedragen per jaar.

De meicirculaire 2013 van het provinciefonds heeft geen nieuwe informatie over onderstaande ontwikkelingen. In afwachting van besluitvorming zijn onderstaande zaken niet verwerkt.

1. Per 1 januari 2014 gaan de VTH-taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) van de provincie over naar de gemeenten, met uitzondering van BRZO- en IPPC-bedrijven (bedrijven die vallen onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen of de Europese richtlijn Integrated Pollution Prevention and Control).
2. Over het wetsvoorstel in voorbereiding voor de overheveling van de brede doeluitkering (BDU) naar een (decentralisatie) uitkering via het provinciefonds heeft het Kabinet Rutte II nog geen besluit genomen. Het is onduidelijk in welk jaar dit ingevoerd gaat worden.
3. De uitvoering van het deelakkoord Natuur, inclusief Investeringsbudget Landelijke Gebied (ILG) 2007-2013, is van start gegaan. Hierbij is besloten om de decentralisatie natuur en landelijkgebied vanaf 2014 structureel via het provinciefonds te laten verlopen. De jaren 2012 en 2013 zijn als

decentralisatieuitkering in het provinciefonds verwerkt. Vanaf 2014 is structureel €105 miljoen beschikbaar voor Natuur en Landschapsbeheer, maar dit is nog niet in de circulaire opgenomen. In het IPO bestuur is de verdeling voorlopig vastgesteld, waarbij de provincie Zeeland ongeveer € 4,095 miljoen krijgt.

4. Het Kabinet Rutte II heeft vanaf 2013 structureel € 200 miljoen beschikbaar gesteld voor Natuurontwikkeling (Robuuste EHS). De verdeling 2013 met een incidentele verrekening van zaken uit onder andere het deelakkoord Natuur is opgenomen in de begroting volgens de meicirculaire. De verdeling vanaf 2014 was hierin nog niet verwerkt.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

9001

Algemene Dekkingsmiddelen

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?

De algemene baten optimaal beheren voor de uitvoering van provinciaal beleid ten behoeve van de Zeeuwse burgers.

Effect

Algemene Dekkingsmiddelen

Doelstelling(en)

900101 Opcenten motorrijtuigenbelasting

Doelstelling: in de voorjaarsnota 2011 hebben Provinciale Staten het voornemen vastgesteld om in de periode tot en met 2015 het tarief van de opcenten niet verder te verhogen en op 78,3 te houden.

De provincies hebben sinds 1981 de mogelijkheid opcenten te heffen op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. Het Rijk stelt jaarlijks het maximale niveau van opcenten vast. Voor de periode 1 januari tot en met 31 december 2014 moet het maximum nog worden vastgesteld. De verwachting is dat het wettelijk maximum voor 2014 circa 109,2 is. Voor 2013 was het 107,3 opcenten. De actuele ontwikkelingen en een verdere toelichting is opgenomen in de paragraaf Provinciale heffingen (2.3.1).

Het verschil tussen de werkelijke provinciale heffing en het wettelijk toegestane aantal opcenten is de onbezette belastingcapaciteit. Op basis van genoemde verwachting 2014 is dat 29 opcenten. In de paragraaf Weerstandsvermogen (2.3.2) wordt de berekende onbezette belastingcapaciteit meegenomen als onderdeel van de totale beschikbare provinciale weerstandscapaciteit.

900102 Provinciefonds

De uitkering is in lijn met de toebedeelde provinciale taken en in een juiste verhouding met de andere provincies.

Algemeen

In 1948 is het provinciefonds opgericht. De Provincie mag de uitkeringen uit het provinciefonds vrij besteden; het zijn niet-geoordeelde middelen.

De verdeling van de middelen uit dit fonds over de provincies vindt plaats op basis van een vastgestelde verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel is al vaker gewijzigd. Per 1 januari 2012 is een nieuw verdeelmodel toegepast, zoals hierboven beschreven bij 'wat willen we bereiken'.

Vanaf 2015 is een stelpost opgenomen als een voorlopige reservering voor de loon- en prijsstijging in die jaren, conform het indicatieve accres uit de recentste provinciefondscirculaire. In de praktijk fluctueren die geraamde reserveringen voor het betreffende begrotingsjaar werkelijk aanvangt. De miljoenennota zal naar verwachting leiden tot een lager accres vanaf 2014, in verband met het eerdergenoemde beginsel 'samen de trap op en de trap af' – in dit geval mogelijk de trap af.

900103 Dividend

Als vergoeding voor rente en risico wegens deelneming in het aandelenkapitaal van bedrijven ontvangt de Provincie dividend. Momenteel wordt rekening gehouden met dividendbaten van drie bedrijven: DELTA N.V., de N.V. Westerscheldetunnel (WST) en de N.V. Nederlandse Waterschapsbank.

DELTA NV.

Doelstelling: het DELTA-dividend wordt beschouwd als incidentele bate en wordt gebruikt voor dekking van de incidentele lasten voortvloeiend uit het collegeprogramma. Vanaf 2016 is een stelpost voor het nieuwe collegeprogramma opgenomen die gelijk is aan de omvang van het geraamde Delta dividend.

In 2010 is het dividendbeleid van DELTA N.V. voor de jaren 2010-2012 formeel vastgesteld.

Dit beleid luidt als volgt:

- Het uit te keren dividend zal bestaan uit de helft (50%) van het vrij beschikbare netto-resultaat van DELTA N.V., welk resultaat zal worden verminderd met de helft van de vrij beschikbare winst van Evides N.V. en voorts met het vrij beschikbare resultaat van Delta Netwerk bedrijf B.V. (DNWB BV) (met inachtneming van de toezeggingen dienaangaande zoals deze zijn gedaan aan de Minister van Economische Zaken).

Voor de periode na 2012, ingaande het jaar 2013, is er geen formeel dividendbeleid vastgesteld. Wel heeft de directie in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 17 mei 2013 uitgesproken zich ook de komende jaren in te spannen om minimaal € 40 miljoen dividend uit te keren, waarvan de helft toekomt aan de Provincie Zeeland.

In afwachting van nieuwe formele afspraken is in de provinciale begroting voor de jaren 2014 tot en met 2017 € 20 miljoen per jaar opgenomen.

N.V. Westerscheldetunnel.

Doelstelling: Het dividend van de Westerscheldetunnel wordt ingezet om de aanleg en het onderhoud van de Sluiskiltunnel financieel te dekken. Daarnaast wordt het dividend ingezet om de investering in de aandelen Westerscheldetunnel terug te verdienen. Tot slot worden uit het dividend eventuele financiële tegenvallers bij de bouw van de Sluiskiltunnel opgevangen.

Voor de N.V. Westerscheldetunnel (WST) zijn de dividendbaten geraamd volgens de meerjarenbegroting 'Koers 2013'. In het vierde kwartaal van 2013 wordt de nieuwe meerjarenbegroting 2014 van de WST vastgesteld.

De dividendbaten worden vanaf 2009 volgens Statenbesluit van 29 mei 2009 toegevoegd aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel. Daarmee worden de financieringslasten van de aankoop van 100% van de aandelen WST en het provinciaal aandeel voor de aanleg en exploitatielasten van de Sluiskiltunnel gedekt. Daarna dient de investering in het aandelenkapitaal WST hiermee volledig terugverdiend te worden voor de overdracht van de WST aan het Rijk in 2034.

De deelnemingen worden toegelicht in 2.3.6, de paragraaf 'verbonden partijen'.

900104 Saldo van de financieringsfunctie

Doelstelling: de financieringsfunctie van de provincie zo goed mogelijk sturen, beheersen en controleren. In de paragraaf financiering (2.3.4) vindt u meer detailinformatie.

De rentelasten in verband met de Westerscheldetunnel en de Sluiskiltunnel worden in dit programma onttrokken aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel, zodat dit jaarlijks neutraal is voor de provinciale exploitatie.

900106 Onvoorzien inclusief stelposten

Doelstelling: middelen beschikbaar hebben voor uitgaven die onvoorzienbaar en onvermijdbaar zijn.

Onder deze post zijn opgenomen:

- Een algemene begrotingspost voor onvoorzien van jaarlijks € 0,25 miljoen. Uitgaven dienen te voldoen aan bovengenoemde criteria. Onvoorziene tegenvallers worden in eerste instantie gedekt binnen bestaande budgetten. Onvoorziene baten worden volgens de uitgangspunten financieel beleid toegerekend aan de algemene middelen, de zogenaamde 'budgettaire ruimte'.
- Het saldo van de stelpost voor initiatiefvoorstellen uit de Provinciale Staten tot en met 2015. Voor de laatste begrotingswijziging in het lopende kalenderjaar besluiten de staten op basis van initiatiefvoorstellen naar welke beleidsprogramma's deze middelen geraamd moeten worden of dat ze aan de budgettaire ruimte toegevoegd worden.
- De afschrijvingslasten op kostenplaatsen die gedekt worden uit een dekkingsreserve worden hier verantwoord.
- De rentetoevoeging aan de voorzieningen Provinciale Stoombootdiensten (PSD) en Non-activiteits Regeling (NAR), omdat die gebaseerd zijn op een contante-waardemethode.

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

(bedragen x €1000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
opcenten motorrijtuigenbelasting	-34.617	-34.600	-35.500	-35.500	-35.500	-35.500
provinciefonds	-80.703	-83.145	-82.121	-68.652	-66.693	-66.696
dividend	-25.388	-22.629	-25.823	-29.234	-28.787	-30.301
saldo van de financieringsfunctie	691	1.347	2.312	2.492	3.055	2.725
onvoorzien inclusief stelposten	49.591	3.032	2.528	2.236	21.527	21.148
resultaat voor bestemming	-90.426	-135.996	-138.603	-128.658	-106.398	-108.624
toevoeging reserve	26.636	20.167	20.612	22.369	12.158	18.077
onttrekking reserve	-89.779	-53.059	-16.373	-11.013	-5.981	-5.574
resultaat na bestemming	-153.569	-168.888	-134.365	-117.303	-100.221	-96.121

Toelichting

Opcenten motorrijtuigenbelasting

De opcenten motorrijtuigen stijgen vanaf 2012 structureel in verband met verhoging van het tarief met negen opcenten. In 2014 stijgen ze nog iets door de afschaffing van de vrijstelling op de meeste energiezuinige auto's.

Provinciefonds

De uitkering provinciefonds fluctueert door het verloop van de tijdelijke decentralisatieuitkeringen en incidentele uitkeringen.

Dividend

De fluctuaties in de dividendopbrengsten worden veroorzaakt door de dividenduitkering van de NV Westerscheldetunnel.

Saldo van de financieringskosten

De financieringsfunctie betreft de oplopende rentelasten ten gevolge van een toenemende financieringsbehoefte. Dit houdt verband met de investering in de Sluiskiltunnel en het uitgeven van de overlopende passivagelden in de jaren 2014-2017 (wachtgelden PSD, NAR).

Onvoorzien

Onvoorzien bestaat uit het budget stelposten initiatieven Provinciale Staten welk tot en met 2015 is opgenomen in de begroting. Vanaf 2016 is de stelpost nieuw collegebeleid van € 20 miljoen opgenomen in de begroting.

Paragrafen

Begroting 2014

2.3 Paragrafen

Startnota	PS	Vaststelling																																		
Kadernota	PS																																			
Beleidsnota	PS																																			
Uitvoeringsnota	GS																																			
PARAGRAFEN			2012				2013				2014				2015				2016				2017													
			1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°										
2.3.1 Provinciale heffingen																																				
Belasting verordening Provincie Zeeland	3°KW/11																																			
Leges verordening Zeeland	4°KW/10																																			
Grondwaterheffing verordening	4°KW/10																																			
2.3.3.2 Wegen & Water																																				
Integraal Beheersplan Provinciale Infrastructuur	okt-10					v				v				v				v				v				v										
Onderhoudsplan SWATH-schepen	4°KW/09					v				v				v				v				v				v										
2.3.3.4 Gebouwen																																				
Onderhoudsbeleidsnota BOS 2011-2020	3°KW/10					v				v				v				v				v				v										
2.3.3.5 ICT																																				
Beleidskader digitale dienstverlening 2012-2015	2011					v				v				v				v				v				v										
2.3.4.1 Algemeen																																				
Besluit financieringsstatuut 2010	sep-10																																			
2.3.5.2 Bedrijfsvoering																																				
Financiële verordening 2009	jun-08																																			
Controle protocol accountant 2013-2016	nov-11																	E																		
Verordening periodiek onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid door GS	sep-06																																			
Gedragscode bestuurlijke integriteit Provincie Zeeland	mrt-04																																			
Onderzoeksprogramma Rekenkamer 2012-2014	2011														E																					
Onderzoeksprogramma Rekenkamer 2015-2017															PS																					
2.3.7 Grondbeleid																																				
Kadernota Grondbeleid 2009-2018	dec-09						v								v											v										
Uitvoeringsnota Grondbeleid	dec-09		v					v					v					v				v				v										

Index

De kolommen per kalenderjaar zijn nog opgesplitst in kwartalen; de letters zijn ingevuld in de kwartalen indien vastgesteld.

V = Voortgangsrapportage.

E = Evaluatie.

PS = Vastgesteld in PS.

GS = Vastgesteld in GS.

2.3.1 Paragraaf Provinciale heffingen

1. Algemeen

De Provincie heft een beperkt aantal heffingen en leges. In onderstaande tabel is een meerjaren-overzicht weergegeven. De toelichting op verschillende onderdelen is te vinden in hoofdstuk 1.2.

1.1 Geraamde baten

Geraamde baten provinciale heffingen (bedragen x € 1.000)						
	realisatie					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Opcenten motorrijtuigenbelasting	34.613	34.600	35.500	35.500	35.500	35.500
Leges	79	89	94	94	94	94
Grondwaterheffing	175	170	170	170	170	170
Totaal	34.867	34.859	35.764	35.764	35.764	35.764

1.2 Toelichting op de tabel

Opcenten Motorrijtuigenbelasting

Aan de hand van aantallen en gewicht van de motorrijtuigen in Zeeland bepalen we de te verwachten opbrengst van de opcenten. Per 1 januari 2014 wordt de vrijstelling voor de motorrijtuigenbelasting voor de meeste energiezuinige auto's afgeschaft, hetgeen resulteert in een hogere opbrengst. Voor 2014 en volgende jaren wordt een opbrengst geraamd van € 35,5 miljoen.

Leges

Naar verwachting is de totale legesopbrengst, exclusief de grondwaterheffing voor het jaar 2014 iets hoger dan het jaar daarvoor. Voor 2014 en verder is de schatting € 94.000.

Grondwaterheffing

De opbrengst van de leges grondwaterheffing zal naar verwachting voor het jaar 2014 gelijk zijn aan het jaar daarvoor. In de meerjarenraming gaan we uit van een opbrengst van € 170.000 per jaar.

2. Hoofdpijnen diverse provinciale heffingen

2.1 Opcenten motorrijtuigenbelasting

Per 1 januari 2012 zijn de opcenten met 9 opcenten verhoogd tot 78,3 opcenten conform de vastgestelde voorjaarsnota 2011. Hiermee is een structurele meeropbrengst gerealiseerd van ongeveer € 4 miljoen per kalenderjaar. Hiervan wordt tot en met 2015 een bedrag van € 2 miljoen per jaar ingezet voor verbetering van de bereikbaarheid en infrastructuur in Zeeland. Verder is een bedrag van € 2 miljoen ingezet waarmee de toltarieven voor de Westerscheldetunnel voor specifieke doelgroepen verlaagd zijn gedurende de exploitatieperiode tot en met 2033. Wij hebben het voornemen in de periode tot en met 2015 het opcententarief van 78,3 niet verder te verhogen.

Het Rijk stelt jaarlijks het maximale niveau van de opcenten vast. Het belastingtarief is na een aanscherping in 2012 wettelijk gemaximeerd op 105 conform het Bestuursakkoord 2011-2015. De jaarlijkse verhoging van dit maximumtarief wordt met ingang van april 2013 beperkt tot de tabelcorrectiefactor (gemiddelde prijsindexcijfer). Voor de periode 1 januari tot en met 31 december 2014 moet het maximum nog worden vastgesteld. Op basis van deze tabelfactor is de verwachting dat het wettelijk maximum voor 2014 ongeveer 109,2 is.

Ontwikkeling opcenten MRB	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Provincie Zeeland	78,3	78,3	78,3	78,3	n.n.b.	n.n.b.
Landelijk gemiddelde	79,9	80,6	81,8	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Provincie Zeeland als % van landelijk gemiddelde	98,0	97,1	95,7	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Wettelijk maximum	105	107,3	109,2	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Provincie Zeeland als % van wettelijk maximum	74,6	73,0	71,7	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.

2.2 Leges

De Provincie legt voor diverse diensten leges op. Leges zijn vergoedingen voor kosten die de overheid maakt voor de dienstverlening aan burgers en bedrijven. In de legesverordening Zeeland 2011 zijn de belastbare feiten en tarieven opgenomen. We actualiseren de legesverordening elke vier jaar. Indien hier aanleiding toe is vindt tussentijds een aanpassing van de legesverordening plaats. Per 1 januari 2015 worden de tarieven opnieuw geïndexeerd.

2.2.1 Wabo

Voor de vergunningen die de Provincie Zeeland op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) verleent kunnen leges worden geheven. In bepaalde gevallen (met name bij aanvragen in verband met bouwen, slopen en afwijken van het bestemmingsplan) beoordeelt de betreffende gemeente de aanvraag en levert (een deel van) de vergunning. Met de Zeeuwse gemeenten is daarom afgesproken dat zij rechtstreeks hun leges in rekening brengen bij de aanvragers van een, bij de Provincie, aangevraagde omgevingsvergunning. In de gemeentelijke legesverordening zijn deze aanvragers als belastingplichtige aangewezen omdat zij van de gemeentelijke dienst profijt hebben.

In procedures, waarin de Provincie bevoegd gezag is voor een omgevingsvergunning, treedt zij op als procescoördinator. Het betreft dan taken als het aansturen van de adviesaanvragen, het optreden als loket, het organiseren van vooroverleg, het afstemmen en integreren van de adviezen in één omgevingsvergunning, etcetera. Daarnaast zorgt de Provincie voor publicatie van de omgevingsvergunning in de daarvoor bestemde media. Aan deze dienstverrichting door de Provincie zijn kosten verbonden die in aanmerking komen voor legesheffing. Met de gemeenten is overeenstemming bereikt over een kostendeekkende verrekening van de provinciale coördinatie- en publicatiekosten. De kosten voor publicatie en coördinatie van omgevingsvergunningen worden geraamd op circa € 75.000 per jaar. Deze kosten worden volledig gedekt door de vergoeding die daarvoor van de gemeenten wordt ontvangen.

Op 1 januari 2014 gaat de in 2013 opgerichte Zeeuwse Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) van start; de RUD is opgericht voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van de Wabo. De met de betrokken partijen gemaakte afspraken over de heffing van leges en verrekening van kosten voor de bedrijven die door de RUD worden bediend, worden opgenomen in de overkomst van de gemeenschappelijke regeling RUD. De leges opbrengsten met betrekking tot de RUD blijven in de provinciale begroting tot de legesverdeling nader is afgesproken in de gemeenschappelijke regeling.

2.3 Grondwaterheffing

Onder de naam 'grondwaterheffing' wordt een directe provinciale belasting geheven voor het onttrekken van grondwater. De opbrengst van deze heffing wordt gebruikt om de kosten die we hiervoor maken te dekken. In de grondwaterheffingsverordening Provincie Zeeland 2010 zijn de belastbare feiten en de tarieven opgenomen. De grondwaterheffingsverordening wordt periodiek geactualiseerd. Het tarief bedraagt € 0,292 per kubieke meter onttrokken grondwater.

De opbrengst van de grondwaterheffing bestaat voor een groot deel (circa € 120.000) uit inkomsten van belastingplichtigen waarbij de onttrekking van het grondwater 'permanent' is. Deze opbrengst blijft jaarlijks gelijk. Daarnaast is er jaarlijks een extra opbrengst van de grondwaterheffing uit inkomsten van belastingplichtigen waarbij de onttrekking van het grondwater "incidenteel" is. Dit bedrag varieert. In de meerjarenraming wordt uitgegaan van een totale opbrengst van € 170.000 per jaar.

2.3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de provincie om financiële tegenvallers op te vangen. Hierbij zijn twee elementen van belang. Ten eerste de financiële risico's die de provincie loopt (het risicoprofiel) en ten tweede de financiële middelen om die risico's op te vangen (de weerstandscapaciteit).

In de Voorjaarsnota 2013 hebben wij toegezegd tot een herijking van het risicomanagement te komen en in de begroting 2014 met een geactualiseerd beeld van het risicoprofiel en het weerstandsvermogen te komen. Het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR) heeft op ons verzoek een second opinion uitgevoerd op de ambtelijke risico-inventarisatie en de uitvoering van het risicomanagement. Hierbij heeft het NAR ook onderzoek gedaan naar het beleid van de provincie op het gebied van risico's rondom garantstellingen en verbonden partijen en hoe dit zich verhoudt tot het beleid van andere provincies.

Ons college heeft op 10 september kennis genomen van de eerste uitkomsten hiervan. De risico's hebben wij nog beter in beeld gebracht en nauwkeuriger berekend. Sommige risico's zijn minder relevant geworden, andere risico's zijn zichtbaarder geworden. Een verdiepingsslag is nog nodig, en onze conclusies en de aanbevelingen van het NAR uit de second opinion zullen richting geven aan de herijking van het risicomanagementbeleid. Zo zijn we volgens het NAR nogal conservatief in onze risico-inschatting ten opzichte van het beleid van andere provincies. Wij willen meer aandacht besteden aan de niet-financiële en operationele risico's; daarnaast willen we meer inzetten op risicomanagement in onze organisatie in verandering teneinde een volledig en duidelijk beeld te houden van alle belangrijke risico's.

Volgens de second opinion van het NAR is onze weerstandscapaciteit toereikend.

Wij zullen in de Najaarsnota, in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, een geactualiseerd beeld geven van het risicoprofiel en het weerstandsvermogen van de provincie.

Vooruitlopend hierop lichten wij u hierbij in over de risico's naar de huidige stand van de onderhandelingen in het dossier Thermphos:

In 2012 is het faillissement uitgesproken van fosforfabriek Thermphos, gevestigd in Vlissingen-Oost. Het terrein is uitgegeven in erfpacht door Zeeland Seaports. Na het faillissement van Thermphos wordt nu aan twee verschillende sporen gewerkt:

1. Onderzoeken van de mogelijkheden van een (groene) doorstart
2. Voorbereiden van een scenario van saneren van de site en juridisch traject

Gelijktijdig met de uitwerking van de twee sporen tijdens de periode van instandhouding – en onafhankelijk van de uitkomsten van spoor 1 en 2 – ziet de provincie Zeeland toe op een gezonde en veilige omgeving onder andere door het handhaven van de milieuvergunningen.

Spoor 1:

Op 27 juni 2013 is met een Oostenrijks bedrijf en belanghebbende partijen (Rijk, provincie en Zeeland Seaports) een overeenstemming bereikt over een Letter of Intent (LoI) voor de groene doorstart van Thermphos. Deze LoI is op vrijdag 5 juli 2013 door partijen ondertekend en het doel is uiterlijk 15 september 2013 te komen tot een definitieve verkoopovereenkomst of purchase agreement. Bij een geslaagde doorstart zijn er geen kosten voor de provincie.

Spoor 2:

Indien er geen overnamekandidaat wordt gevonden zullen de grond en de opstallen weer in bezit van Zeeland Seaports komen. Dit terrein is echter vervuild. De saneringskosten worden voorlopig geschat in een bandbreedte van € 70 tot € 90 miljoen.

In de jaarrekening 2012 gaven wij aan dat een tekort op de dekking van de saneringskosten uit de boedelopbrengsten een reëel risico is voor de provincie. Hoe en door welke partij het betreffende tekort gedekt dient te worden was destijds en is nu niet bekend. De Minister van Binnenlandse Zaken onderschrijft dat de provincie een correcte interpretatie geeft aan het BBV door geen voorziening voor de saneringskosten Thermphos op te nemen. Wij zien in de nu voorliggende informatie opnieuw geen aanleiding dit te doen.

De provincie Zeeland kan wel op een andere wijze maatregelen treffen voor de risico's die zij loopt vanwege de participatie in Zeeland Seaports. Dat doen wij via het weerstandsvermogen. Wij kunnen met de huidige informatie en de stand van de onderhandelingen nog geen omvang toekennen aan het ingeschatte risico inzake Thermphos. Zoals eerder gemeld is 15 september 2013 een belangrijke datum. In de Najaarsnota zullen wij nader ingaan op alle risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit.

2.3.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

1. Algemeen

In de paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' gaan we in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende consequenties voor het beheer en onderhoud van onze grote kapitaalgoederen.

Het beleidskader moet inzicht geven in de huidige onderhoudssituatie van het object, het gewenste onderhoudsniveau en de daarmee gemoeide jaarlijkse kosten in meerjarenperspectief. Dat leggen we vast in onderhoudsplannen, nota's, managementsystemen en andere documenten en deze stukken actualiseren we frequent.

In artikel 12 Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de volgende kapitaalgoederen voorgescreven die ten minste opgenomen dienen te worden in de paragraaf kapitaalgoederen:

- Wegen
- Riolering
- Water
- Groen
- Gebouwen

Omdat bij de Provincie riolering niet van toepassing is, wordt hierover niet gerapporteerd. Het onderdeel water is uitgebreid met bruggen, sluizen en schepen, omdat die onder ons beheer vallen. Tot slot zijn de onderdelen ICT en wandtapijten en overig kunstbezit toegevoegd, die voor de Provincie grote kapitaalgoederen vormen.

2. Wegen & Water (infrastructuur)

2.1 Het beleidskader

Landelijke wet- en regelgeving en het provinciale verkeer- en vervoerbeleid met bijbehorende deelplannen vormen het beleidskader voor de bij ons in beheer zijnde infrastructuur. Ook kaders afkomstig van andere beleidsvelden kunnen invloed hebben op het gebruik en onderhoud van de infrastructuur, bijvoorbeeld ecologisch bermbeheer en gebruik milieuvriendelijke bouwstoffen. Daarnaast zijn er ook een aantal specifieke beleidsnota's voor de instandhouding van de infrastructuur opgesteld. De stand van zaken lichten we hieronder toe.

2.2 Beleidsplan wegen en vaarwegen

Het kwaliteitsbeleid voor de (vaar)wegen onderscheidt de thema's bereikbaarheid, veiligheid, comfort, leefbaarheid, aanzien en milieu. Voor elk beleidsthema is een kwaliteitsniveau vastgesteld door Provinciale Staten. In 2004 hebben Provinciale Staten de hoofdlijn van het gekozen kwaliteitsniveau 'goed is goed genoeg' vastgesteld. Voor de droge infrastructuur is het landelijk gemiddeld gangbare niveau (R) de norm, met positieve afwijkingen voor de gladheidbestrijding en groenvoorzieningen en bij de natte infrastructuur positieve afwijkingen voor veiligheid en bereikbaarheid. Dit kwaliteitsniveau staat onder grote druk als gevolg van de bezuinigingstaakstelling.

Op basis van het besluit van Provinciale Staten van 12 maart 2010 zijn de bezuinigingen uitgewerkt in het *Integrale Beheerplan Provinciale Infrastructuur*. Met de bezuinigingen op het onderhoud zijn ook de normen bijgesteld voor het *Integraal Beheerplan Provinciale Infrastructuur*. In 2012 tot en met 2015 worden voor de renovatie van de wegen extra middelen ingezet om de wegen weer 100% op CROW-norm te brengen (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeertechniek). Vanuit de recente kerntakendiscussie is besloten tot een structurele verlaging van de kosten onderhoud wegen van € 400.000 per jaar vanaf 2013. Daarnaast is in de Najaarsnota 2012 een aanvullende bezuiniging opgenomen op de budgetten voor het dagelijks beheer en onderhoud van € 450.000,--. Een deel van deze bezuinigingen ad € 250.000,-- is inmiddels structureel ingevuld. Bij de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2013 is besloten het resterende tekort

ad € 600.000,-- incidenteel voor het jaar 2013 ten laste van de algemene middelen te nemen. Voor de periode vanaf 2014 wordt onderzocht waar verdere besparingen mogelijk zijn.

2.2.1 Financiële consequenties en de vertaling in de begroting

Investerings in infrastructuur zijn veelal investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. De infrastructurele projecten komen direct ten laste van de exploitatie, waardoor ze geen beslag leggen op middelen in de meerjarenraming. De bedragen aan investeringen zijn in detail opgenomen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Zeeland. Dit programma stelt het college jaarlijks vast; daarna wordt het ter informatie aan Provinciale Staten aangeboden.

Totaal onderhoud wegen		(bedragen x € 1.000)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Structureel onderhoud	4.239	4.177	4.183	4.210	4.076	4.078
Incidenteel onderhoud	700	700	700	600	0	0
Totaal	4.939	4.877	4.883	4.810	4.076	4.078

Voor onderhoud zijn in de begroting voor de sector infrastructuur de volgende bedragen opgenomen: onderhoud wegen structureel € 4,1 tot € 4,2 miljoen.

In 2012 tot en met 2015 worden voor de renovatie van de wegen extra middelen (€ 2,7 miljoen) ingezet om de wegen weer 100% op CROW-norm te brengen.

Totaal onderhoud vaarwegen		(bedragen x € 1.000)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Structureel onderhoud	1.047	1.044	989	1.021	966	1.017
Incidenteel onderhoud	1.065	3.171	214	1.468	502	1.219
Totaal	2.112	4.215	1.203	2.489	1.468	2.236

Betreft structureel onderhoud aan het Kanaal door Walcheren en de Zeelandbrug. Incidenteel onderhoud wordt volgens de meerjarenplanning uitgevoerd.

2.3 Bedrijfsgebouwen infrastructuur

De bedrijfsgebouwen infrastructuur zijn de wegsteunpunten en de bedieningsgebouwen van het Kanaal door Walcheren en Zeelandbrug. Het onderhoud aan de gebouwen wordt verricht op basis van inspectie door eigen technisch personeel. Het reguliere beheer en onderhoud aan deze gebouwen maakt onderdeel uit van het Beheerplan (onderdeel bedrijfsvoeringskosten).

In mei 2012 is het uitvoeringsprogramma *Beleidsvisie steunpunten tot 2016* door het college van Ge-deputeerde Staten vastgesteld. In deze collegeperiode wordt het aantal steunpunten teruggebracht van 18 naar 13 om tot een optimale regionale verdeling te komen. Door ook incidentele aanpassingen op de bestaande steunpunten door te voeren wordt als totaaleffect een uniform en efficiënt steunpuntenbestand verkregen, van waaruit het beheer van de provinciale infrastructuur toekomstbestendig uitgevoerd kan worden. Dit vergemakkelijkt een eenduidig beheer en is een voorwaarde om bijvoorbeeld diensten en onderhoudswerkzaamheden aan de steunpunten gebundeld aan te besteden.

Door het afstoten van een aantal steunpunten is er ruimte ontstaan om de logistieke problemen rond het steunpunt in Goes op te lossen. Ons college is voornemens het provinciaal steunpunt in 's-Heer Arendskerke uit te breiden, waardoor we het steunpunt in Goes kunnen afstoten. Inmiddels is de gemeente Goes akkoord met onze plannen en de voorgestelde landschappelijke inpassing. In de 2^e helft van 2013 wordt gestart met de voorbereidingen voor de aanbesteding. In start van de bouw is voor-

zien in 2014. Vanuit het samenwerkingsverband gladheidsbestrijding zijn de locaties ook afgestemd op die van de partners binnen Zeeland. Ook mogelijkheden om in de toekomst nauwer samen te werken met andere partijen passen binnen deze toekomstbestendigheid. De effecten van dit plan worden weer geïntegreerd in het *Integraal Beheerplan Provinciale Infrastructuur*.

2.3.1 Financiële consequenties en de vertaling in de begroting

Totaal onderhoud bedrijfsgebouwen infrastructuur (bedragen x € 1.000)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Structureel onderhoud	156	270	212	200	201	201
Incidenteel onderhoud	320	132	2.033	31	31	31
Totaal	476	402	2.245	231	232	232

Naast de incidentele aanpassingen van de steunpunten en de investering in steunpunt 's Heer Arendskerke (2 miljoen) is vanaf 2014 voor incidenteel onderhoud € 31.000 jaarlijks beschikbaar volgens het meerjarig *Integraal Beheerplan Provinciale Infrastructuur*.

2.4 SWATH-schepen, aanlandingsvoorzieningen en terminals fietsvoetveer

In 2004 zijn de twee SWATH-schepen, de aanlandingsvoorzieningen en de terminals voor het fietsvoetveer in gebruik genomen.

De Provincie Zeeland is eigenaar van deze SWATH-schepen en verhuurt ze aan de exploitant van het fietsvoetveer Vlissingen-Breskens. De uitvoering en de kosten van het door de Provincie vastgestelde onderhoudsplan van de schepen komen voor rekening van de exploitant. Provinciale Staten hebben in juni 2008 besloten maatregelen te nemen om de bedrijfszekerheid van de schepen te verhogen. Dit betrof onder andere maatregelen op gebied van preventief onderhoud (refitprogramma, onderdelen-voorraad en onderhoudskader) en doorvoeren van verbeteringen en modificaties. Uit de evaluatie in 2010 is gebleken dat de bedrijfszekerheid is verhoogd.

De aanlandingsvoorziening, gebouwen en terreinen zijn ook eigendom van de Provincie. De exploitant huurt deze. Het onderhoud van deze voorzieningen gebeurt door en voor rekening van de Provincie volgens een instandhoudingsplanning.

Door ons college is aan Provinciale Staten toegezegd in 2014 te starten met het opstellen van een toekomstvisie voor deze veerverbinding. In deze visie zal ook worden ingegaan op de beide schepen, de aanlandingsvoorzieningen en de gebouwen incl. de inrichting daarvan. Ter voorbereiding daarop willen wij in 2014 een evaluatie- en startnota voorleggen aan Provinciale Staten

2.4.1 Financiële consequenties en de vertaling in de begroting

Totaal onderhoud Fast Ferry (bedragen x € 1.000)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
S; gebouwen en terreinen	78	73	73	67	68	68
S; schepen/configuratie/prov.refit	178	195	196	186	183	183
S; aanlandingsinrichting	93	70	70	70	70	70
I; update motoren	0	0	0	0	0	0
I; terminal gates	0	0	0	0	0	0
I; schepen casco	0	0	0	0	0	0
Totaal	349	338	339	323	321	321
S = structureel; I = incidenteel						

2.5 Overige Vaartuigen

Voor het onderhoud van de Zeelandbrug en het Kanaal door Walcheren heeft de Provincie drie vaartuigen (Roggenplaat, Koolmees en Buizer) in eigendom.

2.5.1 Financiële consequenties en de vertaling in de begroting

Totaal overig vaartuigen							(bedragen x € 1.000)
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Structureel onderhoud	86	58	59	59	59	59	
Incidenteel onderhoud	85	0	0	0	0	0	
Totaal	171	58	59	59	59	59	

Voor het planmatig onderhoud is structureel € 59.000 in de begroting opgenomen.

3. Groen

3.1 Het beleidskader

Het 'beheerplan groen' maakt onderdeel uit van het *Integrale Beheerplan Provinciale Infrastructuur*. Het plan beschrijft hoe we vanuit een maatschappelijk verantwoorde benadering het beste met de provinciale beplantingen kunnen omgaan en waarom. De bomen die deel uitmaken van de huidige provinciale wegbeplanting zijn opgenomen in een Boombeheersysteem (BBS). In het BBS staat alle informatie (mutaties en resultaten jaarinspecties) die van belang is voor een effectieve zorgplicht en voor een systematische aanpak van het boomonderhoud. Het BBS verschaft dus inzicht in de behoefte aan periodiek boomonderhoud en de noodzaak om andere beheersmaatregelen aan de boombeplanting uit te voeren. Vanuit de invalshoek natuur en landschap is een groenstructuurvisie voor de provinciale beplantingen opgesteld. Duurzame veilige inrichting van de wegen stelt eveneens voorwaarden en eisen voor wat betreft de aanvaardbaarheid en plaats van bomen en struiken in wegbermen.

3.2 Financiële consequenties en de vertaling in de begroting

Totaal onderhoud groen							(bedragen x € 1.000)
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Structureel onderhoud	414	353	354	339	336	337	
Incidenteel onderhoud	0	0	0	0	0	0	
Totaal	414	353	354	339	336	337	

4. Gebouwen

Als gevolg van de reorganisatie is besloten om de nieuwe organisatie per 1 januari 2013 te concentreren binnen het Abdijcomplex. Hierdoor is de locatie Het Groene Woud niet meer nodig voor de huisvesting van medewerkers. Deze locatie zal worden afgestoten.

Het pand Achter de Houttuinen te Middelburg, waarin voorheen SCOOP was gehuisvest, zal eveneens zo spoedig mogelijk worden afgestoten. Dit geldt ook voor het pand De Burg, waar tot voor kort de kantoorfuncties van de SCEZ waren gehuisvest.

Met betrekking tot de voorgenoemde panden voeren wij een actief beleid met als doel om deze zo spoedig mogelijk af te stoten.

Als gevolg van de overdracht van de RUD-taken, waarvan de werkorganisatie met ingang van 1 januari 2014 zal worden gehuisvest in Terneuzen, komt huisvesting vrij binnen het Abdijcomplex.

4.1 Het beleidskader

Zodra er (deel)besluitvorming is met betrekking tot huisvesting worden de effecten hiervan meerjarig geraamd in de begroting.

Het doel is om de huisvesting ondersteunend te laten zijn aan 'Het Nieuwe Werken'. Het gaat praktisch om de inrichting van de ruimtes, de IT-voorzieningen en het meubilair. Het was niet mogelijk om het Abdijcomplex voor 1 januari 2013 klaar te hebben voor 'Het Nieuwe Werken'. De keuze is gemaakt om iedereen per 1 januari 2013 te huisvesten in het Abdijcomplex zonder dat wordt voldaan aan de inrichtingsprincipes van 'Het Nieuwe Werken'. De komende tijd zullen plannen worden gemaakt om de ruimtes gefaseerd aan te passen. Het Abdijcomplex heeft momenteel genoeg 'wisselruimtes' om dit gefaseerd mogelijk te maken.

De uitgangspunten voor het onderhoud aan de provinciale gebouwen liggen vast in het onderhoudsbeleidsplan 2014-2023. Voor deze begroting is dit beheersplan de basis. Op basis van bovenstaande besluitvormingsproces wordt het beheersplan meerjarig geactualiseerd en geraamd.

In het beheersplan zijn alle gebouwen en installaties geïnventariseerd, geïnspecteerd en meerjarig opgenomen. In 2011 is er een second opinion uitgevoerd naar de uitgangspunten van het bouwkundig deel. Het installatietechnisch deel is al eerder door een derde geïnspecteerd. Renovaties van gebouwen zijn opgenomen in dit beheers- en onderhoudsplan. Uitgangspunt hierbij is om alle periodieke werkzaamheden in/aan de gebouwen zoveel mogelijk te combineren.

Hieronder wordt per type onderhoud en complex van het jaarlijks te actualiseren meerjarig onderhoudsplan beschreven.

4.1.1 Binnenonderhoud

Hiervoor is een meerjarige planning opgesteld door de eigen technische dienst gebaseerd op de te verwachten levensduur van voorzieningen en apparatuur. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd en in de meerjarenbegroting meegenomen. Dit jaar zal worden bezien, na actualisatie van de meerjarenplanning, of binnen de meerjarenraming voldoende financiële middelen aanwezig zijn, om de komende jaren een goed onderhoudsniveau te garanderen.

4.1.2 Buitenonderhoud

Basis voor het beleidskader voor het regulier onderhoud aan de buitenkant (leien daken, schilderwerk, goten, metselwerk) zijn de tweejaarlijkse inspectierapporten van de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ). In deze inspectierapporten vindt een kwalificatie plaats van de onderhoudstoestand van voornoemde gebouwen verdeeld in: 'goed, redelijk, matig en slecht'.

Het provinciaal beleid is erop gericht de onderdelen die de kwalificatie 'slecht' en 'matig' hebben op te nemen in de planning van het Beheers- en onderhoudssysteem (BOS) voor de daaropvolgende jaren.

4.2 Abdijcomplex inclusief Sint Jorisdoelen, gebouw De Burg en Gistpoortgebouw

Het Abdijcomplex valt binnen het beschermd stadsgezicht van de gemeente Middelburg en is aangewezen als beschermd monument. Voor onderhoud aan beschermde monumenten bestaat afzonderlijke wet- en regelgeving. Voor verbouwplannen vindt toetsing plaats bij de monumenten-/welstandcommissie van de gemeente Middelburg evenals door de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM), de vroegere Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

4.3 Renovatie, nieuwbouw en aankopen/afstoten

De Provincie onderhoudt de gebouwen overeenkomstig het meerjarig onderhoudsplan. Grootchalige interne renovaties zijn voorzien als gevolg van de implementatie van Het Nieuwe Werken. Hiervoor zijn naar verwachting onvoldoende financiële middelen aanwezig binnen de meerjarenbegroting. Naar een passende oplossing wordt gezocht.

Zoals hierboven al is aangegeven, hebben we besloten de gebouwen die niet meer nodig zijn af te stoten (Groene Woud, Achter de Houttuinen, De Burg).

4.4 Veiligheidsaspecten

Sinds 1 januari 2008 is de wet- en regelgeving op het gebied van gebruiksvergunningen aangepast, waardoor er geen gebruikersvergunning meer nodig is. Wel is men meldingsplichtig. Voor alle provinciale gebouwen is een gebruiksvergunning aanwezig, deze is automatisch overgegaan in een gebruikersmelding. Volgens de huidige regelgeving blijft de veiligheid in de gebouwen een taak van de werkgever. Jaarlijks worden controles uitgevoerd om te zien of nog wordt voldaan aan de gebruiksvergunningen en worden de benodigde maatregelen uitgevoerd volgens het onderhoudsplan.

4.5 Financiële consequenties en de vertaling in de begroting

Totaal kapitaalgoederen gebouwen							(bedragen x € 1.000)
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Structureel onderhoud	907	556	507	515	520	520	
Incidenteel onderhoud	425	425	425	425	425	425	
Totaal	1.332	981	932	940	945	945	

In de begroting is structureel € 425.000 gereserveerd voor incidenteel onderhoud. In 2012 is dit aan de diverse projecten toegedeeld.

5. Informatie en Communicatietechnologie (ICT)

5.1 Het beleidskader

Zoals in het Rekenkamerrapport "Informatiebeleid in een veranderende tijd" staat aangegeven, vormt Informatiebeleid de basis voor het nemen van beslissingen op ICT-gebied. Het beleid omvat de doelen, middelen, wegen en prioriteiten om informatievoorziening te ontwikkelen en te beheren. Provincies zijn in steeds meer informatie verwerkende en informatie producerende organisaties. De meeste medewerkers houden zich bezig met het verzamelen, verwerken, beheren en analyseren van informatie. Producten van de provinciale organisatie hebben over het algemeen ook steeds meer een informatiekarakter: beleidsdocumenten, beschikkingen, kaarten, bestekken en contracten. Door bovenstaande ontwikkelingen neemt het belang van ondersteunende technologieën zoals ICT toe. ICT is niet alleen meer een middel om de bedrijfsvoering efficiënter en effectiever te maken of om de dienstverlening aan de klanten van de provincie te verbeteren. Het ontwikkelt zich ook steeds meer als een wettelijke verplichting in relatie tot de kern van het provinciale takenpakket. Steeds meer wet- en regelgeving vereisen een goed functionerende ICT-component.

Met de reorganisatie van het Provinciale apparaat is het bovenstaande als belangrijk uitgangspunt gehanteerd bij het inrichten van de nieuwe organisatie. Naast beheer en continuïteit heeft de regie op het informatiebeleid een centrale rol gekregen. Een van de uitwerkingen hiervan is dat vrijwel alle ICT-budgetten in beheer van de afdeling I&A zijn gebracht waardoor meer regie, integratie en efficiency mogelijk is.

5.2 Financiële consequenties en de vertaling in de begroting

In de begroting zijn structurele middelen opgenomen om de vervanging van de ICT-kapitaalgoederen te dekken. Tot deze kapitaalgoederen worden ook gerekend de investeringen voor de bekabeling van het netwerk, inclusief telefonie.

Totaal ICT hardware, software en onderhoudscontracten	(bedragen x € 1.000)					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
structureel onderhoud	1.912	2.473	2.285	2.334	2.281	2.300
incidenteel onderhoud	65	940	0	145	0	0
totaal	1.977	3.413	2.286	2.479	2.281	2.300

Bovenstaande bedragen hebben betrekking op het onderhoud en de vervanging van hardware en software.

Toelichting:

In 2015 is incidenteel € 145.000 beschikbaar voor de aanschaf van ICT-voorzieningen voor Staten-leden.

Voor 2012 is een incidentele prioriteit toegekend van € 350.000 vanwege structurele tekorten op het gebied van ICT. Voor de periode vanaf 2013 is een structurele prioriteit toegekend van € 530.000. Voor E-dienstverlening zijn incidentele budgetten beschikbaar voor het Zaak-systeem van totaal € 1.226.000 (verdeeld over 2012 tot en met 2014 respectievelijk € 800.000, € 206.000 en € 171.000).

Door het wegvallen van de ondersteuning van de medewerkers die naar de RUDt vertrekken, zal er vanaf 2014 een bezuiniging op het ICT-budget plaatsvinden van respectievelijk: € 37.000 in 2014, € 105.000 in 2015 en € 210.000 vanaf 2016.

6. Wandtapijten

6.1 Het beleidskader

De collectie wandtapijten van de Provincie Zeeland is in langdurig bruikleen gegeven aan het Zeeuws Museum. Het museum heeft een meerjarig plan voor beheer en onderhoud van de wandtapijten opgesteld. Voor de uitvoering daarvan is een meerjarig contract gesloten met Paswerk (de voormalige werkplaats tot herstel van antiek textiel) in Haarlem. In de structurele subsidie aan het Zeeuws Museum is een bedrag voor de uitvoering van dit plan opgenomen.

6.2 Overig kunstbezit

De Provincie Zeeland heeft diverse kunstvoorwerpen in haar eigen bezit. Daarnaast heeft de Provincie Zeeland van diverse instellingen kunstvoorwerpen in bruikleen (onder andere van het Instituut Collectie Nederland, het Zeeuws Genootschap, Rijksmuseum Amsterdam, Roosevelt Study Center). In 2012 heeft er een (her)waardering van de provinciale kunstcollectie plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een herselectie met mogelijk een kleinere collectie. Het beheer is hierop afgestemd. Ook is er een lijst aangemaakt van af te stoten werken. Een gedeelte van het beheer (onder andere beeldende kunst) van de provinciale kunstcollectie vindt in opdracht plaats door het Zeeuws Museum. Voor de overige kunstvoorwerpen wordt het beheer door de afdeling Facilitaire Dienstverlening geregeld.

7. Conclusie

Uit deze paragraaf blijkt enerzijds dat er voor het onderhoud planmatig gewerkt wordt op basis van beheerplannen, welke frequent geactualiseerd worden en anderzijds dat de onderhoudslasten op basis van de beheerplannen in de meerjaren begroting opgenomen zijn. Hierdoor wordt het onderhoud beheerst en het risico op achterstallig onderhoud op kapitaalgoederen geminimaliseerd.

2.3.4 Paragraaf Financiering

1. Inleiding

Voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie is deze paragraaf de leidraad. Het geeft inzicht in de financierings- en treasuryplannen voor de Programmabegroting 2014 en is gebaseerd op het Besluit financieringsstatuut 2010.

2. Algemeen

In artikel 11 van de financiële verordening 2009 staat dat Provinciale Staten nadere regels stellen ter zake van de uitvoering van taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening met betrekking tot de financierings- en treasuryfunctie.

In de toelichting van artikel 11 staat dat de financierings- en treasuryfunctie belangrijke onderdelen zijn van het middelenbeheer. Gezien de operationele kwetsbaarheid van deze functie bevat artikel 216 lid 2c van de Provinciewet het expliciete voorschrift dat deze verordening een bepaling over de financieringsfunctie bevat, dat we de regels in acht nemen die zijn vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de regelgeving die op deze Wet fido is gebaseerd (gedelegeerde regelgeving). Naast bovengenoemde wetgeving hanteert de provincie de aanvullende provinciale uitvoeringsregel dat van het totaal aan belegde middelen niet meer dan 50% bij eenzelfde marktpartij wordt geplaatst.

In het in 2010 behandelde Statenvoorstel *Beleggingen Provincie Zeeland* (FEZ-181A) is het Besluit financieringsstatuut 2010 vastgesteld. Hierin zijn de gewijzigde regels met betrekking tot de regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO) aangepast. Onze deposito's zijn sinds 2010 via deze gewijzigde regels uitgezet. Vanaf 2012 zijn we in een leensituatie terechtgekomen. Het renterisico voor deze periode is voor het grootste deel (90%) afgedekt met een rente SWAP (zie 4.2 van deze paragraaf).

2.1 Schatkistbankieren

Het kabinet heeft besloten met ingang van 1 januari 2014 verplicht schatkistbankieren zonder leenfaciliteit in te voeren voor gemeenten, provincies, waterschappen, en gemeenschappelijke regelingen. Met twee aanvullende afspraken komt het kabinet enigszins tegemoet aan de bezwaren van de decentrale overheden. Zo wordt het mogelijk om uit te lenen aan andere overheden en zo een beter rendement te halen dan bij de schatkist. Bovendien hoeven provincies, gemeenten en waterschappen niet te schatkistbankieren als ze maximaal 0,75% van hun begrotingstotaal aan overtollige middelen hebben. De overige tegoeden vallen onder het verplicht schatkistbankieren. Medeoverheden delen het principe van schatkistbankieren niet, maar accepteren het op deze wijze aangepaste wetsvoorstel.

Omdat de Provincie Zeeland geen geld uitzet en er sprake is van een leensituatie heeft het verplicht schatkistbankieren naar verwachting de eerste 15 jaar een gering financieel effect.

3. Beheer

3.1 Risicobeheer vlottende schuld

De zogenaamde 'kasgeldlimiet' stelt een grens aan de korte financiering (7% van het begrotingstotaal). Dit betekent dat we investeringen tot deze kasgeldlimiet mogen financieren met kort geld (looptijd gemiddeld 1 jaar), waardoor het renterisico van korte financiering beperkt wordt.

Dit is van belang omdat juist voor korte financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn. Fluctuaties in de korte rente hebben direct een relatief grote impact op de rentelasten.

In tabel 1 bij deze paragraaf is het verwachte verloop van de financieringspositie weergegeven. Vanaf 2012 is sprake van een meerjarig liquiditeitstekort. Dit tekort ontstaat met name door de uitgaven

voor de investering in de Sluiskiltunnel. Het tekort was vanaf 2012 zo groot dat dit niet alleen met kort geld gefinancierd kon worden. Het maximale bedrag dat als kort geld aangetrokken mag worden is ongeveer € 21 miljoen, op basis van 7% van afgerond € 293 miljoen in 2014. Halverwege 2012 is een leenfaciliteit bij de BNG afgesloten. Om aan onder andere de kasgeldlimiet te voldoen is een SWAP afgesloten op 90% van de in februari 2012 geschatte financieringsbehoefte tot en met 2029. Door de SWAP worden de kort aangetrokken middelen omgezet (geswapt) naar langlopende (> 1 jaar) schuld. Volgens de laatste liquiditeitsprognose is vanaf 2028 de leensituatie beëindigd.

Tabel 2 bij deze paragraaf geeft de kasgeldlimiet weer over 2014. De Provincie voldoet in 2014 ruimschoots aan de kasgeldlimiet.

3.2 Risicobeheer vaste schuld, renterisiconorm

Voor de vaste schuld is in de Wet fido ook een norm beschreven, de zogenaamde 'renterisiconorm'. De renterisiconorm is het maximaal toegestane renterisico over langlopende schulden (looptijd > 1 jaar). Een langlopende schuld wordt ook wel vaste schuld genoemd. Het renterisico op deze leningen is afhankelijk van:

- het gedeelte van de vaste schuld waarvoor de geldnemer een wijziging van de rente op basis van de leningsvoorwaarden niet kan beïnvloeden (renteherziening),
- het gedeelte van de portefeuille aan vaste schuld dat in enig jaar opnieuw gefinancierd moet worden door het aangaan van nieuwe leningen (herfinanciering).

In de Wet fido, artikel 1 h, wordt per 1 januari 2009 de renterisiconorm gedefinieerd als 'een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van het begrotingstotaal van het openbare lichaam bij aanvang van het jaar'. Voor provincies is dit percentage 20% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal voor 2014 op het moment van vaststellen in november 2013 wordt geschat op € 293 miljoen (totale lasten voor toevoegingen aan reserves). De renterisiconorm voor de Provincie Zeeland bedraagt hiermee € 59 miljoen.

Vanaf 2012 is een leenfaciliteit afgesloten in combinatie met een renteproduct (SWAP). Van de aan te trekken gelden is 90% afgedekt door de SWAP. Deze SWAP zorgt ervoor dat de rente is gefixeerd gedurende de hele looptijd van de geschatte financieringsbehoefte. Bovendien worden alle aflossingen op de leenfaciliteit gefinancierd met eigen middelen en wordt hiervoor geen externe financiering afgesloten. Er is dus geen sprake van herfinanciering. Met andere woorden: de lening wordt binnen de looptijd volledig afgelost. Hierdoor zullen we gedurende de hele looptijd van de financieringsbehoefte voldoen aan de renterisiconorm.

4. Financiering

4.1 Financieringspositie

Zoals reeds is aangegeven heeft de Provincie Zeeland te maken met een meerjarig liquiditeitstekort als gevolg van met name de bouw van de Sluiskiltunnel. De rentelasten in verband met de Sluiskiltunnel en aankoop tot 100% aandelen van de Westerscheldetunnel (WST) worden onttrokken aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel. Deze financieringslasten zijn daardoor per saldo voor de overige exploitatieposten budgetneutraal.

4.2 Opgenomen leningen

Zoals eerder aangegeven is de Provincie Zeeland vanaf 2012 in een leensituatie terechtgekomen. De Provincie Zeeland heeft in 2009 de aandelen van de Westerscheldetunnel overgenomen met als doel het rendement te gebruiken voor de realisatie van de Sluiskiltunnel.

In termen van geldstromen zit er verschil tussen de dividendontvangsten van de Westerscheldetunnel ieder jaar (op basis van het gerealiseerd resultaat) en de uitgaven die gedaan worden aan de B.V. KKS voor de bouw van de Sluiskiltunnel. Deze uitgaven zijn fors en concentreren zich vooral in de periode 2012 tot en met 2015. Hiervoor is dus langdurige financiering nodig.

Voor het aangaan van deze financiering is deskundig advies ingewonnen. Bij de keuze voor een specifieke financieringsstructuur spelen verscheidene aspecten een rol. De voornaamste hiervan zijn de zekerheid gepaard gaande met de financiering – zowel met betrekking tot beschikbaarheid van de financiering als over het te betalen rentetarief – en behoud van flexibiliteit. Deze constructie voldoet aan relevante wet- en regelgeving, waaronder het financieringsstatuut van de Provincie, de Wet fido en de Ruddy.

De benodigde financiering is aangetrokken in de vorm van een kasgeldfaciliteit bij de BNG Bank en het renterisico is grotendeels afgedekt met een rente-instrument, een zogenaamde renteswap, afgesloten bij de Rabobank. De SWAP heeft een looptijd tot en met 2029. Met de SWAP wordt een variabel rentetarief (driemaands Euribor) geruild tegen een vaste rente, waarbij de Provincie de vaste rente betaalt en de variabele rente ontvangt. Wanneer deze rentestromen met elkaar worden verrekend, betaalt de Provincie per saldo het vaste tarief op de SWAP, verhoogd met de opslag op de leenfaciliteit. In feite ontstaat hierdoor een structuur die gelijk is aan een vastrentende lening. Deze SWAP zorgt er voor dat de rente is gefixeerd gedurende de totale duur van de geschatte financieringsbehoefte.

De BNG Bank heeft de Provincie verplicht vanaf april 2013 minimaal 10% van de faciliteit van € 150 miljoen (€ 15 miljoen) af te nemen en vanaf april 2014 tot en met april 2017, 20% (€ 30 miljoen). Het tarief voor de opgenomen financiering bedraagt het driemaands Euribortarief plus een opslag van 0,7% (70 basispunten). De Provincie kan momenteel veel voordeliger geld aantrekken op de geldmarkt. De Provincie wordt als zeer veilig aangemerkt en partijen zijn bereid tegen een zeer lage rentevergoeding geld uit te lenen aan de Provincie. Naast de verplichte afname van de leenfaciliteit bij de BNG Bank leent de Provincie het overige deel van de benodigde financiering op de geldmarkt.

Naast de genoemde leningen heeft de Provincie Zeeland een rekening-courantverhouding met het fonds nazorg stortplaatsen Zeeland, waarvoor een vast rendement verstrekt wordt van 5% op jaarbasis.

Huidige situatie SWAP

Uit de meest recente liquiditeitsplanning blijkt dat er tot en met 2014 sprake is van een hogere renteafdekking dan leenbehoefte. Voor het ineffectieve deel van de SWAP tot en met 2016 is sprake van een zogenaamde 'overhedge'. In de jaarrekening 2012 is hiervoor een voorziening getroffen. Afhankelijk van de verdere liquiditeitsbehoefte wordt, indien nodig, jaarlijks de hoogte van de aan te houden voorziening berekend en verwerkt in de jaarrekening.

Volgens de huidige cijfers is vanaf 2015 de leenbehoefte groter dan de renteafdekking. Zolang het verschil, vanaf 2015, tussen de leenbehoefte en renteafdekking binnen de wet en regelgeving valt (kasgeldlimiet en renterisiconorm) is geen aanvullende renteafdekking door middel van het aangaan van een vaste geldlening en/of aanpassing van de SWAP nodig. Als blijkt dat dat het verschil tussen de leenbehoefte en het afgedekte renterisico door de SWAP groter is dan wettelijk toegestaan zal het renterisico minimaal tot aan de wettelijke norm afgedekt moeten worden door het afsluiten van een vaste geldlening of herstructurering/verhoging van de bestaande SWAP. Hiermee zijn kosten gemoeid. Hoe hoog deze zijn is afhankelijk van de op dat moment geldende rente, het aan te passen bedrag en de looptijd.

Uitzettingen/deposito's

Door de langdurige leensituatie van de Provincie zijn geen middelen uitgezet, met uitzondering van de uitzettingen ten behoeve van de wachtgeldvoorziening PSD. De middelen van de wachtgeldvoorziening PSD hebben we via een 'cash-flow swap' op lange termijn belegd. We kunnen deze middelen daarom niet gebruiken voor financiering.

In enkele gevallen wordt een doeluitkering via een aparte bankrekening verstrekt. Dit betreft Natuurcompensatie Westerschelde, Investerings Landelijk Gebied en de Kanaal Kruising Sluiskil onderdeel Rijk (mobiliteitsfonds). Eventuele renteontvangsten blijven op die rekening staan om ingezet te worden voor het betreffende doel.

4.3 Relatiebeheer

Het treasurystatuut bevat de richtlijn om bestaande bankrelaties en bancaire condities minimaal iedere drie jaar te analyseren en te beoordelen. Door middel van onderhandse aanbesteding is het huisbankierschap in 2012 aanbesteed. De aanbesteding is afgerond. De BNG Bank is tot en met 1 oktober 2017 onze huisbankier. In het contract heeft de provincie de mogelijkheid opgenomen om na deze periode het contract onder dezelfde voorwaarden twee jaar te verlengen.

5. Rente

5.1 Rentervisie

Voor de rentervisie laten we ons extern adviseren door financiële deskundigen.

Vanaf 2012 heeft de Provincie een meerjarige leenfaciliteit getroffen met daaraan gekoppeld een rente product (SWAP). Het totaal te betalen rentetarief van deze leenconstructie bedraagt maximaal 3,05% op jaarbasis. Deze 3,05% is inclusief een opslag van 0,7% die vijf jaar vaststaat tot 2017. Na 2017 wordt opnieuw onderhandeld over het te betalen opslagpercentage. Voor de komende jaren gaan we uit van een rentepercentage van 3,05% op leningen.

5.1.1 Rente op kortlopende leningen

Bij kortlopende leningen (< 1 jaar) buitenom de huidige leenfaciliteit, gaan wij uit van het op dat moment geldende percentage op de geldmarkt van de eenjaarsrente.

5.1.2 Rente op kortlopende uitzettingen/deposito's

Omdat de Provincie vanaf 2012 in een meerjarige leensituatie zit, zijn kortlopende uitzettingen de komende jaren niet aan de orde.

5.2 Rente bij investeringsberekeningen

We wegen de rentelasten bij investeringsbeslissingen altijd mee en verwerken deze structureel in de begroting.

In investeringsberekeningen wordt voor de financieringslasten altijd uitgegaan van de actuele rente op (meerjarige) leningen op de kapitaalmarkt vermeerderd met een risico-opslag. De risico-opslag is afhankelijk van het project.

5.2.1 Rente bij grondexploitatieberekeningen

Het proces van kopen, bewerken en verkopen van grond heet het exploiteren van grond. Grondexploitatie is het proces van productie van bouw- en woonrijpe grond. Details zijn verder in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) na te lezen. Voor de realisatie van sommige projecten is het nodig om gronden te exploiteren. Grondexploitatie is outputgericht en vraag en aanbod spelen een belangrijke rol. Dit is een vorm van maatschappelijk ondernemerschap. Dit is wezenlijk anders dan inputgerichte activiteiten. Daar ligt de nadruk op de besteding van middelen om een doel te bereiken.

De grondexploitatieberekening is het instrument om bij de productie van bouwrijpe grond een goed inzicht te houden in het meerjarige verloop van kosten en opbrengsten. Op basis van de vergelijking tussen kosten en opbrengsten wordt bepaald of een project financieel haalbaar is. In een grondexploitatieberekening is de rente een belangrijke variabele. Meestal is er sprake van meerjarige projecten en komen bij grondexploitaties de lasten in de tijd gezien voor de baten. Daardoor is de rentelast een belangrijke kostenpost van de grondexploitatie.

De hoogte van het rentepercentage in een grondexploitatieberekening is afhankelijk van meerdere factoren. Belangrijk is de manier waarop een project wordt gefinancierd. Met vreemd vermogen, eigen vermogen of beide. Iedere vorm van financiering eist namelijk een bepaald rendement op het ingebrachte vermogen die door het project opgebracht moet worden. De basis van deze eis is de risico-vrije rentevoet. Vervolgens wordt deze risicovrije rentevoet verhoogd met diverse opslagen. Bijvoorbeeld een opslag door vergelijking met alternatieve beleggingen en een opslag ter afdekking van risico's in het project. Rentevoeten verschillen in de tijd en het bepalen van opslagen is gebaseerd op schattingen en derhalve subjectief. Met name de hoogte van renteopslagen verschillen hierdoor per financier.

Door het arbitraire karakter van rentebepaling wordt per project beoordeeld met welk rentepercentage wordt gerekend in een grondexploitatieberekening. Er wordt dus niet één vast rentepercentage voor alle projecten gehanteerd.

Het uitgangspunt is dat bij verkoop van de grond de rente over rente wordt doorberekend aan de koper. Deze wordt conform het verkoopcontract geraamd.

5.3 Interne rente

Conform de Financiële verordening 2009 wordt geen interne rente toegerekend aan de activa.

6. EMU Saldo

Het kabinet wil met de Wet Hof realiseren dat decentrale overheden evenredig bijdragen aan de Europese afspraken over het bereiken van evenwicht op de Rijksbegroting. Provincies hebben echter altijd een bepaalde tekortruimte nodig voor investeringen in bijvoorbeeld regionale infrastructuur. Dergelijke investeringen komen niet jaarlijks voor en kunnen niet uit de inkomsten van het betreffende jaar worden gefinancierd. De intentie is dat het EMU-tekort van decentrale overheden in 2017 is gedaald tot 0,2% van het nationale inkomen. In 2014 en 2015 mogen de decentrale overheden nog een tekort van 0,5% hebben. Eind 2015 wordt aan de hand van een evaluatie gekeken of het realistisch en verantwoord is om de tekorten terug te brengen naar 0,4% in 2016 en 0,3% in 2017. Over de onderlinge verdeling binnen deze ruimte maken VNG, IPO en UvW dit jaar afspraken. Sancties zijn onderdeel van de wet, maar zullen gedurende deze kabinetsperiode niet worden toegepast. Met het Rijk is in januari 2013 een onderhandelingsakkoord bereikt inzake de wet HOF, het verplicht schatkistbankieren en het BTW compensatiefonds.

Zoals aangegeven in de tabel 3 van deze paragraaf overschrijdt de Provincie Zeeland de EMU-norm niet op basis van de huidige ramingen. In 2013 is de overschrijding van de EMU-norm aanzienlijk. Een aantal ramingen met betrekking tot het Natuur Pakket Westerschelde in 2013 moet worden overgeheveld naar 2014 en verder. Als deze verwerkt zijn zal de EMU norm waarschijnlijk in 2014 en 2015 overschreden worden.

Tabel 1: Financieringspositie

1. FINANCIERINGSPOSITIE PER 31 DECEMBER:					
	(bedragen x € 1 miljoen)				
	2013	2014	2015	2016	2017
Te lenen financieringsmiddelen	78	111	141	159	154
Gemiddeld te beleggen kapitaal, begin- en eindwaarde gedeeld door 2		95	126	150	157

Tabel 2: Kasgeldlimiet

2. Kasgeldlimiet		(bedragen x € 1 miljoen)			
		Q1	Q2	Q3	Q4
Begrotingstotaal 2014		293	293	293	293
1 Toegestane kasgeldlimiet					
In % van de grondslag		7%	7%	7%	7%
In bedrag		21	21	21	21
2 Vlottende schuld (Nazorg)		9	9	9	9
3 Vlottende middelen		0	0	0	0
Toets kasgeldlimiet					
4 Saldo vlottende middelen		-9	-9	-9	-9
Toegestane kasgeldlimiet		21	21	21	21
5 Ruimte (+) / Overschrijding (-) (1-4)		12	12	12	12

Tabel 3: EMU saldo

		(Bedragen x € 1 miljoen)					
3 Berekening Economische en Monetaire Unie (EMU) saldo begroting 2014		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Het exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-41	-27	-6	0	-3	3
2	+ De afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2	2	2	8	8	8
3	+ De bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	52	2	2	1	1	1
4	- De uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-38	-35	-2	0	0	0
5	+ Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	26	-72	1	-35	-14	0
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:							
6	+ Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord						
7	- Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-10	-2	-2	-2	0	0
Baten bouwgrondexploitatie:							
8	+ Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	1	0	0	26	0	0
9	- Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-4	-17	-15	-13	-11	-8
10	- Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten						
Verkoop van effecten:							
Gaaf u effecten verkopen? (ja/nee)		nee	nee	nee	nee	nee	nee
11	- Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?						
Emu-saldo voor de Provincie		-12	-149	-20	-15	-19	4
Het maximaal toegestane tekort voor de Provincie		-20	-20	-20	-20	-20	-20
Vershil per jaar		8	-129	0	5	1	24

2.3.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

1. Inleiding

Bedrijfsvoering is het sturen en beheersen van processen en activiteiten om gestelde doelen te bereiken. De doelen die de Provincie Zeeland wil bereiken staan beschreven in de programma's van de program-mabegroting. De ondersteunende diensten zijn bij de Provincie Zeeland ondergebracht in het Werkveld Services. Hieronder volgen de belangrijkste speerpunten.

2. Services

2.1 Organisatieontwikkeling

Met de per 1 januari 2013 aangepaste en afgeslankte organisatie hebben we meer focus op de kern-taken van de provincie. Het jaar 2014 (en 2015) staat in het teken van de verdere implementatie van de organisatieontwikkeling. Hiervoor wordt in het laatste kwartaal 2013 een programma opgesteld, dat voortborduurt op de eerder geformuleerde doelstellingen:

- versterking externe resultaatgerichtheid,
- versterking in- en externe samenwerking,
- consistente uitvoering taken en personeelsformatie,
- versterking kernwaarden organisatie (in- en externe samenwerking, open communicatie, veran-deringsbereid en creatief, ambitieus en resultaatgericht).

Hierin worden belangrijke ontwikkeltrajecten gestart, zoals het nieuwe werken en het werken aan een cultuur die sterker gericht is op samenwerking en externe oriëntatie om de eerdergenoemde doelen te realiseren. Ook de managementontwikkeling en de follow up van het medewerkerstevredenheidsonder-zoek maken hier deel van uit.

2.2 RUD Zeeland

Per 1 januari 2014 gaat de RUD Zeeland van start, de provinciale afdeling RUDt treedt uit en zal op op die datum overgaan naar een nieuwe werkgever. Dit heeft ook gevolgen voor de ondersteuning in mate-riële als personele zin. Een afname in directe taken door de vorming van de RUD Zeeland betekent ook een afname in indirecte taken. Concreet betekent dit een initiële taakstelling van € 1,3 miljoen structu-reel in de personele budgetten en € 650.000 structureel in de materiële budgetten van het werkveld Services. Op enkele kleine materiële budgetten na is deze taakstelling inmiddels volledig ingevuld door het werkveld Services.

2.3 Dienstverleningsconcept Services

Voor de realisatie van de provinciale doelstellingen is het nodig dat het werkveld Services effectief en efficiënt opereert. De nieuwe organisatieinrichting legt hiervoor een basis en met een gezamenlijk dienstverleningsconcept bouwen we hierop verder. Het doel is de dienstverlening in overeenstemming te brengen met kerntaken, menskracht en middelen. Standaardisatie en optimalisatie van de processen spelen hierbij een belangrijke rol evenals de verdere invoering van een gezamenlijk loket Services. Dit wordt in 2014 verder opgepakt en uitgewerkt.

2.4 Modern werkgeverschap

Dit gaat om het ontwikkelen van toekomstgericht HRM-beleid en het realiseren van het flankerend beleid voor het vergroten van de in- en externe mobiliteit. De regionale samenwerking op het gebied van mobi-liteit wordt voortgezet (Zeeland Werkt).

Verder moet de provinciale medewerker steeds meer verantwoordelijkheid nemen voor de eigen loop-baan en keuzes die men hierin maakt. Instrumenten zoals het aanpassen van diverse personeelsrege-lingen, automatiseren P&O processen en het afschaffen van het klokken gaan hierbij helpen.

2.5 Huisvesting versus Het Nieuwe Werken (HNW)

We zullen de gebouwen de komende jaren moeten laten voldoen aan de principes van HNW. De hieraan verbonden kosten kunnen deels worden gedekt uit het meerjarig Beheer en Onderhoud systeem Gebouwen (BOS). Daarnaast zal naar verwachting aanvullende financiering noodzakelijk zijn. Het BOS-systeem wordt geactualiseerd als daar aanleiding voor is op basis van de actuele huisvestingsomvang en marktontwikkelingen.

HNW zal ook grote gevolgen hebben voor de wijze van facilitering, doordat medewerkers tijd- en plaats-onafhankelijk gaan werken.

2.6 Financieel beheer

Interne ontwikkelingen, zoals de nieuwe provinciale organisatie per 1 januari 2013, en externe ontwikkelingen, zoals krimpende Rijks- en provinciale budgetten vragen om extra aandacht voor het financieel beheer van de provincie.

In 2014 zetten wij in op de doorontwikkeling van de cyclus van planning en control (P&C-cyclus), die de provincie Zeeland heeft voor het sturen en beheersen op verschillende verantwoordelijkheidsniveaus, van PS en GS tot ambtelijke management. De sturing (planning) en de beheersing (control) van de provinciale doelstellingen gaan we versterken en verbeteren, specifiek op de personele en financiële middelen nodig om onze beleidsdoelstellingen te realiseren. De statenproducten van de reguliere P&C-cyclus zijn de voorjaarsnota, najaarsnota, programmabegroting en de jaarstukken (jaarrekening en jaarverslag).

In 2014 willen we de leesbaarheid van de statenproducten van de P&C-cyclus verbeteren en zetten in op het meer specifiek en meetbaar maken van resultaatdoelstellingen en maatschappelijke effecten via de programmabegroting. De interne beheersing binnen het nieuwe organisatiemodel wordt versterkt. Dit is zichtbaar in vergroot risicomanagement, voorkomen van onderuitputting en het ontwikkelen van meerjarenbegrotingen.

2.7 Sturen op inhuur

Met de reorganisatie is de omvang van de organisatie teruggebracht naar 512 fte met als doel een efficiëntere en slagvaardigere organisatie te creëren. Een toename van externe inhuur past daar niet bij. Daarom is sturing op externe inhuur noodzakelijk. Wij hanteren voor de externe inhuur de rijksnorm¹. Daarbij moet duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen externe inhuur en uitbesteding/opdrachtverlening. Bij externe inhuur vindt sturing plaats op capaciteit en inzet, bij uitbesteding vindt sturing plaats op het eindresultaat van de te leveren producten.

Het Rijk hanteert een norm van maximaal 10 % van de totale loonsom. Dit is ook ons streven. Daarom is een procedure ontwikkeld om alleen extern in te huren als alle andere opties, intern als ook bij andere overheden, geen resultaat opleveren. De resultaten worden regelmatig besproken in het Concern MT en met de verantwoordelijk portefeuillehouders personeel en financiën. Waar nodig wordt bijgestuurd. Daarnaast worden in de jaarrekening aan de staten de eindresultaten gerapporteerd.

2.8 Aanbestedingswet

Per 1 april 2013 is de Nationale Aanbestedingswet 2012 van kracht geworden. Deze wet is de Nederlandse vertaling van de Europese aanbestedingsrichtlijnen 2004. De Aanbestedingswet 2012 zal naar verwachting medio 2014 worden aangepast omdat in de loop van 2013 nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen zullen worden vastgesteld. Ook worden een aantal regels uit de Nationale Aanbestedingswet door het Rijk op toepassing geëvalueerd. Een speerpunt van de nieuwe wetgeving is dat het MKB meer kansen krijgt op het uitvoeren van overheidsopdrachten. Deze kort opeenvolgende wetswijzigingen maken rechtmatig en doelmatig inkopen complexer en ingewikkelder. Dit vraagt een verdere professionalisering van inkoop binnen de organisatie. In 2014 wordt bekeken welke beheersmaatregelen aanvullend moeten worden getroffen.

¹ Hieronder vallen de uitgaven voor managementadvies en interim management, juridische advisering, organisatie en formatieadvies, communicatie advisering, accountancy advies en overig financieel advies, beleidsadvies, advies bij aankoop en implementatie automatisering en uitzendkrachten

2.9 Online communicatie

In onze concern communicatiemiddelen maken we de resultaten, producten en successen van de Provincie zichtbaar en begrijpelijk voor de buitenwereld. We zetten in op versterking van de huidige (online) concernmiddelen van de Provincie Zeeland. Het aantal projectwebsites en digitale nieuwsbrieven over individuele projecten wordt zoveel mogelijk teruggebracht.

In 2014 ligt de nadruk op online communicatie. Onze prioriteit ligt bij een vernieuwde provinciale site www.zeeland.nl. Een nieuwe zeeland.nl moet technisch beter en makkelijker te beheren zijn en inhoudelijk beter aansluiten bij onze communicatiedoelstellingen. Alle andere externe communicatiemiddelen hebben als doel om meer bezoekers naar de website te leiden. Vooral sociale media (Facebook en Twitter) spelen daarin een belangrijke rol. Het gebruik daarvan wordt in 2014 verder uitgebouwd en versterkt.

In 2014 staat ook de ontwikkeling van een nieuw, interactiever intranet op de agenda. Wij streven naar een intranet dat medewerkers grotendeels naar eigen wens inrichten met informatie die voor hen relevant is en hen ondersteunt in het werk.

2.10 Informatievoorziening en automatisering

Bij de uitvoering van Provinciale taken wordt steeds meer gebruik gemaakt van informatie die ook digitaal ter beschikking wordt gesteld aan bedrijven, burgers, bestuurders en de interne organisatie. Deze informatie moet voldoen aan diverse wettelijke verplichtingen, richtlijnen en programma's. Belangrijke aandachtsgebieden daarbij zijn het eenmalig vastleggen van gegevens (basisregistraties), informatiebeveiliging en presentatie van informatie (documenten processtatus en kaartmateriaal), vooral via internet. Op het gebied van informatievoorziening en automatisering leidt dit tot steeds meer nadruk op de onderlinge structuur van informatie en de onderliggende informatiesystemen.

Na de reorganisatie per 1 januari 2013 zijn alle informatisering- en automatiseringsdiensten ondergebracht in één afdeling: I&A. Hiermee is een eerste stap gezet naar een betere sturing op de informatievoorziening en het beheer en onderhoud van de onderliggende systemen. Als vervolgstap wordt in 2014 een informatieplan voor de hele organisatie opgesteld, op basis waarvan de informatievoorziening verder geoptimaliseerd wordt.

Een belangrijk speerpunt is de implementatie van het Zaakgericht werken in de Provinciale organisatie. Door deze manier van werken wordt informatie digitaal en gestructureerd beschikbaar en toegankelijk gemaakt. Het systeem gaat in 2014 in productie.

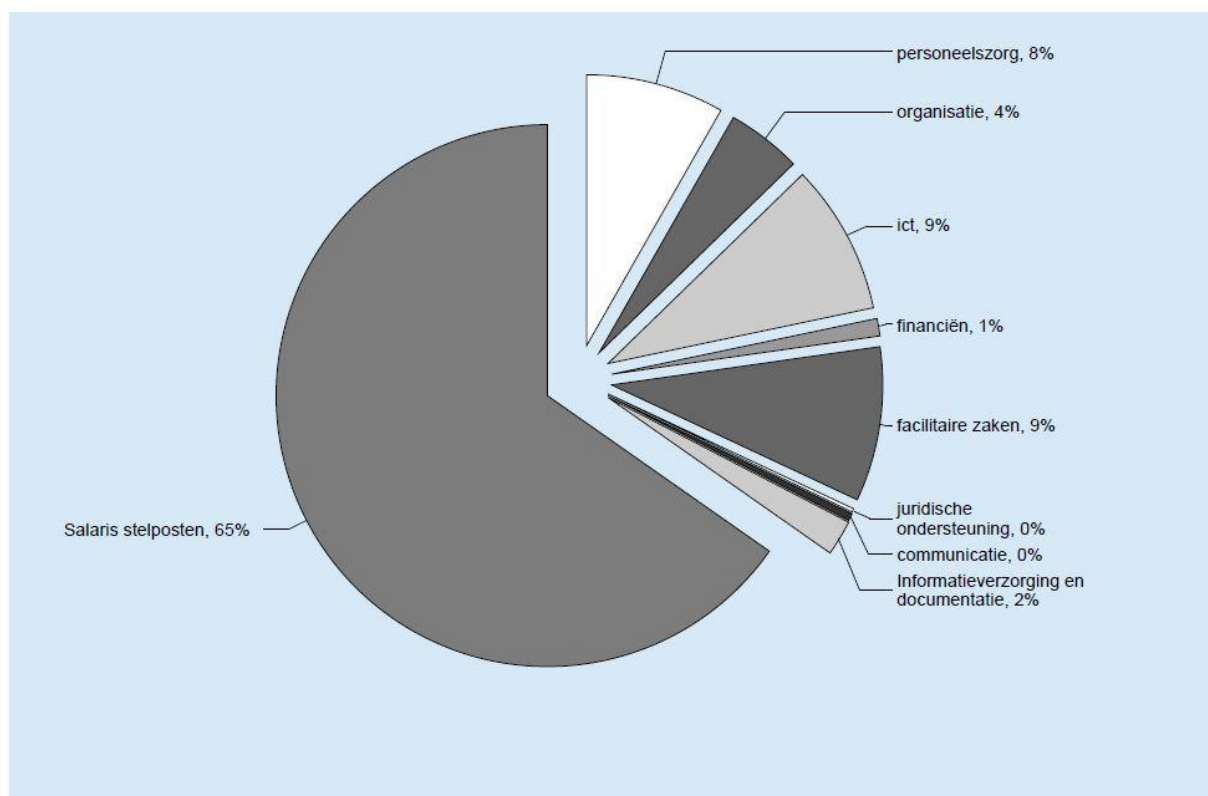
De verdergaande digitalisering sluit ook aan bij het nieuwe werken (HNW). Ook vanuit I&A wordt gewerkt aan de ontwikkeling van werkplekken die aansluiten bij de behoeften vanuit HNW.

Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	30.131	25.160	23.875	23.517	22.270	22.465
Baten	-30.131	-25.160	-23.875	-23.517	-22.270	-22.465
resultaat voor bestemming	0	0	0	0	0	0
toevoeging reserve	0	0	0	0	0	0
onttrekking reserve	0	0	0	0	0	0
resultaat na bestemming	0	0	0	0	0	0
Per Doelstelling						
960101 personeelszorg	6.995	3.286	1.963	1.811	1.788	1.794
960102 organisatie	7.694	529	1.064	1.065	55	55
960103 ict	2.463	2.389	2.137	2.265	2.133	2.152
960104 financiën	2.492	248	248	249	265	276
960105 facilitaire zaken	5.124	2.383	2.196	2.196	2.201	2.203
960106 juridische ondersteuning	380	49	50	50	50	50
960107 communicatie	1.055	105	105	105	105	105
960108 Informatieverzorging en documentatie	3.387	503	504	503	577	753
960109 Salaris stelposten	0	15.594	15.533	15.200	15.021	15.004
969999 doorbelasting 6 rubriek naar 7 rubriek	-29.589	-25.085	-23.801	-23.443	-22.195	-22.390
Totaal	-0	0	0	0	0	0

Verdeling kosten ondersteuning

2.3.6 Paragraaf Verbonden Partijen

1. Algemeen

In verband met bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's nemen we zowel in de begroting als in de jaarrekening een paragraaf verbonden partijen op.

2. Het begrip verbonden partijen

Verbonden partijen zijn publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regelingen) of privaatrechtelijke rechtspersonen (verenigingen, stichtingen, BV's en NV's) waarin we een bestuurlijk én een financieel belang hebben.

Een bestuurlijke band houdt in dat we invloed op het beleid en de bedrijfsvoering kunnen uitoefenen door het bezit van een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Een financiële band betekent dat we aan de verbonden partij financieel middelen ter beschikking hebben gesteld of dat we financieel verantwoordelijk zijn voor de verbonden partij.

3. Aan de Provincie Zeeland verbonden partijen

Onderstaande organisaties zijn verbonden partijen die volledig voldoen aan bovengenoemd begrip.

Privaatrechtelijke organisaties:

1. DELTA N.V. – zie hieronder, paragraaf 6.1
2. N.V. Westerscheldetunnel (WST) – paragraaf 6.3
3. N.V. Zeeland Seaports (ZSP) – paragraaf 6.2
4. N.V. Economische Impuls Zeeland (EIZ) – paragraaf 6.4
5. B.V. Kanaalkruising Sluiskil (KKS) – paragraaf 6.5
6. Perkpolder Beheer B.V.
7. Nederlandse Waterschapsbank N.V.
8. Zeeuws Participatiefonds B.V.
9. Vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO)
10. Stichting Grootschalige BasisKaart Nederland voor Zeeland

Publiekrechtelijke organisaties:

11. Zeeland Seaports GR – paragraaf 6.2
12. Natuur- en recreatieschap De Grevelingen GR
13. Europese Gemeenschap voor Territoriale Samenwerking (EGTS) 'Linieland van Waas en Hulst'
14. RUD Zeeland GR – paragraaf 6.7

4. Algemene visie op het aangaan en aanhouden van verbonden partijen

Kernvragen die de Provincie zichzelf stelselmatig stelt ten aanzien van de bestaande verbonden partijen:

- Corresponderen de doelstellingen van de verbonden partij nog steeds met die van de Provincie?
- Worden de doelstellingen van de Provincie via de verbonden partij gerealiseerd?

Bij verbonden partijen wordt onderscheid gemaakt tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke samenwerkingsvormen. Bij het beantwoorden van de vraag of aan een samenwerking wordt deelgenomen speelt dit onderscheid een belangrijke rol. Ten aanzien van nieuwe verbonden partijen hanteert de Provincie Zeeland de volgende uitgangspunten.

4.1 Publiekrechtelijke samenwerking

Voor een samenwerkingsverband kiezen wij meestal de publiekrechtelijke vorm. Onze grondhouding hierbij is 'ja, mits' aan een aantal voorwaarden is voldaan voor aansturing, beheer en verantwoording.

4.2 Privaatrechtelijke samenwerking

De benadering voor privaatrechtelijke samenwerkingsvormen is omgekeerd. In algemene zin nemen we hier niet aan deel, tenzij er bijzondere redenen zijn die een uitzondering op deze regel rechtvaardigen. De belangrijkste bijzondere reden om te besluiten tot een privaatrechtelijke samenwerking is wanneer het samenwerkingsverband zich bezighoudt met activiteiten die voornamelijk liggen op het commerciële vlak. Deze afweging is een zaak van Provinciale Staten en wordt van geval tot geval bezien. De grondhouding is 'nee, tenzij' er bijzondere redenen zijn om van de regel af te wijken. We kennen deelnemingen in:

- Vennootschappen, met een min of meer structureel karakter;
- Privaatrechtelijke Publiekrechtelijke Samenwerking (PPS) bij grote (infrastructurele) projecten. Hier wil de overheid samen met ondernemers (projectontwikkelaars) of bijvoorbeeld woningbouwcoöperaties een concreet project realiseren en wordt de samenwerking veelal door middel van het participeren in commanditaire, besloten of naamloze vennootschappen gerealiseerd. Op die manier wordt de verdeling zowel van zeggenschap als van risico's vastgelegd. Doeleinden, belangen, zeggenschap, inbreng, risico's en verantwoording dienen door en voor alle partijen helder te zijn geformuleerd;
- Stichtingen en verenigingen.

5. Beleidsnota verbonden partijen

Het beleid van de Provincie Zeeland ten aanzien van verbonden partijen is niet vastgelegd in een aparte nota. Voorgestelde wijzigingen in de verbonden partijen zijn steeds afzonderlijk door Provinciale Staten beoordeeld.

6. Beleidsmatige doelstellingen en voornemens belangrijkste verbonden partijen voor 2014

6.1 DELTA N.V.

De Provincie Zeeland participeert sinds jaren in het aandelenkapitaal van DELTA N.V.

Aandeelhouderschap

Begin 2008 is het aandeelhouderschap in DELTA N.V. in Provinciale Staten aan de orde geweest. Naar aanleiding van die discussie hebben Provinciale Staten besloten de bestaande situatie op korte termijn voort te zetten, dat wil zeggen dat zij willen dat de Provincie aandeelhouder blijft in DELTA N.V..

In januari 2013 hebben PS besloten een klankbordgroep Aandeelhoudersstrategie DELTA NV in te stellen. Deze klankbordgroep zal zich richten op de verkenning van een aantal hoofdpunten in het kader van de ontwikkeling van de Aandeelhoudersstrategie DELTA NV. Na de zomer 2013 zal de nieuwe Aandeelhoudersstrategie in een Statenvoorstel ter besluitvorming aan PS worden voorgelegd.

De doelstelling van de deelneming DELTA NV luidt:

- waarborgen wettelijk gedefinieerde publieke belangen – Evides, Delta Netwerk bedrijf B.V. (DNWB), Elektriciteits-Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ)
- duurzame werkgelegenheid (in Zeeland)
- een risicoprofiel passend bij een publieke aandeelhouder
- een marktconform financieel rendement dat in goede verhouding staat tot het risicoprofiel van de activiteiten

Om deze doelstelling te kunnen realiseren zal de Provincie naast de uitoefening van gedefinieerde bevoegdheden streven naar frequente contactmomenten met de onderneming middels (informele) AvA's en informatiebijeenkomsten en een transparante verantwoording van de resultaten per onderdeel om te kunnen toetsen in hoeverre wordt bijgedragen aan de aandeelhoudersbelangen.

Dividendbeleid

Het dividendbeleid luidt als volgt:

Het uit te keren dividend bestaat uit de helft (50%) van het vrij beschikbare netto-resultaat van DELTA N.V.; dat resultaat wordt verminderd met de helft van de vrij beschikbare winst van Evides N.V. en voorts met het vrij beschikbare resultaat van Delta Netwerk bedrijf B.V. (DNWB BV), overeenkomstig de toezeggingen gedaan aan de Minister van Economische Zaken.

Voor de boekjaren 2013 t/m 2017 verwachten we een dividend van € 40 miljoen voor de aandeelhouders, waarvan 50% door de Provincie Zeeland geraamd wordt in de meerjarenbegroting.

Bedrijfsstrategie

Eind 2012 heeft DELTA NV het strategisch plan 'Zelfstandig en gezond' gepresenteerd.

De komende periode hanteert DELTA NV een terughoudend investeringsbeleid. Wel is er ruimte voor initiatieven die samenhangen met de energietransitie naar duurzame opwekking van elektriciteit. Zo zijn er plannen voor de ombouw van de huidige kolencentrale tot een Bio-energiecentrale Zeeland. Verder worden de netwerken beter geschikt gemaakt voor facilitering van decentrale opwekking, terwijl de verdere toepassing van slimme meters zal bijdragen aan bewuster gebruik van energie. In 2013 gaat het vernieuwde windpark Kreekraksluis duurzame energie leveren.

Evides

Vanuit de aandeelhouders van DELTA, met name de Provincie Zeeland, is de wens geuit om de aandelen Evides rechtstreeks in handen van de publieke aandeelhouders te plaatsen. Hierbij is verwezen naar het publieke belang van drinkwater en de wettelijke eis dat drinkwateractiviteiten in publieke handen moeten blijven.

In de aandeelhoudersvergadering van DELTA (juni 2010) is unaniem een voorstel aangenomen om de verhangings van de aandelen Evides eind 2012 te evalueren en vervolgens eind 2013 de aandelen te verhangen.

Inmiddels is een Letter of Intent vastgesteld tussen DELTA NV en de andere 50% aandeelhouder, Gemeenschappelijk Bezit Evides (GBE) met afspraken over de periode van heden tot aan de verhangings van de aandelen Evides. Daarnaast is een Memorandum of Understanding vastgesteld waarin de intenties uitgesproken zijn tussen GBE en de DELTA NV aandeelhouders voor de periode na verhangings.

6.2 Zeeland Seaports

Zeeland Seaports (ZSP) is het havenbedrijf van de Provincie Zeeland. Om slagvaardig en toekomstgericht te kunnen opereren is het bedrijf in 2011 verzelfstandigd en een N.V. geworden. De Provincie Zeeland heeft samen met de gemeenten Borsele, Vlissingen en Terneuzen een Gemeenschappelijke Regeling (GR ZSP) die 100% van de aandelen in de N.V. ZSP bezit.

Zeeland Seaports is verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en de exploitatie van de Zeeuwse havens. Natuurlijk is Zeeland Seaports daarnaast ook belangrijk voor de economische ontwikkeling van Zeeland. Daarom werkt dit bedrijf aan:

1. het aantrekken van nieuwe bedrijven en de uitgifte van grond
2. de aanleg, het beheer en het onderhoud van alle infrastructuur
3. de veiligheid in het algemeen en het scheepvaartverkeer in het bijzonder

De GR ZSP staat financieel garant voor NV ZSP. De garantstelling, die noodzakelijk is voor financieringsdoeleinden loopt af in 2028. Het is de bedoeling dat op dat moment de GR opgeheven wordt. In de garant- en dienstverleningsovereenkomst (GDO) tussen de GR en de N.V. is overeengekomen, dat het maximaal opgenomen bedrag door N.V. ZSP nooit boven de € 500 miljoen uitkomt. In 2028 moet N.V. ZSP volledig gefinancierd worden zonder garantstelling van de participanten. De Provincie Zeeland staat gedurende de looptijd voor maximaal € 250 miljoen garant.

Voordat derden een beroep kunnen doen op de door de GR ZSP afgegeven garantie, moet eerst het eigen vermogen van N.V. ZSP worden aangesproken. Banken kunnen zich pas tot de GR ZSP wenden bij een faillissement van N.V. ZSP. De afspraken over deze garantiestelling tussen de GR ZSP en N.V. ZSP zijn opgenomen in de door het AB vastgestelde Garantie- en Dienstverleningsovereenkomst in zijn vergadering van 8 december 2010.

Ultimo 2012 staat de GR ZSP ook nog garant voor € 65 miljoen in verband met WarmCO2. In het derde kwartaal 2011 is een aanvulling op de GDO opgesteld, waarin geregeld wordt dat alle financiële gevolgen in verband met WarmCO2 voor rekening van N.V. ZSP komen.

Daarnaast zijn er in 2011 overeenkomsten over garantstelling tussen de GR en verschillende banken ondertekend, waarbij de totale garantstelling hoger is dan € 500 miljoen; de bedoeling hiervan was betere financieringscondities te krijgen voor N.V. ZSP door meer flexibiliteit in te bouwen. Conform de GDO mag de N.V. ZSP nooit leningen aangaan die het plafond van € 500 miljoen overschrijden.

De totale schuld van N.V. ZSP uit hoofde van leningen en kredieten bedroeg aan het einde van het boekjaar 2012 € 389 miljoen. N.V. ZSP beschikt per einde van het boekjaar 2012 over een eigen vermogen van € 142 miljoen.

Op 28 juni 2013 is de jaarrekening vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA).

6.3 N.V. Westerscheldetunnel

De Provincie is 100% aandeelhouder sinds 1 juli 2009 door de aankoop van de aandelen van het Rijk. Het doel van deze aankoop is het mogelijk maken van de Sluiskiltunnel. De Tweede Kamer heeft toegezegd dat het overrendement van de Westerscheldetunnel ter beschikking gesteld wordt voor de Kanaalkruising Sluiskil. Gebaseerd op de aankoop is nu gerealiseerd dat het overrendement ingezet wordt ter dekking van de investering en de exploitatie van de Sluiskiltunnel.

Als gevolg hiervan zijn de ontvangen dividenden voor de Provincie Zeeland niet vrij besteedbaar. Vanuit de resultaatbestemming vindt de komende jaren toevoeging aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel plaats. De kosten van de nieuw te bouwen Sluiskiltunnel en de exploitatie worden gedekt uit deze bestemmingsreserve. Provinciale Staten hebben besloten dat zij, na de afbetaling van de Sluiskiltunnel, het dividend – onder aftrek van exploitatielasten – zullen gebruiken om het totale aankoopbedrag van de N.V. Westerscheldetunnel terug te verdienen. Op 14 maart 2033 gaat de tunnel over naar het Rijk voor € 1.

In oktober 2009 is het tarievenbeleid van de Westerscheldetunnel vastgesteld en hebben Provinciale Staten de interne bevoegdheidsverdeling tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten vastgesteld. In juni 2010 hebben Provinciale Staten een veelgebruikerskorting vastgesteld en in 2012 een aanvullende verlaging van de toltarieven voor de Westerscheldetunnel voor specifieke doelgroepen (de t-taghouders, de veelgebruikers en de bestuurders van busjes, campers en motoren). Bovendien zijn vier tolvrije dagen per jaar geïntroduceerd. Dankzij een financiële meevaller in de aanbesteding van het onderhoud van de Westerscheldetunnel kunnen Provinciale Staten het tarievenbeleid al in 2013 herijken.

De doelstelling van de deelneming is om met de dividendopbrengst van de N.V. Westerscheldetunnel het volgende te realiseren:

1. het provinciale aandeel in de investering van de aanleg van de Sluiskiltunnel dient, in verband met een mogelijke overdracht naar het Rijk, uiterlijk in 2025 te zijn afgeschreven
2. de kosten van de aanschaf van de aandelen in de N.V. Westerscheldetunnel dienen, in verband met de datum van overdracht op uiterlijk 15 maart 2033 te zijn terugverdiend
3. de afschrijvingslasten en de lasten voor beheer, onderhoud en verkeersmanagement van de Sluiskiltunnel en de Westerscheldetunnel moeten over de gehele eigendomsperiode kunnen worden terugverdiend

Op basis van de ramingen is het mogelijk de voorgaande doelstelling te realiseren.

De financiële ruimte op basis van het huidige tarievenbeleid bedraagt op in het jaar 2025 € 36 miljoen en in het jaar 2033 € 172 miljoen.

In 2007 richtte de N.V. Westerscheldetunnel dochterbedrijf Movenience B.V. op. De kernactiviteiten daarvan zijn het uitgeven van de t-tag, het afwickelen van financiële transacties met de t-tag en het debiteurenbeheer, het verzorgen van de klantenservice voor de WST en Movenience en de ontwikkeling van nieuwe autogerelateerde services via de t-tag. Het dochterbedrijf is voor 60% in handen van N.V. Westerscheldetunnel.

6.4 N.V. Economische Impuls Zeeland

De N.V. Economische Impuls Zeeland (Impuls) is op 2 juli 2007 opgericht. Impuls dient het gat tussen enerzijds ideeën en eerste planontwikkeling en anderzijds de daadwerkelijke uitvoering van projecten te dichten. De doelstellingen van de Provincie Zeeland voor de vennootschap zijn opgenomen in de Economische Agenda 2013-2015. Impuls is voor Provincie Zeeland een belangrijke partner bij het ontwikkelen en stimuleren van de Zeeuwse economie (ondernemingsondersteuning, vergroten van ondernemingsvaardigheden en aandacht voor innovatief ondernemen).

Met Impuls worden in 2014 concrete prestatieafspraken gemaakt op drie clusters:

1. Vestigen: promotie en acquisitie
2. Financieren: het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid door het begeleiden en (mede)financieren van startende innovatieve ondernemers.
3. Projectontwikkeling in Zeeuwse topsectoren. Op dit niveau concentreert de inzet zich op de in de Economisch Agenda genoemde Zeeuwse topsectoren Biobased Economy & Food, Maintenance en Logistiek, Vrijtijdseconomie en Zorgeconomie.

De eerstverantwoordelijk gedeputeerde neemt tweemaal per jaar deel aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Deze drie taken zijn door de directie van Impuls verder uitgewerkt in een jaarprogramma dat door de aandeelhouders wordt goedgekeurd. De provinciale doelstellingen, met name vanuit het de Economische Agenda 2013-2015, komen duidelijk tot uiting in het jaarprogramma.

De oprichting van Impuls is een gezamenlijk initiatief van gemeenten, bedrijfsleven, onderwijs en Provincie Zeeland. Het gezamenlijke initiatief komt ook tot uiting in de aandeelhoudersstructuur en de financiële jaarlijkse bijdrage van de partners aan Impuls. De Provincie Zeeland heeft per einde van het boekjaar 2012 een aandeel van 69% in Impuls. Gedurende 2013 en 2014 is het doel om dit aandeel terug te brengen naar 49%.

De financiële aansprakelijkheid voor de provincie met betrekking tot Impuls is beperkt tot het door de Provincie Zeeland ingebrachte aandelenkapitaal (€ 150.000). De Provincie Zeeland heeft Impuls geen garanties verstrekt.

6.5 B.V. Kanaalkruising Sluiskil

B.V. Kanaalkruising Sluiskil is opgericht op 1 juli 2009. De Provincie Zeeland is 100% aandeelhouder. B.V. Kanaalkruising Sluiskil heeft de opdracht om voor de Provincie Zeeland de Sluiskiltunnel te bouwen. Er is gekozen om voor dit project een B.V. op te richten om slagvaardig te kunnen handelen, gelet op de

aard en omvang van het project. Bij de voorbereiding en bouw van de Westerscheldetunnel zijn eerder goede ervaringen opgedaan met de realisatie van de tunnel binnen een private rechtspersoon; het is gebleken dat we op die manier een project voor de bouw van een tunnel beheersbaar kunnen houden. B.V. Kanaalkruising Sluiskil is aan de slag met een afgebakende opdracht en richt zich primair op praktische en technische aspecten rond de bouw en realisatie van de tunnel.

In 2010 is de Europese aanbestedingsprocedure afgerond. De opdracht tot het bouwen van de tunnel met toeleidende wegen is gegund aan Aannemerscombinatie BAM – TBI, die in 2011 met de werkzaamheden is gestart. De wegen zijn aan beide kanten van het kanaal al goed zichtbaar in het landschap. De tunnelboormachine is inmiddels geactiveerd en aan de slag. De Noordbuis wordt voor de zomer van 2013 gerealiseerd; na de zomer is de Zuidbuis aan de beurt. De werkzaamheden liggen op schema.

Het projectbudget voor het hele project is € 295,6 miljoen. De oplevering van de tunnel is half 2015 gepland. De bijdrage van de Provincie Zeeland bedraagt € 112,6 miljoen.

6.6 PPS Perkpolder

Grondexploitatie maatschappij Perkpolder Beheer B.V. en grondexploitatie maatschappij Perkpolder C.V. zijn opgericht in september 2009. Dit is een PPS-constructie, waarin de Provincie Zeeland voor 25% aandeelhouder was. Andere aandeelhouders waren: de gemeente Hulst, AM Grondbedrijf BV en Bouwfonds MAB Ontwikkeling BV, allen voor 25%. In de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) van 24 januari 2013 is besloten tot uittreding van de twee private aandeelhouders met ingang van 1 januari 2013. De gemeente Hulst en de Provincie Zeeland zijn nu beiden voor 50% aandeelhouder.

Met deze samenwerking beogen partijen een integrale ontwikkeling van het Plangebied tot een gebied bestaande uit het Hart (permanente woningen en een hotel op het voormalige veerplein), deeltijdwoningen en recreatieve natuur in de westelijke Perkpolder, een jachthaven, een golfbaan, buitendijkse natuur met primaire waterkeringen en de aanpassing van de N689. In 2024 moet het plan gerealiseerd zijn. Tot nu toe is voorbereidend werk verricht en is een contract gesloten met een ontwikkelaar voor de ontwikkeling van de Westelijke Perkpolder. Het bestemmingsplan is inmiddels onherroepelijk. Een groot deel van de benodigde gronden is verworven.

6.7 GR RUD Zeeland

Verschillende landelijke commissies hebben vastgesteld dat de uitvoering van de VROM-regelgeving te veel gefragmenteerd is, te weinig samenhang vertoont, kwalitatief tekort schiet en gebrek aan regie kent. Aan het toenmalige kabinet is daarom geadviseerd omgevingsregio's te vormen op de schaal van de politieregio's.

Aansluitend hebben het Rijk, het IPO, en de VNG een zogenoemde packagedeal gesloten. Met deze deal wordt aangekoerst op het vormen van robuuste regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) die belast zijn met de uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van complexe en bovenlokale bedrijven en activiteiten. Dit is neergelegd in een duidelijk omschreven overzicht van verplicht aan de RUD over te dragen taken. Door RUD Zeeland worden minimaal alle taken van de 'package deal' uitgevoerd zoals dat door het kabinet, het IPO, en de VNG met elkaar is overeengekomen. In het bedrijfsplan van de RUD Zeeland staat opgenomen welke taken voor de deelnemers daarvoor worden overgedragen aan RUD Zeeland.

De GR RUD Zeeland voert vanaf 1 januari 2014 onder andere vergunningverlening en handhaving uit voor provincie Zeeland, waterschap Scheldestromen en de dertien Zeeuwse gemeenten. Zeeland heeft een relatief omvangrijk bedrijvenbestand met ruim 8.000 bedrijven, waaronder industrie, agrarische bedrijven en toeristische bedrijven.

Op 28 juni 2013 is RUD Zeeland formeel opgericht. Per 1 september 2013 is de nieuwe directeur van RUD Zeeland bekend en benoemd. De uitvoeringsorganisatie RUD Zeeland gaat op 1 januari 2014 van start. De provincie Zeeland is per 1 januari 2014 deelnemer in de GR RUD Zeeland en opdrachtgever van GR RUD Zeeland.

BRZO RUD

De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhavende voor alle BRZO en RIE-4 bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is, zijn door provincie Zeeland gemandateerd aan de BRZO-RUD (DCMR). Tot 1 januari 2014 zijn taken teruggemandateerd naar de provincie Zeeland. Per 1 januari 2014 zal de directeur van RUD Zeeland voor de uitvoering worden gemandateerd door de directeur van de DCMR en wordt uitvoering van de taken ondergebracht bij RUD Zeeland.

7. Risico's

Voor zover van toepassing wordt voor de specifieke risico's vanuit de risico-analyse verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. In deze begroting wordt geen van de verbonden partijen genoemd, omdat de risico's in beeld zijn en beheerst worden bij het bevoegd gezag van de verbonden partijen. Op bestuurlijk niveau zijn wij betrokken bij de bedrijfsontwikkelingen en we hebben inzicht hebben in de rendementsontwikkelingen, risico's en weerstandvermogen.

Ten aanzien van de risico's van verbonden partijen geldt in het algemeen een hoger risico bij gemeenschappelijke regelingen dan bij vennootschappen. Voor vennootschappen is het risico beperkt tot de kapitaalinbreng.

Tot slot verwijzen we naar de bijlagen bij deze paragraaf, waarin de business-sheets zijn weergegeven van de belangrijkste zeven verbonden partijen.

Overzicht belangrijkste verbonden partijen

Statutaire naam deelneming 1

DELTA N.V.

Vestigingsplaats

Middelburg

Bestuurlijk belang

Het bestuurlijk belang bestaat uit 50% stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (AvA).

Financieel belang

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat uit:		(bedragen x € 1.000)
20.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 454	
Totaal maatschappelijk kapitaal dus		€ 9.080
Van het maatschappelijk kapitaal is geplaatst en volgestort:		
15.280 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 454	
Totaal geplaatst kapitaal dus		€ 6.937

50% van het geplaatste aandelenkapitaal is in bezit van de Provincie Zeeland.

DELTA N.V. Doelstelling

DELTA N.V. is een geïntegreerd energiebedrijf. Het is werkzaam op het gebied van de elektriciteits-, gas-, water- en warmtevoorziening, internet en de inzameling, be- en verwerking van afval en water.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De Provincie Zeeland participeert al jaren in DELTA N.V. Op dit moment worden met het aandelenbezit geen specifieke beleidsdoelstellingen nagestreefd. De aandeelhouders wensen wel een maatschappelijk aanvaardbaar dividend. In februari 2012 is een motie aangenomen om te komen tot een nieuwe aandeelhoudersstrategie. Deze wordt in de loop van 2013 vastgesteld. Begin 2013 hebben PS over hun aandeelhoudersbelang in DELTA N.V. van 50% besloten dat het rendement op de langere termijn structureel omhoog moet (waarbij men denkt aan ten minste 10%), dat het risico samenhangend met de activiteiten structureel omlaag moet en dat de werkgelegenheid in principe gelijk moet blijven, rekening houdend met de continuïteit van de werkgelegenheid op lange termijn – die gaat in principe boven de werkgelegenheid op korte termijn.

Onder DELTA N.V. vallen verder het waterbedrijf Evides, het Netwerkbedrijf DNWB en de kerncentrale binnen EPZ. Deze bedrijven zijn van groot publiek belang.

Enige financiële cijfers

Het boekjaar is bij DELTA N.V. gelijk aan het kalenderjaar.

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2012 (bedragen x € 1.000)

De voor winstverdeling beschikbare winst over 2012	€	87.946
Hiervan is aan dividend beschikbaar gesteld	€	40.000
Hiervan is door de Provincie Zeeland ontvangen	€	20.000
Het totale eigen vermogen per einde van het boekjaar	€	1.187.865
Het totale eigen vermogen per begin van het boekjaar	€	1.179.820
Het balanstotaal per einde van het boekjaar	€	3.063.893
Het balanstotaal per begin van het boekjaar	€	3.212.743
Het aantal formatieplaatsen (fte) per 31 december 2012		2.955

Overige bijzonderheden

Op dit moment staat de wetgeving niet toe dat de waterdivisie van DELTA N.V. wordt geprivatiseerd; die is na de fusie met Waterbedrijf Europoort ondergebracht in Evides.

De energienetten, ondergebracht bij DELTA Netwerkbedrijf, zijn niet vrij verkoopbaar (in ieder geval niet aan niet-overheden of buitenlandse investeerders).

DELTA N.V. is niet gesplitst. Over de splitsing lopen nog gerechtelijke procedures met de Staat. Wanneer de Provincie Zeeland of één van de andere aandeelhouders de aandelen wenst te verkopen, dan moeten deze op statutaire gronden eerst worden aangeboden aan de overige aandeelhouders.

Statutaire naam deelneming 2

N.V. Westerscheldetunnel (WST)

Vestigingsplaats

Borssele

Bestuurlijk belang

De vennootschap wordt bestuurd door een directie bestaande uit één of meer leden, onder toezicht van een Raad van Commissarissen (RvC). De RvC stelt het aantal leden van de directie vast. Op dit moment is er één algemeen directeur. Een lid van de directie wordt benoemd door de RvC. De RvC bestaat uit een vast aantal leden (vijf personen). De leden van de RvC worden weer benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA).

Financieel belang

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat uit:		(bedragen x € 1.000)
2.000.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 45	
Totaal maatschappelijk kapitaal is		€ 90.000
Van het maatschappelijk kapitaal is geplaatst en volgestort:		
1.692.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 45	
Totaal geplaatst kapitaal is		€ 76.140
Hiervan is 100% in bezit van de Provincie Zeeland		

Met de aankoop van de aandelen van het Rijk heeft de Provincie Zeeland sinds 1 juli 2009 100% van de aandelen in haar bezit; tot 30 juni 2009 had de Provincie Zeeland 4,6% van de aandelen in bezit.

Doelstelling van de vennootschap

Het doel van de vennootschap is omschreven in artikel 3 van de statuten: 'De vennootschap heeft als doel een tunnel onder de Westerschelde -met aansluitende wegen en bijbehorende werken- tot stand te brengen en als rechthebbende te exploiteren of doen exploiteren, alsmede ter bevordering van dit doel het deelnemen in, het voeren van beheer over, het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen en het stellen van zekerheid voor schulden van anderen en al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord'.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De doelstelling is niet het aanhouden van de verbonden partij. Het doel is immers de realisatie van een vaste oeververbinding. De daaruit voortvloeiende verbondenheid met de WST is een gegeven waarmee we ten minste dertig jaar rekening moeten houden – tot en met 13 maart 2033, te rekenen vanaf de ingebruikname op 14 maart 2003.

Enige financiële cijfers

Het boekjaar is bij de N.V. Westerscheldetunnel gelijk aan het kalenderjaar.

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2012 (bedragen x € 1.000)

De voor winstverdeling beschikbare winst over 2012	€	2.486
Hiervan is aan dividend beschikbaar gesteld in 2013	€	2.486
Door de Provincie Zeeland is over het boekjaar 2013 aan dividend ontvangen	€	2.486
Het totale eigen vermogen per einde van het boekjaar	€	79.569
Het totale eigen vermogen per primo boekjaar	€	82.361
Het balanstotaal per einde van het boekjaar	€	557.680
Het balanstotaal per begin van het boekjaar	€	588.617
Het gemiddeld aantal formatieplaatsen (fte) in 2012		59

Statutaire naam deelneming 3

Zeeland Seaports

Vestigingsplaats

Terneuzen

Bestuurlijk belang

De GR ZSP is een openbaar lichaam met rechtspersoonlijkheid op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het is een samenwerkingsverband van de Provincie Zeeland (50%), de gemeente Terneuzen (25%), de gemeente Vlissingen (12,5%) en de gemeente Borsele (12,5%). Het Algemeen Bestuur van Zeeland Seaports bestaat uit acht personen, waarvan er twee worden benoemd door Provinciale Staten uit het college van Gedeputeerde Staten. Eén van de twee door de Provincie Zeeland aangewezen leden van het AB wordt tevens benoemd als voorzitter van het AB. Er is ook een Dagelijks Bestuur (DB). Dit bestaat uit vier leden, allen afkomstig uit het AB (iedere deelnemer levert één DB-lid). De voorzitter van het AB is ook voorzitter van het DB.

Per 1 januari 2011 zijn alle activiteiten en rechten en verplichtingen overgegaan van de GR ZSP naar N.V. ZSP. De GR ZSP blijft alleen bestaan voor de aflopende garantstelling voor financieringsdoeleinden. De GR ZSP bezit 100% van de aandelen in N.V. ZSP. Zodra de GR ZSP de aandelen van N.V. ZSP overdraagt aan de participanten van de GR ZSP (en desgewenst de GR ZSP kan worden opgeheven), zijn de individuele toekomstige aandeelhouders als volgt gerechtigd in het aandelenkapitaal van de Vennootschap; Provincie Zeeland 50%, gemeente Terneuzen 16 ²/₃%, gemeente Borsele 16 ²/₃% en de gemeente Vlissingen eveneens 16 ²/₃%.

Financieel belang

Zoals hiervoor aangegeven bij het bestuurlijk belang is de Provincie Zeeland voor 50% deelnemer in de GR Zeeland Seaports en ook 50% aandeelhouder van N.V. ZSP.

Doelstelling rechtspersoon

De vennootschap heeft het volgende doel: 'het (doen) uitoefenen van het havenbedrijf en in dat kader de positie van het Zeeuwse haven- en industriecomplex in internationaal perspectief zowel op de korte als lange termijn te versterken'. Deze doelstelling is opgenomen in artikel 2 van de statuten van de naamloze vennootschap.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De reden van deelname aan de gemeenschappelijke regeling / naamloze vennootschap is met name gericht op het provinciale belang van het ontwikkelen, beheren en exploiteren van het haven- en industriegebied in Zeeland. Zeeland Seaports is één van de organisaties die wij inzetten om uitvoering te geven aan de provinciale beleidsdoelstellingen.

Enige financiële cijfers

Het boekjaar is bij Zeeland Seaports gelijk aan het kalenderjaar.

GR Zeeland Seaports

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2012 (bedragen x € 1.000)

Totaal negatief resultaat over 2012	€	0
Het totale eigen vermogen aan het begin van het boekjaar	€	160.637
Het totale eigen vermogen aan het einde van het boekjaar	€	160.637
Het balanstotaal aan het begin van het boekjaar	€	160.637
Het balanstotaal aan het einde van het boekjaar	€	160.637

Als gevolg van de verzelfstandiging resteren er geen activiteiten in de GR behoudens die van aandeelhouder en garantsteller. De GR heeft dan ook geen eigen personeel in dienst. De GR is 100% aandeelhouder in de N.V. Zeeland Seaports. De verkrijgingsprijs van de deelneming betreft € 160.637,- (x 1.000).

N.V. Zeeland Seaports

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2012 (bedragen x € 1.000)

Totaal negatief resultaat over 2012 voor resultaatbestemming	€	15.644
Het totale eigen vermogen aan het einde van het boekjaar	€	141.332
Het totale eigen vermogen aan het begin van het boekjaar	€	156.978
Het balanstotaal per einde van het boekjaar	€	577.029
Het balanstotaal per begin van het boekjaar	€	593.402
Het gemiddeld aantal formatieplaatsen (fte) in 2012 in vaste dienst		74

Op 28 juni 2013 is de jaarrekening vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA).

Overige bijzonderheden

Zeeland Seaports werkt samen met DOW Chemical N.V. in de joint venture Valuepark Terneuzen. In 2008 is er door de oprichting van WarmCO2 een samenwerkingsverband aangegaan met Volker Wessel en Yara Sluiskil.

Statutaire naam deelneming 4

Economische Impuls Zeeland N.V. (NV EIZ)

Vestigingsplaats

Middelburg

Bestuurlijk belang

De vennootschap wordt bestuurd door één directeur. Het toezicht wordt uitgevoerd door een Raad van Commissarissen (RvC) van drie leden. De leden van de RvC worden aangesteld door de aandeelhouders. Geen van de leden van de directie of RvC is direct of op voordracht van de Provincie Zeeland benoemd.

Financieel belang

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat uit:	(bedragen x € 1.000)
750.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 1
Totaal maatschappelijk kapitaal is	€ 750
Van het maatschappelijk kapitaal is per einde van het boekjaar 2011 geplaatst en volgestort:	
150.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 1
Totaal geplaatst kapitaal is	€ 150
Hiervan is 69% (103.500 aandelen) in bezit van de Provincie Zeeland	

Doelstelling vennootschap

De voornaamste doelstelling is het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse (kennis) economie, met groei van werkgelegenheid, door uitvoering van concrete projecten en door acquisitie van bedrijven en investeringen van elders. Een andere belangrijke doelstelling is onder andere het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met, het besturen van, alsmede het financieren van andere ondernemingen, in welke rechtsvorm ook. Impuls stimuleert en faciliteert ontwikkeling op het gebied van de (kennis) economie in de meest brede zin van het woord.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

NV EIZ moet het gat dichten tussen ideeën en eerste planontwikkeling en de daadwerkelijke uitvoering van projecten. De doelstellingen van de Provincie Zeeland voor de vennootschap zijn opgenomen in de Economische Agenda 2013-2015. NV EIZ is voor de Provincie Zeeland een belangrijke partner bij het ontwikkelen en stimuleren van de Zeeuwse economie.

Enige financiële cijfers

Het boekjaar is bij NV EIZ gelijk aan het kalenderjaar.

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2012 (bedragen x € 1.000)

De winst over 2012 bedroeg	€	65
Het positieve resultaat is toegevoegd aan het eigen vermogen		
Het totale eigen vermogen per einde van het boekjaar	€	371
Het totale eigen vermogen per begin van het boekjaar	€	306
Het balanstotaal per einde van het boekjaar	€	1.758
Het balanstotaal per begin van het boekjaar	€	1.369
Het aantal formatieplaatsen (fte) bedraagt einde van het boekjaar 2012.		11,5

Statutaire naam deelneming 5

BV Kanaalkruising Sluiskil (BV KKS)

Vestigingsplaats

Terneuzen

Bestuurlijk belang

De vennootschap wordt bestuurd door een directie bestaande uit één lid, onder toezicht van een Raad van Commissarissen (RvC). De RvC zelf bestaat uit vijf onafhankelijke leden. De Provincie Zeeland is 100% aandeelhouder.

Financieel belang

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat uit:	(bedragen x € 1.000)
1.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 1.000
Totaal maatschappelijk kapitaal is derhalve	€ 1.000
Van het maatschappelijk kapitaal is per einde van het 2008 geplaatst en volgestort:	
1.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 1.000
Totaal geplaatst kapitaal is derhalve	€ 1.000
Hiervan is 100% in bezit van de Provincie Zeeland.	

Doelstelling van de vennootschap

De vennootschap heeft als doel: het in opdracht van de Provincie Zeeland voorbereiden en (laten) bouwen van de Sluiskiltunnel met aansluitende wegen en ervoor zorgen, dat het beheer, onderhoud en verkeers- en incidentmanagement voor een nog nader door de Provincie te bepalen periode op verantwoorde wijze wordt verzorgd door een derde partij; en het verrichten van al wat met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

BV KKS werkt met een afgebakende opdracht en kan zich primair richten op praktische en technische aspecten rondom de bouw en realisatie van de Sluiskiltunnel.

Enige financiële cijfers

Het totale budget voor de bouw van de Sluiskiltunnel is € 295,6 miljoen (prijspeil oktober 2010). Het boekjaar is bij BV KKS gelijk aan het kalenderjaar.

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2012	(bedragen x € 1.000)
Winstsaldo 2012	€ 0
Doorberekende kosten aan Provincie Zeeland 2012*	€ 68.000
Balanstotaal per einde van het boekjaar	€ 60.111
Balanstotaal per begin van het boekjaar	€ 51.537

*Gedeclareerde termijnen excl. btw

Op 30 mei 2013 is de jaarrekening vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA).

BV KKS maakt kosten voor de bouw en aanleg van de tunnel en berekent deze gedurende het jaar door aan de Provincie Zeeland. Hierdoor is gedurende de bouw het winstsaldo van BV KKS nul.

De jaarcijfers van BV KKS geven daarom niet zoveel nuttige informatie. Mutaties inzake de bouwkosten kunnen gevolgd worden in bijlage 4.2 Staat van restant investeringskredieten en in de 'bestemmingsreserve Sluiskiltunnel' van de Provincie Zeeland. Zie hiervoor bijlage 4.3.1 De toelichting op de balansmutaties per reserve, voorziening en overlopende passiva.

Vanwege het tijdelijke karakter van BV KKS wordt gewerkt met ingeleend personeel. Het aantal fte op de loonlijst is daardoor nul.

2.3.7 Paragraaf Grondbeleid

1. Visie grondbeleid

De Provincie Zeeland is in het landelijk gebied actief om provinciale beleidsdoelen te realiseren. Grondbezit is daarbij een belangrijke ondersteunende factor. Grond is veelzijdig en inzetbaar voor bijvoorbeeld infrastructuur, landbouwstructuurverbetering, landbouwroutes, aquacultuur, natuur & landschap en recreatie. We proberen gronden te verwerven tegen een redelijke prijs en binnen een acceptabele termijn met de meest geschikte instrumenten.

De Provincie vervult een regierol in het landelijk gebied door belanghebbende partijen in een specifiek gebied bij elkaar te brengen, waarbij de belangen van alle partijen worden besproken en ingezet wordt op een integrale realisatie van doelen. De Provincie neemt daarbij een brede verantwoordelijkheid voor het realiseren van publieke doelen, waarbij zij ook doelen meewegen van bijvoorbeeld het Waterschap, Rijkswaterstaat en gemeenten. De autonome bevoegdheden van partijen verschuiven daarmee niet.

Op 18 december 2009 hebben Provinciale Staten de Nota Grondbeleid vastgesteld.

De nota geeft criteria en kaders voor de grondpolitiek die de Provincie wil voeren, de wijze van verwerving en de inzet van instrumenten. Momenteel vindt overleg plaats tussen provincies en het Rijk over de afwikkeling van het deelakkoord Natuur & Landelijk Gebied. Grond speelt hierin een cruciale rol. De uitkomst van dit overleg wordt na Prinsjesdag verwacht en dan kunnen we met gerichte voorstellen komen. Hierbij wordt rekening gehouden met de regierol van de provincie in het landelijk gebied en het effect van de mogelijke overname van rijksgronden uit de afwikkelingsovereenkomst Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) (zie 3.2). Verder wordt rekening gehouden de benodigde omvang van de totale ruilgronden in relatie tot de nog te realiseren doelstellingen en de mogelijke invloed op de beleidsuitvoering. De Dienst Landelijk Gebied (DLG) waarvan het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) een onderdeel is, is een belangrijke uitvoeringsorganisatie bij de uitvoering van het provinciale Grondbeleid.

De inzet van het instrument BBL is aan verandering onderhevig. Eind 2014 zijn de voorbereidingen voor de veranderingen afgerond en vanaf 2015 is het nieuwe instrument ingericht en operationeel.

2 Beleidsuitgangspunten

2.1 Een actieve of faciliterende grondpolitiek

Voorafgaand aan het realiseren van een project bepalen we of een actieve dan wel een faciliterende grondpolitiek nodig is. Bij die afweging is het financiële risico grotendeels bepalend. Bij actieve grondpolitiek loopt de provincie als actieve partij meestal een financieel risico; dit risico moeten we afdekken. Bij faciliterend grondbeleid is er nauwelijks een financieel risico. De keuze tussen een actieve of faciliterende grondpolitiek is een bewuste afweging waarbij we enkele vastgestelde criteria hanteren, vooral gericht op noodzakelijkheid, rechtmatigheid en risicobeheersing.

Voor de projecten Waterdunen en Perkpolder is in projectonderdeel 'rode grond' gekozen voor een actieve grondpolitiek. Er is in deze gevallen sprake van een minimale bewerking en (verwachte) waardeermeerdering van de gronden en er is sprake van doorlevering van gronden. Beide projecten zijn gericht op het realiseren van beleidsdoelen. Bij deze projecten gaan we uit van kostendekkende grondexploitaties. De eventuele risico's met betrekking tot de gronden dekken we af binnen de grenzen van de afzonderlijke grondexploitaties.

2.2 Besluitvorming

Bij de besluitvorming over te realiseren gebiedsdoelen maken we gebruik van de beleidsnota's, een quick scan of aankoopstrategieplan en een financiële onderbouwing. In het aankoopstrategieplan geven we voor de start van een project aan op welke wijze en van welke partij(en) we gronden gaan verwerven.

2.3 Samenwerking

Op de grondmarkt zijn diverse partijen actief met ieder hun eigen doelstellingen en opgaven. Voor de realisatie van onze doelstellingen kan een samenwerking met andere partijen nodig zijn. Bij een samenwerking in het landelijk gebied met andere overheden nemen we de regierol, overeenkomstig de Nota Grondbeleid. Recent hebben we met het Waterschap Scheldestromen en DLG een convenant gesloten om (werk)processen en grondportefeuilles efficiënter en effectiever op elkaar af te stemmen, zie ook 2.4.1 van deze paragraaf.

2.4 Ruilinstrumentarium

Bij projecten waarin grondverwerving een rol speelt, is de aanpak vooral ontwikkelingsgericht. Deze aanpak is dynamisch – grondverwerving wordt breed ingezet en dienstbaar gesteld aan het realiseren van de doelstellingen. Daarnaast kunnen wij met een juiste keuze en toepassing van de beschikbare instrumenten tijdig inspelen op (toekomstige) ontwikkelingen.

2.4.1. Kavelruilbureau Zeeland

Ruilen met grond is een wezenlijk instrument voor (gebiedsgerichte) projecten in de ruimtelijke omgeving en infrastructurele projecten. Het bezit van ruilgronden op alternatieve locaties buiten de projectgebieden is voor ons dan ook van belang. De kans op het vrijwillig verwerven van gronden op de gewenste locatie is groter als we aan grondeigenaren een perceel op een alternatieve locatie kunnen aanbieden. We kennen verschillende manieren van ruil. Op basis van een quick scan bepalen we per project welke vorm van kavelruil wordt ingezet.

Op 5 september 2012 hebben wij, onder provinciale verantwoording, het Kavelruilbureau Zeeland officieel ingesteld (looptijd tot 2015). We hebben DLG gevraagd om de uitvoering daarvan op zich te nemen. Hierdoor wordt onder andere de samenwerking bevorderd tussen alle overheidspartijen die op de Zeeuwse grondmarkt actief zijn: het Rijks Ontwikkelings- en Vastgoedbedrijf, Rijkswaterstaat, de Zeeuwse gemeenten en het Waterschap Scheldestromen. Door het instellen van één loket kunnen ook wensen en ideeën vanuit de markt daar waar mogelijk gefaciliteerd worden.

2.4.2. Tijdelijk Anders Beheer

De afgelopen tijd is ook gekeken naar het (tijdelijk) beheer van de aanwezige ruilgronden in Zeeland. Hierbij is gekeken of het tijdelijk beheer kan bijdragen aan het realiseren van provinciale doelstellingen. Zo is bij het pilot-project Vlasteelt voor de teeltseizoenen 2013 en 2014 tijdelijk ongeveer 100 hectare grond via het BBL beschikbaar gesteld.

In het kader van de beleidsnota Energie en Klimaat zullen wij ook gaan verkennen of het mogelijk is om (ruil)gronden in te gaan zetten voor de in die nota genoemde doelstellingen.

2.5 Prijsbeleid

Uitgangspunt bij de verwerving van gronden is dat we niet bieden boven de marktprijs of bieden op basis van volledige schadeloosstelling. We zijn ons bewust van de wettelijke regelingen op het gebied van staatssteun en houden daarmee rekening bij de verwerving.

2.6 Waardering

De waarde van provinciale gronden is terug te vinden op de balans. De meeste gronden waarderen we tegen verkrijgingsprijs (inclusief notaris- en kadasterkosten) met aftrek van een eventuele bijdrage van derden. Het komt voor dat gronden onderdeel zijn van een grondexploitatie. De gronden worden gewaardeerd op de verkrijgingsprijs, zolang deze onder de verwachte verkoopprijs ligt (marktwaaarde). Als de verkoopprijs eronder ligt, dan wordt voor het verschil een voorziening gevormd overeenkomstig de BBV.

De specificatie van de grondvoorraden op de balans is opgenomen in de staat van activa (4.1).

NB. Als de gronden volledig gefinancierd zijn uit bijdragen van derden is de balanswaarde nul en worden ze niet apart op de balans vermeld. In de voorraadadministratie (provinciaal en bij DLG) worden deze wel geregistreerd.

2.7 Grondbank Zeeland

Per 1 januari 2010 is de Grondbank Zeeland ingesteld als strategisch instrument om de provinciale beleidsdoelen op minnelijke wijze te realiseren, door te beschikken over voldoende ruilgronden. Met die gronden kunnen we snel en flexibel inspelen op strategische kansen en mogelijkheden voor de beleidsopgaven.

Provinciale Staten hebben het plafond van de grondbank voor de periode 2009-2018 vastgesteld op € 13 miljoen. Afhankelijk van de uitkomst van de afwikkelingsovereenkomst ILG (commissie Jansen I en II) zal er een aanvraag tot verruiming van het investeringskrediet met een meerjarig overzicht voorgelegd worden bij de tussentijdse voortgangsrapportage op de beleidsnota Grondbeleid in 4^e kwartaal 2013. Hierbij zullen de jaarlijkse kosten van de financiering en de uitvoeringskosten van de grondbank berekend worden en meerjarig geraamd worden in verhouding tot de ontwikkeling van de grondbank Zeeland, zie onderdeel 1 van deze paragraaf.

Conform de beleidsnota Grondbeleid zijn er twee vormen van ruilgronden die niet toegerekend worden aan de grondbank Zeeland, omdat ze volledig gefinancierd worden met middelen van derden binnen het project en doeluitkering Natuur Pakket Westerschelde:

1. tijdelijke ruilgronden Natuur Pakket Westerschelde (NPW).
2. tijdelijke ruilgronden Landbouw Flankerend Beleid binnen het project.

3 De verwerving en uitgifte van gronden

De afgelopen jaren hebben we gronden aangekocht en verkocht. Vaak wordt de uitvoeringsopdracht aan Dienst Landelijk Gebied (DLG) verstrekt waarbij dan de juridische afwikkeling via het BBL loopt. De provincie is economisch eigenaar.

Verwerving geschiedt altijd in het kader van provinciale beleidsdoelen, bijvoorbeeld doelen uit het Omgevingsplan, de Economische Agenda of het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan.

3.1 Gronden voor realisatie doelen uit het Omgevingsplan en Economische Agenda

In het programma Ruimtelijke omgeving is de doelstelling van de ruimtelijke economische ontwikkeling aangegeven: "Het bevorderen van een gezonde regionale economie is een van de kerntaken van de Provincie. In de Economische Agenda zijn de door Zeeland gekozen topsectoren verder uitgewerkt. Het ruimtelijk beleid geeft voldoende ruimte aan economische ontwikkelingen en bevordert duurzame groei."

Gebiedsgerichte aanpak is een belangrijke manier om provinciale doelen op allerlei beleidsterreinen te verwezenlijken. Bij een aantal indicatoren en gebiedsgerichte projecten speelt het grondbeleid met het instrument ruilgrondbank een rol om de doelstelling te verwezenlijken.

Enkele projecten waar grondbeleid van belang is in de periode 2014-2017 zijn bijvoorbeeld:

- Ontwikkeling Zeeuwse Passage
- Kanaalzone
- Marinierskazerne
- Aquacultuur
- Landbouwkundige structuurverbetering

3.2 Gronden voor realisatie doelen Plattelandsontwikkeling, Natuur en Landschap

Met de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG 2007) en de decentralisatie van de taken via het Deelakkoord Natuur en Landelijk Gebied (2011) tussen het Rijk en provincies is de Provincie regisseur geworden voor de ontwikkeling in het landelijk gebied voor het realiseren van ILG-doelstellingen. De Provincie is verantwoordelijk voor en heeft de regierol op zich genomen van het integrale beleid in het landelijk gebied (provinciebreed) en de plattelandsontwikkeling, zoals vastgesteld in de nota Grond-

beleid. Op het gebied van grondbeleid is de Provincie verantwoordelijk voor de grondverwerving (aan- en verkoop), het kavelruilen en de aansturing van DLG.

Eind 2012 is het deelakkoord Natuur en Landschapsbeheer tussen Rijk en Provincies gesloten. In 2013 zijn de gemaakte afspraken nader uitgewerkt.

Na de afwikkeling van de ILG in de jaarrekening 2012 heeft Kabinet Rutte II aangegeven structureel middelen beschikbaar te stellen voor natuurontwikkeling voor bijvoorbeeld de 'Robuuste EHS' (structureel € 200 miljoen per jaar vanaf 2013). Bij natuurontwikkeling is de taakstelling voor Zeeland om ongeveer 1.150 hectare gronden te verwerven op locatie (en in te richten) voor 2027. Deze uitvoering van de voorstellen uit de commissie Jansen I en II is afhankelijk van de Kabinetsvoorstellen in de Miljoenennota op Prinsjesdag 2013.

In 2005 is besloten tot een derde verdieping van de Westerschelde. In dat kader zijn ook afspraken met het Rijk gemaakt over de aanleg van zeshonderd hectare nieuwe natuur. Wij hebben de regierol bij de verwerving van gronden voor de zeshonderd hectare estuariene natuurontwikkeling. Deze loopt via de overlopende passiva Natuur Pakket Westerschelde. De tijdsperiode zal langer doorlopen dan 2015 in verband met de politieke besluitvorming rondom de Hedwige Polder. Het jaar 2018 is genoemd als start van de uitvoering van de inrichtingswerkzaamheden. De grondverwerving dient vóór dat jaar gerealiseerd te zijn.

3.3 Gronden voor realisatie doelen Mobiliteit

Er zijn percelen aangekocht voor infrastructurele projecten zoals de Kanaalkruising Sluiskil, reconstructie, aanleg en verbreding van wegen, bijvoorbeeld Sloeweg, Tractaatweg, tweede fase recreatieverdeelweg en logistieke landbouwroutes en fietspaden.

In 2013 heeft de Provincie de restantvoorraad gronden afgebouwd die voor het project Duurzaam Veilig rond de N61 waren aangekocht.

4 Risicomanagement

Het aanhouden van grondvoorraden brengt risico's en kosten met zich mee. Er zijn kosten verbonden aan de tijdelijke investeringen in de gronden, zoals transactiekosten en rentekosten. Daarnaast zijn er de uitvoeringskosten als gevolg van het ruilen en verwerven van gronden. Deze worden meerjarig geraamd in de begroting.

Bij grondaankopen op locatie voor meer risicovolle projecten voeren we een risico-analyse uit op basis van een businesscase (een zakelijke afweging van baten en lasten).

Het aanhouden van een strategische grondvoorraad brengt risico's van waardedaling van de aangekochte gronden met zich mee. Vanuit de voorraadregistratie zijn de mutaties per jaar steeds inzichtelijk en minimaal bij iedere jaarrekening wordt de boekwaarde getoetst op de actuele grondwaarden volgens de financiële verordening.

Er zijn momenteel geen projecten waarvoor we risico's betreffende grondaankopen opnemen in de paragraaf weerstandsvermogen (2.3.2).

Bij de voortgangsrapportage nota Grondbeleid met daarin de afwikkelingsovereenkomst ILG (commissie Janssen I en II) zal ook beoordeeld en voorgesteld worden hoe vanuit financieel beleid risico's afgedekt worden en hoe resultaat-effecten van incidentele verkopen zo verwerkt kunnen worden, dat deze op de beschikbare provinciale middelen zo min mogelijk effecten hebben.

5 Omvang grondvoorraden

De omvang en het verloop van de provinciale grondvoorraden is opgenomen in toelichtingen bij de staat van activa (4.1) en staat van restant investeringskredieten. In deze toelichtingen wordt de samenstelling en de financiële waardering van de voorraad opgenomen.

De totale voorraad grond in ons eigendom (economisch) per 31 december 2012 was ongeveer 1.074 hectare. Bij de waardering van de gronden zijn de bijdragen van derden, conform het Besluit Begroting en Verantwoording, in mindering gebracht op de balanswaarde (zie 2.7 NPW).

Financiële begroting

Begroting 2014

3.1 Overzicht baten en lasten per programma begrotingsjaar 2014

(bedragen in € 1.000)

Programma	Lasten	Baten	Saldo Lasten/baten	Toevoeging reserve	Onttrekking reserve	Saldo reserves	Resultaat
1 Leefbaarheid	7.504	-25	7.479	0	0	0	7.479
2 Jeugdzorg	32.137	-31.324	812	0	0	0	812
3 Cultuur	27.404	-3.299	24.105	39	-354	-315	23.790
4 Bestuur	8.497	-239	8.258	87	0	87	8.345
5 Milieu	11.207	-162	11.045	21	-124	-103	10.942
6 Ruimtelijke omgeving	22.236	-2.041	20.195	791	-4.225	-3.434	16.761
7 Watermanagement	3.499	-15	3.484	0	0	0	3.484
8 Natuur en landschap	64.286	-40.935	23.350	-574	-4.755	-5.329	18.021
9 Economie	10.679	-81	10.598	500	-1.000	-500	10.098
10 Toerisme en recreatie	2.222	-67	2.155	0	0	0	2.155
11 Landbouw en visserij	1.554	0	1.554	0	0	0	1.554
12 Onderwijs	1.848	-590	1.258	0	0	0	1.258
13 Mobiliteit	99.654	-69.820	29.834	2.155	-2.322	-167	29.667
Totaal beleid programma's	292.727	-148.599	144.128	3.018	-12.781	-9.763	134.365
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	7.648	-146.251	-138.603	20.612	-16.373	4.238	-134.365
Totaal lasten en baten	300.375	-294.850	5.525	23.630	-29.155	-5.525	0

3.2 Overzicht baten en lasten meerjarig

Totaal		(bedragen x € 1.000)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten	284.113	408.629	292.727	269.969	153.370	134.513
Baten	-152.346	-245.731	-148.599	-140.817	-43.583	-29.193
Subtotaal programma's	131.768	162.898	144.128	129.152	109.787	105.320
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-90.426	-135.996	-138.603	-128.658	-106.398	-108.624
Resultaat voor bestemming	41.341	26.902	5.525	494	3.389	-3.304
Toevoeging reserve	67.113	45.415	23.630	23.353	13.455	18.117
Onttrekking reserve	-121.181	-72.317	-29.155	-23.847	-16.844	-14.813
Resultaat na bestemming	-12.727	0	0	0	0	0

Toelichting op resultaat na bestemming;

Een positief cijfer wil zeggen een tekort op de budgettaire ruimte en een negatief cijfer wil zeggen dat er nog budgettaire ruimte is.

Het saldo van de jaarrekening is tijdelijk toegevoegd aan de reserve 00110 algemene reserve rekeningresultaat. In het huidige boekjaar is bij de behandeling van de jaarrekening hieraan bestemming gegeven. Hierop is de genoemde reserve 00110 in het huidige dienstjaar leeggeboekt. Zie bijlage 4.3 Staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva.

De toelichting op het verloop van de baten en lasten per jaar is in de beleidsbegroting per programma in subparagraaf 3 weergegeven, gesplitst in toekomst perspectief en in historisch perspectief ten opzichte van het begrotingsjaar.

3.3 Toelichting mutatie reserves per programma

Totaal (bedragen x €1000)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal Toevoeging	67.113	45.415	23.630	23.353	13.455	18.117
Totaal Onttrekking	-121.181	-72.317	-29.155	-23.847	-16.844	-14.813

01 Leefbaarheid (bedragen x €1000)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P01 algemene reserve						
Totaal Toevoeging	1.511					
Totaal Onttrekking	-1.037	-140				

02 Jeugdzorg (bedragen x €1000)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P02 algemene reserve						
Totaal Toevoeging	80					
Totaal Onttrekking	-49	-80				

03 Cultuur (bedragen x €1000)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P03 reserve verbouwing zeeuw museum						
Totaal Toevoeging						
Totaal Onttrekking	-200	-200	-200	-200	-200	-200
P03 reserve pand schuytvlot						
Totaal Toevoeging	254					
Totaal Onttrekking	-143	-154	-154	-154	-154	-154
P03 algemene reserve						
Totaal Toevoeging	1.708	39	39	39	39	
Totaal Onttrekking	-449					
Totalen 03 Cultuur						
Toevoeging	1.962	39	39	39	39	
Onttrekking	-792	-354	-354	-354	-354	-354

04 Bestuur (bedragen x €1000)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P04 algemene reserve						
Totaal Toevoeging	3.293	53	87			
Totaal Onttrekking	-1.909	-50				

05 Milieu (bedragen x €1000)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P05 algemene reserve						
Totaal Toevoeging	669	47	21	54		
Totaal Onttrekking	-840	-431	-124	-171	-94	-94

06 Ruimtelijke omgeving						(bedragen x €1000)
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P06 algemene reserve						
Totaal Toevoeging	2.342	1.923	791	32		
Totaal Onttrekking	-2.971	2.029	-4.225	-407		-425
07 Watermanagement						(bedragen x €1000)
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P07 algemene reserve						
Totaal Toevoeging						
Totaal Onttrekking	-519					
08 Natuur en landschap						(bedragen x €1000)
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P08 reserve afwikkeling ILG						
Totaal Toevoeging		11.200				
Totaal Onttrekking		-5.577				
P08 algemene reserve						
Totaal Toevoeging	25.201	10.961	-574	-500		
Totaal Onttrekking	-19.740	-12.597	-4.755	-2.064		
Totalen 08 Natuur en landschap						
Toevoeging	25.201	22.161	-574	-500		
Onttrekking	-19.740	-18.174	-4.755	-2.064		
09 Economie						(bedragen x €1000)
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P09 algemene reserve						
Totaal Toevoeging	2.639	500	500	500		
Totaal Onttrekking	-507	-483	-1.000	-1.500	-1.000	-1.500
10 Toerisme en recreatie						(bedragen x €1000)
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P10 algemene reserve						
Totaal Toevoeging	79					
Totaal Onttrekking	-91					
11 Landbouw en visserij						(bedragen x €1000)
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P11 algemene reserve						
Totaal Toevoeging				29		
Totaal Onttrekking						
12 Onderwijs						(bedragen x €1000)
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P12 algemene reserve						
Totaal Toevoeging	500					
Totaal Onttrekking	-39				-28	

13 Mobiliteit

(bedragen x €1000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P13 reserve sluiskiltunnel						
Totaal Toevoeging	2.067					
Totaal Onttrekking				-6.987	-8.432	-8.432
P13 reserve wegsteunpunt mauritsfort						
Totaal Toevoeging						
Totaal Onttrekking	-95	-95	-95	-95	-95	-95
P13 reserve ff aanlandingsvoorzieningen						
Totaal Toevoeging						
Totaal Onttrekking	-152	-152	-152	-152	-152	-152
P13 reserve ff gebouwen en terrein						
Totaal Toevoeging						
Totaal Onttrekking	-92	-92	-92	-92	-92	-92
P13 reserve wegsteunpunt 's Heer Arendskerke						
Totaal Toevoeging			2.000			
Totaal Onttrekking				-67	-67	-67
P13 algemene reserve						
Totaal Toevoeging	135	525	155	831	1.258	40
Totaal Onttrekking	-2.569	-1.235	-1.983	-944	-548	1.973
Totalen 13 Mobiliteit						
Toevoeging	2.202	525	2.155	831	1.258	40
Onttrekking	-2.909	-1.574	-2.322	-8.337	-9.386	-6.865

90 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

(bedragen x €1000)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
P90 reserve sluiskiltunnel						
Totaal Toevoeging	3.322	4.612	7.806	11.217	10.770	12.285
Totaal Onttrekking	-3.780	-4.791	-5.202	-5.093	-4.979	-4.868
P90 reserve vervangende nieuwbouw groene woud						
Totaal Toevoeging						
Totaal Onttrekking	-111	-111	-111	-111	-111	-111
P90 reserve gistpoortgebouw						
Totaal Toevoeging						
Totaal Onttrekking	-102	-102	-102	-102	-102	-102
P90 reserve duurzaam archiveren						
Totaal Toevoeging						
Totaal Onttrekking	-143	-143				
P90 alg reserve rekeningresultaat						
Totaal Toevoeging						
Totaal Onttrekking	-10.056	-12.727				
P90 algemene reserve						
Totaal Toevoeging	23.315	15.555	12.805	11.152	1.388	5.793
Totaal Onttrekking	-75.588	-35.185	-10.959	-5.708	-789	-493
Totalen 90 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien						
Toevoeging	26.636	20.167	20.612	22.369	12.158	18.077
Onttrekking	-89.779	-53.059	-16.373	-11.013	-5.981	-5.574

3.3.1 Toelichting op de reservemutaties per programma

Algemene reserve

De mutaties op de algemene reserve per programma betreffen voornamelijk het overboeken van budgetramingen tussen de verschillende begrotingsjaren in verband met fasering van projecten. Ramingen met een andere oorzaak worden toegelicht:

Dekkingsreserves

De werkwijze rondom investeringen en dekkingsreserves is beschreven in Bijlage 4.3.1, onderdeel 4.3.1.2 Algemene toelichting; Reserves. De mutaties betreffen de dekking van de afschrijving waarvoor de dekkingsreserve gevormd is.

Programma 06 Ruimtelijke omgeving

Mutaties op de algemene reserve gaan voornamelijk over de fasering in de uitvoering van projecten voor de herstructurering van bedrijventerreinen en Waterdunen.

Programma 08 Natuur en landschap

Mutaties op de algemene reserve gaan voornamelijk over de fasering van de cofinanciering op Waterdunen en reserveringen voor decentralisatie natuur- en landschapsbeheer.

Programma 09 Economie

Mutaties op de algemene reserve gaan over de toevoeging van € 0,5 miljoen per jaar gedurende vier jaren voor de vorming van het Seedfonds in 2011. Dit in verband met het verkrijgen van een nationale subsidie hiervoor. De onttrekking 2015 betreft het doorschuiven van gereserveerde budgetten voor investeringen in de Kanaalzone uit het college programma. De onttrekking 2016 (en 2017) betreft de provinciale bijdrage aan het rijksproject de Zeesluis te Terneuzen.

Programma 13 Mobiliteit

De mutaties op de Bestemmingsreserve Sluiskiltunnel (00200)* na 2015 gaan over de provinciale afschrijvings- en onderhoudslasten na ingebruikname van de Sluiskiltunnel vanaf 2015. Het verloop van deze reserve is terug te vinden in Bijlage 4.3 en de toelichting in Bijlage 4.3.1, onderdeel B. Bestemmingsreserve.

Programma 90 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

De mutaties op de Bestemmingsreserve Sluiskiltunnel (00200)* gaan over de toevoeging van de dividendinkomsten Westerscheldetunnel. Vanaf 2012 tot en met 2033 wordt € 2 miljoen toegevoegd uit de autonome middelen van de Provincie. De onttrekking houdt verband met de financiële lasten van de Sluiskiltunnel en Westerscheldetunnel tot de overdracht aan het Rijk in 2033.

*Het verloop van deze reserve is terug te vinden in Bijlage 4.3 en de toelichting in Bijlage 4.3.1, onderdeel B. Bestemmingsreserve.

In Bijlage 4.3.1, onderdeel A. Algemene reserve (00100) staat een nadere toelichting op de mutaties op de Algemene reserve (naast de overboeking budgetramingen). Ook de raming van het Rekeningresultaat (00110) wordt daar toegelicht en loopt via dit programma.

3.4 Staat van incidentele baten en lasten

	(bedragen x 1.000)					
TOTAAL	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal incidentele Lasten	146.925	98.494	66.407	61.584	52.362	51.846
Totaal incidentele Baten	-145.533	-88.302	-54.054	-52.091	-44.640	-44.124
Per saldo	1.392	10.192	12.353	9.493	7.722	7.722

In deze staat van incidentele baten en lasten zijn de reserve mutaties conform 3.3 Toelichting mutatie reserves per programma verwerkt met uitzondering van de onttrekkingen van de afschrijving, welke jaarlijks onttrokken wordt aan de daarvoor gevormde dekkingsreserves.

01 Leefbaarheid	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
Leefbaarheid 2012-2015		327	327	327	327	327
Samenwonen Scoop en ZB	480					
Jongerenparticipatie		250				
Topsportevenementen	416	670	531	521		
Toevoeging algemene reserve	1.511	140				
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-1.511	-140				
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	1.037	140				
Subtotaal Lasten	1.933	1.387	858	848	327	327
Baten						
Onttrekking algemene reserve	-1.037	-140				
Subtotaal Baten	-1.037	-140	0	0	0	0
Saldo Leefbaarheid	896	1.247	858	848	327	327

02 Jeugdzorg	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
Toevoeging algemene reserve	80					
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-80					
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	49	80				
Subtotaal Lasten	49	80	0	0	0	0
Baten						
Onttrekking algemene reserve	-49	-80				
Subtotaal Baten	-49	-80	0	0	0	0
Saldo Jeugdzorg	0	0	0	0	0	0

03 Cultuur	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
Cultuur continu plus kunstnota 2009-2012	1.851					
Afkoop meerkosten Zeeuwse Bibliotheek bij omvorming	112					
Frictiekosten heroriëntering muziek en beeldende kunst	41					
Cultuur		2.000	2.000	2.000		
Toevoeging algemene reserve	1.708	39	39	39	39	
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-1.708	-39	-39	-39	-39	

Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	449					
Subtotaal Lasten	2.453	2.000	2.000	2.000	0	0
Baten						
Onttrekking algemene reserve	-449					
Subtotaal Baten	-449	0	0	0	0	0
Saldo Cultuur	2.004	2.000	2.000	2.000	0	0

04 Bestuur	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
Stimulering integrale veiligheidsprojecten	400					
Promotie beleid	282	500	500	500		
Toevoeging algemene reserve	3.293	53	87			
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-3.293	-53	-87			
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	1.909	50				
Subtotaal Lasten	2.591	550	500	500	0	0
Baten						
Onttrekking algemene reserve	-1.909	-50				
Subtotaal Baten	-1.909	-50	0	0	0	0
Saldo Bestuur	682	500	500	500	0	0

05 Milieu	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
Bussen op aardgas	800	800	900			
Uitvoering energienota 2009-2012	173					
Strategienota energie	475	500	500	500		
Prioriteit omgevingsplan 2013-2018		435	435	435	435	435
Toevoeging algemene reserve	669	47	21	54		
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-669	-47	-21	-54		
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	840	431	124	171	94	94
Subtotaal Lasten	2.288	2.166	1.959	1.106	529	529
Baten						
Onttrekking algemene reserve	-840	-431	-124	-171	-94	-94
Subtotaal Baten	-840	-431	-124	-171	-94	-94
Saldo Milieu	1.448	1.735	1.835	935	435	435

06 Ruimtelijke omgeving	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
Omgevingsplan 2012-2018	60					
Herstructureringsimpuls bedrijventerreinen 2008-201	355					
Kwaliteitsteam	64					
Prioriteit omgevingsplan 2013-2018		4.350	4.350	4.350	4350	4.350
Toevoeging algemene reserve	2.342	1.923	791	32		
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-2.342	-1.923	-791	-32		
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	2.971	-2.029	4.225	407		425
Subtotaal Lasten	3.450	2.321	8.575	4.757	4.350	4.775
Baten						

Onttrekking algemene reserve	-2.971	2.029	-4.225	-407		-425
Subtotaal Baten	-2.971	2.029	-4.225	-407	0	-425
Saldo Ruimtelijke omgeving	479	4.350	4.350	4.350	4.350	4.350

07 Watermanagement	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
Kust en kustveiligheid	114					
Kwaliteitsimpuls blauw	306					
Stuurgroep zuidwestelijke Delta	225					
Deelname in natuur en recreatieschap De Grevelinge	200					
Prioriteit omgevingsplan 2013-2018		610	610	610	610	610
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	519					
Subtotaal Lasten	1.364	610	610	610	610	610
Baten						
Onttrekking algemene reserve	-519					
Subtotaal Baten	-519	0	0	0	0	0
Saldo Watermanagement	845	610	610	610	610	610

08 Natuur en Landschap	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
Toegankelijkheid natuurgebieden	50					
Natuur en landschap	500	500	500	500		
Prio provinciale cofinanciering ILG		5.000	5.000	5.400		
Toevoeging algemene reserve	25.201	10.961	574	500		
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-25.201	-10.961	-574	-500		
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	19.740	12.597	4.755	2.064		
Subtotaal Lasten	20.290	18.097	10.255	7.964	0	0
Baten						
Onttrekking algemene reserve	-19.740	-12.597	-4.755	-2.064		
Subtotaal Baten	-19.740	-12.597	-4.755	-2.064	0	0
Saldo Natuur en Landschap	550	5.500	5.500	5.900	0	0

09 Economie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
PSEB 2009-2012	300					
Labaratorium mircosysteemtechnologie	347					
OP-Zuid en Pieken in de Delta	1.500	1.000				
Dé Economische Agenda 2012-2015	1.000	1.000	1.000	1.000		
Investerings Kanaalzone 2012-2015	1.000	1.750	1.750	3.500		
Biobase economy	1.500	1.500	1.500	1.500		
Toevoeging algemene reserve	2.639	500	500	500		
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-2.639	-500	-500	-500		
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	507	483	1.000	1.500	1.000	1.500
Subtotaal Lasten	6.154	5.733	5.250	7.500	1.000	1.500
Baten						
Onttrekking algemene reserve	-507	-483	-1.000	-1.500	-1.000	-1.500
Subtotaal Baten	-507	-483	-1.000	-1.500	-1.000	-1.500

Saldo Economie	5.647	5.250	4.250	6.000	0	0
-----------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	----------	----------

10 Toerisme en Recreatie	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
PSEB 2009-2012	160					
Dé Economische Agenda 2012-2015	671	1.000	1.000	1.000		
Toevoeging algemene reserve	79					
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-79					
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	91					
Subtotaal Lasten	922	1.000	1.000	1.000	0	0
Baten						
Onttrekking algemene reserve	-91					
Subtotaal Baten	-91	0	0	0	0	0
Saldo Toerisme en Recreatie	831	1.000	1.000	1.000	0	0

11 Landbouw en Visserij	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
PSEB 2009-2012	508					
Dé Economische Agenda 2012-2015	254	1.000	1.000	1.000		
Toevoeging algemene reserve				29		
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve				-29		
Subtotaal Lasten	762	1.000	1.000	1.000	0	0
Baten						
Onttrekking algemene reserve						
Subtotaal Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo Landbouw en Visserij	762	1.000	1.000	1.000	0	0

12 Onderwijs	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
Onderwijs kerend tij	31	50				
Bijdrage Hogeschool Zeeland	1.000					
Onderwijsnota 2009-2012	221					
Toevoeging algemene reserve	500					
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-500					
Onderwijs en kennisinfrastructuur	345	1.000	1.000	1.000		
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	39				28	
Subtotaal Lasten	1.636	1.050	1.000	1.000	28	0
Baten						
Onttrekking algemene reserve	-39				-28	
Subtotaal Baten	-39	0	0	0	-28	0
Saldo Onderwijs	1.597	1.050	1.000	1.000	0	0

13 Mobiliteit	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
Verkeersveiligheid	142	150	150	150		

Renovatie wegen	700	700	700	600		
Goederenvervoer	131	1.100	1.100	1.100		
Werkbudget fietsbeleid	100	100	100	100		
Landbouwroute N286	965					
Landbouwroute langs rondweg Poortvliet		500				
N256 deltaweg Goes			2.500			
N290 Hulst Kapellebrug			1.200			
Landbouwroute N290			300			
Toevoeging algemene reserve	135	525	155	831	1.258	40
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-135	-525	-155	-831	-1.258	-40
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	2.569	1.235	1.983	944	548	-1.973
Lasten gedekt door onttrekking bestemmingsreserve	2.067			6.987	8.432	8.432
Subtotaal Lasten	6.674	3.785	8.033	9.881	8.980	6.459
Baten						
Onttrekking algemene reserve	-2.569	-1.235	-1.983	-944	-548	1.973
Onttrekking bestemmingsreserve Sluiskiltunnel	-2.067			-6.987	-8.432	-8.432
Subtotaal Baten	-4.636	-1.235	-1.983	-7.931	-8.980	-6.459
Saldo Mobiliteit	2.038	2.550	6.050	1.950	0	0

90 Algemene dekkingsmiddelen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lasten						
Digitale toegankelijkheid en e-dienstverlening	882					
Werkervaringsplaatsen	31					
ICT-beheer	50					
ICT infrastructuur intern	300					
Onderhoud gebouwen	650					
Reorganisatie	1.700	1.000	1.000	1.000		
Stelpost initiatieven provinciale staten		400	400	400		
Toevoeging bestemmingsreserve Sluiskiltunnel	3.322	4.612	7.806	11.217	10.770	12.285
Lasten gedekt door onttrekking	3.780	4.791	5.202	5.093	4.979	4.868
Stelpost besteding dividend Westerscheldetunnel					20.000	20.000
Toevoeging algemene reserve	23.315	15.555	12.805	11.152	1.388	5.793
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-23.315	-15.555	-12.805	-11.152	-1.388	-5.793
Toevoeging bestemming rekeningsresultaat	10.056	12.727				
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	75.588	35.185	10.959	5.708	789	493
Subtotaal Lasten	96.359	58.715	25.367	23.418	36.538	37.646
Baten						
Dividend Delta incidenteel	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Dividend en rente Westerscheldetunnel	-3.322	-2.612	-5.806	-9.217	-8.770	-10.285
Onttrekking bestemmingsreserve Sluiskiltunnel	-3.780	-4.791	-5.202	-5.093	-4.979	-4.868
Overboeken rekeningresultaat naar alg. reserve	-10.056	-12.727				
Onttrekking algemene reserve	-75.588	-35.185	-10.959	-5.708	-789	-493
Onttrekking alg. res. Incidentele lasten ivm						
Onttrekking alg. reserve afoming provinciaal vermogen						
Subtotaal Baten	-112.746	-75.315	-41.967	-40.018	-34.538	-35.646
Saldo programma 90	-16.387	-16.600	-16.600	-16.600	2.000	2.000

3.5 Uiteenzetting van de financiële positie

1. Financiële positie

De financiële positie heeft te maken met de beoordeling van het provinciale vermogen op de balans in relatie tot de exploitatie met inachtneming van de risico's. De financiële positie is een breder begrip dan het vermogen dat kan worden afgeleid van de balans. Voor inzicht in de financiële positie zijn alle onderdelen van de begroting van belang.

In deze meerjarenbegroting zijn de financiële consequenties naar aanleiding van bestaand en nieuw beleid verwerkt. Dit reguliere principe is gelijk aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Vanuit het BBV is het in de begroting niet verplicht om ook de volledige balans meerjarig op te stellen.

Hieronder worden beknopt de belangrijkste onderdelen die invloed hebben op de financiële positie opgesomd:

- De meerjarenbegroting is structureel sluitend (zie 3.2 overzicht baten en lasten meerjarig);
- Provinciale Staten hebben besloten dat het dividend van Delta vanaf 2012 wordt inzet voor het college programma vanaf 2012 en dat beiden als incidenteel beschouwd worden. Indien deze baten tot en met 2015 nog niet direct door het college bestemd worden voor incidentele lasten loopt het saldo per jaar in het resultaat na bestemming (de budgettaire ruimte). Vanaf 2016 staan de Delta dividend inkomsten gereserveerd op een lastenstelpost voor het volgende college;
- Er zijn voldoende reserves aanwezig om de risico's op te vangen. Voor de risico's en de weerstandscapaciteit en de relatie er tussen wordt verwezen naar 2.3.2 de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Het risico op onvoorzien achterstallig onderhoud is zeer klein. Alle vervangingsinvesteringen worden direct in de exploitatie meerjarig geraamd en onderhoud kapitaalgoederen wordt uitgevoerd en meerjarig geraamd conform de actuele beheersplannen (zie 2.3.3);
- Er worden geen structurele lasten gedekt met incidentele baten. Dit blijkt uit de meerjarige bijlage 3.4 staat van incidentele baten en lasten.

Conclusie:

De provinciale begroting voldoet meerjarig aan de criteria van duurzaam financieel evenwicht of het nieuwe begrip 'structureel en reëel evenwicht'.

Ontwikkelingen regeerakkoord.

Nadat het Kabinet Rutte I is aangetreden en ook nu Bij Kabinet Rutte II, zijn er de nodige ontwikkelingen op de provincies afgekomen. Genoemd kan worden:

- Overheveling van taken naar gemeenten (sociaal domein, met name jeugdzorg in 2015 en deel WABO taken);
- Overheveling taken naar het Rijk (Regionale omroepen)
- Overheveling taken van het Rijk (deel DLG)
- Financiële kortingen; overdracht Jeugdzorg, vermindering politieke ambtsdragers, vermindering aantal provincies en instandhouding BCF (onderhandelingsakkoord 18 januari 2013) (ook op (tijdelijke) doeluitkeringen en decentralisatie uitkeringen, inclusief het niet verlengen ervan)
- Omzetting doeluitkeringen in provinciefonds uitkering (aanpassingen en bezuinigingen bij de decentralisatie van de taken voor natuur- en landschapsbeheer en natuurontwikkeling en omzetting BDU)

Een aantal van deze maatregelen moet nog zijn beslag krijgen. Duidelijk is wel geworden dat in verschillende opzichten de provincies flink geraakt zijn en daarbij ook Provincie Zeeland.

De besluiten tot ombuiging zijn in 2013 in gang gezet na het kerntakenbesluit van 21 juni 2012 en worden verder uitgewerkt, maar het volledige effect hiervan komt tot uiting in de jaren erna. Het effect van de besluiten geleidelijke ombuiging bij gesubsidieerde instellingen (december 2013) komt pas in 2017 volledig beschikbaar in de budgettaire ruimte. Deze 'omgebogen middelen' worden ingezet voor de provinciale kerntaken, waarbij ook de uitdaging daar is om bovengenoemde 'ombuigingen regeerakkoord'

voor een belangrijkdeel hiermee op te vangen. Vanuit het collegeprogramma en de vastgestelde beleidsnota's wordt de provinciale investeringsagenda opgezet en afgestemd met de gemeentelijke investeringsagenda's. Medio 2013 komt/is er een gemeenschappelijk kader voor verder afstemming van gemeentelijke en provinciale investeringsbeslissingen.

Vanuit het BBV is het in de begroting niet verplicht om ook de volledige balans meerjarig op te stellen. Er worden wel balans gerelateerde posten toegelicht bij de onderdelen 3, 4, 6 en 7.

2. Uitgangspunten voor de programmabegroting 2014 en de meerjarenbegroting 2015 – 2017.

De provinciale wettelijke taken en beleidsnotities worden meerjarig in de begroting verwerkt volgens de wettelijke regelgeving (het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)), de provinciale financiële verordening en de provinciale uitgangspunten financieel beleid (1.2).

In de voorjaarsnota zijn de uitgangspunten voor de begroting 2014 vastgesteld in de statenvergadering van 24 juni 2013. Een samenvatting van de uitgangspunten volgt hieronder:

Inkomsten:

- De provinciefondsuitkering 2014 in deze begroting is berekend op basis van de december circulaire 2012. De meicirculaire wordt verwerkt in de najaarsnota 2013. Vanaf 2012 wordt er weer een accres aangegeven gebaseerd op de systematiek van 'samen de trap op en af'. Na het begrotingsjaar is dit meerjarig accres geraamd en is het ook aan de lastenzijde als stelpost geraamd, omdat dit conform de systematiek van indexeren pas geboekt wordt als dat jaar het begrotingsjaar wordt, ter dekking van de indexering van de lasten. Het accres vanaf 2014 wordt tot de najaarsnota nog structureel op de stelpost gehouden per jaar, in verband met de aangekondigde Rijksbezuiniging van ca. € 6 miljard bij de miljoenennota;
- Voor de provinciale heffingen wordt uitgegaan van opbrengsten in de laatste jaarrekening (2012), de actuele gegevens over het lopende jaar en de inschatting van de nieuwe ontwikkelingen, om de budgetten van het lopende jaar en meerjarig te berekenen. (zie 2.3.1 paragraaf provinciale heffingen);
- Bij de dividenduitkeringen wordt uitgegaan van de actuele resultaatverwachtingen van de deelnemingen (met eventueel extrapolatie naar 2017). Hierop is voor Delta een uitzonderings-situatie. Voor 2013 heeft Delta over de hoogte van het dividend een toezegging gedaan op € 20 miljoen per jaar. Voor de andere jaren uit de meerjarenbegroting is in de voorjaarsnota besloten om voorlopig ook € 20 miljoen per jaar te ramen als incidentele baten. Provinciale Staten hebben besloten dat het dividend van Delta vanaf 2012 wordt inzet voor het college programma vanaf 2012. Het bedrag voor het nieuwe college staat vanaf 2016 op een stelpost.

Uitgaven:

- Voor de salarissen en sociale lasten wordt in 2014 uitgegaan van de berekende salarissen per 01-01-2013 (inclusief CAO tot en met 31 mei 2012 en sociale lasten). Het huidige arbeidsvoorwaarden-akkoord loopt tot 01-06-2012;
- Voor een jaarlijkse stijging van de salarissen door incidentele loonsverhoging is er een stelpost gevormd geprognoseerd op basis van de huidige personele bezetting die nog kunnen doorgroeien naar de 100% eindschaal van de functie;
- De inkomsten- en uitgavenbudgetten zijn vanaf het begrotingsjaar verhoogd met 2%. Dit is conform de uniforme en transparante methodiek van indexeren zoals in de voorjaarsnota 2012 door Provinciale staten is vastgelegd.

3. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

3.1 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Voor de wachtgeld- en pensioenverplichtingen aan oud-leden van Gedeputeerde Staten en hun echtgenotes en kinderen, is geen voorziening aangelegd. Het Besluit Begroting en Verantwoording geeft aan, dat voor arbeidskosten met een vergelijkbaar volume geen voorziening dient te worden aangelegd. Nu zijn de jaarlijkse lasten meerjarig in de exploitatie opgenomen. In IPO verband is in mei 2013 besloten om de pensioenverplichtingen van de actieve Gedeputeerden onder te brengen bij het ABP vanaf 2016. In de najaarsnota zal voorgesteld worden hoe de eenmalige afkoopsom en de maandelijkse premie gedekt worden.

In de (meerjaren)begroting zijn navolgende posten opgenomen:

Wachtgeldverplichtingen en pensioenuitkering		(bedragen x € 1.000)
Voormalig personeel	€	300
Vakantiegelden	€	2.200

Voor verplichtingen met een niet-jaarlijks gelijk volume zoals de wachtgeldverplichtingen aan voormalig personeel van de Provinciale Stoombootdiensten (PSD) en de Non-Activiteit regeling (NAR) is een voorziening opgenomen.

3.2 Garantieverplichtingen

Bij de jaarlijkse risico-inventarisatie worden de garantieverplichtingen en gewaarborgde geldleningen aan deelnemingen en overigen meegenomen. Zoals in de 2.3.2 paragraaf Weerstandsvormen en risicobeheersing is aangegeven leiden ze niet tot risico's van materiële omvang door indekking van risico's en provinciale (in)directe bestuurlijke invloed bij betrokken bedrijven en instellingen. In hoofdstuk 1.2 punt 6 is als uitgangspunt van financieel beleid aangegeven: 'In verband met beperking langdurige risico's worden geen nieuwe garanties en geldleningen verstrekt'.

De gewaarborgde geldleningen hebben in de jaarrekening 2012 een omvang van € 3,9 miljoen. De geprognoseerde stand per eind 2017 is ongeveer € 2,5 miljoen. Van de overige posten van 'niet uit de balans blijvende verplichtingen uit de jaarrekening 2012 blijft nog een bedrag over van ongeveer € 2 miljoen eind 2017 aan de Stichting Roosevelt Academy.

Per eind 2017 zijn er nog garantstellingen bij drie deelnemingen; Zeeland Seaports N.V. en PPS Perkpolder beheer B.V. en een tweejarige garantstelling na de oplevering van de bouw van de Sluiskiltunnel. Deze zijn toegelicht in de paragraaf verbonden partijen (2.3.6).

4. Investerings

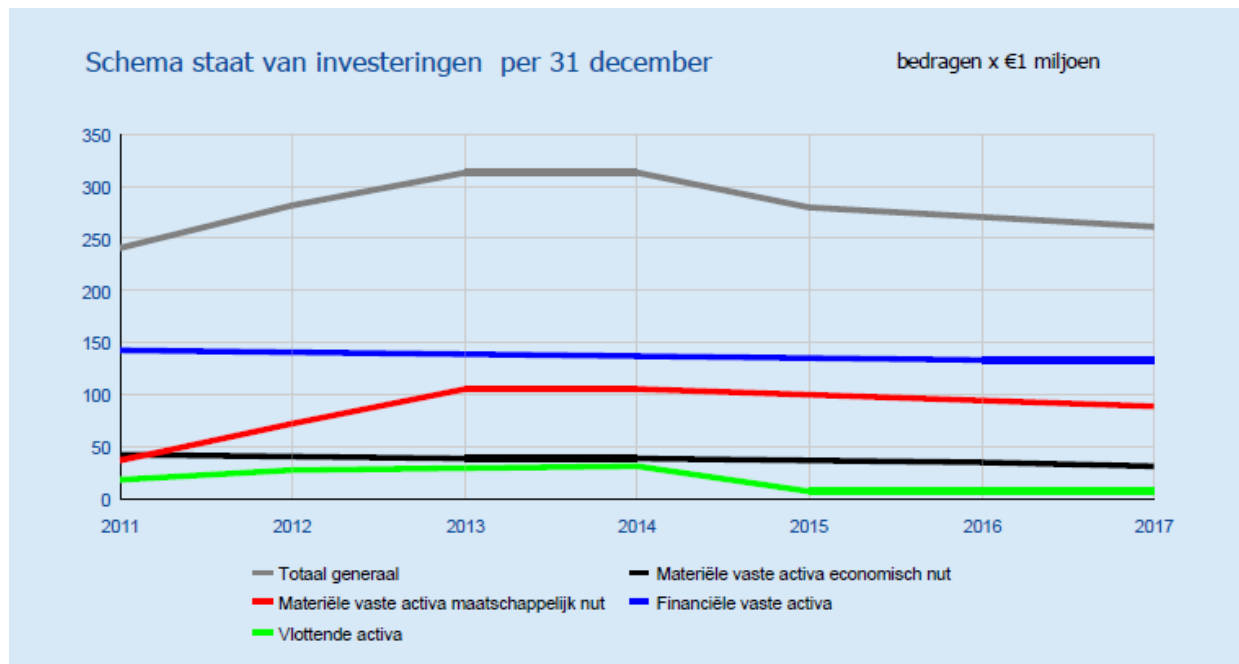
De investeringen van de Provincie die geactiveerd worden beperken zich in principe tot materiële vaste activa met economisch nut, omdat dit volgens BBV zo verplicht is, en financiële vaste activa. Wanneer geïnvesteerd wordt in materiële vaste activa met economisch nut, wordt indien mogelijk direct een bestemmingsreserve gevormd voor de toekomstige afschrijvingslasten, zodat ook hier geen sprake is van langdurig beslag op middelen.

Investerings in materiële vaste activa met maatschappelijk nut in openbare ruimten, zoals wegen komen direct ten laste van de exploitatie als uitgaven, zodat geen meerjarig beslag op middelen in de meerjarenraming wordt gelegd. De uitzondering vormt de activering van de investering in de Sluiskiltunnel, maar hiervoor is een bestemmingsreserve aangelegd, zodat de afschrijvingslasten hieruit onttrokken kunnen worden. Het gedetailleerde meerjarig actieprogramma Provinciaal Verkeer en Vervoer Plan (PVVP) wordt door ons college jaarlijks vooraf vastgesteld en ter informatie aan uw staten overlegd en is integraal in de begroting verwerkt (zie bijlage 4.1.1 Toelichting staat van activa).

De financiële vaste activa bevat de geactiveerde aandelen kapitalen van de deelnemingen en verstrekte langlopende leningen.

Met de vaststelling van de nota grondbeleid door Provinciale Staten worden de investeringen in vlottende activa hier ook aangegeven, inclusief grondexploitaties Perkpolder en Waterdunen.

Voor de financiering wordt bij de investeringsberekening ten tijde van de besluitvorming uitgegaan van de actuele rente van (meerjarige) leningen op de kapitaalmarkt eventueel verhoogd met een risico opslag (zie 2.3.4 paragraaf financiering).

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de bijlage 4.1 Staat van activa en 4.2 Staat van verloop van de investeringskredieten.

5. Financiering

Voor de uitvoering van de provinciale taken zijn vanaf 2012 niet meer voldoende liquide middelen aanwezig. Dit wordt met name veroorzaakt door twee onderdelen.

- Enerzijds de investering in de bouw van de Sluiskiltunnel,
- Anderzijds de uitgaven in 2013 tot en met 2017 van reeds ontvangen doeluitkeringen.

Voor de investering in de bouw van de Sluiskiltunnel is de provinciale bijdrage € 114 miljoen op het totaal van € 296 miljoen. De dekking is 100% uit dividend Westerscheldetunnel (WST), maar het kas ritme van de uitgaven is eerder dan de ontvangsten. De rente over de middelen die hiervoor aangetrokken worden, worden cumulatief ten laste gebracht van het project KKS/WST. Hierdoor zijn deze investering en rentelasten exploitatieneutraal. Volgens die projectplanning op basis van het huidige beleid komen de geïnvesteerde liquide middelen weer terug naar de Provincie vanuit het dividend van WST vóór de overdracht van de WST aan het Rijk.

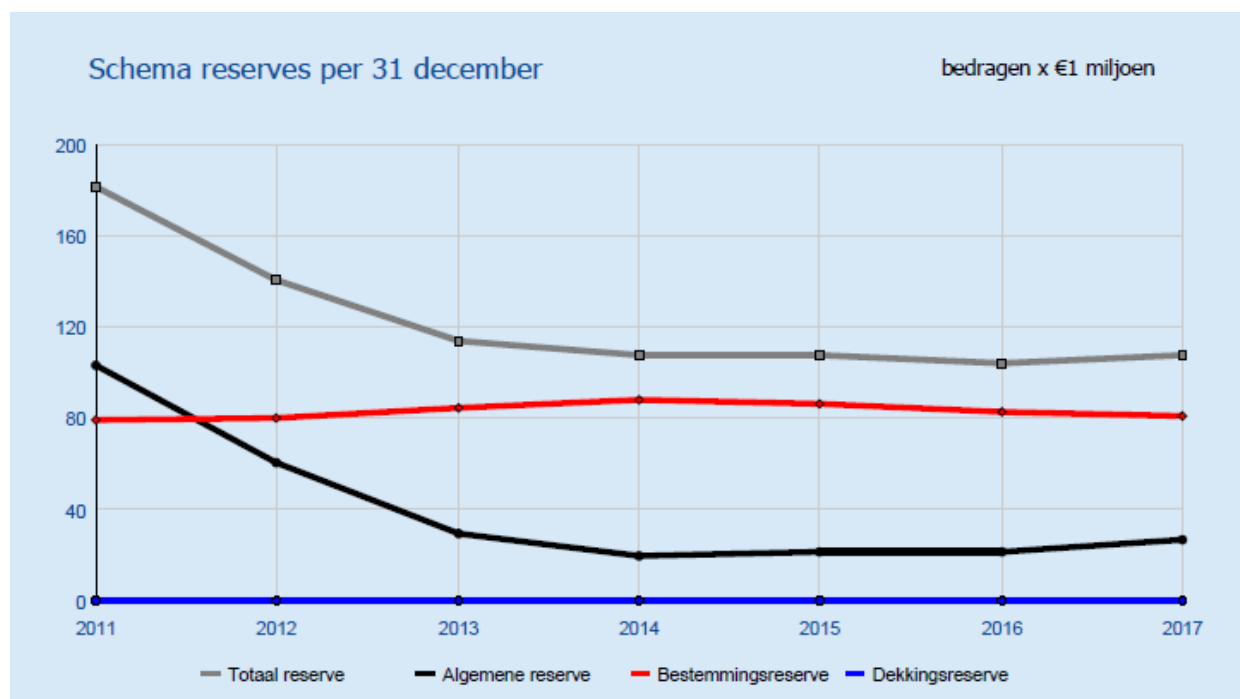
De reeds ontvangen doeluitkeringen zijn tijdelijk geboekt op een overlopende passiva, omdat de ontvangsten voor lopen op de uitgaven. De stand van de overlopende passiva van ruim € 113 miljoen in de jaarrekening 2012 worden uitgegeven in 2013 tot en met 2017.

Er zijn niet voldoende liquide middelen voor deze uitgaven, daarom is er een lening aangegaan. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf financiering.

6. Stand en het verloop van de reserves

De reserves vormen het eigen vermogen. Voor besteding van de reserves is een besluit van Provinciale Staten noodzakelijk.

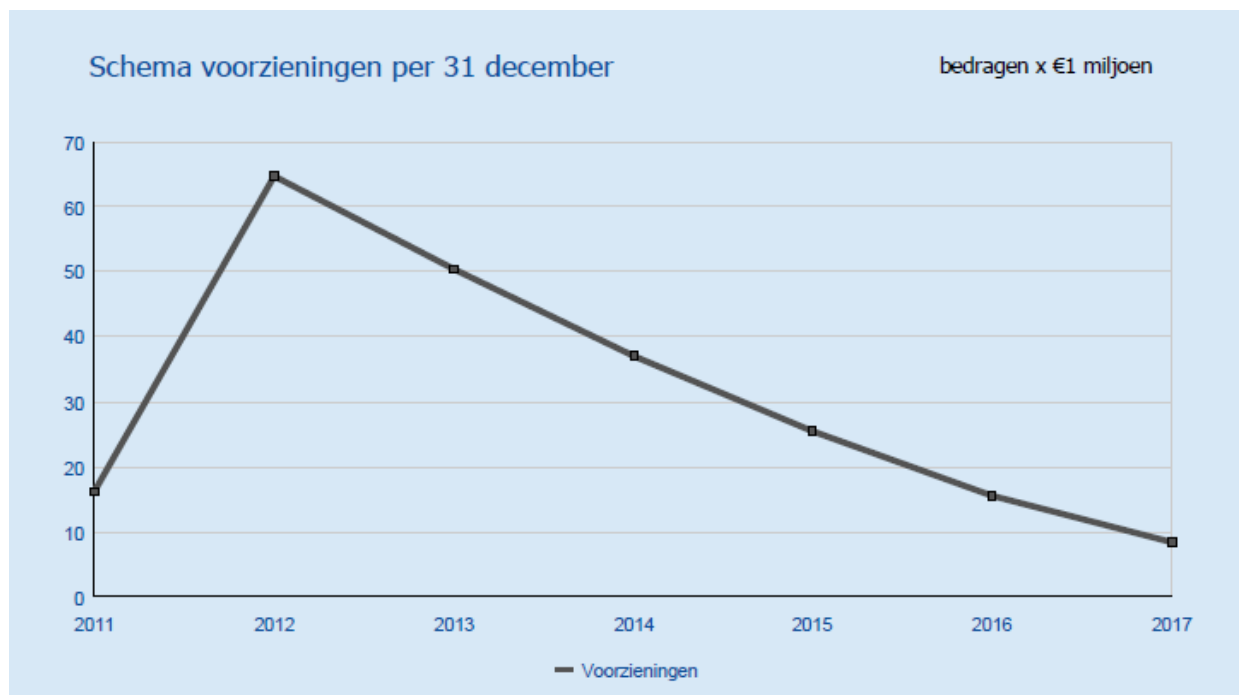
In 4.3 de staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva is het verloop weergegeven. In 4.3.1 de 'toelichting op de balansmutaties per reserve, voorziening en overlopende passiva' wordt het verloop van het eigen vermogen (lees; de reserves) uiteengezet. De bestemmingsreserve Sluiskiltunnel wordt volledig aangevuld na 2015 uit dividend van de Westerscheldetunnel tot de Sluiskiltunnel is afbetaald. De omvang van het 'vrije deel' van de algemene reserve is de laatste jaren sterk afgenomen in verband met besluit om de algemene reserve in te zetten voor het opvangen van de incidentele kortingen voor de jaren 2008 tot en met 2011 en het opvangen van de structurele kortingen op het provinciefonds vanaf 2011 in de overgangsjaren. Het vrije deel van de algemene reserve positie komt uit op € 45 miljoen per 2020. (zie 4.3.1. Algemene reserve) In de voorjaarsnota 2011 is besloten bij uitgangspunten financieel beleid (1.2) dat het uitgangspunt van het college is om een vrij deel van de algemene reserve positie aan te houden van minimaal € 25 miljoen.

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de bijlage 4.3 Staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva.

7. Stand en het verloop van voorzieningen

De voorzieningen vormen een onderdeel van het vreemde vermogen, waarvoor de besteding volledig is vastgelegd. De bestedingsverplichtingen zijn actueel geraamd per voorziening in de komende jaren.

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de bijlage 6.3 Staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva.

Bijlagen

Begroting 2014

4.1 Staat van activa

(bedragen x €1000)

Activiteit code	Omschrijving van de investering	Oorspronkelijke investering per 1-1-2012	Wijze van afschrijving	Boekwaarde per 01-01-2012
investerings met een economisch nut				
gronden en terreinen				
00004	herinrichting abdijplein	677	30 jr	202
gebouwen				
00008	pand achter de houttuinen 8	1.650	30 jr	935
00034	vervangende nieuwbouw groene woud	3.334	30 jr	2.666
00036	gistpoortgebouw	3.053	30 jr	2.649
00037	verbouwing zeeuws museum	5.977	30 jr	5.003
00038	verbouwing pand schuytvlot	4.295	30 jr	4.008
00048	wegsteunpunt mauritsfort	1.235	30 jr	855
00062	wegsteunpunt s heer arendskerke			
grond- weg- en waterbouwkundige werken				
00001	aanlandingsinrichtingen	4.401	30 jr	3.349
00002	infrastructurale voorzien fast ferry	2.766	30 jr	2.115
vervoermiddelen				
00018	swath boten	26.575	30 jr	19.736
machines apparaten installaties				
00014	nieuwe telefooncentrale	475	10 jr	332
00049	duurzaam archiveren	716	5 jr	286
00056	investering e-dienstverlening	380	5 jr	380
00057	investering e-dienstverlening crm			
totaal investeringen met een economisch nut		55.533		42.517
investerings openbare ruimte met een maatschappelijk nut				
grond-weg en waterbouwkundige werken mn				
00059	sluiskiltunnel	36.668		36.668
totaal investeringen openbare ruimte met een maatschappelijk nut		36.668		36.668
financiële vaste activa				
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen				
00019	aandelenkapitaal westerscheldetunnel	131.421		125.257
00020	aandelenkapitaal delta nv	568		568
00046	aandelenkap. economische impuls zld	103		103
00050	aandelenkapitaal bv kks	1.000		1.000
00051	perkpolder beheer bv	5		5
00052	perkpolder beheer cv	19		19
00063	aandelenkap.zeeuws participatiefonds			
00064	risicodekking zws participatiefonds			
overige langlopende geldleningen				
00023	geldleningen zws studiefonds			14
00025	hypothecaire geldleningen			17
00027	leningen werkgelegenheidsfonds			44
00031	risicodekking lening werkgeelh.fonds			-44
00044	duurzaamheidlening woningverbetering	1.000		1.000
overige uitzettingen rentetypische looptijd >of gelijk 1 jr				
10016	fortis 241878918 belegging	37.100		14.820
totaal financiële vaste activa		171.217		142.804
totaal vaste activa		263.418		221.990
vlottende activa				
voorraden				
00035	grondbank zeeland	7.419		7.419
00053	grondexpl perkpolder rode zone	7.983		7.983
00055	grondexpl waterdunen rode zone	970		970
00061	grondbank landb flankerend beleid	2.743		2.743
totaal vlottende activa		19.116		19.116
totaal generaal		282.534		241.106

(bedragen x €1000)

Mutaties 2012	Afschrijving of aflossing in 2012	Boekwaarde per 31-12-2012	Mutaties 2013	Afschrijving of aflossing in 2013	Boekwaarde per 31-12-2013
	22	180		22	158
	55	880		55	825
	111	2.555		111	2.444
	102	2.547		102	2.445
	200	4.803		200	4.603
254	143	4.119		154	3.965
	95	760		95	665
					0
	152	3.197		152	3.044
	92	2.023		92	1.930
	897	18.839		897	17.942
	48	285		48	237
	143	143		143	0
852		1.232		246	986
					0
1.106	2.061	41.563		2.318	39.245
35.433		72.101	33.510		105.611
35.433		72.101	33.510		105.611
		125.257			125.257
		568			568
		103			103
		1.000			1.000
		5			5
		19			19
200		200			200
-200		-200			-200
	-2	16		12	4
	17				-0
		44			44
		-44			-44
1.000		2.000	1.000	100	2.900
	2.822	11.998		2.375	9.623
1.000	2.837	140.968	1.000	2.488	139.480
37.539	4.898	254.631	34.510	4.806	284.335
93		7.512			7.512
819		8.802			8.802
3.542		4.512	2.831		7.343
3.899		6.643			6.643
8.354		27.470	2.831		30.300
45.893	4.898	282.101	37.341	4.806	314.635

Vervolg 4.1 Staat van activa

(bedragen x €1000)

Activiteit code	Omschrijving van de investering	Mutaties 2014	Afschrijving of aflossing in 2014	Boekwaarde per 31-12-2014
investeringen met een economisch nut				
gronden en terreinen				
00004	herinrichting abdijplein		22	135
gebouwen				
00008	pand achter de houttuinen 8		55	770
00034	vervangende nieuwbouw groene woud		111	2.333
00036	gistpoortgebouw		102	2.343
00037	verbouwing zeeuws museum		200	4.403
00038	verbouwing pand schuytvlot		154	3.810
00048	wegsteunpunt mauritsfort		95	570
00062	wegsteunpunt s heer arendskerke	2.000		2.000
grond- weg- en waterbouwkundige werken				
00001	aanlandingsinrichtingen		152	2.892
00002	infrastructuurle voorzien fast ferry		92	1.838
vervoermiddelen				
00018	swath boten		897	17.045
machines apparaten installaties				
00014	nieuwe telefooncentrale		48	190
00049	duurzaam archiveren			
00056	investering e-dienstverlening		246	739
00057	investering e-dienstverlening crm			
Totaal investeringen met een economisch nut		2.000	2.175	39.069
investeringen openbare ruimte met een maatschappelijk nut				
grond-weg en waterbouwkundige werken mn				
00059	sluiskiltunnel			105.611
Totaal investeringen openbare ruimte met een maatschappelijk nut				105.611
financiële vaste activa				
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen				
00019	aandelenkapitaal westerscheldetunnel			125.257
00020	aandelenkapitaal delta nv			568
00046	aandelenkap. economische impuls zld			103
00050	aandelenkapitaal bv kks			1.000
00051	perkpolder beheer bv			5
00052	perkpolder beheer cv			19
00063	aandelenkap.zeeuws participatiefonds			200
00064	risicodekking zws participatiefonds			-200
overige langlopende geldleningen				
00023	geldleningen zws studiefonds		1	3
00025	hypothecaire geldleningen			
00027	leningen werkgelegenheidsfonds			44
00031	risicodekking lening werkgeelh.fonds			-44
00044	duurzaamheidlening woningverbetering		150	2.750
overige uitzettingen rentetypische looptijd >of gelijk 1 jr				
10016	fortis 241878918 belegging		1.951	7.672
Totaal financiële vaste activa			2.102	137.378
totaal vaste activa		2.000	4.277	282.058
vlottende activa				
voorraden				
00035	grondbank zeeland			7.512
00053	grondexpl perkpolder rode zone			8.802
00055	grondexpl waterdunen rode zone	-7.343		
00061	grondbank landb flankerend beleid			6.643
totaal vlottende activa		-7.343		22.957
totaal generaal		-5.343	4.277	305.016

bedragen x €1000)

Mutaties 2015	Afschrijving of aflossing in 2015	Boekwaarde per 31-12-2015	Mutaties 2016	Afschrijving of aflossing in 2016	Boekwaarde per 31-12-2016
	22	112		22	90
	55	715		55	660
	111	2.222		111	2.111
	102	2.241		102	2.140
	200	4.203		200	4.003
	154	3.656		154	3.501
	95	475		95	380
	67	1.933		67	1.867
	152	2.740		152	2.588
	92	1.746		92	1.653
	897	16.148		897	15.251
	48	142		48	95
	246	493		246	246
	2.242	36.828		2.242	34.586
	5.542	100.069		5.542	94.527
	5.542	100.069		5.542	94.527
		125.257			125.257
		568			568
		103			103
		1.000			1.000
		5			5
		19			19
		200			200
		-200			-200
	1	2		1	1
		44			44
		-44			-44
	150	2.600		150	2.450
	1.780	5.892		1.476	4.416
	1.931	135.447		1.626	133.820
	9.715	272.343		9.410	262.933
		7.512			7.512
	-8.802				
	-6.643				
	-15.445	7.512			7.512
-15.445	9.715	279.856	0	9.410	270.445

Vervolg 4.1 Staat van activa

(bedragen x €1000)

Activiteit code	Omschrijving van de investering	Mutaties 2017	Afschrijving of aflossing in 2017	Boekwaarde per 31-12-2017
investeringen met een economisch nut				
gronden en terreinen				
00004	herinrichting abdijplein		22	68
gebouwen				
00008	pand achter de houttuinen 8		55	605
00034	vervangende nieuwbouw groene woud		111	2.000
00036	gistpoortgebouw		102	2.038
00037	verbouwing zeeuws museum		200	3.803
00038	verbouwing pand schuytvlot		154	3.347
00048	wegsteunpunt mauritsfort		95	285
00062	wegsteunpunt s heer arendskerke		67	1.800
grond- weg- en waterbouwkundige werken				
00001	aanlandingsinrichtingen		152	2.436
00002	infrastructurale voorzien fast ferry		92	1.561
vervoermiddelen				
00018	swath boten		897	14.354
machines apparaten installaties				
00014	nieuwe telefooncentrale		48	47
00049	duurzaam archiveren			
00056	investering e-dienstverlening		246	
00057	investering e-dienstverlening crm			
Totaal investeringen met een economisch nut			2.242	32.344
investeringen openbare ruimte met een maatschappelijk nut				
grond-weg en waterbouwkundige werken mn				
00059	sluiskiltunnel		5.542	88.985
Totaal investeringen openbare ruimte met een maatschappelijk nut			5.542	88.985
financiële vaste activa				
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen				
00019	aandelenkapitaal westerscheldetunnel			125.257
00020	aandelenkapitaal delta nv			568
00046	aandelenkap. economische impuls zld			103
00050	aandelenkapitaal bv kks			1.000
00051	perkpolder beheer bv			5
00052	perkpolder beheer cv			19
00063	aandelenkap.zeeuws participatiefonds			200
00064	risicodekking zws participatiefonds			-200
overige langlopende geldleningen				
00023	geldleningen zws studiefonds		1	1
00025	hypothecaire geldleningen			
00027	leningen werkgelegenheidsfonds			44
00031	risicodekking lening werkgeelh.fonds			-44
00044	duurzaamheidlening woningverbetering		150	2.300
overige uitzettingen rentetypische looptijd >of gelijk 1 jr				
10016	fortis 241878918 belegging		1.142	3.274
Totaal financiële vaste activa			1.293	132.527
totaal vaste activa			9.077	253.856
vlottende activa				
voorraden				
00035	grondbank zeeland			7.512
00053	grondexpl perkpolder rode zone			
00055	grondexpl waterdunen rode zone			
00061	grondbank landb flankerend beleid			
totaal vlottende activa				7.512
totaal generaal			9.077	261.369

4.1.1 Toelichting staat van activa

Toelichting

Activiteiten 00001, 00002, 00018, 00034, 00036, 00037, 00038, 00048, 00049, 00062:

Voor de kapitaallasten van deze activa is een bestemmingsreserve gevormd.

Activiteit 00055 en 00053 Grondexploitatie Waterdunen en Perkpolder rode zone:

Aan het eind van de grondexploitatieprojecten wordt de vlottende activa overgedragen aan de eindgebruikers conform de verkoopovereenkomsten. Na levering van een project aan de eindgebruiker is de stand op de balans weer € 0 voor dat project.

Activiteit 00059 Sluiskiltunnel

De investeringen in de Sluiskiltunnel zijn tot en met 2010 direct ten laste gebracht van de Exploitatie (€ 7 miljoen). Toen was de prognose dat deze investering direct ten laste van de exploitatie gebracht kon worden. Van 2011 tot en met 2015 worden de investeringen (€ 105 miljoen) opgenomen op de balans. Van 2015 tot en met 2033 wordt jaarlijks een bedrag van € 5,5 miljoen afgeschreven ten laste van de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel, zodat geen meerjarig beslag gelegd wordt op de middelen in de meerjarenraming.

Algemeen

- 1) Er vindt vanaf 1 januari 2009 geen interne renteberekening plaats conform de financiële verordening.
- 2) Investerings in materiële vaste activa met maatschappelijk nut in openbare ruimten, zoals wegen, komen sinds 2006 direct ten laste van de exploitatie als uitgaven. Deze investeringen worden direct als last genomen en hebben geen meerjarig beslag op middelen in de meerjarenraming na het besluit. Uitzondering hierop is de investering in de Sluiskiltunnel, maar er is de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel gevormd om daaruit de lasten exploitatieneutraal te dekken. In het meerjarig actieplan MIZ wordt voor gemiddeld € 10 miljoen per jaar geïnvesteerd in provinciale (water)wegen tijdens de jaren uit de meerjarenbegroting. Aanvullend zijn er 2 projecten waarin wordt geïnvesteerd:
 - 1) Voor de periode 2009 t/m 2015 wordt € 296 miljoen geïnvesteerd in Kanaal Kruising Sluiskil (KKS). Het provinciale deel van de investering wordt van 2011 tot en met 2015 opgenomen op de balans (zie 00059). In de exploitatie lopen de bijdragen derden via OP-KKS Rijk (00372) en OP-KKS regionale bijdrage (00395) (zie ook 4.3 Staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva).
 - 2) Voor de periode 2007 t/m 2015 wordt € 104 miljoen geïnvesteerd in N62 Sloeweg-Tractaatweg. (zie ook 4.3 Staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva; OP 00403 N62).
- 3) Op enkele investeringen van voor het inwerking treden van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is een bijdrage van derden ontvangen. Deze bijdragen zijn direct in mindering gebracht, waarna de afschrijving berekend is over het netto investeringsbedrag.
- 4) Financiële vaste activa; kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:

Bij deelnemingen die niet in deze staat zijn opgenomen, zijn de aandelen in het verleden voor het inwerking treden van het BBV volledig gedekt uit de exploitatie, zoals onder andere de Nederlandse Waterschapsbank N.V. en het Zeeuws Participatiefonds B.V. De marktwaarde van de deelnemingen is hoger dan de boekwaarde. De boekwaarde is gelijk aan de verkrijgingprijs.

4.2 Staat van verloop investeringskredieten

(bedragen x 1000)

Activiteit code	Omschrijving	Totaal krediet	Uitgaven tm 2011	Restant krediet per 31-12-2011	Uitgaven 2012	Restant krediet per 31-12-2012	Uitgaven 2013
investerings met een economisch nut							
gebouwen							
00038	verbouwing pand schuytvlot	4.549	4.295	254	254		
00056	investering e-dienstverlening	1.232	380	852	852		
00062	wegsteunpunt s heer arendskerke	2.000		2.000		2.000	
totaal investerings met een economisch nut		7.781	4.674	3.106	1.106	2.000	
investerings openbare ruimte met een maatschappelijk nut							
grond-weg en waterbouwkundige werken mn							
00059	sluiskiltunnel	105.611	36.668	68.943	35.433	33.510	33.510
totaal investerings openbare ruimte met een maatschappelijk nut		105.611	36.668	68.943	35.433	33.510	33.510
financiële vaste activa							
overige langlopende geldleningen							
00044	duurzaamheidlening woningverbetering	3.000	1.000	2.000	1.000	1.000	1.000
00063	aandelenkap.zeeuws participatiefonds	200		200	200		
00064	risicodekking zws participatiefonds	-200		-200	-200		
totaal financiële vaste activa		3.000	1.000	2.000	1.000	1.000	1.000
vlottende activa							
voorraden							
00035	grondbank zeeland	13.000	7.419	5.581	93	5.488	
00053	grondexpl perkpolder rode zone	0	7.983	-7.983	819	-8.802	
00055	grondexpl waterdunen rode zone	-0	970	-970	3.542	-4.512	2.831
00061	grondbank landb flankerend beleid	0	2.743	-2.743	3.899	-6.643	
00387	voorziening grond waterdunen rode z.	0	-122	122		122	
totaal vlottende activa		13.000	18.994	-5.994	8.354	-14.347	2.831
Totaal generaal		129.391	61.336	68.055	45.893	22.163	37.341

(bedragen x 1000)

Restant krediet per 31-12-2013	Uitgaven 2014	Restant krediet per 31-12-2014	Uitgaven 2015	Restant krediet per 31-12-2015	Uitgaven 2016	Restant krediet per 31-12-2016	Uitgaven 2017	Restant krediet per 31-12-2017
2.000	2.000							
2.000	2.000							
5.488		5.488		5.488		5.488		5.488
-8.802		-8.802	-8.802					
-7.343	-7.343							
-6.643		-6.643	-6.643					
122		122		122		122		122
-17.178	-7.343	-9.835	-15.445	5.610		5.610		5.610
-15.178	-5.343	-9.835	-15.445	5.610		5.610		5.610

4.2.1 Toelichting staat van verloop investeringskredieten

Toelichting

Activiteit 00035 Grondbank Zeeland:

Provinciale Staten hebben het plafond van het meerjarig krediet voor 2009 – 2018 vastgesteld op € 13 miljoen. In deze staat is het verloop van de door uit het college geplande aan- en verkopen van de ruilgrond opgenomen.

Activiteit 00055 en 00053 Grondexploitatie Waterdunen en Perkpolder rode zone:

Aan het eind van de grondexploitatieprojecten worden de activa overgedragen aan de eindgebruikers conform de verkoopovereenkomsten. Na levering van een project aan de eindgebruiker is de stand op de balans weer € 0 voor dat project en wordt het krediet opgeheven.

Activiteit 00059 Sluiskiltunnel

De investeringen in de Sluiskiltunnel (€ 7 miljoen) zijn tot en met 2010 direct ten laste gebracht van de Exploitatie. Toen was de prognose dat deze investering direct ten laste van de exploitatie gebracht kon worden. Vanaf 2011 t/m 2015 worden de investeringen opgenomen op de balans (€ 105 miljoen). Vanaf 2015 tot en met 2033 wordt jaarlijks een bedrag van € 5,5 miljoen afgeschreven ten laste van de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel, zodat er meerjarig geen beslag gelegd wordt op de budgettaire ruimte in de meerjarenraming.

4.3 Staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva

Totaal generaal		(bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A Algemene reserve	Begin	-102.682	-60.516	-29.220	-19.998	-21.340	-21.565
	Af	116.363	60.899	23.046	10.794	2.460	540
	Bij	-74.198	-29.603	-13.824	-12.136	-2.685	-5.833
	Eind	-60.516	-29.220	-19.998	-21.340	-21.565	-26.859
B Bestemmingsreserve (algemeen)	Begin	-79.049	-79.873	-84.267	-87.965	-86.129	-82.514
	Af	4.819	11.418	6.108	13.053	14.385	14.273
	Bij	-5.642	-15.812	-9.806	-11.217	-10.770	-12.284
	Eind	-79.873	-84.267	-87.965	-86.129	-82.514	-80.525
D Voorzieningen	Begin	-16.076	-64.718	-50.432	-37.014	-25.218	-15.461
	Af	3.845	16.787	15.390	13.274	10.809	8.108
	Bij	-52.488	-2.500	-1.973	-1.477	-1.052	-713
	Eind	-64.718	-50.432	-37.014	-25.218	-15.461	-8.065
E Overlopende passiva	Begin	-87.159	-112.936	-58.633	-59.450	-24.889	-10.866
	Af	146.726	228.881	135.503	115.050	39.319	25.013
	Bij	-172.503	-174.578	-136.320	-80.489	-25.296	-24.947
	Eind	-112.936	-58.633	-59.450	-24.889	-10.866	-10.800

Totaal reserves, voorzieningen en overlopende passiva		(bedragen x € 1.000)					
	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Begin	-284.966	-318.044	-222.552	-204.427	-157.575	-130.406
	Af	271.753	317.985	180.047	152.171	66.972	47.934
	Bij	-304.831	-222.493	-161.923	-105.319	-39.802	-43.777
	Eind	-318.044	-222.552	-204.427	-157.575	-130.406	-126.249

A. Algemene reserve		(bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
00100 algemene reserve	Begin	-92.626	-47.789	-29.220	-19.998	-21.340	-21.565
	Af	106.307	48.172	23.046	10.794	2.460	540
	Bij	-61.471	-29.603	-13.824	-12.136	-2.685	-5.833
	Eind	-47.789	-29.220	-19.998	-21.340	-21.565	-26.859
00110 alg reserve resultaat na bestemming	Begin	-10.056	-12.727	0	0	0	0
	Af	10.056	12.727	0	0	0	0
	Bij	-12.727	0	0	0	0	0
	Eind	-12.727	0	0	0	0	0

B. Bestemmingsreserve		(bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
00200 bestemmingsreserve sluiskiltunnel	Begin	-58.117	-59.726	-59.547	-62.152	-61.289	-58.647
	Af	3.780	4.791	5.202	12.080	13.411	13.300
	Bij	-5.388	-4.612	-7.806	-11.217	-10.770	-12.284
	Eind	-59.726	-59.547	-62.152	-61.289	-58.647	-57.632
00201 dekk res vervangende nieuwb gr woud	Begin	-2.666	-2.555	-2.444	-2.333	-2.222	-2.111
	Af	111	111	111	111	111	111
	Eind	-2.555	-2.444	-2.333	-2.222	-2.111	-2.000
00207 dekk res verbouwing zeeuws museum	Begin	-5.004	-4.804	-4.604	-4.404	-4.204	-4.004
	Af	200	200	200	200	200	200
	Eind	-4.804	-4.604	-4.404	-4.204	-4.004	-3.804

B. Bestemmingsreserve		(bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
00208 dekk res gistpoortgebouw	Begin	-2.649	-2.547	-2.445	-2.343	-2.241	-2.140
	Af	102	102	102	102	102	102
	Eind	-2.547	-2.445	-2.343	-2.241	-2.140	-2.038
00210 dekk res verbouwing pand schuytvlot	Begin	-4.009	-4.119	-3.965	-3.811	-3.656	-3.502
	Af	143	154	154	154	154	154
	Bij	-254	0	0	0	0	0
	Eind	-4.119	-3.965	-3.811	-3.656	-3.502	-3.347
00211 dekk res wegsteunpunt mauritsfort	Begin	-855	-760	-665	-570	-475	-380
	Af	95	95	95	95	95	95
	Eind	-760	-665	-570	-475	-380	-285
00212 dekk res duurzaam archiveren	Begin	-287	-143	0	0	0	0
	Af	143	143	0	0	0	0
	Eind	-143	0	0	0	0	0
00214 dekk res ff aanlandingavoorz.	Begin	-3.349	-3.197	-3.044	-2.892	-2.740	-2.588
	Af	152	152	152	152	152	152
	Eind	-3.197	-3.044	-2.892	-2.740	-2.588	-2.436
00215 dekk res ff gebouwen en terr.	Begin	-2.115	-2.022	-1.930	-1.838	-1.745	-1.653
	Af	92	92	92	92	92	92
	Eind	-2.022	-1.930	-1.838	-1.745	-1.653	-1.561
00216 wegsteunpunt s heer arendskerke	Begin	0	0	0	-2.000	-1.933	-1.867
	Af	0	0	0	67	67	67
	Bij	0	0	-2.000	0	0	0
	Eind	0	0	-2.000	-1.933	-1.867	-1.800
00423 Bestemmingsreserve afwikkeling ILG	Begin	0	0	-5.623	-5.623	-5.623	-5.623
	Af	0	5.577	0	0	0	0
	Bij	0	-11.200	0	0	0	0
	Eind	0	-5.623	-5.623	-5.623	-5.623	-5.623

C. Dekkingsreserve		(bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017

Totaal reserves		(bedragen x € 1.000)					
	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Begin	-181.731	-140.390	-113.487	-107.963	-107.469	-104.079
	Af	121.181	72.317	29.155	23.847	16.844	14.813
	Bij	-79.840	-45.415	-23.630	-23.353	-13.455	-18.117
	Eind	-140.390	-113.487	-107.963	-107.469	-104.079	-107.384

D. Voorzieningen		(bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
00300 voorziening waterbeheer	Begin	-824	-720	-658	-623	-633	-643
	Af	279	233	205	160	160	160
	Bij	-175	-170	-170	-170	-170	-170
	Eind	-720	-658	-623	-633	-643	-653
00308 voorziening wachtgelden psd	Begin	-15.247	-12.286	-9.651	-7.491	-5.455	-3.770
	Af	3.566	3.132	2.562	2.354	1.929	1.475
	Bij	-606	-496	-402	-318	-243	-182
	Eind	-12.286	-9.651	-7.491	-5.455	-3.770	-2.477
00314 voorziening nme:	Begin	-5	-5	0	0	0	0

D. Voorzieningen		(bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
natuurcomp braakman							
	Af	0	5	0	0	0	0
	Eind	-5	0	0	0	0	0
00411 voorziening non activiteitsregeling	Begin	0	-51.007	-39.423	-28.201	-18.430	-10.348
	Af	0	13.417	12.623	10.760	8.721	6.473
	Bij	-51.007	-1.834	-1.401	-989	-639	-361
	Eind	-51.007	-39.423	-28.201	-18.430	-10.348	-4.236
00420 Voorziening financiële derivaten	Begin	0	-700	-700	-700	-700	-700
	Bij	-700	0	0	0	0	0
	Eind	-700	-700	-700	-700	-700	-700

Totaal voorzieningen		(bedragen x € 1.000)					
	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Begin	-16.076	-64.718	-50.432	-37.014	-25.218	-15.461
	Af	3.845	16.787	15.390	13.274	10.809	8.108
	Bij	-52.488	-2.500	-1.973	-1.477	-1.052	-713
	Eind	-64.718	-50.432	-37.014	-25.218	-15.461	-8.065

E. Overlopende passiva		(bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
00303 OP stads- en dorpsvernieuw	Begin	-353	0	0	0	0	0
	Af	353	0	0	0	0	0
00307 OP jeugdzorg	Begin	-1.067	-2.289	-1.829	-1.852	-1.878	-1.878
	Af	30.787	31.834	31.347	31.347	0	0
	Bij	-32.009	-31.374	-31.370	-31.374	0	0
	Eind	-2.289	-1.829	-1.852	-1.878	-1.878	-1.878
00313 OP nme: natuurcomp w scheld	Begin	-3.494	-1.994	-1.075	0	0	0
	Af	1.505	923	1.075	0	0	0
	Bij	-5	-4	0	0	0	0
	Eind	-1.994	-1.075	0	0	0	0
00316 OP isv 2	Begin	-278	0	0	0	0	0
	Af	278	0	0	0	0	0
00327 OP BDU brede doeluitkering	Begin	-10.861	-7.956	-5.283	-5.181	-5.136	-5.082
	Af	29.641	29.685	25.517	25.284	24.974	24.974
	Bij	-26.737	-27.012	-25.415	-25.239	-24.919	-24.908
	Eind	-7.956	-5.283	-5.181	-5.136	-5.082	-5.016
00337 OP implem OV-chipkaart	Begin	-2.480	-1.687	-857	-250	0	0
	Af	568	580	357	0	0	0
	Bij	225	250	250	250	0	0
	Eind	-1.687	-857	-250	0	0	0
00342 OP ILG/NPW	Begin	-48.116	-38.126	-13.175	-1.681	0	0
	Af	36.563	90.304	33.715	1.681	0	0
	Bij	-26.573	-65.353	-22.221	0	0	0
	Eind	-38.126	-13.175	-1.681	0	0	0
00351 OP natuurbeschermingswet	Begin	-36	0	0	0	0	0
	Af	46	0	0	0	0	0
	Bij	-10	0	0	0	0	0
00354 OP servicepunt handhaving	Begin	7	0	0	0	0	0
	Af	118	100	0	0	0	0
	Bij	-125	-100	0	0	0	0
00356 OP Staats Spaanse Linies interreg 4A	Begin	-19	36	0	0	0	0
	Af	109	-29	0	0	0	0
	Bij	-55	-7	0	0	0	0

E. Overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
00357 OP Stimuleringsregeling voordeltaE&M	Eind	36	0	0	0	0	0
	Begin	-1.977	-86	-86	-86	-86	-86
	Af	1.905	75	0	0	0	0
	Bij	-15	-75	0	0	0	0
	Eind	-86	-86	-86	-86	-86	-86
00359 OP Actief bodembeheer	Begin	-41	-43	0	0	0	0
	Af	24	67	24	24	24	24
	Bij	-25	-24	-24	-24	-24	-24
	Eind	-43	0	0	0	0	0
00360 OP Platform diffuse bronnen	Begin	-19	-28	0	0	0	0
	Af	3	43	15	15	15	15
	Bij	-12	-15	-15	-15	-15	-15
	Eind	-28	0	0	0	0	0
00363 OP Vitaal Sloe/Kanaalzone 2012-2014	Begin	0	-87	-47	0	0	0
	Af	8	40	47	0	0	0
	Bij	-95	0	0	0	0	0
	Eind	-87	-47	0	0	0	0
00366 OP Vitaal sloe/kanaalzone	Begin	-33	0	0	0	0	0
	Af	33	0	0	0	0	0
00372 OP KKS Rijk	Begin	-17.992	-24.574	149	-3.505	0	0
	Af	35.627	45.908	4.339	3.505	0	0
	Bij	-42.209	-21.185	-7.994	0	0	0
	Eind	-24.574	149	-3.505	0	0	0
00375 OP N2000 beheerplan Voordelta (RMW)	Begin	-119	-184	-192	-132	-132	-132
	Af	35	90	160	0	0	0
	Bij	-99	-98	-99	0	0	0
	Eind	-184	-192	-132	-132	-132	-132
00377 OP Peilgestuurde drainage	Begin	152	0	0	0	0	0
	Af	-17	0	0	0	0	0
	Bij	-136	0	0	0	0	0
00378 OP Coast alive Interreg IVB	Begin	6	0	0	0	0	0
	Af	-3	0	0	0	0	0
	Bij	-3	0	0	0	0	0
00379 OP Maritime Skills (interreg IV A)	Begin	-1	0	0	0	0	0
	Af	17	0	0	0	0	0
	Bij	-16	0	0	0	0	0
00382 OP locare interreg 4c	Begin	-42	0	0	0	0	0
	Af	163	0	0	0	0	0
	Bij	-121	0	0	0	0	0
00386 OP Waterpoort naar waterdunen	Begin	0	182	1.182	-300	0	0
	Af	182	1.000	268	1.350	0	0
	Bij	0	0	-1.750	-1.050	0	0
	Eind	182	1.182	-300	0	0	0
00388 OP fishing for Litter	Begin	-15	0	0	0	0	0
	Af	15	0	0	0	0	0
00389 OP ISV 3	Begin	-634	0	0	0	0	0
	Af	634	0	0	0	0	0
00390 OP project neem de mensen mee	Begin	-14	-28	0	0	0	0
	Af	-14	28	0	0	0	0
	Eind	-28	0	0	0	0	0
00393 OP Scaldwin	Begin	16	0	0	0	0	0
	Af	-16	0	0	0	0	0
00394 OP trans coast	Begin	43	-177	0	0	0	0

E. Overlopende passiva		(bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Af	353	5.774	0	0	0	0
	Bij	-572	-5.598	0	0	0	0
	Eind	-177	0	0	0	0	0
00395 OP regiobijdrage kks	Begin	0	0	11.974	7.457	0	0
	Af	0	11.974	11.093	933	0	0
	Bij	0	0	-15.610	-8.390	0	0
	Eind	0	11.974	7.457	0	0	0
00397 OP Waterdunen natura people	Begin	109	17	0	0	0	0
	Af	21	83	0	0	0	0
	Bij	-113	-100	0	0	0	0
	Eind	17	0	0	0	0	0
00398 OP Natuurlijk Vitaal	Begin	-73	-96	0	0	0	0
	Af	64	96	0	0	0	0
	Bij	-87	0	0	0	0	0
	Eind	-96	0	0	0	0	0
00399 OP Grenzeloze Kanaalzone	Begin	-24	-37	0	0	0	0
	Af	10	702	0	0	0	0
	Bij	-23	-665	0	0	0	0
	Eind	-37	0	0	0	0	0
00400 OP Delta Water Award	Begin	-73	-21	0	0	0	0
	Af	53	21	0	0	0	0
	Bij	-1	0	0	0	0	0
	Eind	-21	0	0	0	0	0
00401 OP Proeftuin KRW	Begin	-46	-56	0	0	0	0
	Af	31	56	0	0	0	0
	Bij	-42	0	0	0	0	0
	Eind	-56	0	0	0	0	0
00402 Op kerend tij	Begin	-111	-550	-313	0	0	0
	Af	273	564	564	0	0	0
	Bij	-712	-328	-251	0	0	0
	Eind	-550	-313	0	0	0	0
00403 OP n62 sloeweg	Begin	427	-32.986	-38.255	-36.141	2.865	16.834
	Af	4.788	5.769	23.799	50.360	14.306	0
	Bij	-38.201	-11.038	-21.685	-11.354	-337	0
	Eind	-32.986	-38.255	-36.141	2.865	16.834	16.834
00405 OP Flood aware	Begin	-15	62	0	0	0	0
	Af	165	607	0	0	0	0
	Bij	-88	-669	0	0	0	0
	Eind	62	0	0	0	0	0
00406 OP World War II Heritage	Begin	13	-24	-17	0	0	0
	Af	51	1.019	2.043	0	0	0
	Bij	-87	-1.013	-2.026	0	0	0
	Eind	-24	-17	0	0	0	0
00407 OP Veerse Dam	Begin	0	-33	0	0	0	0
	Af	2	33	0	0	0	0
	Bij	-34	0	0	0	0	0
	Eind	-33	0	0	0	0	0
00408 OP Project EU(regio)2020	Begin	0	27	0	0	0	0
	Af	27	21	0	0	0	0
	Bij	0	-48	0	0	0	0
	Eind	27	0	0	0	0	0
00413 OP Klimaatbos Schouwen-West	Begin	0	230	0	0	0	0
	Bij	0	-230	0	0	0	0
	Begin	0	15	0	0	0	0
00416 OP Green Deal Biodiversiteit	Begin	0	15	0	0	0	0
	Af	86	5	0	0	0	0
	Bij	-71	-20	0	0	0	0
	Eind	15	0	0	0	0	0
00419 OP grond voor grond	Begin	0	-2.214	-937	203	754	754
	Af	2.237	1.278	1.140	551	0	0
	Bij	-4.451	0	0	0	0	0

E. Overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Eind	-2.214	-937	203	754	754	754
00422 OP n62 tractaatweg	Begin	0	0	-9.871	-17.980	-21.275	-21.275
	Bij	0	-9.871	-8.109	-3.294	0	0
	Eind	0	-9.871	-17.980	-21.275	-21.275	-21.275

Totaal overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)

	Saldo	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Begin	-87.159	-112.936	-58.633	-59.450	-24.889	-10.866
	Af	146.726	228.881	135.503	115.050	39.319	25.013
	Bij	-172.503	-174.578	-136.320	-80.489	-25.296	-24.947
	Eind	-112.936	-58.633	-59.450	-24.889	-10.866	-10.800

4.3.1 De toelichting op de balansmutaties per reserve, voorziening en overlopende passiva

1. Inleiding

Conform het Besluit begroting en verantwoording (BBV) dienen op de balans de reserves, voorzieningen en overlopende passiva toegelicht te worden, naar de aard en reden enerzijds en de wijzigingen in de stand anderzijds. De toelichting wordt per balanspost gegeven.

Het meerjarig verloop van de stand van de reserves, voorzieningen en overlopende passiva is in het cijfermatig deel aangegeven.

In de regels af (onttrekking) en bij (toevoeging) is een opsomming gegeven van verplichtingen ten laste van de balansposten, waartoe Provinciale Staten reeds besloten hebben of welke in deze begroting vastgesteld worden.

2. Algemene toelichting

Hieronder volgt eerst een algemene toelichting op reserves, voorzieningen en overlopende passiva.

A. B. C. Reserves

Een reserve is een vermogensbestanddeel dat als eigen vermogen wordt aangemerkt. Reserves zijn vrij te besteden, tenzij de politiek aan een reserve een bestemming heeft gegeven. De bevoegdheid om te beschikken over de reserves ligt bij Provinciale Staten. Voorts mag aan een reserve rente worden toegerekend, maar de Provincie Zeeland heeft in de financiële verordening 2009 besloten dit niet te doen.

Met ingang van 2004 is het BBV provincies en gemeenten van toepassing. Dit besluit schrijft voor dat mutaties in reserves uitsluitend via resultaatbestemming mogen plaatsvinden. Dit betekent dat elk voorstel tot wijziging van de lasten van een programma, dat gedekt wordt middels een beschikking over een (bestemmings)reserve ter goedkeuring wordt voorgelegd aan Provinciale Staten. Op deze manier is de bevoegdheid over de bestemming van de reserves door Provinciale Staten geborgd.

Onder het eigen vermogen zijn de algemene reserve en de bestemmingsreserves opgenomen. Voor het vrije deel van de algemene reserve kan het provinciaal bestuur nog een nadere bestemming bepalen. Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan Provinciale Staten al een bestemming hebben gegeven.

Als besloten wordt dat projecten later in de tijd uitgevoerd worden of eerder in uitvoering komen dan oorspronkelijk begroot en daarbij verschuiven over de jaargrens, dan worden deze kredieten met instemming van Provinciale Staten van het ene naar het andere jaar budgetneutraal overgeboekt via de algemene reserve (de toevoeging en onttrekking zijn per saldo van gelijke omvang).

D. Voorzieningen

Een voorziening is een vermogensbestanddeel dat als vreemd vermogen wordt aangemerkt. Voorzieningen zijn niet vrij te besteden. Op grond van artikel 44 van het Besluit Begroting en Verantwoording moeten – en in enkele gevallen mogen – voorzieningen gevormd worden door Gedeputeerde Staten volgens bepaalde criteria:

- 1a. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- 1b. Op de balansdatum bestaande risico's voor verplichtingen en verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- 1c. Gelijkmatisering van de lasten;
2. Niet bestede bijdragen van derden voor een specifiek doel (derde is niet een Europees of Nederlands overheidslichaam).

Aan een voorziening mag geen rente worden toegerekend. Behalve wanneer de berekening van een voorziening gebaseerd is op contante waarde, dan wordt er jaarlijks wel rente toegevoegd aan de voorziening.

Het kenmerkende van een voorziening is dat de omvang van een voorziening altijd even hoog moet zijn als de verplichting of het ingeschatte risico. Beleidsuitgangspunt met betrekking tot voorzieningen is dat jaarlijks de hoogte en de noodzaak van handhaving van de voorzieningen worden beoordeeld en eventueel middels een toevoeging of onttrekking aangepast via een begrotingswijziging in de exploitatie.

E. Overlopende passiva

Een overlopende passiva is een vermogensbestanddeel dat als vreemd vermogen wordt aangemerkt. Overlopende passiva zijn niet vrij te besteden.

Voor ontvangen voorschotbedragen van een Europees of Nederlands overheidslichaam met een specifiek bestedingsdoel is het BBV per 1 januari 2008 aangepast in artikel 44 lid 2 en uitgebreid met artikel 49 en 40a en 52a. Hierin worden deze ontvangsten nu als overlopende passiva verantwoord. Tot en met 31 december 2007 werden deze als voorziening verantwoord. De voorzieningen op basis van bovengenoemd criterium per 31 december 2007 zijn als overlopende passiva verantwoord vanaf 1 januari 2008.

Het BBV schrijft voor dat baten en lasten slechts eenmaal op een programma mogen worden gepresenteerd op basis van het uitgavenpatroon. Dit betekent dat lasten (uitgaven) en wijzigingen in de lasten (uitgaven) uit de overlopende passiva in de exploitatie worden voorgelegd ter goedkeuring aan Provinciale Staten met direct ook een bate mutatie van gelijke omvang. Inkomsten (kas ontvangsten) worden direct op de balans geboekt en zijn niet meer zichtbaar in de programma's.

Aan een overlopende passiva mag geen rente worden toegerekend. Alleen als het in de subsidie-beschikking door het Rijk voorgeschreven is wordt er jaarlijks een 'inflatiecorrectie' toegevoegd aan de overlopende passiva om de overlopende passiva middelen op contante waarde te houden. De berekening van deze 'inflatiecorrectie' wordt toegepast zoals in de individuele beschikking is aangegeven.

3. Toelichting per balanspost

Alle reservemutaties per programma worden toegelicht in de financiële begroting (zie 4.3).

A. Algemene reserve

00100 Algemene Reserve

Op de algemene reserve wordt het beschikbare eigen vermogen verantwoord. Provinciale staten kunnen een deel ervan oormerken. Veelal wordt een bestemmingsreserve gevormd. Op dit moment zijn er geen oormerken aangebracht. Het vrije, niet geoormerkte deel maakt deel uit van de weerstandscapaciteit (zie paragraaf 2.3.2 Weerstandsvermogen).

Zoals aangegeven in onderstaand schema daalt de algemene reserve de eerste jaren en met name door de vorming van de voorziening voor de Non-activiteitsregeling (NAR) van € 50 miljoen. De onttrekking in 2012 van € 50 miljoen in verband met de vorming van de NAR voorziening wordt vanaf 2013 en volgende jaren weer volledig aan de budgettaire ruimte toegevoegd.

Hieronder is het verloop per jaar aangegeven en het meerjarenperspectief.

(Bedragen x 1 miljoen)											
Algemene reserve	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beginstand	47,8	29,2	19,9	21,3	21,5	26,9	27,0	27,3	27,1	27,0	27,0
Onttrekkingen	-48,2	-23,0	-10,8	-2,5	-0,5	-0,4	-0,2	-0,2	-0,1	-	-
Toevoegingen	29,6	13,8	12,1	2,7	5,9	0,5	0,5	-	-	-	-
Eindstand algemene reserve	29,2	20,0	21,3	21,5	26,9	27,0	27,3	27,1	27,0	27,0	27,0

Het mutatieverloop van de algemene reserve		(bedragen x € 1 miljoen)
48 Stand per 31-12-2012		
13	Rekeningsaldo 2012, 2e begrotingswijziging 2012	
-11	Vorming bestemmingsreserve afwikkeling ILG	
-5	Inflatiecorrectie voorziening Non-activiteitsregeling 2013-2017	
-10	Overboeken kredieten "boeggolf" bodemsanering Kanaalpolder/Waterdunen etc.	
-8	Opvangen bezuinigingen provinciefonds van 2012-2015 uit de algemene reserve in verband met natuurlijk verloop en gefaseerde korting subsidiebudgetten	
27 Stand per 31-12-2017		
-1	Mutaties na 2016, per saldo een onttrekking	
1	Mutaties Non-Activiteitsregeling 2017 t/m 2020; het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen	
27 Het vrije deel van de algemene reserve in 2023		

00110 Algemene Reserve rekeningresultaat na bestemming

Het rekeningresultaat van het vorig rekening jaar is het beginsaldo. Bij het vaststellen door Provinciale Staten van de bestemming van het rekeningresultaat in mei van het daaropvolgende jaar wordt het afgeboekt en aan de bestemming toegevoegd.

B. Bestemmingsreserves

00200 Bestemmingsreserve Sluiskiltunnel

De reserve Sluiskiltunnel is gevormd ten behoeve van de aanleg van een tunnel onder het Kanaal van Gent naar Terneuzen ter hoogte van Sluiskil. Voor de aanleg van de Sluiskiltunnel is eind 2006 een intentieovereenkomst met het Rijk getekend. In de loop der jaren zijn incidentele toevoegingen gedaan bij voor- en najaarsconferenties en in 2009 bij de opheffing reserve Westerschelde Oever Verbinding. In de voorjaarsnota 2011 is besloten om structureel twee miljoen uit de autonome Provinciale middelen, in te zetten voor een korting op de toltarieven van de Westerscheldetunnel (WST).

De toevoegingen bestaan uit de dividend inkomsten van de Westerscheldetunnel en vanaf 2013 twee miljoen uit de autonome Provinciale middelen. Deze inkomsten worden conform statenvoorstel de eerste jaren toegevoegd aan deze reserve om de provinciale kosten aan de bouw van de Sluiskiltunnel volledig te bekostigen. De onttrekkingen betreffen de provinciale afschrijving en onderhoudskosten vanaf 2015 en de financieringskosten over de investeringen in de bouw van de Sluiskiltunnel en de gerealiseerde uitbreiding aandelenkapitaal naar 100% van de Westerscheldetunnel. Door de onttrekking van deze extra financieringslasten verloopt dit gedurende de projectduur 'exploitatieneutraal'. Deze reserve blijft aangevuld worden uit de jaarlijkse dividendinkomsten Westerscheldetunnel en twee miljoen autonome middelen tot de bouw van de Sluiskiltunnel hieruit betaald is. Dit zal volgens de huidige prognose ongeveer in 2027 zijn.

Daarna dient de investering in de Westerscheldetunnel van € 125 miljoen (00019) en KKS (00050) uit deze inkomsten volledig afgeschreven te worden, voordat de overdracht aan het Rijk plaatsvindt voor het symbolische bedrag van € 1 (zie Staat van activa 4.1).

Het mutatieverloop van de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel		(bedragen x € 1 miljoen)
60 Stand per 31-12-2012		
-49	Afschrijving en onderhoudskosten 2015-2017	
39	Dividendopbrengsten Westerscheldetunnel	
8	Toevoeging 2 miljoen per jaar uit de autonome Provinciale middelen	
- 24	Onttrekkingen 2012 t/m 2016 in verband met financieringslasten Sluiskil- en Westerscheldetunnel	
58 Stand per 31-12-2017		
- 119	Onttrekkingen na 2017 in verband met exploitatielasten; afschrijving en onderhoud	
- 75	Onttrekkingen na 2017 in verband met exploitatielasten; financiering	
136	Toevoegingen 2016 t/m 2027 tot de Sluiskiltunnel is afbetaald; Dividend Westerscheldetunnel en motorrijtuigenbelasting.	
0	Eindsaldo.	

00423 Bestemmingsreserve afwikkeling ILG

In verband met de beëindiging van de regeling Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) in 2011 is voor de nog af te wikkelen lopende meerjarige verplichtingen de bestemmingsreserve afwikkeling ILG gevormd.

C. Bestemmingsreserves dekking kapitaallasten

00201 Bestemmingsreserve vervangende nieuwbouw Groene Woud

De investering is in 2005 afgerond (zie bijlage 4.1 activiteit 00034).

00207 Bestemmingsreserve verbouwing Zeeuws Museum

De verbouwing van het Zeeuws Museum is in 2007 afgerond (zie bijlage 4.1 activiteit 00037).

00208 Bestemmingsreserve Gistpoortgebouw

De verbouwing van het Gistpoortgebouw is in 2009 afgerond (zie bijlage 4.1 activiteit 00036).

00210 Bestemmingsreserve verbouwing pand Schuytvlot

De verbouwing van het pand Schuytvlot is in 2010 afgerond (zie bijlage 4.1 activiteit 00038)

00211 Bestemmingsreserve wegsteunpunt Mauritsfort

Vanuit de wegenoverdracht is in 2008 dit Bestemmingsreserve gevormd (zie bijlage 4.1 activiteit 00048).

00214 Bestemmingsreserve Fast Ferry aanlandingsvoorzieningen

In verband met de opheffing van de reserve Westerschelde Oeververbinding (WOV) is voor de investering van de Fast Ferry aanlandingsvoorziening een Bestemmingsreserve gevormd uit de WOV-reserve (4^e begrotingswijziging 2009) (zie bijlage 4.1 activiteit 00001).

00215 Bestemmingsreserve Fast Ferry gebouwen en terreinen

In verband met de opheffing van de reserve Westerschelde Oeververbinding is voor de investering van de Fast Ferry gebouwen en terreinen een Bestemmingsreserve gevormd uit de WOV-reserve (4^e begrotingswijziging 2009) (zie bijlage 4.1 activiteit 00002).

00216 Bestemmingsreserve wegsteunpunt 's-Heerarendskerke

In verband met de investering in 2014 van een nieuw te bouwen wegsteunpunt 's-Heer Arendskerke/Eindeuwe is een bestemmingsreserve gevormd.

D. Voorzieningen

00300 Voorziening waterbeheer

De voorziening is gevormd conform BBV art. 44 1c; Gelijkmatiger verdeling van de lasten.

De leges voor de waterheffing worden jaarlijks toegevoegd en de uitgaven in verband met de compensatie van de negatieve effecten van deze wateronttrekkingen en die geen gelijkmatig patroon vertonen per jaar worden hieruit betaald. In de meerjarenbegroting worden de uitgaven voor de op handen zijnde gerelateerde projecten onttrokken aan de voorziening.

00308 Voorziening wachtgeld PSD

De voorziening is gevormd voor de (wachtgeld)verplichtingen van ex-PSD-ers na de opheffing van de PSD in 2003, conform BBV art. 44 1a. Verplichtingen (en verliezen) waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten. Bij het beëindigen van de PSD heeft het Rijk de sanering afgekocht en zijn voor de wachtgeld deze middelen, aangevuld met provinciale middelen, op contante

waarde toegevoegd aan deze voorziening. De voorziening komt voort uit het sociaal plan waarin de provincie garant staat voor een aanvulling op het inkomen tot een bepaald niveau.

Voor het bepalen van de wachtgeldrechten is gebruik gemaakt van de basisgegevens per wachtgelder, zoals deze ook worden gebruikt door Loyalis, de uitvoerende instantie voor de wachtgelden. Daarnaast op de inzichten die de bemiddelingscommissie heeft van de neveninkomsten nu en in de toekomst. De rentecomponent, de inflatie en het prijspeil van de berekening is in overeenstemming met het meerjarig besluit. De rechten zijn gebaseerd op de opheffingsdatum PSD van 18 maart 2003.

De uitkering wachtgelden als aanvulling op andere inkomsten wordt jaarlijks onttrokken en om de voorziening op peil te houden wordt er jaarlijks rente toegevoegd aan de voorziening. Deze is gelijk aan de renteopbrengst van de uitgezette middelen.

00314 Voorziening nme: natuurcompensatie Braakman

De voorziening is gevormd conform BBV art. 44.2 Niet bestede bijdragen van derden voor een specifiek doel. De gelden zijn verstrekt door Zeeland Seaports als compensatiegelden in verband met de aanleg van een logistiek park. De middelen zijn nagenoeg volledig ingezet in 2011 voor de versnelling van de bos- en natuurontwikkeling in de Braakman, die in 2013 afgerond wordt.

00411 Voorziening non activiteitsregeling 2013

In 2012 is besloten om in het kader van de organisatieontwikkeling een Non-activiteitsregeling 2013 (NAR) in te stellen voor werknemers die op 1 januari 2013 ouder zijn dan 57 jaar. Voor de kosten van niet actief personeel in de komende jaren is een voorziening gevormd overeenkomstig BBV art. 44.1 Verplichtingen (en verliezen) waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten.

De hoogte van deze voorziening is bepaald door de basisgegevens van alle deelnemers te bepalen en deze te waarderen tegen de netto contante waarde. De salarisbetalingen worden jaarlijks onttrokken aan de voorziening en om de voorziening op peil te houden wordt er jaarlijks rente toegevoegd aan de voorziening met dezelfde uitgangspunten als bij de voorziening wachtgelden PSD.

Het mutatieverloop van de voorziening non activiteitsregeling (bedragen x € 1 miljoen)	
51 Stand per 31-12-2012	
5	Inflatiecorrectie voorziening non activiteitsregeling
-52	Onttrekkingen 2013-2017 uitbetaling salarissen
4 Stand per 31-12-2017	
1	Toevoegingen na 2016 in verband met inflatiecorrectie
- 5	Onttrekkingen na 2016 salarisbetalingen
0 Eindsaldo	

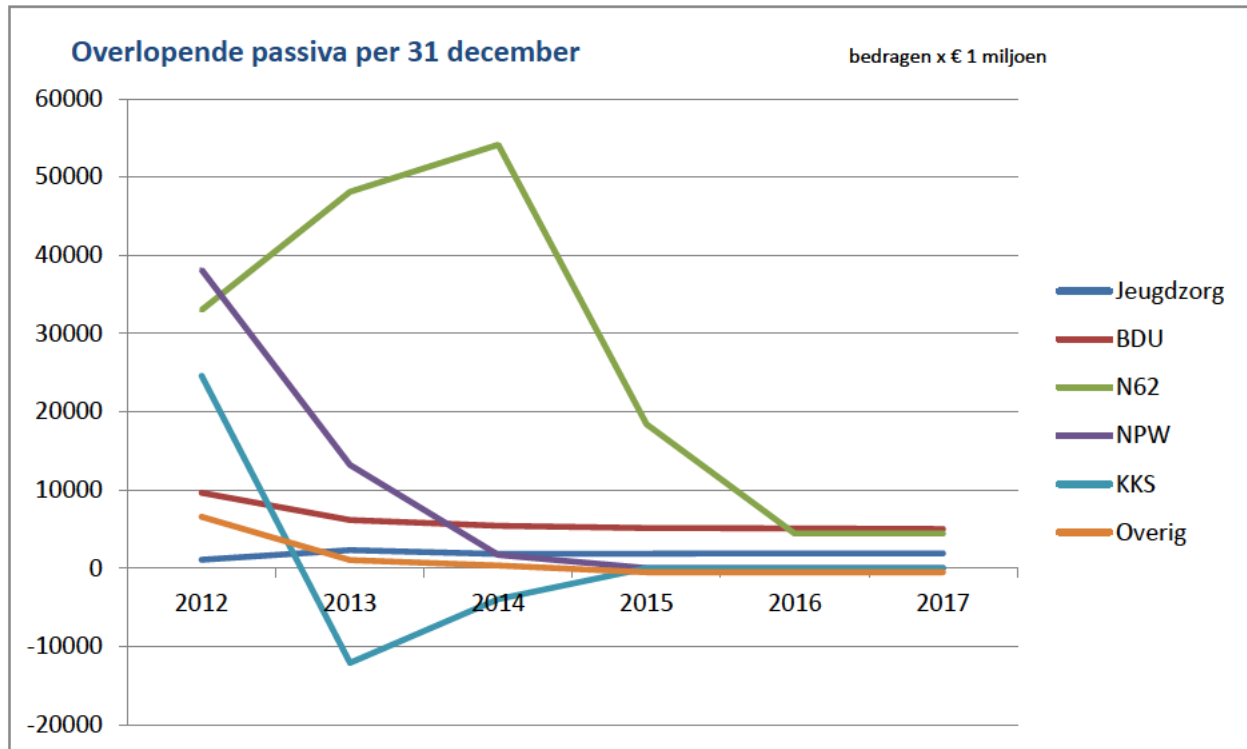
00420 Voorziening financiële derivaten

In 2012 is een zogenaamde SWAP (financieel derivaat) afgesloten. Op basis van de verslagvoorschriften van de Raad voor de Jaarverslaggeving is deze voorziening in 2012 gevormd. In de paragraaf financiering wordt hier nader op ingegaan.

E. Overlopende passiva

Voor iedere specifieke doeluitkering (subsidie) van een Europees of Nederlands overheidslichaam wordt een overlopende passiva aangelegd. De kasontvangsten worden direct aan de balans toegevoegd. De onttrekkingen vinden plaats aan de hand van de uitgavenraming van de provincie binnen de projectperiode en lopen via de lasten en baten in de exploitatie. Aan het eind van de projectperiode is het saldo van de overlopende passiva nul.

Hieronder volgt een grafische weergave van de belangrijkste projecten die uit deze overlopende passiva worden gefinancierd.

Toelichting op grafiek:

- 00307 Jeugdzorg; de bedragen die jaarlijks als uitgaven geraamd worden (ongeveer € 29 miljoen), worden ook jaarlijks ontvangen. Het saldo op de balans is structureel 2,5% van de jaarlijkse inkomsten om kleine afwijkingen in het uitgavenpatroon op te vangen;
- 00327 Brede Doel Uitkering (BDU); De uitgaven per jaar fluctueren conform de ramingen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Zeeland (MIZ) en de inkomsten (ongeveer € 25 miljoen) zijn structureel verhoogd met de jaarlijkse inflatietoevoeging over het beginsaldo. Het saldo op de balans fluctueert met de MIZ projecten. Het saldo eind 2017 van ongeveer € 5 miljoen is een buffer die bestemd is voor nieuwe aanbesteding openbaar vervoer algemeen en verbeteren toegankelijkheid openbaar vervoer, verplichtingen aan toekomstige projecten onder uitvoering van gemeenten en waterschap(pen), reservering voor provinciale projecten en om uitgaven in MIZ op te vangen.
In het bestuursakkoord van 21 april 2011 is opgenomen dat de BDU verkeer en vervoer gedecentraliseerd wordt en wordt overgeheveld naar de provincie- en gemeentefondsen. Tot het moment waarop het kabinetsvoornemen tot afschaffing van de WGR+ wordt geëffectueerd, wordt de huidige BDU systematiek gehandhaafd. Zodra de uitwerking inzicht biedt in de details aangaande het provinciefonds worden deze in de provinciefondscirculaire opgenomen;
- 00342 Natuur Pakket Westerschelde (NPW); de uitgaven betreffen vanaf 2013 het project Natuur Pakket Westerschelde (NPW);
- 00372 KKS Rijk en 00395 KKS regionale bijdrage; Het balanssaldo is ontstaan, omdat in de eerste jaren de ontvangsten groter zijn dan de uitgaven aan de investering. In 2015 wordt de investering afgerond. In 2013 gaat de overlopende passiva over in overlopende activa. Het

moment van de ontvangst van de regionale bijdrage uit Vlaanderen van € 24 miljoen (prijsspeil 2008) is nog niet duidelijk, maar het Rijk staat hiervoor garant. De Rijksbijdrage wordt nog aangevuld uit indexering en renteopbrengsten en bij de eindafrekening wordt het geheel vereffend met het Rijk;

- 00373 N62; Het saldo eind 2016 is eigenlijk nul, maar de uitgaven worden pas geactualiseerd als de inflatietoevoeging en indexering exact bekend zijn;
- De overige projecten worden binnen de projectperiode uitgevoerd. Sommige zijn omgezet in decentralisatieuitkeringen via het provinciefonds.

Het totaal saldo van de overlopende passiva gaat van € 113 miljoen eind 2012 naar ongeveer € 5 miljoen eind 2017.

COLOFON

Uitgave

Provincie Zeeland,
september 2013

Tekst

Provincie Zeeland

Fotografie

Ton Stanowicki (cover)
Beeldbank Laat Zeeland Zien
Mechteld Jansen
Mark Neelemans
Jord Stenvert

Vormgeving

Provincie Zeeland

Print

Provincie Zeeland

Meer informatie over het
provinciaal beleid vindt u op
www.zeeland.nl